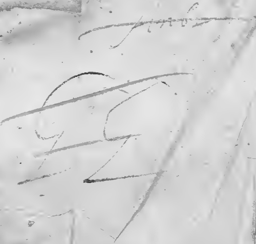


RAYMVNDI LVLLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI TESTAmentum, *duobus libris vniuersam artem Chymicam complectens, antehac nunquam excusum.*

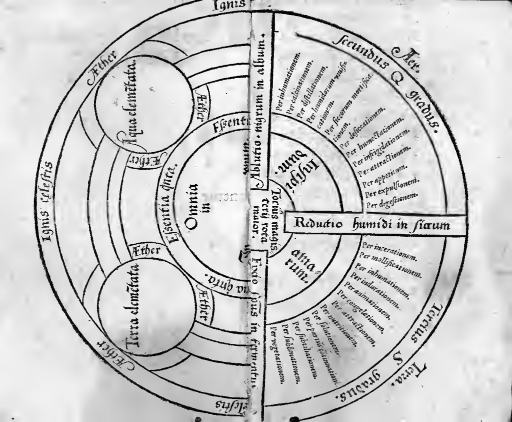
ITEM

EIVSDEM COMPENDIVM ANIMAE TRANSMVTATIOnis artis metallorum, absolutum iam & perfectum.

COLONIAE AGRIPPINAE
Apud Ioannem Byrckmannum
Anno M. D. LXVI.

Cum gratia & priuilegio Caes. Maiest.

ponetur



Ignis
Æther
Aqua elemētata.
Æther
Æther
Essenti
Essentia q̄nta.
Omnia in unum
Ignis celestis
Æther
Terra elemētata
Æther
Æther
Æther
Ablutio nigrum in album.
Secundus Q gradus.
Aer.
Per inhumationem.
Per calcinationem.
Per distillationem.
Per humidorum mūfi cationem.
Per siccorum mortifica tionem.
Per desiccationem.
Per humectationem.
Per infrigidationem.
Per attractionem.
Per appetitum.
Per expulsionem.
Per digestionem.
Totius magisterij tota maior.
Reductio humidi in siccum
Fixio sicus in fermentū
Per incerationem.
Per mollificationem.
Per inhumationem.
Per indurationem.
Per animationem.
Per congelationem.
Per attractionem.
Per nutritionem.
Per solutionem.
Per partium sublimationē.
Per subtilationem.
Per sublimationem.
Per vegetationem.
Tertius S gradus.
Terra.

A Significat Deum.
B Significat Mercurium.
C Significat ſalis petram.
D Significat vitriolum.
E Significat menſtruale.
F Significat lunam claram.
G Significat Mercurium noſt
H Significat ſolem purum.
I Significat compoſitum lunæ.
K Significat compoſitum ſolis.
L Significat terram compoſiti næ.
M Significat aquam compoſiti næ.
N Significat aerem compoſiti næ.

Hæc fig

OMNIBVS
CHYMICÆ ARTIS indagatoribus Ludolphus Verdemannus S.

CVm viderem, optimi naturaliũ occultarumq; artium amatores, multos adulterinos libros falſaque Recepta, vt vocant, paſsim inter Alchymię ſtudioſos verſari, quibus & quàm plurimi decepti ſunt, & adhuc falluntur, nihil me vtilius facturũ exiſtimaui, quàm ſi huiuſmodi aliquem proponerem, ex quo & naturę veritas appareret, & apud multos iam inueterata falſitas innoteſceret.

ret. Excitarũt ad hoc me amici non pauci, ijq́ue quorum nec auctoritatẽ omnino aſpernari, nec voluntatẽ planè negligere debui. Ac verò cùm mihi Raymundus Lullus in manibus eſſet, Philoſophus omni genere literarũ inſtructus, facile me cùm huius artis amor, tum amicorum honeſta petitio mouit, vt illius & Teſtamentũ diligenter deſcriptũ, & Compendium animę tranſmutationis multis partibus auctum typographis darem. Teſtamentum quidem nunquã impreſſum fuit, eaq́ue res multos fucatis libris deluſos in errorem impulit. Diuiſit ipſe Raymundus illud in Theoricam & Practicam, dedicauitq́ue Eduardo V. Anglorũ Regi,

gi, ann. à Christo nato M.CCC. XXXII. Compendium verò animæ transmutationis editũ fuit Francofurti, sed mutilatũ, & vix dimidia parte absolutũ, multisque. mendis deformatum. A nobis autem iam perfectum & purgatũ est, ita vt planè à priore aliud appareat. Hos itaque libros omnibus vobis harum artium studiosis offero, vt inde rerum veritatẽ, ipsamque naturam perspiciatis & cognoscatis, in qua re sola totius artis perfectio cõsistit. Hic enim Lullus illa ipsa minera demonstrabit, vnde verus Mercurius & sulfur extrahuntur, Ne verò putetis ipsum vos statim intellecturos, sed paulatim multoque studio & diligẽtia vos opti-

mè tandem illius mentē reconditamque ſcientiā cognituros eſſe certò vobis perſuadeatis. Neque enim Philoſophorum ſcripta ex verborū cortice, ſed ex naturæ viribus intelliguntur. Nam perſæpe illi verborū inuolucris atque integumētis res pulchras & difficiles occultarūt, ne ad tantis myſterijs indignos præſtantiſsimę illę artes emanarēt. Secretū enim, quemadmodum ipſe auctor teſtatur xxix. cap. non datur niſi filijs Philoſophię, id eſt, inquiſitoribus & indagatoribus veritatis. Neque verò fieri poteſt, vt ij rectè naturā intelligant, qui non omni cogitatione motuq; animi in illius occultis operationibus inquirendis verſantur.

O *Significat terram compositi solis.*

P *Significat aquam compositi solis.*

Q *Significat aerem compositi solis.*

R *Significat ignem compositi solis.*

S *Significat lapidem album.*

T *Significat medicinam corporis rubei.*

V *Significat calorem furni secreti.*

X *Significat ignem siccum cineris.*

Y *Significat calorem balnei.*

Z *Significat separationem liquorum.*

ʒ *Significat alembicum cum cucurbita.*

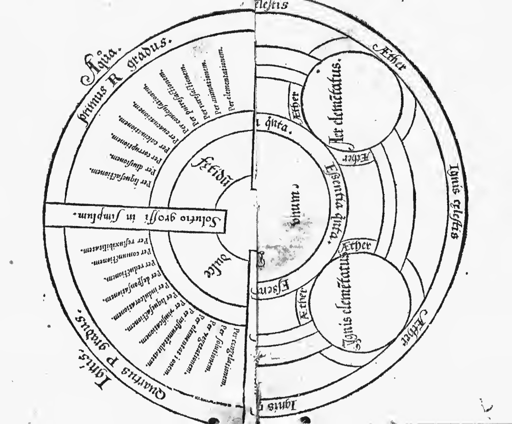
em.

lu-

lu-

lu-

ura collocabitur folio 211.



Aqua.
primus R gradus.
Ether
Aer elementatus.
Per elementationem.
Per putrefactionem.
Per calcinationem.
Per corruptionem.
Per liquefactionem.
Solutio grossi in simplum.
Essentia quinta.
Ignis celestis
dulce
Ignis elementatus.
Quartus P gradus.
Ignis.

Hæc figura
folio 18

tur. Nam, vt idem cap. xxxj. ait, si filius artis negligens fuerit in perlegẽdo & perscrutando, cęcus ibit ad praxim. Diligentia ꝓfecto perpetua ad hanc rem opus est, atque ita fiet, vt cum fructu artis mysteria percipiatis, nempe MENSTRVVM AVT G. VEGETABILE, quo vno perfecta corpora metallica in materiam primam, scilicet in sulfur & argentum viuum transmutantur: ex quibus deinde creatur medicina vera, & non ante, vt videre est in cap. lxvj. Atque hac diligenti consideratione futurum est, vt & falsorum Alchymistarum recepta, in quibus ne scintilla quidẽ veritatis elucet, cõtemnatis, & eã viam, quã natura in omnibus ope-

operationibus præſcribit, ſequamini. Id quod nõ ſolum vobis ſummæ voluptati, verum etiam maximæ vtilitati futurũ eſt. A vobis igitur maximopere peto & quæſo, vt meã erga vos beneuolam voluntatem, atque amicã admonitionẽ gratis animis accipiatis, & cùm OCCVLTVM FECERITIS MANIFESTVM, atque optatum finem conſecuti fueritis Philoſophico more omnia alienos ab hac arte celetis, & Deo ter Opt. Max. pro beneficio hoc gratias agatis. Valete. Coloniæ, VIII. Kal. Martij, Anno à Chriſto nato M.D. LXVI.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IEsu Christi. Incipit Testamentum Magistri Raymundi Lulli, & primùm de Theorica.

DEVS QVI GLORIOSE omnipotẽs existis, propter te amare diligere & recolere, incipimus artem præsentem, vt filijs veritatis patefiat, quod in parte occultatum fuit à nobis, & vt fiat illis complementum tam ex excellentissimæ nobilisque partis philosophiæ, quã manifestabimus in hoc nostro abbreuiato volumine, quæ est de transmutatione nõ solum perfecta immo perfectissima, ad quã sophistæ nunquam pertingere possunt, & sine

causa hanc inclitã scientiã diffamant. & ideo istum dictum librum relinquimus filijs nostræ doctrinæ per modum testamenti, quem diuidimus in tres libros principales. scilicet theoricam, practicam, & codicillum, quæ tres partes distinguũtur in quatuor distinctiones, quæ sunt figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentiales, pro secundo libro practicali & pro primo theoricali. Iste liber in quatuor distinctiones diuisus est, & sunt primò figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentes secundo libro praticali, & primo libro theoricali. In nomine & reuerentiæ, potentiæ & sapientiæ cœlestis, tibi fili doctrinæ clarificare intendimus donum nobis datum, per processum necessarium, sine quo plenaria noticia illius rei, quæ est

est vna, compositiuæ de illis entibus, quæ sunt materia naturæ, quæ per dissolutiones reperta sunt & reperiuntur, & in vijs ordinarijs non patiuntur videri. Et ob hoc, quia dissolutiua doctrina perquisitè anhelat, suspirat, & desiderat finem, & ad finem consumationis venire, tu eterna et suprema potestas illuminare velis Christianos et in te credentes, ad videndum & cognoscendū veritatem per antiquos fabricatam, sine qua hæc scientia, quæ melior est nobilioris partis philosophiæ, integrari non possit, et ad nos introducendum, quia iam tempus est, vt definitiones illius ponere debeamus.

De definitionibus huius artis, & de planctu naturæ, & quid sit theorica, & quid practica.

CAP. I.

ENtia realia ſtantia in ſuis primordialibus & ſuccedentibus principijs dãt noticiam & cauſam cognoſcendi naturã corporũ, & mediorũ, ac extremitatũ cognitarum, quæ ſunt cauſa verę permutationis ipſorum & transmutationis, ſecundum ipſorum radices, in forma ſphæca & ſpecie permanente per diſpoſitiones ſuas, inquantum ſunt permutabiles & in toto tranſmutabiles in veram formã vtilem perfectorum, eſſentiam conſeruando inquantum eſt poſsibile, ipſa ducere ad ſupremum & perfectum temperamentum. Sed in hoc libro cùm in diſcontinuatione loquimur phyſica, mandatum habemus de magiſtra domina naturæ. Quia ipſa nobis manifeſtè apparuit, & ſua opera nobis aperuit, & aperta oſtendit. Ideo flendo & gemendo contra nos cla-

clamando dixit, Heu quid ammodo faciam, quoniam instrumenta mea mihi auferre & tollere conantur, & secreta mea deprædari, & discooperire me volunt, Et illa quæ formaui per licentiam dei & magistri mei, ad mortem volunt me expedire. Ille est dolor quem domina dixit natura coram suo presbytero, gemo atque lugeo. & verè tã profunde flebat, quòd nullum erat cor illam videns, quin compassione moueretur, ac ipsius amore à fletu retardaretur. Nam tãtus eius corporis dolor erat, quod vsq; ad spasmum ducta fuit propter dolorem & displicentiam, quam habebat propter opera bona, quæ in hoc mundo fecerat, adeo quòd ea dimittere volebat, nec ea amplius facere curabat, dũ tamen licentiam à deo magistro suo posset obtinere, cùm eum requisiuisset super illo. Et ob hoc mandatum suscepimus, quòd sua instrumenta habemus secretare, & custodire à manibus inimicorũ suorum. Et hæc omnia in secũdo libro declarabimus, si intrare poteris. Et ideo iste liber primus diuisus est & partitus in quinque partes, & quinque diuisiones, per generalia capitula.

Cùm autem huius partis philosophiæ

nō poſsit tradi practica ſine theorica præcedente, dicimus quòd theorica eſt in parte illa, in qua diſpoſitiones transmutabilium & mutabilium corporum ad temperamentum docentur, & demonſtrantur in tanto, quantū eſt neceſſariū ad perfectionem noſtri magiſterij. Practica vero eſt illa pars, in qua forma & modus rectè operandi deſcribitur, ſecundū exigentiā diſpoſitionis præcognitæ per theoricam. Et ideo quia neq; diſpoſitiones corporū ſupradictorum, neq; ſuæ naturæ poſſunt eſſe cognitę, niſi per conſiderationem rerum naturalium & innaturalium & cōtra naturā, pro meliori intellectu diuidimus theoricam in tres partes, cùm diſpoſitiones totius corporis permutabilis in genere non ſint niſi tres, ſcilicet temperamentum, intemperamentum & neutralitas. Primo ſciendum eſt, quòd temperamentum ſub rebus naturalibus comprehenditur, quia formaliter ſua complexio eſt de partibus ſubtilibus & ſimul adunatis. In quarum compoſitionibus partium philoſophi diffuſe locuti ſunt, largè accipientes, in quantum potuerunt conprehendere continuationem & aggregationem partium, quando continuitas illa

compo-

compositionem suam accipit. Intemperamentum autem comprehenditur sub rebus quæ contra naturam sunt, & ideo corruptio alio nomine vocatur, vel veri elongatio temperamenti, cum qua totum & sine ea nihil. Neutralitas vero cõtinet medium partium prædictarum alio nomine dicta ligamenta dictarum extremitatum, temperamenti videlicet & intemperamẽti, aliàs dicitur dispositio media inter duas contrarietates.

De temperamento corporum, & intemperamento, & neutralitate, & de medicina, & de instrumentis naturalibus & innaturalibus & contra naturam.

CAP. II.

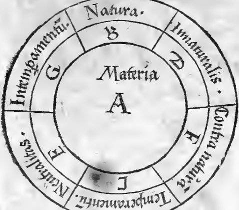
ET ideo debes aduertere, quod verum temperamentum est dispositio naturalis corporum perfectorum, per quã actiones naturales perfectæ sunt in perfectione medicinæ, in qua sine alio medio perficiuntur, quę intrant per totum, & per hoc debet esse dispositio qualitatis omnium corporum, & non actio-

 nis.

nis. Quia si corpus medicinale non est bene temperatum, cessaret omnino ad mutandùm compora imperfecta ad perfectionem, quæ cum debita proiectione perficitur. verum tunc nominatur potens temperamentum solummodo, quod sit aptum ad complendum actionem quæ sibi datur per complexionem sui temperamenti, cum complemento, quod ei datur per viam & modum proiectionis notæ. Hæc actio reddit & ordinat medicinam aptam & habilem per suum temperamentum. Ad cuius cognitionem debet principaliter intendi & dirigi intentio illius qui opus nostrum laborat terminare nobili temperamẽto per instrumentũ sapientiæ prudentis. Quia considerationes, quæ circa temperamentum non sunt, nullo modo debent isti rei congruere. Nam extraneæ & elongatę sunt à voluntate & considerationibus artificis, & per hoc talis considerator exul efficitur à toto fine bono, sicùt ille qui est extraneus, & alienatus per suum opus superfluum & phantasiam suã quã perscrutatus est. Veruntamẽ temperamẽtum acquiritur per ingenium naturæ, aut magistri voluntatem in formento per intellectum ad vnamentum rerum pertinen-

pertinentium & miſcibilium ſcientiæ & artis informatiuę in medicina vnum habitum cõſtituentis vel diuerſos aut plures. Quia temperamentum ſicut eſt perfectiuum actionis, non clarius cognoſcitur, vel rectius conſeruatur aut reperitur, quã per dictam ſcientiam, quia ſiue ſit vnus habitus vel diuerſi, omni tamen tempore vnus eſt ſolus terminus, & modus conſeruandi rectos terminos producendi ad finem dictum temperamentum, quod volumus ſignificari per C. Intemperamentum, ſiue non temperamentum, eſt vna innaturalis diſpoſitio corruptibilis, quæ fit per elementariam reſolutionem, per quam immediatè corrumpuntur actiones rerum indiuidualium & naturæ, per elongationem aut labilitatem ſui temperamenti, quod venerat per cõtinuitatem & colligantiam ſuarum partium compoſitarum compoſitione. Et illud compoſitum volumus ſignificari per G. in conuerſione de D. & F. in G.

Neutralitas, neutraliter media, vel mediocritas, eſt diſpoſitio in qua per modũ medij ſe habituant actiones ſui ſubiecti, ad conſeruationem ſpeciei, quantũ ad initium experientiæ ſenſus, & eſt ſignificãda



per E. quæ est descendens de B. & F. reuertens in D. per quem formatus est C. sicut promisimus in pratica, quæ est huius libri secunda pars, dicere. Cùm diximus theoricam nostram in tres partes diuidi, & ab illis partibus conuenit tibi fili deuallare, propterea debes cōsiderare, quòd omnes partes theoricæ dupliciter accipiuntur, scilicet accipiendo terminos strictius, quàm capi poterunt secundum naturam suorum generum, secundum id

quod

quod in se sunt. Et aliquotiens secundum quod sunt signa recta & propinquiora secundum naturam ad aliquid significabilem respectum per cognitionem in corporibus temperabilibus. Sed fili doctrinæ, consideratio prima est debitè procedere in ordine doctrinæ intellectualis aut intellectiuæ, sicut reperies declaratum in tractatu de quæstionibus, capitulo quæstionali artis abbreuiatæ, in decima quæstione. de quo secũdus liber huius scientię & artis completus est. quia nobilis memoria & nobilis instinctus & appetitus debet poni & fixari in corde artificis, cui secretum nostrum debet manifestari, in reuelatione, quæ mouetur à creatore totius intelligentiæ. Quia consideratione huius secundę partis sine fore faciendo naturæ nos ponemus secundum exigentiam magisterij nostri per processum nobis diuinitus reuelatum, & nostrum secretum, quod est instrumentum perfectiuum totius nostri magisterij, & totius naturæ, & illud ostendemus & docebimus filium artis, quod si sit fidelis & bonus non reuelabit, & specialiter filiorum artis ac scientiæ inimicis, nec illis qui contra naturam

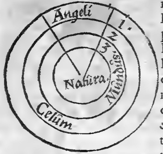
naturam operantur. Quia verè nunquam ab ore humano exiuit illud quod reperiet in ſecunda parte huius libri poſt theoricam.

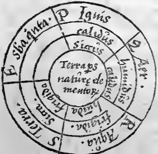
De principijs naturæ in vniuerſali, & qualiter ſunt extracta omnia à maſſa confuſa, ad cõparationem magni mundi, de quatuor elementis: & de quatuor primordialibus principalibus principijs: & de omnibus rebus, per magnam mundi formam eas reducendo ad magiſterium noſtrum, quod eſt forma minor, ſicut minor mundus, per miraculum.

CAP. III.

PRincipia naturalia primordialia & ſuccedentia in opere naturæ, ſunt vniuerſaliter omnes extremitates, quæ eſſe poſſunt, & eorum media, ſicut declarabimus naturam primordialium principiorũ ſub poſſe naturæ & dei regis ſupremi & impera-

imperatoris cœlestis, qui solus in trinitate sine principio & fine creator est, & superior omnium prædictorum principiorum succedentium, quæ extremitates & media in suis operibus naturæ sunt nominata. hanc naturam supremus deus primo de nihilo creauit sua pura liberalitate & voluntate, in quadam pura substātia, quæ vocatur essentia quīnta, in qua tota natura cōprehēditur, de meliori & puriori parte huius substantiæ, in tres partes diuisæ, creauit altissimus angelos, de secunda





cunda cœlos, planetas & ſtellas. Et de tertia minus pura fecit mundum inferiorem. Et hoc filius doctrinæ debet intelligere, non ſicut tradimus, ſed quemadmodum totum voluntate ſuperioris dei creatum eſt ſimul, ſine aliqua ſucceſsionis operatione, & ſine aliqua materia præcedente, quæ ſucceſsionem generis aſpiciat, quia aliter non eſſet creatio, nec operatio diuina, quæ reſpicit creationem entitatis venientis ſcientificè per creationem de nihilo in vera entitate ſubſtantiali. Quapropter fili hoc quod dicemus & iam diximus, velis intelligere cum ſpiritu ſcientifico, & non agiographico, nec vulgarifico, quia ſic loquimur ad reſpectum naturæ operationum, cuius tu habes aſsimilari in noſtro magiſterio, & ideo dicimus cum ſermone exempli, & quod nos bene intelligas, ſicut iam dictum eſt, & non vt ſcribitur. Nam ſupremus creator hanc partem in quinque diuiſit. Creauit namque de parte puriori eſſentiam quintam elementorum, rei cœleſtis participalem, quam per O ſignificamus. Et de hac quatuor fecit partes, de quarum prima puriori fecit ignem,

qui

qui eſt primum elementum. De ſecunda poſt eam magis pura, fecit aerem, qui eſt ſecundum elementum. De tertia vero puriori poſt aerem, fecit aquam, quæ eſt tertium elementum. de quarta autem minus pura fecit terram, quæ eſt vltimum elementum. Primum autem volumus ſignificari per P. ſecundum per Q. tertium per R. & quartum per B. Inquantum natura in elementalibus eſt magis perfecta, cum parua perfectione in toto perficitur. Nam vna ab alia perficitur, per concordantiam proprietatum ſuarum, & earum quinti inſtrumenti, rei cœleſtis participantis & in illa quæ ab illis elementis poſtea deſcendit, cum parua natura, perfectione ſcilicet generationis, & corruptionis, & è conuerſo, quia ſuus inſtinctus ſiue appetitus immediatè veniens eſt à creatione naturæ. Et ideo non perfectum eſt omnino, quod agit natura, reſpectu perfectionis, quæ à creatore venit, non per naturam. Quia tunc illud eſt ſine deſtructione perfectum. Ille enim inſtinctus vel appetitus naturæ, non poteſt rem perfectam facere, niſi perficiatur diuina ſcientia intellectuali, ſicut in humana natura,

tura,quę est rectificata per intelligentiam diuinam,sicut per bonum artificem opus pulchrum & bonum perficitur. Per hoc potest artis filius intelligere primorum elementorum naturam, post diuisionem substantiæ tertiæ primordialiter creatæ, non tamē intelligat, quòd substantia eorum sit simplex elemētum quintum, sed substantia quarta,aut tertia, aut secunda, aut prima elementata de quinta parte, quam vocamus elementum primordiale & substantiam simplicem, per quam dictæ quatuor substantiæ elementales sunt elementatæ,quælibet secundum suam naturam, prout suprà declarauimus. Ista quatuor elementa sic creata remanent pura & clara ratione claræ partis naturæ, ab eorū creatione vsque ad tempus presbyteri, cuius peccato natura exiuit, qui vocabatur genus,& ab eo à tempore à natu. Sed postmodum mortui sunt homines, aues,bestię,pisces,& aliqua nascentia terræ destructa & cremata, per destructionem generationis,quæ versa est de corruptione in generationem & postmodum de generatione in corruptionem Et similiter de corporibus impuris est mundus resolutus, & elementa corrupta, per quā corruptio-

corruptionem omnia per naturam facta & viuentia sunt & fuerunt parnæ duratio nis. Quia natura in sua materia grossa & corrupta nõ potest tam perfectum quid facere, sicut faciebat in suo principio, quod plus non habet ad continuandum suum opus primum. Imo natura vtitur imperfectione ad corruptionem tendente, quia de die in diem naturam elementorum minus puram inuenit, quia illud quod posuit in opere perfectum opus emendare non potest, sed semper paulatiuè decrescit. Semper tamen natura secundum suum posse componit, & ponit simul partes fortiores ligamenti. Et per hãc doctrinam fili artis intendere potes verbum Saluatoris, quod in fine mundi omnia consumet, quando veniet ad iudicandum sæculum per ignem, videlicet omne illud, quod non erit de veritate dictorum elemenrorum, & omne illud, quod est de malo & impuro compositum & factum, confundetur, & proijcietur in abyssum: omne autem illud, quod ignis prædictus cœlestis de virtutibus & pura veritate reperiet supra suam sphæram, viuaciter requiescet in ęternum, & veniet supra saluatos felices: & malum & impu-

rum supra damnatos cadet. per hoc autem potest elucidari & declarari consideratio, quòd omnis res in fine ad proprium locum ibit suum, vnde primo mouebatur. Est etiam intelligendum, quòd terra hæc quam colimus, non est verum elementũ, sed à vero quinto elementata est elemento, pòst per quintam substantiam elementalem corporis bene elementati, cuius terra formata est de quinta causa, & tunc reperies vacuum à virtute formatiua prout corpus sine anima, & sicut putredo cõgregata in vno in materia sine forma composita de prædicta infectione per reciprocam actionem elementorum vnius ad alterum. In centro autem est terra pura, & verum elementum, quam ignis ardere nõ poterit in die terroris, & sic de alijs elementis. Tu cum elucidatione per elucidationem intelligas clarè, & addas principalem substantiam materialem, de qua sine diuisione omnia formata in vno fuerunt, quã uis per diuisionem rerum loquuti fuerimus, non tamen sit separata sua species, quæ est essentia quinta, quia subtrahes totam principalitatem elementorum compositorum. Et clare cognoscas omnium rerum tria esse principia videlicet artificiale,

ciale, exemplare, & materiale.

Primum radicale principium artificiale, deus est, omnium creator. secundum principium exemplare ab ipso deo mouetur, qui dictus est sapientia. tertium verò succedens principium, quod est materia, creata per deum id est sapientiam, quæ mouetur ab ipso, est primordiale elementum, quod appellamus hyle, quod tibi, si bene intellexisti, declarauimus, quod quidem quærere non est tibi præsumendum in sua simplici specie, ad incipiendum opus nostrum, quamuis sine ipso scire opus nostrum non possemus neque ad finem deducere. Sed ipsum in composita specie quærere debemus, ipsamque purgare, & per ignem euacuare, vt sit pura & clara, vt suprà diximus, quod omnia elementa creata sunt à dicta substantia, & ab ipsa viuificata, ad creandum & corrumpendum. Quia necessarium est, vt naturaliter apparet, cùm omnis res sub lunæ globo existens sit creata & formata à dicta materia, quæ est hyle vocitata, quòd de illa sit maior influentia in omni re elementata, plus in vna quàm in alia, sicut per naturam reperimus, & quod ibidem quiescit. Per

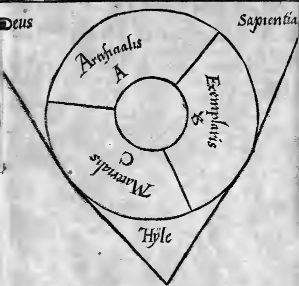
hoc autem, quod sis certus, quod nulla res mundi potest esse sine hac creata & non generata. quia ipsa est collector & colligantia totius corporis elementati in opere naturæ. & ideo ipsum ὕλω vocamus naturam, & totius elementati primordiale principium, hoc est omnium rerum elementatarum, quia in sua substantia simplex. elementa, quæ sunt materia naturæ, primitus per diuinam separationem fuere creata, videlicet, terra, aqua, & aer & ignis, quæ sunt elementata corpora ex primordiali principio, & simplici elemēto quod est in eis. Et ex isto intellectu procedit cronica Methanostrica, quæ dicit, quòd species elementorum in suis solis terminis inuenta, & in dicto suo principio, quod est primordiale principium rerum suarū. quare si istam quæris materiam, ad hanc intende, & illam esse purum subiectum, quod est vnio & motio formarum, & in quo omnis forma in posibilitate retenta est, quia fluxibilitates & labilitates infinitas ipsa in motione continet, secundum illarum formarū diuersitatem tam extremas quàm medias, quas accipit in semetipsa. Et ideo per similitudinem ab aliquibus nominatur receptaculum formarum,

rum, quæ ex materia naſcuntur cœleſti, quæ fieret ſupra naturam ſuam. Et per alios philoſophos fuit foreſtum vocitata, comparando eam rei groſſæ & crudæ; ratione ſuę poſsibilitatis. Et per alios philoſophos fuit poſsibilitas appellata, quia nullam formam habet actualiter, ſed omnem formam per poſsibilitatem ipſa continet, quaſi incluſam velut ſilentium ſine auditu, vel qui non vident, nec videri poſſunt propter tenebroſitatem. Et ſic debet intelligi iſta materia, quaſi de ipſa nihil intelligant. Et ideo ſcriptum eſt, quòd ipſa eſt forma mundi, in quo autem modo ordinata ſunt elementa in mundo, de quibus omnia ſunt generata, prout optime patebit, & declarabimus in capitulo ſequenti.

De forma minori, & de principijs naturæ mineralis ſimplicis per extremitates & media.

CAP. III.

CVm de maiori forma determinatum ſit, poſtea deſcendendo de minori determinabitur. In qua ſunt princi-



pia ſuccedentia in opere naturæ magis propinqua ſecundum extremitates medijs ſuarum operationum propinquiorum. Et cùm dixerimus ſuprà, quòd principia ſunt vniuerſaliter omnes extremitates, & omnia ipſarum media, hic dicimus, quòd primum & principale medium exttemum

tremum vel extremitas, sunt quatuor elementa superius dicta, quæ sunt extremitates elementatæ & significantur per B. Secũdum sunt vapores compositi ex ipsis elementis immediatè de prima compositione naturæ, & sine medio dicti, significati per C. in quos vapores omnia corpora elementata resoluuntur, ad intrandum nouam generationem. & velis hoc retinere & intelligere, quoniam generaliter tibi loquor, ad attingendum finem illius, quod perquiritur. Tertium est aqua clara composita ex dictis vaporibus per condensationem suæ naturæ, quæ venit in dictis vaporibus ex ipsis quatuor elementis, & illa est res argento viuo magis propinqua, quod quidem reperitur sub terra viuum & fluens. Et istud argentum viuum in omni corpore elementato succedente à materia aeris est propriè generatum. Et ideo ipsius humiditas est valde ponderosa, per aeritatem homogeniam, discurrentem per motum venti per venas perforatas subterraneas, & cadit in mineris sulfureis causatis ex vaporibus calidis & siccis, & est significatum per D. Quartum est quædam substantia procedens ex mienra sua, & infra ipsam, magis

propinqua naturæ metallorum, quæ calcantis & azoth vitreus ab aliquibus nominatur, quæ est terra & mater metallorũ. & alio nomine vocatur vrisius, lucens & album, in occulto rubeum, nigrum & viride publicè, habet colorem lacertæ venenosæ, immediatè generatus ex argento viuo materia supradicta, impregnata ex dicto vapore calido & sicco sulfureo in sua resolutione congelata in lacertam, in quo est forma & species spiritus fœtentis in mixtione, cuius est calor mineralis multiplicatus, qui est vita metalli, & est significatum per E. Quintum extremum vel extremitas siue medium sunt vapores immediatè generati per resolutionem & rarefactionem dicti vitrioli vitrificabilis. & hæc est prima & proximior materia generationi omnium metallorum impregnata & apprehensa à naturali calore viuificatiuo, in forma & specie aquæ viuæ, de qua omnes huius artis inuestigatores intelligere habent, in opere naturæ esse argentum viuum, sed non tale, quale inuenitur super terram, nec erit, quousque in sanguinem apostematũ & venenosum primitus vertatur, & significatur per F. Sextum extremũ sunt sulfura facta per successionem immediatè

mediate generata per naturam à ſubſtantia viua dictæ aquæ, de quorum vaporibus omne aliud argen. viuũ coagulatur, & eſt retinaculum rectum dictorum vaporũ in illo metallo, cuius eſt vapor. Et hoc fit ſecundum depurationem, quam materia recipit per naturam, cum informatione tali, qualis ſibi adminiſtratur ad formã & ſpeciem dicti metalli. Et talia ſulfura ſignificata ſunt per G. Septimum extremum ſunt metalla generata ex dictis vaporibus ſulfureis, & argẽto viuo per ſucceſsiuam decoctionem, & ſunt vera extrema ſiue extremitates ſiue media imperfecta clauſura, & in omni opere naturæ ſignificato per H. Sed per corruptionem, quãdo extra ipſorum mineras extracta ſunt, intendit natura rubificare & rubiginare, ad redeundum per motus circulares, illa corrumpendo, & iterum generando, tantum quòd terminentur in nouam generationem, per digeſtionem in ſuis mineris, in quibus ſunt incluſi vapores reſoluti ab illis corrupti, propter grauitatem ſuorum elementorum inſtinctu naturali, & ibidem ſuo motu digeruntur, quouſque in ſpeciem meliorem terminentur, ſicut generatio carnis fit in corpore animalis, per

cibi & potus digestionem, prout breuiter declaratur in magica scientia & arte, quod sic incipit: manifestũ de generatione & corruptione in metallis &c. Et cũ ibidẽ describitur de terminatiõe methaphorica & literali, quod cũ alchymista nitatur dare aliquibus metallis formã, quę sit similis alteri metallo, similis est pictori, qui in materia ligni vel lapidis infigit & figurat formã hominis, aut bestiæ artificialiter, quæ forma discrepat & differt à materia. Quare in illo casu dictum est, quod cũ forma sit suę materiæ extranea, breui tẽpore corrumpitur, taliaq; opera nõ bonis naturę operibus assimilãtur, & de hac assimilatione vide capitulũ, quod incipit, Cũ igitur &c. Tales enim alchymistę & pictores, in suis operib⁹ & materia nõ assimilantur operi naturæ, quia dare nesciũt informatiuã virtutẽ materiæ cõuenienti, quę institutionẽ & instinctũ habet recipiendi illã, quãdo ei administrata est per informatorẽ naturalẽ, sed per scientiã & artẽ cognitã, ipsa quę est naturę substrata, quæ exẽplaris est dicta. Magister subtilis ingenij ac ingeniosus in suo opere assimilatur operi naturæ in cõseruatione speciei mineralis, & format rem tali virtute, quod superat omnẽ cursum naturæ.

Et

Et per hoc potes cognoſcere, quòd opus naturale poteſt regi ſcientia & arte operatoris, ſecundũ proprij inſtrumenti doctrinã. Et ſcito fili, quare homines neſciunt vti eorum memoria, entia & entitates mutabiles & vertibiles inueſtigando, neq; eorum voluntatem eligendo, & recipiendo etiam bona, mala, quæ ſunt contra naturam, dimittendo. Et quia iſtas potentias in artificijs ponere neſciunt, quæ ſunt illorum inſtrumenta, & de quibus te in ſecunda parte artificiali noſtra informabimus, vt entia realia poſsis attingere in magiſterio noſtro, qui per actiuitatem illarũ ſcientiã habituatam cũ delectatione recipies, per quã intellectus cũ vna ſpecie attingit aliã, & in ordine vnius ſpeciei attingit ordinẽ alterius ſpeciei, & ſic habebis ordinatã delectationẽ ad intelligendũ proprium & cõmune. Et ob hoc ſcientiæ, quę ſunt poſitiuę & non probatiuæ, groſsificant intellectũ & impediunt illũ ad intelligendum neceſsitates entium veriſsimorum, ſicut declaratum eſt in arbore philoſophiæ deſiderata in tertia diſtinctione, in capitulo, Intellectus de paſsionibus F. Q. Per quod apparet, quòd multi in magiſterio noſtro per ignorantiam habent inordinatam paſsionem

paſsionem. Quare fili per capitulum ſuccedens alia tibi dabimus principia, tali intentione, quòd ante dicta metalla ſignificabuntur per H. Et ſit nota illorum, qui non habent patientiam in magiſterio.

De principijs huius magiſterij, & de quibus factum eſt, & quot ſunt in numero, & de conuerſione ipſorum.

CAP. IIII.

PRima radicalia principia in noſtro magiſterio ſunt tria principaliter, videlicet, aqua viua, & fœtens ſpiritus, de quibus creatur ſulfur, quod eſt lapis noſter. Sed cùm illa non ſint in ſua actione ſuper terram, prout nobis opus eſſet, imo in actione ſint terreſtria, in forma metalli, in qua eſt eorum potentia, ideo ſuæ naturæ extremitates accepimus per artis noſtræ media, recurrendo ad ſubſtantiam vnam infra ſuam mineram, ſcilicet D.E.& H. Et cùm illa ſint remota, & contraria per ſuæ extremitates naturæ, ſcientia diſtricta nobis oſtendit, quòd capiamus F, quæ eſt diſpoſitio media extremitatum ſuæ naturæ, quæ

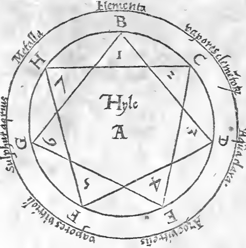
ræ, quæ dispositio electa est de D. sicut apparet per figuram A inferius declaratam in secunda parte capituli subsequentis, sic vt per F. D. conuertatur in E. vt omnia vertantur in B. & quod B. per circulationem reducatur in E. à quo extrahes F. in magisterio nostro, loco aquæ viuæ & fœtentis spiritus, quia sic F. potestatem habet conuertendi D. & H. per suarum formarũ conseruationem, cui actualiter erit totum illud, quod erat in potentia in opere naturæ medijs melioribus extremitatum causa & ratiõe, quia in F. & D. sunt actualiter F. & G. & H. cocta & pura, ac fortiter digesta, naturæ sapientis ingenio. Quare non conuenit nisi remouere & separare vnam partem de D. & vnam partem de E. & tunc habebis F. in opere artis assimilare naturæ in omnibus melioribus modis per adiutorium C. & D. quæ venerũt de H. & F. qui descenderunt de H. in B. à quo fit F. qui conuersus est in G. cursu naturæ in nostro magisterio. Et illud G. est prima & proximior materia, de qua creamus & facimus nostram medicinam perfectam, quæ est fermentum elixiris.

De

De approximatione temperamenti respectu naturæ, de genere secundum regulam scientiæ, de extremitatibus, & de medijs, & de ipsorum diuisione in principijs essentialibus.

CAP. V.

PRopter quæ potes considerare, quòd res naturales sunt illæ quæ sunt necessariæ habitudini temperamenti, secūdum rationem generis sui, quæ descensum habuerunt ab extremitatibus & medijs suis, & ideo dictæ sunt res, sine quibus aliqua naturaliter corpora non possunt esse temperata. Quia quando res, cuius caput est rubeum, pedes albi, & oculi nigri, apparet, tunc est magisterium, cùm de ista re temperamentum consistat. quamuis enim corpus medicinale posit esse temperatum absque tali humore scilicet innaturali, non tamen absolutè sine tali humore. Quare opus est, quod omne mediū naturā sentiat extremitatum suarum causa & ratione sui temperamenti, & per hoc inuicem elemēta sunt reciproca, vt primæ ipsorum



rum qualitates se mutua & æquali actione corrumpant, paſsione vnius extremitatis ad alteram, medij virtute participantis ambobus, ſecundum appetitum naturæ, nec ad hoc eſt medicina ſine humiditate vel calore aut genere: quia ſine tali vel tali humore non habet inſtantiam aut potentiam in operationibus, & ideo opus vel operatio non debet per artificem capi ſolummodo per actionem debitã elixiri, vel eius proprietati per temperamentũ, ſed genera-

generaliter per cessationem ipsius naturali post transmutationem eius per hoc metallum molle infirmum mutatum in durũ temperatum, tunc actio suæ sustinentiæ ignitionis in fusibilitate dicitur operatio naturalis, nõ obstante quod sit cessatio velut requies animalis sensibilis ab actione, quæ venit in sua transmutatione per virtutem elixiris: & sic temperamentum corporum mundatorum transmutatorum non est sine operatione naturali. Et isti rei debes intẽdere in medicina suprema, ipsaque integraliter verti & mutari. Sed quia nimis diffuse, per nimiam imaginationẽ phantasticam, posses errare casualiter secũdum intellectum trium prædictorum, pertinentium theoricæ, quæ continet in se principia prætacta generaliter tradita, ideo specialiter nos instruemus terminos remotos trium principiorum necessariorũ istius scientię, & artis diuinę. Quia cũ tibi dixerimus, quòd per intentam consideratione harum rerum naturalium, non naturalium, & contra naturam, debes habere noticiam materialem & essentialem temperamenti, per omnes suas partes substantiales, & etiam accidentales, vt scias te regere in dicto magisterio nostro, dictis

principijs

principijs sic à te comprehensis. Habes tamen intendere non de pluribus aut multis, sed de tribus tantum, per se, singulariter stantibus, vt intelligere potes ex capitulo prædicto de principijs ipsis in nostro magisterio, per quę nos comprehendimus hoc temperamentum. Et per hoc dicimus, quòd rerum naturalium tria sunt genera, videlicet animale, vegetabile, & minerale. Genus animale in sua specie multiplicatur & diuiditur in tres differentias, scilicet in actiuo spermate, quod est naturale sperma, in passiuo spermate, & illud est innaturale, & in sanguine menstruali, & illud est contra naturam. Genus vegetabilium est in sementis seminibus ac radicibus, quæ sunt naturalia, continentia non naturalia, & per hoc eorũ cõplexio est Hermaphrodita, masculino & fœminino coniunctis, iuxta humorem & humiditatem terrę mẽstruo pluuiali per aerem aquam continentem, quę sunt contra naturam. Genus vero mineralium in tres diuiditur differentias, quamuis omnia metalla sint, & exitum habeant à materia vna, & sic sunt complexionis Hermaphroditę. Prima differentia naturalis est, vt aurum & argentum, quoniã argẽtum viuum in se suum proprium sul-

fur continet, quod per ſe congelatum eſt, pro medio in aurum,& pro alia medietate in argentum, poſt conuerſionem eius in ſulfur, albo & in rubeo. Ob hoc ſunt duo ſpermata naturalia, ſcilicet aurum & argentum, ſumendo largè, quando largè dicimus,hoc fit ad differẽtiam illius quod perficit elixir noſtrum. Et ſperma innaturale eſt ſicut plũbum, & innaturalium & immundorum metallorum,ſicut plumbum,ſtannum,cuprũ, ferrum, ſulfur & argentum viuum,& rerum quæ contra naturam ſunt,ſicut atramenta,ſales,alumina, tuthiæ, marchaſitæ & arſenicus, &omnia quæ deuallantur ab alijs generibus vegetabiliũ & animaliũ,de quibus poteſt fieri humidum menſtruale,ſecundum magis & minus tendendo ad perfectionem vel imperfectionem. Et ideo minerale genus ſolummodo additum eſt per figuram ſimilitudinis generaliter inter iſta naturalia,innaturalia & contra naturam duorum generũ, ſcilicet animalis & vegetabilis, quia de ipſorum natura propinquiorum alterationem accipiunt in claritate luminoſa. Et per hoc potes verum temperamentum intelligere naturam propinquiorem ſui generis cõſeruando,ſecũdum quod vulgaris

experientia te docebit in terra lunariæ, natura cuius est nostri lapidis rectificatio, quia propter hoc liberaliter nobis data est.

De qua re debet extrahi materia cõueniens & magis propinqua, ad faciendũ um magisterium, de conuersione vnius elementi in alterum.

CAP. VI.

CVm igitur clarum sit atque manifestum, quòd proprietas temperamenti in corpore metallico sit de natura metalli magis propinqua, sicut experiētia, quæ non mentitur, affirmat atque demonstrat, effectu nobilis resistentiæ in fusione bona, & fusione permanēte in ignitione. et hoc sit propria forma in natura, vt dictum est, & magis propinqua suæ naturæ minerali, sicut de sua mineralitate descendebat in partes indiuiduales suarum propriarum specierum, de quibus trahes materiam suæ formæ conuenientem, quæ sibi causa speciei ipsorum indiuiduorum sine cõtrarietate vel extremitate diuisionē causantē, debita est. Sed in perfecto amore dulci sibi inuicē obuiāt per vnionē realē, respiciētia punctũ extremitatis & cõtrarietatis

causantis diuersitatem, quamdiu cursu naturæ saluare se poterunt à suis nobilibus speciebus, à quibus exiuit vera forma, quæ quidem in suæ proprietatis magna potentia vadit contra solem, quem natura creauit. Et ideo tibi dixi fili, quòd accipias naturã dicti generis, in quo luminaria duo & claritates eorũ hospitatæ sunt & permanentes, quæ super terram radiare non cessant, & sunt sol & luna, qui per suos radios ignem obscurant. Nota igitur fili, & qui non recipit hanc materiam in opere suo assimilatur pictori, qui formam cognitam in materia remotam & longinquam depingit, sicut suprà diximus in capitulo, in quo de forma minori tractauimus. Et inter corpora innaturalia recipies volatie corpus, hoc est, argentum viuum, quod continet naturam suam infra concauitatem ventris sui, quæ taliter sibi adhæret, quòd nullus habere potest, nisi quadam amicabili concordia, quam natura in quadam amoris attractiõe nos fideliter docuit. ex quo ei valde multum tenemur, à quo ligamento amoroso fortiter detinetur & arrestatur. Et ideo inter innaturalia positum est, nõ omnino tamen tanquam non naturale. Quia tunc in numero illorum esset, quæ sunt contra

naturam

naturam. Et ideo dictum est medium, participans cum naturalibus & contra naturam, quia ab intra retinet naturale corpus, & substantiam puram, quia est proprium ligamentum & retinaculum illius, & per proprietatem ab extra proijcitur intus cum illis contra naturam. Quando igitur videre volueris naturam operari, proijce intus, & coniunge ei naturale cum liga sui amoris, iracũdus erit amator. Istud autem nomen innaturale, largè recipimus in hac arte, pro omnibus rebus continentibus in centro sui corporis naturas pasiuas, ad respectum actiuorum. Et nos diximus superius, quòd in centro terræ terra est virgo, & verum elementũ, & quòd illud est creatum per naturã: igitur natura est in centro cuiuslibet rei, sicut apparet per dictũ capitulũ, & in capitulo præcedẽti, quod facit mentionem de prima forma mundi, quomodo dominus deus noster instituebat mundũ, & formabat naturam, vt melius eorum naturæ detinerentur per nostrã theoricam secundum genus suum, vt scias quas accipere debes in magisterio regali, & quas dimittere debes. Quoniã scitum est, quòd omnis res, quæ ad generationem sui generis per naturam procedunt, quælibet adhæ

ret suæ speciei, sicut animale sperma fœmineum in additamentum caloris sui masculino coniungitur. Et per hoc intelligere potes, quòd innaturalium specierum virtutes remotæ sunt, & propinquæ medio, quod participat extremitatibus naturaliū specierum, & contra naturam secundum plus & minus, secundum quod tota generis illius natura discrepat, & recedit, vel concordat speciei: quia per genus non debet discordare natura, nisi tantummodo per speciem, cum appropinquitate amorum, quæ nascitur à sua proprietate, sicut aer ab igne, & ab aqua, in quo est eorum proprietas media, sicut est continens naturalium & contra naturam. Quando nos dicimus tota natura, dicimus hoc ad differētiam naturalium, innaturalium & contra naturam, quæ omnia sunt vnius generis. Et tamē si loquuti sumus, quod natura generis in sua generatione discordare non debet, hoc debes intelligere immediatè ad recipiendum formam cuiuslibet rei viuentis. Quomodo natura bruta per alterationem reuertitur cum operatione humana totum hoc videre potes, sicut de vegetabilibus. Sed nō recipiunt formā vnquā animalia hominū, donec vertatur eorū genus in hu

in humanalib⁹. Tūc dico, quod ſpermata ve niūt ad hoc quod dictū eſt, cū multiplicatiua virtute, quę eſt ſpiritus, ex quo indiuidualia ſunt generis iā dicti, vnde homines creātur per virtutē ſpiritus & hoc inſtitutū eſt per creatorē, vt quodlibet per hōminē ei faciat honorē, vel minor natura vertitur ad maiorē, quare exaltatur de multū magno valore. Igitur ſi volueris naturę herbarū aſſimilare metalla noſtra, vel beſtiarū per entium realiū naturā, facies genus eorū per mēſuram, & tūc recipere poterunt ſpeciē & veras formas, ſi tu facias in igne per fermentū fortiter & firmiter permanere. Et hoc tibi dicemus in ſecūda parte, dū tamē ſecretum teneas, quia totū fit arte & ſciētia. Et nulli dices, niſi velis maieſtatē philoſophorū & ſecreta eorū accuſare. Et iuro tibi ſupra animā meā, quod ea ſi reueles dānatus es. Nā à deo omne procedit bonū, & ei ſolū debetur. Quare ſeruabis, & ſecretū tenebis illud, quod ei debetur reuelandum, & affirmabis quam per rectā proprietatē ſubtrahes, quæ ei⁹ honori debetur. Quia ſi reuelares breuibus verbis illud, quod lōginquo tēpore formauit, in die magni iudicij condēnareris, tāquā qui perpetrator exiſteres cōtra maieſtatē dei lęſam, nec tibi remitteretur caſus lęſę

maiestatis. Talium enim reuelatio ad deum, & non ad alterum spectat. Et inter illa, quæ sunt contra naturam capiendo vnum liquorem, qui est corruptio & separatio spolij coporis dicti volatilis, hoc est argenti viui, quod est causa continuitatis partium illius liquoris in dictis duobus luminaribus & claritatibus sine illarum diuisione in suo genere, sed remotè & propinquè participat, sicut res menstrualis, de qua, quando fermentata est & albificata in humiditate suorum spermatum, se nutriri facit, sicut sub mammilla puer, quia virtute humiditatis duorum spermatum sanguis menstrualis virtute suæ naturæ vertitur in humiditatem radicalem. Et quando dicimus remotè, hoc est ad differentiam rerum mineralium, & quando propinquè dicimus, hoc est ad differentiam rerum, quæ sunt contra naturam. De his tribus rebus fili magnum draconē extrahes, qui est initium radicale & principale firmę alterationis. Et in isto tuam firmabis diuturnam & continuam considerationem, per instrumentum rationis naturalis. Et melius tibi hęc declarabimus in capitulis subsequentibus practicis.

Quomodo

Quomodo non sit nisi vnus lapis philosophicus, & de auisatione suæ purgationis.

CAP. VII.

DIcimus, quòd non est nisi vnus lapis philosophicus à rebus supradictis nostro extractus magisterio. Et ideo quando de nouo venit in mundum, non debes ei addere alium puluerem, vel aquã aliam, nec aliquam rem extraneam, nisi illud, quod in eo natum est, suæ naturæ propriæ radicalis, & mater eius, quæ eum pascit, est sulfur, quod formauit lapidem suũ in calore cœlesti. Sed antequã eum ex toto extrahas, purga eum, & mũda ab omnibus suis infirmitatibus, quæ sunt contra naturam suam, phlegmaticis terrestribus & corruptilibus, quia mors eius sunt, quibus circumdatur, quæ ipsius viuificatiuum spiritum mortificant, qui habet posse suscitãdi eum de morte ad vitam perennem contra bellum ignis. Non potest tamen ostendere suam virtutem, quousque motus altę & honorabilis naturæ mobilis in magna

puritate ſine aliqua corruptione quieſcat. Et ideo fili, niſi ille ſpiritus à ſua ſeparetur morte corruptibili, corpus ſuum tenebroſum radiare non poterit, neque de ipſo fieri matrimonium inter corpus & ſpiritum, ſcilicet inter ſulfur & argentum viuum.

Quomodo appellatur lapis, ratione ſuæ proprietatis, & naturæ ipſius.

CAP. VIII.

ISTum ſpiritum appellamus in teſtamento noſtro ſpiritum petroſum ac lapideum, quia poteſtatem habet retinendi lapides contra ignem, & conſeruandi ac viuificandi corpus mortuum, à quo exiuit, cuius virtus & proprietas in nullo alio ſpiritu reperiri poteſt. Et ideo quando corpus eius tranſiuit de morte ad vitam, purum eſt, mundum, album, & clarum, reſplendẽs in ſubtilitate magna, qua ſuperare facere debes ſubtilitatem ſpiritus fermentabilis cum ſua fortitudine ac ingenio. Quia groſſitudo fermentabilis ſpiritus debet ſubtilitatem corporis circumdare, & natare de ſuper, & hoc per proprietatẽ ingrediendi, quã

portat

portat in se, quę est proprietas penetratiua. Et ideo nulla corporis grossities debet aut potest amouere proprietatē eius magnā & penetratiuā, impedimento à suo contrario prouenienti. Et hoc modo manet & manebit corpus indutum ab extra claritate pulchra, quia spiritus eius potatus est, & corpus intrauit spiritū, qui eū suscitauit, & terminauit in forma pulueris multū subtilis, fluentis & fundentis instrumento ignis fusione leui sine fumo, qui est sicut ignis ardens, quando flamma tangit eum, cum alteratione permanente, quæ facta est amplexu amicabili naturæ, retinente propriam naturam suam alleuiatione perenni, & illud leuiter fit cum practica, quam à theorica reperimus, quæ nos his verbis pulchre & leue monuit.

De præparatione lapidis.

CAP. IX.

PReparatio lapidosi spiritus ac fermētabilis est, quòd recipias de succo lunariæ, & sudorem eius extrahe cum igne paruo & leui, & habebis in tuo posse vnum de arg. viuis nostris in liquore & forma aquæ albæ, quæ est ablutio & purgatio lapidis nostri, & totius eius

eius naturæ. Et istud est vnum de principalioribus secretis, & est prima porta, prout intelligere potes rationibus antedictis. In isto liquore rectificatur magnus draco, & proijcitur à magno deserto Arabiæ, quia immediatè suffocaretur præ siti, & periret in mari mortuo, quia iam poteris scire. quia frigiditas magna calorem paruun extinguit. verte igitur ipsum & mitte in regnũ Aethiopiæ, vnde naturaliter natiuus est. Quia dicimus, quòd nisi vertatur, & ponatur in terra sua, recedet, & aliam intrabit regionem. Quare de certo scias, quòd omne aliud clima vel alia regio nostro lapidi mortem affert, velato non scientihus ac ignorantibus, & per nos cognito.

De qua re est lapis, & quid dicitur, & quomodo ipse est de quatuor elementis, & in quo loco reperitur, & de verbis contra mendaces & derisores.

CAP. X.

IDeo debes cognoscere clarè, quòd spiritus noster secum portat suæ regionis proprie-

proprietaté.Et hac ratione allegoricè oportet dicere, quòd magnus draco de quatuor eſt elementis, & non intellectu literali, prout ſcriptum eſt, quia ſit terra, aer, aqua vel ignis, ſed ſola natura eſt & vna, quæ continet in ſe naturam & proprietaté quatuor elementorum,& hæc proprietas venit complexionaliter in dicta ſubſtantia naturæ, per actionem qualitatum primarum elementatarum,& nunc transformatarum in proprietatem & ſpeciem metalli, tolerantem ignem in ſuis perfectionibus: & ſic abſcinduntur & diſrumpuntur dictę primæ qualitates,per mutationem ſuę mixtionis,quæ facta eſt per alterationem, vſquequo ſint in hoc ſubſtantiali medio, in quo eſt ſpecies ſolis aut lunæ, vel alterius, quæ debet & poteſt per naturam conſtitui: quia prædictum medium,in quo dicta ſpecies ſaluanda eſt, tantam habet latitudiné & longitudinem, quanta poteſt eſſe partiũ indiuidualium ſimilitudo huius ſpeciei. Et ideo cùm ſit de proprietate illius naturæ ſuſtinendi ignem, non poteſt,nec habet aliquid, nec facit proficuum, quouſque totus motus illius mobilis non corruptus arreſtetur.Sed eo non obſtante, quando iam effectus fuerit de proprietate ignis excellẽtiſsimi,

tiſsimi, poteſt tolerare corruptionem aſperitatis ignis. Et ideo poteſt tua intelligere ſpeculatio modum, per quem natura nobis oſtendit operationem ſuam, quod eſt ad exemplū huius ſcientiæ, dicendo, quòd non eſt tranſitus de primo ad tertium niſi per ſecundum, quod participat cum eis ſecundum naturæ velle. Et per hoc deſideriū noſtrum̄ conquiſiuimus, per media tranſeundo, quæ ſunt conſeruatoria & retinacula ſuæ ſpeciei contra bellum ignis. Et per hæc præambula potes intelligere rectum, & verum tempus limitatum reſpectu naturæ, quod debes habere & conſeruare in certa latitudine, qnouſq; crees rectoré & principale medium, in quibus vltimatæ ſpecies ſe ſaluari habent, quia medium eſt ſub ictū materiale vel reaale genus, in quo cōtinens influit ſuam virtutem, & primordiale generationis initium, in qua determinatè elementa fixanda ſunt cœleſti virtute. Omnia enim antedicta coram oculis noſtris manifeſtata ſunt per experientiam, ſcientia clara nobis per naturam oſtenſa, diuinæ præcepto prædeſtinationis. Et vltro tibi ſecurè dicimus, quòd de natura herbarum medium creauimus, conſeruatiuum ſpeciei mineralis, & ſuum tranſmutaui-

mus

mus ignem,in colorem metallicum, in mutatione speciei mineralis. Charissime fili intellige,quòd lapis non est nisi vna natura,in quatuor partes diuisa, secundum proprietatem suorum elementorum resultans per proprietatem suarum concordantiarũ, vt sit ligamen,& ligamentum in posse omnium quatuor elementorum, sicut largè tibi declarabitur.Nam alio modo spiritum per suum corpus ligare non possumus,nisi à propria sua natura detineatur, & arrestetur,quæ ligamenti eorum proprietas est.Et ideo aduerte diligenter, quòd ne proprietas spiritus,qui à corpore exiuit à nimio calore, deuoretur,quia non posset corpus suum reducere ad medium ,in quo spiritus secundus influit suam virtutem, videlicet speciem solis aut lunæ, & illud est argentum viuum nostrum, quod aptè & habiliter nostri sulfuris tincturam accipit, in quo lapis noster dissolutus est, & resolutus in tali aqua, vt suprà diximus. Et in tali aqua nobis apparuit, non in aqua fontis aut pluuiæ. Quare si cum igne magno fueris operatus, proprietas dicti spiritus, quæ inter vitam & mortem participat, separabit se, & anima recedet in regionem suæ sphæræ. Iterum tibi dicimus

dicimus & clarius, quòd per creaturam isti us quinti salis noster lapis est generatus, & in illius ramis captus, & ibidem repertus est salsus, sapidus & pulcher, & in fluminibus habitat, & ibi magnum habet posse. Et nihil mundi appone extraneum, dando sibi illud, quod de ipso exit & nascitur, & pro vero illud à dracone exiuit & à fœtido ventre. Et in secunda parte tibi totam dicemus sententiam. Custodi igitur illud à gigantibus & tyrannis mundi, vt suprà diximus. Positi enim sunt in vnda aquæ, à quibus multum timemus. Quia nihil sufficit eis, quin faciant populo pacis tale malum ac martyrium, vnde gens confunditur, & ponunt totum mundum ad confusionem. Quare istud secretum per superiorem nobis datum est tanquam surdo à domino reuelandum, quousque filijs sit manifestum per prudentiam diuinam per eorum nobilem intellectum. Et ideo quandoque garrulatores Clerici, Legistæ, Artistæ, seu mundani Medici, & alij plures, de quibus loqui non audemus, qui credunt aquam viuam facere, & totum non valet vnum ficum, quia nostram credunt philosophiam deprædari, & se deprædatos repeeriunt, & ideo tales perdunt inde vitam.

Custodite

Custodite igitur filij ignem in regione spiritus, & videte ne euanescat præ nimio calore. Quia si anima recesserit, spiritus nō poterit viuificare corpus, cùm aliquid dare nonpossit, quod in eo non est.

De diuisione & resolutione lapidis ad conuertendum ipsum.

CAP. XI.

IN toto magisterio nostro necessarij sunt tres spiritus principales qui sine consummatione suę resolutionis non possunt manifestari. Et nominantur alio modo tria viua argēta. In quibus lapis noster est dissolutus & versus, per suæ naturę mutationē, per cōtrariam & diuersam digestionē, quæ fit per elementariam circulationem, per reciprocationem, & sunt primordialia generationis initia. Et quia resolutio est totius primæ portæ habitudo nostri magisterij, quā declarare volumus secūdum exigentiam reductionis & cōuersionis sui lapidis in tribus spiritibus, quorum quemlibet habes conseruare secundum propriā naturæ cuiuslibet ipso-

rum proprietatem, secundum quod requiritur in perfectione vltimata nostri magisterij, per dictam resolutionem diuisam in tres partes principales. Prima est corporalis, & vocatur in lingua Oritana, Recsage, secũda spiritualis est, & vocatur, Agazoph, tertia autem spiritualis & corporalis, & vocatur Vbidrugal. Et in omnibus istis draco noster quiescit. Recsage est solutio humida in corpore, & sicca in spiritu. Agazoph in duas diuiditur partes, in Periminel, & in Adulphur, & Vbidrugal consummatio est terræ nostræ dissolutæ, & est dissolutio, quæ sine sudore haberi nec cognosci potest. Prima pars solutionis Recsage, non est aliud, quàm diminutio partium grossarum in minutissimas partes & subtilissimas, vel reductio grossi in simplex, in mutatione formæ specificæ in formam contrariam & corruptam, stantem in suo corpore & nõ in forma aquæ de nubibus cadentis neque in forma metalli in diuersis pecijs constituti, sed in forma terræ aquosæ & aquæ mineralis subtilis, in imo infernali stantis. In cuius ventre natura sua mutata est à suis præuijs luminibus in tenebras obscuras, quæ quidem terra per

ta per suorum lauaminum exercitia in diuersas partes multum subtiles fœtentes, vt sulfur, fugiunt altius omnibus elementis in regionem ignis, quas tum oportet multum diligenter custodire, si per istud portellum vis intrare. Tibi enim opus est, vt bene scias regere te, & cappam vel capellum habere, vt possis intrare & exire, si ad secundam solutionem Agazoph transire desideras. Idcirco attende hic, quod menstruale à spermatibus condensatur de sua aereitate in aquositatem grossam, per resolutionem spermatis fœminini, quod est in menstruali cum amplexu vaporis Mercurialis corporis contra naturam, quod est in forma aquæ, quæ est de vapore magis crudo. Et illud, quod est magis coctum cum magis continenti ex natura, altè descendit in forma corui nigri in aere, cuius caput rubeum, pedes albi, & oculi nigri, & suæ facturæ. Et hoc totum nihil est aliud, nisi aer & humiditas radicalis patrizantem, qui calorem generauit, & est metalli supremi tinctura. Et alia natura cruda, quæ est causa condensationis menstrualis, quæ manet inferius

est causa, & materia coniunctiua & congregamentum lapidis regalis, qui in naturam frigidam est versus, quia calidam suam perdidit naturam per resolutionem. Quapropter sic definies dictam dissolutionem. Definitur autem sic: Dissolutio est actio & passio contrariarum qualitatum, per quas virtutes elementorum inter se mouentur per minima. Aut sic definitur: Est motus, qui facit comminutionē de partibus insensibilibus diuersis in specie, & similibus in genere, coniunctis in forma confusa liquorosa, & per corruptionem subiecti. Nam de qualitatibus contrarijs mediante excitatione eleuatis in ignem nigrum absque extrema diuisione affectando à partibus separationem germinantis per generationem. Alio modo dissolutio definitur: Dissolutio est instrumentum subtiliatiuum, factum cum exercitatione caloris coniuncti cum motu continuo, per quem qualitates contrariæ insimul operantes tangunt se, & miscētur in corrumpendo partes indiuiduales, sub conseruatione suæ speciei ad opus generationis. Fili hæc prima dissolutio nihil aliud est, quàm distigatio simplex partium subtilium descendentium

à prima

à prima natura in germen, in quo naturalis calor operatus est, qui est instrumentum, cum quo habet operari virtus informatiua, quę est introducta in materia absque separationibus actualibus partium germinosarum, vnius ab altera, quæ separatio indiget, quòd cum applicatione amoris naturæ in secunda camera fiat, pro ut declarabimus per beneficium secundę resolutionis Agazoph, in secunda parte suarum quatuor figurarum. Sed antequá ad illam transeamus, opus est, quòd inter Recsage & Agazoph cõseruetur digestio pepansis sui tẽporis spatio, prout declarabimus in practica nostra, quia calore pepantico putrefit germen nostrũ termino naturæ, & facit eũ postea crescere & fructificare. Sed primũ in suã nataram vertitur sulfuris & ar. viui, dẽpto gremine ar. viui, quod mutabitur in lapidem albiorem niue. Et ideo dissoluatur prima corporum forma in Mercuriale germen per solemnẽ operationem, & statim per inhumationẽ pepanticam in suo ventre intrat alia forma per corruptionem formæ germinis, & elementis mixtis corruptis insimul in forma corporis nigri. Quia elementa conuersa virtute caloris naturalis, qui est in mate

 ria ex-

ria excitata & feſtinata calore temperato cœli in minimis partibus miſcent ſe, alterant & corrumpunt ſub conſeruatione ſpeciei gubernatæ per calorem non cremantem : quæ corruptio eſt noſtri ar. viui generatio, prout in ſecunda parte, & rota circuli declarabimus. Quia ibi de ſuis principalibus coloribus determinabimus ac de ſaporibus, odoribus, groſsitie, ſimplicitate, ſubtilitate, & ponderoſitate. Et hæc eſt præparatio ſolemnis, quæ eſt caput & fundamentum creationis noſtri cari infantis. Et modus huiuſmodi creationis eſt iſte. Abice humorem vbi ſubmerſus eſt draco vſque ſit corpus minutum ex cœleſtiali ſpiritu. Et hunc nominamus ignem, quem deus ſanctis & ſapientibus philoſophis conceſsit per reuelationem antequam naſceremur, & poſtea nobis, vt ei abſque indigentia ſeruiamus. Quia monſtrādo nobis exempla per curſum naturę qualiter ei teneamur, & ideo debemus eum precari, honorare, ſeruire, laudare, benedicere, adorare, glorificare, & amare abſque aliqua ſorditie, vitio aut peccato. Ob hoc, quia ipſe mōſtrat nobis cognoſcere ſuam veraciter poteſtatem, & nos amauit, poſtquā nos hæc videre fecit.

Fili

Fili noster lapis iam factus est, postquam creatus est congelans ar.viuum, & in elixir conuersus. Et hanc operationem reiterabis, quamdiu lapidem multiplicare volueris, sub conseruatione caloris naturalis, qui multiplicat speciem suam in substantia ar.viui.

De dissolutione lapidis in forma speciali, & de mutatione nominis sui.

CAP. XII.

SIc philosophando potes habere noticiam, quòd prima & principalis intentio in nostro magisterio est, lapidem dissoluere per mutationem suę naturæ in ar.viuum, & illud est primum elementum in sua natura minerali propinquando, & per hoc radix est, & primum elementum compositum de omnibus corporibus liquabilibus & patre duorum luminarium. Ideo in hoc solo conuertuntuntur per solemnem resolutionem, & postea in sulfur cõuertuntur. Quia ar.viuum natura continet suũ sulfur propriũ per vaporẽ, cuius seipsum cõgelat in lapidũ philosophicũ, qui postmodũ potestatẽ habet cõgelandi

omne aliud ar. viuum, per magisteriũ nostrum. & hic lapis dictus est sulfur, & materia appropinquata perfectæ naturæ metalli, per quam natura inter sapientes nobilis & dignißima reputatur, de qua philosophi faciunt medicinam fortem, & solemnem multum, & hanc appellant elixir vitæ, quia in humano corpore superlatiua & vltima consolatio est. Et hac intentione suæ compositionis dabimus notitiam in huius libri parte secunda, per quã cursum omnem dictæ medicinæ concludemus in conseruando locutionem per modum medium, vt melius intelligamur, per modum & mediam viam naturæ. Et ideo apparet, quòd intellectus instrumentaliter dirigitur, & ratione ducitur, per formam mediam in hac præsenti arte & scientia. Et ideo non conuenit, nec est necessarium, vt ducatur multùm subtiliter, nec esse multùm subtilis in discernendo entia realia, eò quòd conuerteretur in rebus phantasticis, de quibus ars aut natura non habet curam. Si vero lapis, quem tibi diximus, fuerit rubeus, clarus, & in ipso sit vis simplicis ignis non vrentis, sic facies multa, de quo poteris ad aurum elixir componere, quæ est medicina omnes

actiuitates conſeruans in natura humana & reſtaurans vires diminutas ex naturæ defectu. Et breuiter ſi hanc medicinã habeas in hoc mundo, perennem habes theſaurum.

De ratione tranſitus lapidis, ad conuertendum ipſum in medicinam, & quomodo operator debet conſiderare naturas mediorum, per quas tranſit, quia per ipſaſmet facit mutationes ſecundum ſymbolum naturæ.

CAP. XIII.

POtes intelligere fili, quòd de vna extremitate ad aliam non poteſt fieri tranſitus niſi per medium, & elucidauimus ratione naturę, quod extremitates lapidis noſtri in primo gradu ſunt ar. viuum. & ſecundus eſt elixir perfectũ. Sed media harum duarum extrimitatum ſunt vnguenta & olea, quorum aliqua ſunt magis cocta, magis pura, & magis digeſta, quã alia, & iſta vocamus medicinam perficientem,

tem & elixeris fermentum. Illorum oleorum & vnguentorum confectionem scies in secunda parte huius operis, per hoc debet bonus operator & filius doctrinæ dear. viuo nigro facere sulfur album ad argentum, & postea sulfur rubeum ad aurum. Quia nullum sulfur potest rubifiacari, nisi primò sit album. Quia natura non confert, quòd transitus fieri posset de primo in tertium, nisi fiat transitus per secundum, sicut apparet per diuisionem elementorum, quæ distinguit, quòd terra sit nigra primitus, quàm aqua, & quòd aer sit clariùs intensus, & quòd ignis sit rubeus. Quapropter apparet, quòd terra non poterit conuerti in aerem nisi prius vertatur & mutetur in aquam, nec aqua potest conuerti in ignem, nisi prius alterum eorum conuertatur in aerem. Idcirco tu fili habes multum notare in temetipso cum consideratione philosophali naturam mediorum coloratiuorum in mutatione naturæ mineralis. Quoniam in eis est multa scientia illorum, qui se fortificant transmutare metalla de specie in speciem. Et extra post tibi diximus, si nos intellexisti, quòd tibi conuenit primò transmutare corpora

cum

cum naturali reductione in illud medium per alterationem artificialem, consequendo naturalem, in quo species auri aut argenti poterit saluari absque distemperantia indiuidualium, quæ sunt vnius generis. Et hæc est propinquorum potentia magis adiuuans ligamentum naturæ ratione primæ coniunctionis, qua lapis est resolutus per alterationem suæ naturæ coctæ in natura cruda, & multùm infirma, quæ est corporis conuersio in ar.viuum, & per reductionem illius postea conuersa est in sulfur album, deinde in rubeum sulfur. Et sic de gradu in gradum materia lapsa gradualiter appropinquat materiæ & naturæ magis propinqnæ metallo per alteratiuam resolutionem, per quam promptius & melius recipere potest speciem auri vel argenti per scientiam & artem multiplicatam, vt infrà dicemus in secunda parte, in capitulo, Nos dicimus per theorieam loquentem.

De

De gradualibus transmutationibus lapidis, vt fiat materia apta ad creandum elixir.

CAP. XIIII.

POst hoc dicimus fili, quòd lapis noster variatur & mutatur tribus mutationibus gradualibus, antequam sit materia ad concreandum elixir. Et istæ mutationes fiunt per tertiam digestionē. Vna in liquorem, per modum chili, homogenei. Et sicut ista fit concauitate cordis, sic fit prima digestio in suo proprio vase actione caloris, qui stat vnitus ad materiā. Alia est in quatuor humoribus, hoc est, quando corpora luminatiua subiacent fluxui & corruptioni. Quia necessarium est naturæ ipsorum, quòd eorum alteratio mala conuertatur in bonam, & mala facta est bona, & vt per consequens possint obuiare corruptioni omnium corporū infirmorū. Benedictus sit ille dulcis & iustus Iesus Christus Filius Dei, qui pro peccatoribus in terram venit, & quia ei

placuit

placuit mortem ſuſtinere & fundere ſuum ſanguinem altè in cruce,& in illa pro nobis exaltari & alijs peccatoribus, & à morte inferni & à tormentis redimere. Per hanc figurã ammoneo te, quòd neceſſaria fuit quatuor humorum iſtorũ duorum luminarium præſentia, de quibus facta ſunt, & conſtituta eſt regalis medicina. Et ſicut hæc digeſto fit per animalia in concauitate fabricæ epatis epapanticæ: Sic ſecunda fit in capite Alembici deſcendendo in receptorum, ſcilicet in modum aquæ cum aeris liquore, in omnibus elementorum mineralium virtutibus. Tertia digeſtio fit per mutationem dictorum humorum in ſulfur purum, ſicut in animalibus calor & humiditas ptiſanaria, quæ conuertitur in ſanguinem, poſtea in eſſentiam & ſubſtantiam membrorum, ſecundum ordinationem naturæ. Ideo debes intelligere fili quòd prima digeſtio fit, quãdo cõiunctio & coitus fit amore naturæ, quę eſt luxuria libidinoſa & deſiderata, tunc fit prima mixtio per coniũctionem & congregationem inter corpus & ſpiritum, vt totum ſimul perueniat ad vnitatem, & amoroſam ac vnitam concordiam cum ligàmento ſuarum qualitatum

tum iam miscibilium & compositarum, ac suarum elemétatarum virtutum, vnius ad alteram, virtute conceptionis duorum in vno. Et si hanc coniunctionem & coitum nunquam facias, nusquam conceptionem facies. Et nisi conceptionem feceris, nunquam pregnationẽ habebis, & si nullam pregnationem, non habebis fructus. Quando igitur materia tua conceperit, adhuc remanet partus, & quando peperit, habere debes patientiam in puero nutriendo, quousque possit ignem pati, & tunc de ipso liberam poteris facere proiectionem, quia prima digestio facta est: & idcirco in secunda digestione fit exuberatio sanguinis, scilicet spiritus, qui virtutem portat in se cum approximatione virtuali naturæ, vt ei sit magis gratum per decoctionem vnius gradus, quando sua substantia subtiliatur secundum intentionem intellectus naturalis. Cum ista substantia impregnes lapidem, qui nondum est factus, sicut tibi dicemus in secunda parte. Per hoc quòd in tertia digestione nutritur cum perfectione, & augmentatur in crescendo, & lapis confortatur ad faciendum suas actiones in restaurando rem perditam, in terra alba

ra alba foliata extensibili multùm nobiliter augmentatam. Fili pacis & veritatis, in lapide nostro, fili, manet & mouetur spirirus, prout in suo corpore operante tum virtute attractiua nostri lapidis, & cum hoc toto adiuuante similitudine, quam dictus spiritus cum substantia tota nostri lapidis in sua supradicta mixtione prima per modum exuberationis vniuersaliter acquisiuit, adiuuante cum toto hoc potentia magis propinqua, scilicet calore naturali lapidis, qui respicit naturam in maiori proximitate generis, & naturæ metallicæ, & similiter adiuuando virtutem lapidis nostri imperfecti, perforati & porosi, quæ per corporis sui resolutionem continuam insensibilis & sine tactu per certam operationem causata est in eo. De qua in secunda parte practicali specialius dicemus.

De vltimo termino transmutationis lapidis per reincrudationem cocti & decoctionem crudi, & vnde extrahitur argentum viuum philosophorum.

CAP. XV.

ADhuc

ADhuc intellige fili, quòd vltimus terminus nostræ reincrudationis & transmutationis cocti in crudũ, scilicet cui naturaliter intendit Artista, est substantia sulfuris non vrentis, quæ cùm conuersa est, est proximior nostri lapidis materia, naturalis & puri metalli prima & proximior natura, alterata tamẽ per calorem sui corporis, videlicet in alteratione illa, per quam melius & propinquius possit formam & speciem eorum recipere, vo luntate & concordia suæ naturæ mineralis. Fili humiditas istius materiæ vna vice nõ fuit nisi ar. viuum proiectum à corpo ribus liquefactis & fusis intus & extrà. Et hoc est ar. viuum, in quo qualitates sulfu ris per primam & secundam digestionem admixtæ sunt. Et ideo prout natura requi rit alteratur per calorem sui ipsius, ratione suę exuberantiæ, per conuersionem na turæ suæ & congelatur, & conuertitur in sulfur purum. Quia scire potes per naturam, quòd nulla humiditas alia potest promptius conuerti in substantiam sulfuris, quàm illa, in qua fuimet sulfuris qualitates sunt sufficienter introductæ per ingenium naturale artificiose factũ, quæ humiditas est ar. viuum in forma a-

quæ

quæ clare, ſicut lac in mammillis. Et ſulfur eſt ſicut ſperma in genitalibus. Hoc ar:viuum nullam differentiam habet contrarietatis, ex eius pura complexione prouenientem, quia neceſſariũ eſt quod tale ar. viuum ſit temperatum multum reſpectu complexionis ſui corporis, & per hoc notificamus, quòd materia iſtius non eſt ar. viuum commune per totam eius ſubſtantiam groſſam & terreſtrem lutulentam & phlegmaticam, ſed tantummodo in eius media ſubſtantia, quam opus eſt bene cuſtodire, & ab igne proprietatem eius ſuper omnia defendere, nec etiam ar.viuum eſt in tota eius natura, quia ad terminum digeſtionis venit, per quem de natura in naturam mutatum eſt. Sed iſtud eſt ar.viuum de ar.viuo, in noſtro vero ſpiritu proiectum, ac extra poſitum à ſuis contrarijs extremitatibus & in depuratione & conuerſione illius in lac virginis mutatum.

De inuentione artis, per quam fit multiplicatio, & de diuerſis digeſtionibus lapidis.

CAP. XVI.

IDeo fili charissime potes esse certificatus, quòd absq; digestionibus ac dilaniationibus siue decoctionibus noster lapis in sua propria natura nõ potest emẽdari. Et in certo artẽ reperimus, qua naturã sequimur, id quod natura in suis digestionibus multiplicare nõ potuit, informãdo materiam, prout digestio naturę te docebit. Primã digestionẽ appellamus pepanticam, quam significare volumus per H. Secunda est Iecoralis, quam nos vocamus Eptesis, quia caliditate humidi corporis facta est, & hæc significatur per I. Et hæc in digestiones duas diuiditur. harum prima ligata est in Eptesi, & in ista trahimus dissolutionem Periminel de potentia in actum, & hæc significata est per K. Aliam clamamus Optesis, quæ est inter Scaoptesis & Scatesis. Et per hanc calor spiritum melius desiccat, in resoluendo, & hanc resolutionem vocamus Adulphuch, & est significata per L. Tertia vero, quæ est vltima cõsummationis nostræ terræ vel ternę dissolutionis, est digestio facta, quãdo argentum viuum conuertitur in essentiam puri sulfuris, quam appellamus Scoaptesis, quia

est

est inter Optesis & Escatesis, & est significata M. Et cũ illa de N. facimus decoctionem nostræ dictæ medicinæ, quam nominamus Escatesim. Per primam digestionẽ extrahimus elementa, & ad concordiam ponimus. Et per secundam nos dissoluimus spiritum, informando vas suum, & vbi se cõuerti habet cum calore de optesi post digestionem optesis. Et in tertia nos creamus & formamus lapidem nostrum de ipsa materia statim, postquam à vase spiritus recesserit, & anima à corpore, quæ est lapidis perfectio. Et in quarto nos nostrum elixir regale & verum creamus.
H Digestio pepantica, vel stomochalis.
I Iecoralis vel Ephesi, id est, balneum.
K Solutio Periminel, id est, cineres.
L Opsesi vel Adulphuc, id est, cineres, arena.
M Optesi, id est, flamma.
N Escathesi, id est, furnus secretus.

De diuisiõe lapidis in tres causas principales, & de mutatione sua, & de principalibus coloribus, & de qua materia specialiter extractus est.

CAP. XVII.

PEr iam declaratam doctrinam notandum est, quòd tria principalia nobis sunt necessaria in hac parte, videlicet corpus nobis significatum per N. & spiritus quem significamus per O. & anima, quã significari volumus per P. Et tamen fili in mutatione lapidis iutelliges tres colores principales. Primus ergo color est niger, & ille apparere incipit in fine digestionis I. & durat vsque in finem M. & quando ar. nostrum viuum congelatum est in sulfur, tunc in eo apparet color albus, subtilis, albior niue, & hic est secundus color, tertius autem apparebit in calore multùm rubeo, vt sanguis cum continuatione de M. super albo lapide. Fili quando nigredo tibi apparebit, signum erit multùm fortis & nobilis corruptionis, quia nulla res animata est per naturam sine putrefactione facta. Fac transire ergo eam per K. & L. quousque sit O. bene album, quod de albescat N. per M. Post hæc rubificabis eum cum igne lapidis in digestione successiua de N. Debent tamen omnes artifices in hac dealbatione patienter operari

rari vſquequo nigrum dealbetur optimè, prout oſtendemus per proprietatem elementorũ in hoc primo lib. capitulo 22.& 23. Quia de nigro non poteſt fieri citrinũ quouſque ſit bene album. Quia citrinitas cauſatur de re albiſsima,& modico rubeo claro eſſentialiter. Nec ſimiliter fieri poteſt tranſitus citrini ad album, niſi per nigrum. Nec aurum poteſt fieri argentum medicinale, niſi deſtruatur primò, & fiat nigrum & corruptum. Neq; melius poteſt fieri peius, niſi per ſui ipſius corruptionem. Quia generatio vnius eſt corruptio alterius,& econuerſo. Experti ergo artifices, qui ſciunt aurum conuerti in argentum, ſciunt argentum in aurum ſimiliter transmutare. Quia illud album ſulfur quod ad argentum per digeſtionem N. poteſt cito fieri ſulfur rubeum ad aurum, & hoc intelligatur cum ſolo igne lapidis excitato per M. Quia in ſubſtantia iſtius eſt calor naturalis bonitatis,& magnitudinis, & aliarum partium ſuæ nobilis ſubſtantiæ. Et quia in iſto eſt maioritas ſubſtantialis, quæ eſt ſuæ propriæ eſſentiæ, ideo habet ignem naturalem & proprietatem multiplicandi ſuam ſpeciem cum ſuo calore digerente ſe in alia elementa,

quę ſunt calefactibilia, vt ignis ſuo calore valeat vti, & eũ in illis multiplicare per viã cõpoſitionis & generationis cũ continuatiõe de M. quia calor M. eſt fortior quã digeſtio L. Et ideo fili ſcies, quod hæc rubificatio nihil aliud eſt, quã digeſtio completa. Quãdo enim de mane ſurgo & video vrinã meã albã & indigeſtã ſignũ eſt paucæ dormitiõis. Et ideo requieſco, & dormio, & reperio vrinã, quaſi citrinã, & percipio, quòd ſomnus eſt perfectus. Sed quãdo vrina matutina citrina eſt, tũc calor ignis naturæ diffuſus eſt per oẽs partes vrinales, per quẽ natura manifeſtè docet & oſtẽdit, quòd citrinatio per cõpletam digeſtionẽ completa eſt. Et ideo intelligere potes, quòd ſulfur albũ & rubeum venit de vna materia metallorũ ſolũmodo, ſcilicet argẽti fini cũ igne auri fini. Sed primo neceſſariũ eſt, quòd dicta materia ſit fortiter depurata & cocta per modũ differentialẽ, ſicut in capitulo ſequẽte & ſine medio declaratur de ſuis mixtionibus. Fili tale ſulfur ſupra terram reperiri nõ poteſt, niſi illud, quod eſt in iſtis duobus corporibus. Nec etiam aliquod ſulfur eſt albũ, aut rubeũ, vel perfectum ad magiſterium, niſi iſtud, quod eſt in dictis corporibus. Et ideo cor

pora-

pora ista debẽt nobiliter pręparari, vt sulfur & ar. viuum habeatur tale super terrã, de quibus aurum & argẽtum creata sunt infra terram. Cũ istis corporibus per modum subtilem miscetur ar. viuum. Et ideo si in istis corporibus scias ar. viuum misce re, tum peruenies ad magnum secretum, quod appellamus sulfur album, vel lapidẽ benedictũ, qui postmodum efficitur rubeus, & dicitur corona regia, & est lapis cõpletus. De istis duobus corporibus tunc extracta sunt sulfura ad album & rubeũ, cùm in ijs duobus corporibus reperta sunt meliora, & purior substantia sulfuris in supremo gradu depurati per ingeniũ naturæ. Et hæc res est melior, & plus terra purior, & subtilior, quàm per artem & sci entiam posset attingi sequendo naturã, & per quã in omnibus potest ei melius assimilari. Quia si in prima natura vel materia vellet ars incipere ad similitudinẽ naturę, multũ lõga & inquieta esset, & esset sine fi ne, nec esset aliquid magis vile, & caderẽt multę ac infinitę miseriæ & expẽsæ. Et per hoc etiã ars primã materiã depurãdo esset vilior & debilior, quã natura, & sic nũquã insequi eã p osset omnibus suis virib⁹ pro plurib⁹ alijs causis in arbore quęstionaria

huius ſcientiæ contentis. Et ideo hæc ſcientia elegit aurum pro patre, & argentum pro matre. Quia de iſtis duobus corporibus in eorum ſulfure & arſenico præparatis noſtra medicina elicita eſt, & elucidata de auro tanquam omnium pretioſiſsimo metallorum. Ergo tinctura eſt rubedinis, & refertibilis, & reſplendens, tingens, & transformans omne corpus ad perfectam claritatem. Argentum vero eſt albedinis tinctura, imperfecta claritate omne corpus tingens. Cum iſtis corporibus miſce Mercurium, non tamen talem, ſicut eſt communis, vt dicemus in ſecunda huius libri parte. Quapropter ſcire debes, quòd ar.viuum in ſua natura non eſt miſcibile cum corporibus.

Quomodo Artiſta debet eſſe virtuoſus ad inquirendum noticiam primam lapidis, & ex qua materia fit, & fortiter conſtans ad habendum intentionem ſecundam per experientiam artis cognitæ in materia naturæ.

CAP. XVIII.

Fili huius indagator scientiæ oportet te firmum esse, & non quærere post hoc vel hoc: quoniam in multis rebus ars ista nunquam perficitur. Et ideo tibi dicimus, quòd non est nisi vnus solus lapis, scilicet sulfur, & vna sola medicina, scilicet compositio sulfuris, cui nihil addere debes, nisi superflua demere terrestria & fleumatica. quoniam ista sunt & debent esse seperabilia & separata à nostro ar.viuo, quod est hominibus magis commune quam ar.viuum commune, & est maioris precij, meriti, & fortioris vnionis naturæ, à quo & suis primis formis omne illud, quod non est de sequela armoniaca metallorum per gradus seperationis scitos & cognitos opus est separare, quousque appropinquet, & sit vicinum primæ rei, scilicet sui generis propinquioris, inquantum erit possibile cum concordia reali, antequã incorporatum sit cum igne & terra. Et tunc repertum est multis nobilibus virtutibus multiplicatum, & multum ponderosum. Nullus à natura debet petere, quod non habet, nec habebit vnquam. Quia omne sulfur butirinũ

ardēs & cōbustibile nostro ar.viuo est extraneum, quia sibi ipsi cōbustibile est, & corruptibile,& à nostro ar.viuo alienum. Et ideo cùm tale sulfur super terram inuenitur, conuenit quòd per artificium componatur, eò quòd in semetipso sulfur vulgi est conbustibile. Ergo à contrario sensu, Res non est ar.viuo nostro extranea, in quam per magisterium habet conuerti, scilicet in aurum& argentum. Nota quòd nulla res conuenit lapidi, nisi quæ est de materia propinqua naturæ suæ, quia de homine non generatur nisi vnus homo, & alia animalia nisi sibi similia. Et sic omnis res, quæ concipit, generare potest sibi simile. Et idcirco nobili materia habes operari. Et scias vbi reperies. Ego dico tibi, quòd in desertis & depopulatis terris inuenitur. Et dum per te reperies, & inceperis operari, noli in ea ponere aquam, nec puluerem, nec aliquam aliam rem, nisi illud, quod de sua propria natura exierit. Nam si contrarium facias, statim deteriorabitur & corrumpetur, neque venies ad intentum. Et quia in habentibus symbolum facilior est trāsitus, ideo in omnibus rebus corporalibus,& magis conuenientibus ac similioribus naturæ metallinæ,

opus

opus eſt tibi corporum diminutorum medicinam accipere. Cùm ſit opus habere in ſua natura maiorem eis conuenientiam, vt melius & profundius poſſit eam amplecti, inhærentia & ſocietate perpetua permanēte, vt omne corpus in ſua natura diminutum poſſit etiam perfectius in ſua natura perfici & compleri in collecta exuberantia, & vltra ad finem, quòd Mercurius per minimas partes poſſit naturaliter in eiſdem miſceri metallis, antequam capiat fugam, & ideo ſubtilior ſubſtantia & leuioris fuſionis in liquabilitate eſt tibi neceſſaria ad noſtram componendam medicinam, quàm ſint corpora metallorũ, & fortioris retentionis fixatiuę, quã ar. viuũ naturalē vel compoſitũ ſit in ſua natura.

De prima cognitione lapidis, & de qua materia fit, & de virtute patientiæ, quam Artiſta habere debet in practica.

CAP. XIX.

CHARISSIME fili videre potes manifeſtè, quòd nullum corpus ſtans in natura ſua poteſt congelare Mercu-

Mercurium, neque ei firmiter adhærere, neque similiter dictus Mercurius in sua natura specifica potest dare medicinam, per quam corpora infirma medicinare possit, atque diminuta à perfectione perficere, neq; potest alterari à sua natura in specificatione alterius formæ, quin contingat ipsum ab eis separari. Propter hoc eligimus duo luminaria corpora, quæ fixant omne illud, quod non est fixum. Et ideo necessarium est, quòd illa corpora luminaria per retrogradationem elementariam sint ad suam primam naturam reducta, scilicet in sulfur & ar. viuum per contrarias operationes, quæ sunt solutio, subtiliatio, & sublimatio, & congelatio, non tamen vulgares, sed philosophicas. Tibi enim dicimus, quòd nihil est in hac scientia secretum, nisi modus operis & operandi, quem tibi clarè in practica in secunda parte huius libri monstrabimus, dum tamẽ velis nostram intelligere theoricam, quæ monet te, vt aliqualiter vexari velis in dictis operationibus. Quia corpora sunt fortis compositionis, & ideo longa indigent separatione, & contraria operatiõe, videlicet quòd primò philosophicè calcinẽtur, & postea etiam philosopicè

soluan-

ſoluantur, prout natura requirit ſub conſeruatione, quæ ad generationem aſpicit. Quia quando calcinantur leuius diſſoluuntur: quia calor ignis corpus penetrat, & penetrando partes eius facit aquam poſt eum ingredi. Et ſic corpus eſt magis diſſolutionis ſuſceptiuum. Et quādo bene diſſolutum eſt, ſpiritus congelatur: & quando ſpiritus eſt congelatus, corpus eſt diſſolutum. Quia ſine congelatione ſpiritus, non fit corporis diſſolutio, nec diſſolutio corporis ſine congelatione ſpiritus. In hoc facto fili ſis longus, lentus, dulcis, & lenis, nec in aliquo feſtineris. Permitte omnia lento igne perfici. Quia primus error in hac arte eſt, multū coquere, quia ignis comburit totum & portat in regionem perditionis. Et intellige, quòd omnis mora in hac arte nec non tarditas electæ ſunt operando patienter, nec ſine patientia iter arripias. Cùm tibi contigerit ſtudio cognoſcere multa, patientiam retine, ſemper operando directè, & ſic philoſophiam habebis habituatam, præſtaque virtutem, operi patientia datur. Patientia etenim morum ſemper eſt maxima, & maioritas in noſtro magno & ſecreto opere, quod quidem

penetrare

penetrare facit & magnum ſcire ſecretum, tamen per experientiam cum inſtrumento erectiuo quod mõſtrauit narura dirigens, ac rectè ducens intellectum ad philoſophiam. Et ideo auiſate, quòd nõ facias ignem nimiũ in principio mixtionis, quia ſtatim in tinctura veniret corruptio. Ideo in eorũ prima calcinatione, in qua ſe habet cõſeruari tinctura, tu ibis ad digeſtionem de L. ab illa extrahes ſecurè F. de P. in modum, quem tibi dicemus in practica. Et poſtea pones D. iunctum cum H. in F. in digeſtione I. & ibidem ſtatim calcinabuntur cum forma conſeruata in illis, & ibidem permittas per trienniũ ſuæ propriæ naturæ, & non plus, ne patiatur ſpiritus, quem terminum præfixum reperies in ſecunda parte. poſt dictum terminum reperies corpus totum nigrum in colore intenſo. Inde deferes ipſum in digeſtionem de K. quia iſta dabit N. O. & P. cum quibus nihil aliud miſceas crudum neque coctum. Poſt hoc fac tranſire ſepties O. per digeſtionem de I. deinde P. fac tranſire per K. qui trahi debet de N. cum L. vſque ad ſeptimam exuberationem. Et ſic conuenientem materiam habebis multùm pulchram ad creandum

dum lapidem nostrum, in quo naturalis calor continetur. Et hæc est causa, quare natura separata partes suas iungit in vno, vt virtus vnita fortior sit dispersa.

De creatione lapidis, quæ fit per virtutem certæ digestionis, & de eius proprietatibus.

CAP. XX.

CReatio lapidis nostri tantummodo facta est de N. & O. per digestionem de M. quousq; corpus nigrum vertatur in album. Quia tunc N. quantum potest suæ primæ naturæ appropinquat, quæ est magis per I. Ideo in calcinatione, in qua sunt causæ tincturæ conseruando digestionem L. accedes, & in illarum propinqua natura ad H. quia nō erant D. neque E. neque F. Et ideo nō est opus, quòd N. reuertatur in G. quia propinquior est natura de H. & E. in O. quia propinquior est naturæ de N. à quo exibit P. quod est complementum totius nostri magisterij dicti. Tamen teneas secretum.

Quomodo

Quomodo species metallorum transmutant se. Et de igne naturæ elementalis causatæ, quia nullo modo conuertuntur. Et ideo quando de ipsis apparet species, quæ est in esse veritatis, bonitatis & magnitudinis.

CAP. XXI.

POst hæc fit quæstio, vtrum metalla vel species eorum possunt transmutari? Solutio. Illud quod effectualiter videtur probatione non indiget alia. In veritate est vnum speciale metallificatiuum, metallificabile & metallificatum in natura minerali. Et ab istis speciebus concretis concretatis est species veritatis, quæ est species colorificatiua & colorificans. Et illæ duæ species sunt in esse, & in essentia. Et ideo species in esse, & species in essentia, in quantum sunt, non conuertuntur: sed eorum indiuidualia, in quibus per nostram colligata sunt sua simplicia elementa

menta

menta mineralia, per quam colligantiam hæc species est in actu optimè conuertuntur. Et per hoc media principalia vocata sunt in nostro magisterio, quia possunt mutari, mundari, purificari sub conseruatione suæ speciei, tali modo, quòd species prima, quæ erat in actu manifesto, est concreta, in essentia concretorũ, quę sunt in entibus creatis, quę nõ cõuertuntur. Et cũ ex illis constat species, quę est in esse veritatis, & bonitatis, & magnitudinib⁹, quę sunt in entibus creatis non conuertuntur, quoniam si conuerterentur entia realia essent confusa, & ars & scientia non possent viã, quã sciunt insequi, nec natura posset aliquã rem multiplicare ad similitudinem præcedentis generis. Et ideo in potestate naturæ fuit per creatorem positum, quod indiuidua tantummodo in quibus sunt entia realia tracta ex speciebus eorum sine corruptione vel separatione eorum in genere cuiuslibet speciei sub earum conseruatione transmutantur ad multiplicationem faciendam. Et de ista noster ignis creatus est, & saltat, & ab illo exit lumen, & claritas. Et lumen est calor noster, qui multiplicatur per ignem innaturalem & contra naturam. Et hoc in

partibus indiuidualibus naturæ mineralis prout experientia erit tibi manifestata, si per artem in hac practica posśis esse imbutus. Quia calor figuratiuus nostri rubei lapidis, qui habet ignem simplicis ignitionis est pars ignis creati, & ab illo trahimus nostrum ar.viuum quousq; fiat ignis maioris cōpositionis. Et ideo ipsum vocamus ignem compositū, quoniam isti subtiliter infixus est calor ignis simplicis, qui à non naturali venit, & contra naturam per suam proprietatem coloratiuam, quæ est ignificatiua, ignificabilis, & ignificata. Et sic ignis in suis indiuidualibus pasśiuus mouet potentiam ad multiplicandum suum effectum, actionem, cōplementum & finem, non tamen per potentiam inquantū pasśiua est moueat potentiā actiuā, sed sunt cognitæ similitudines entibus realibus ad finē, vt sint pennetratæ, coctæ, & permutatæ in meliorem naturam, hoc de natura aeris in naturam ignis: sic mouet potentiam, & sua obiecta ad complendum & finiendum sicut ignis, qui mouet oleum ad lumen dandū, & clarificandū locum in quo est. Tene tamen fili pro regula generali naturæ, quòd semper in omni tempore obiectum

iectum inquantum est appetibile mouet potentiam ad attrahendum ad se suum appetibile, sicut res, quę perfici desiderat de suo & non alio, vt possit secundum suum complementum habere quietem. Et quia natura, quæ semper operatur non est infinita, cùm sit cōposita ex partibus vniuersalibus elementalibus, ideo in suo opere non est infinita, nec opus suum infinitū, nec ipsum natura infinit. Intelligere igitur potes, quòd omnia elementa alia suā ostendunt potentiam in lapide nostro secundum magis & minus suæ dominationis. Quia si aer in generatione lapidis dominatur super ignem, ipsum terminantem, lapis noster διαφανὴς supra aquam congelatam apparebit. Et si aqua dominatur, elementum albedinem ostendet, si terra nigredinem manifestabit.

Quomodo totum factum lapidis est in cognitione elementorum, & in conuersione ipsorum.

CAP. XXII.

SI intelligas hæc elementa, & scias ea cōuertere per certas operationes habebis lapidis facturam, & intellectum quia secundum eorum proportionē ha-

bemus formas eorum apparentes in diuersis speciebus, & per diuersas proportiones mixti, datur diuersa forma genera to mixtibiliũ. Et diuersa proportio mixtionis, est in metallis, vt ex eorũ formis apparet. Et ex hoc mouetur pars secreti, quod nisi cognoscas lapides, & eorum virtutes in omnibus suis naturis consulimus, quòd non appropinques nostro lapidi. Fili forma & species tibi manifestant bonitatem materiæ, siue immunditiam, & vtilitatem eorum, & grossitiem, & simplicitatem. Quoniam certa forma ac species secundum proprietatem suam data est suæ propriæ materiæ, & secundum fluxum materiæ formæ influxæ sunt, prout aurum & plumbum tibi manifestant. Et inquantum materia nobilior, est intantum forma cuiuslibet mixti nobilior existit. Et inquantum forma elementi puri est nobilior, in tantum forma corporis est nobilior, quod ab omni corruptione fuerit depuratum.

Quomodo elementa exiuerunt ab vna sola materia quæ in se conti-

net

net speciem mineralem.

CAP. XXIII.

Elementa nostra fili ab vna sola natura exiuerunt, in qua species mineralis influxa est potentialiter, quæ postea per opus naturæ actu manifesto se ostendit in fine eorum elementatio circulationis. Et hoc opus non est in actu sed in ratione potestatis, per quam natura cum sua intelligentia ponit eum in actu proprio. Et idcirco nostrum opus assimilatur naturæ, & est in ratione tantũ, quia sine illa cursus operationis naturalis nunquam inueniret finem, nisi per intellectiuam rationem transeat. Et ideo pauci sunt, qui opus nostrum sciant in actionẽ ponere. Quia fere nullus vadit per semitam rectam naturæ respectu, per quam mutari se habent elementa sub conseruatione, & multiplicatione speciei in ipsis infusę de potentia ad actum. Et sic apparet, quòd scientia nostra non est in esse, nec in actione, sed in potentia, quam per intellectiuam rationem traximus, & posuimus de potentia in actionem.

Quomodo artiſta debet cognoſcere naturam, vt poſsit ei aſsimilari in aliquibus caſibus. Et de errore plurimorum operatorum. & de eorum auiſamento. & quomodo inſtrumenta naturæ æquiparantur inſtrumentis artis, in quibus gubernetur in ſua formatione.

CAP. XXIIII.

QVando ergo volueris lapidem noſtrum facere, ſcias primò, quomodo & qualiter natura operatur, & conducit ſeipſam. Et ſequere hanc viam, & quadraturam, & habebis de dictis elementis quantum volueris, quia natura habet operari, & non tu ad formandum, mundandum, & purificandum. Et ideo tibi neceſſarium eſt, quòd ſcias eam ducere per rectam carreriam, per ſemitam rectam, & materiam informare in qua natura eſt introducta, quia ſi bene ſcias eam cuſtodire, qui tibi remaneat, dabit vltra quàm ſcies petere. Poſtea ſcias ſpecifice

quot modis fatui Alchymiſtæ ſenſualiter errãt, nõ instructi, nec experti in tribus principalibus rebus & experimentis, de quibus duæ ad vnam reuertũtur, ſcilicet, quia neſciunt ignem diſponere, qui eſt totus magiſter operis, quia eſt ille qui cõgelat & diſſoluit ſimul, & ideo hæc intelligendi non habent poteſtatem, quia õnes imbuti ſunt ſua fatua ignorantia. Tertia cauſa eſt, quia diſponere neſciunt materiam tali modo, quo data eſt ei informatiua virtus, per quam inſtrumentum, quod eſt in materia, directum eſt ad formandũ per ſuũ motũ illud, quod petimus. Et eſt natura venerabilis abſcondita in fabrica ſua, quã fili ſi ſcias bene regere, apparebit tibi cara, & clara, vt nobis ipſis in claro apparuit lumine, in forma terræ albæ, ſubtilis, foliatæ, & fuſibilis, & erat prope naturam argenti fini, clari & pretioſi. quare in magiſterio noſtro noli habere artem incertam loco informatiuæ virtutis. Noli in ardẽti igne operari loco inſtrumenti. Virtus informatiua eſt gubernata per modum certũ operandi, qui in certa ratione datus eſt ſcientifica, & hunc ante oculos habere debes in introitu magiſterij noſtri. Et antequam aliquid facias, vide

quid vis facere, & ſapienter operare. De groſſo fac ſimplum, & de ponderoſo leue, aſperum mollifica, & durum fac molle, & amarum dulce. Et tunc habebis complementum in notitia inſtrumenti, quod directum eſt informatiua virtute, mouente materiam ad formam, de qua eſt actiuus formator per potentiam, quæ infunditur in illo ex parte ſuperiori. Et eſt locus & locatum, Quia per infuſionem generatus eſt in ſuo loco. Et locus, quia generat aliud locatum per proprietates cœli, quæ in materia ſua influxæ ſunt per radios ſolis & ſtellarum. Illud tamẽ, quod elementales ac cœleſtes virtutes agunt in ſuis naturalibus vaſis, illudmet faciunt in ſuis vaſis artificialibus, ſi ſint formata ad modum vaſorum naturalium. Et illud quod facit natura ſolis & ſtellarũ calore, hoc idem facit per calorem ignis, dum taliter temperetur, quòd non ſuperet virtutem motiuam, & informatiuam, quæ eſt in materia influxa deſuper. Quia in omnibus rebus, quæ ſunt, & fuerunt corruptæ, & putridæ, vidimus influere virtutes ſtellarum, determinationem in re illa accipiendo, in quam materia conuenientiam habet. Quia cœleſtis virtus fortis eſt

&

&communisſima, &capit determinationem,& finem per virtutes sui subiecti in rebus mixtis. Et ideo quando in materia infusa est minerali, statim recipit determinationem naturæ & virtutis mineralis. Et sic est de vegetabilibus rebus, & animalibus, secundum eorum materiale genus. Et idcirco fili debes lapidis nostri elementa cognoscere, quæ sunt de materia naturæ mineralis, quoniam in ipsis influitur virtus mineralis multiplicatiua, quæ respicit ad perfectionem actus mineralis per determinationem, quam accepit à materia minerali, non vegetabili nec animali. Nihilominus quando voles habere mineralia elementa, non accipias de primis, & vltimis pro nostro lapide creando, quia prima sunt multum, imo nimis simplicia, vltima verò sunt nimis grossa. Quã do fames tibi aduenit accipe panem & dimitte farinam. Quando voles facere panem farinam accipe, bladum dimitte. Et hoc verbũ philosophicale datum est tibi de elementis figuratiuè, in quibus elemẽtis sunt entia realia mineralia, de quibus mouetur virtus cœlestis instrumentalis. Et nota, quòd virtus informatiua mouet instrumentum, & instrumentum

mouet materiam occultam, & materia mouetur de potentia occulta in actum manifestum. Et virtus informatiua in materia est per scientiam introducta per artificem in sua naturali operatione.

De virtute informatiua per quam lapis noster recipit creationem, & multiplicationem in suis instrumentis. Et de sulfuritate elementorum. Et de loco generationis.

CAP. XXV.

POst hæc fili per præcedétia potes intelligere & discernere, quæ sit virtus per quã lapis noster potest, & habet se multiplicare, & vnde exit. Et dicimus quòd est virtus mineralis, quæ descendit à cœlo in naturam mineralem, per quam secundum naturæ suæ specificationẽ ipsa fortitudinem & virtutem accepit mineralem, quæ respectum habet ad totius materiæ suæ perfectionẽ, in quanto se extendere potest, secũdum indiuiduorum naturam, quę quidem indiuidua in vniuersitate naturæ mineralis inclusa sunt, & in quibus virtute influentiæ descendit, &

infun-

infunditur virtus formatiua lapidis nostri, sicut in semine bruti generati à super fluitate nutrimenti putrida, à vasis testicularibus virtus formatiua animalis descendit, quæ virtus postmodũ per diligentiã naturæ specificæ informat indiuidua in speciẽ animalis præcedẽtis. Et est sicut magister carpentator, qui informat suum artificiantem per suam artem operando. Sic enim est in materia lapidis nostri virtus informatiua, quæ respicit perfectionẽ eius & alterius. Et ideo dicimus, quòd est vna virtus mineralis, quæ format lapides ac metalla, ac omnia, quæ inter ea sunt media. Et vltro dicimus, quòd ipsa est communis virtus naturę mineralis, per eam sunt formati per determinationem, quam accipit ab aqua terrestri eorum generationis, & in ipsa aqua stat fixata, videas tunc si est res communis, cùm ipsa sit in lapidibus, quos tu quotidie calcas. Et nota, quòd ex hoc patet doctrina, in qua terra, anima debeat terminari, & coniungi Mercurius. Et super hoc passu videatur epistola Alexandri, quæ loquitur de illis qui dicũt, lapides qui inueniũtur inutiles & nulliꝰ valoris. Vnde mirãtur rustici, quãdo eis dicitur, quòd nostrum argen-

argentum viuum, aurum fit de natura lapidum. Adhuc fili potes melius cognoscere formatiuam virtutem per hanc similitudinem. In liquoribus enim gummosis, ab arboribus exeuntibus, sicut thus, mastix, Terebentina pix & similes, cognoscere potes, quòd sunt humiditates mixtæ in minimis partibus cum subtilibus partibus siccis, existentibus in arboribus suis virtute & mixtione caloris naturalis, quæ fecit humidum per siccum pati, & siccum per humidum. Quia quando tales liquores ab arboribus exeunt, statim humidum naturam suam siccam manifestat. Quia calor naturalis per totum humidum dispersus, constringitur à sicco contemperato cum humido, aut à frigido aereo ipsum circundante, & sic amplius nequit se mouere in humido, ad formãdum illud in figura & forma fructus, cùm sit extra locum sui vasis suæ generationis. Videas igitur ne vas aperias, donec totum humidum terminetur & finiatur, secundum quod suas rorationes, & sufflationes excluderet. Hoc intelligitur de terra, quæ non est separata à vase de terra terræ. Et de hoc habes exemplum de grano frumenti, & de rebus terminatis, quãdo

do per frigus aereum constrictiuum se congelant. Istæ gummæ sic congelantur, cùm sunt extra locum generationis earũ, in quo loco est formatiua virtus, scilicet, calor, qui format ipsas humiditates per sua duo instrumenta in folijs, & floribus ac fructibus secundum suam naturam, quando infra arbores suas fuerunt, & erant sub dicta virtute, scilicet, informatiuo, quæ erat in naturali calore. Et per hoc intelligere potes, quòd sicut materia sicci terrestris, quæ passa est per humidũ viscosum, cũ materia humidi, quæ passa est per ignem & siccum terreum, parata est ad lapidem, & in ipsum generata per infusionem virtutum stellarum & loci, vt suprà diximus de virtute formatiua lapidis. Sic generatur per infusionem similis virtus in semine genitalium, scilicet, quando semen descensum est per totam spongiositatem corporis, & attractum in vasis seminarijs, tali modo, quòd dicta virtus accipit determinationem loci vbi infusa est, & per hoc accipit potentiam formandi figuras diuersas propter differentiam qualitatis loci generationis. Quia quando virtus informatiua infusa est in materia minerali, recipit materiam multum in

com

complexione ſiccam, tendentem ad mineralitatem. Igitur ei neceſſe eſt, vt ſit fortis iuſluentia, vt ſcilicet calor ſit ad dirigendum ſufficiens materiam metalli, pro prima digeſtione, aut quòd illa materia ſit ſatis rara, vt calor ſimplex valeat ſe mouere per totum, donec generetur fortior calor in materia fortiori compoſita, vt poſsit dirigere materiam fortiorem. Et ideo opus eſt, vt ſequatur mineralem materiam informando ſecundum loci qualitatem, in quo adiungitur natura ſecundum ſuam fortitudinem. Cõſimiliter eſt in natura animalium, quę eſt complexionata complexione calida & humida, quia locus ſuus proprius complexionatus eſt ipſamet cõplexione, ſicut animaliũ teſticuli ſunt calidi calore, & humidi atq; madidi ſecundũ plus & minus fortiter ſpongioſi. Et ſi virtus format naturę qualitatẽ cuſtodiẽdo & ſpecificando ſecũdum intelligentiã naturæ ad ſpeciẽ generis, vnde exiuit. Et ideo dicim⁹ quòd in qualibet materia ſecundũ ſuam ſpeciẽ eſt propria virtus infuſa. Et hoc eſt quòd dicit litera chronicæ Platonis. Secũdum materiarũ merita virtutes cœleſtes infuſæ ſunt, quæ operãtur & formant res naturæ in

vegeta-

vegetabilibus, & mineralibus. Et nota quòd influẽtia caloris naturalis deſcẽdit à ſtellis in æſtate, & tũc calefit aer, omnia cõtinens, & calefact⁹ calefacit corpora, & diſſoluit ea. Deniq; venit influentia frigoris, calidũ aeris cõprimens, in centro corporis, & tunc vegetabilia incipiũt creſcere & germinare, & ſic faciũt mineralia. Propterea dicitur in reb⁹, quòd dimittas ſtellis materiã ad conſtringendũ calidum in ꝓfundũ. Et ex iſto conſtat, calorẽ naturalem debere eſſe cum calore loci. Et iſtã vocamus virtutem cœleſtẽ, multiplicatiuam, vegetatiuã, mutatiuam. Quapropter declaratur, quòd noſter lapis formatur per virtutem cœleſtẽ, & creſcit per virtutẽ multiplicatiuã, & pullulatur & gignitur per virtutẽ vegetatiuã, & mutatur per virtutẽ mutatiuã, & corrumpitur per virtutẽ corruptiuã, & generatur per virtutẽ generatiuã de corruptione in generationẽ. Et ideo virtus cœleſtis dicitur multiplicatiua, eò quòd multiplicat; vegetatiua, quia creſcit & fructificat; mutatiua, quia mutat; corruptiua, quia corrũpit; generatiua, quia generat. Et hæ ſunt ſex virtutes, quę determinationẽ recipiũt à primaque deſiderat formari. Et formatio nõ poteſt

eſſe

esse sine mutatione & alteratione materiæ. Quare cõuenit & est necessitas, quòd ista prima sola virtus induat se virtutibus omnium aliarum virtutum secundum proprietatem materiæ alteratiuæ, & passibilis. Quapropter apparet, quòd non potest formari absque mutatione materiæ, nec mutari sine corruptione, nec generari, multiplicari, vegetari sine alteratione materiæ illius. Per quod apparet, quòd virtus cœlestis propter formationem scilicet, vt valeat perficere & formare materiam, omnia prædicta facit, & sic declaratur qualiter natura transit per sua media ad extrema. Declaratur etiam per hoc, quòd nulla materia potest perfici, nisi patiatur diu. Et ideo necessarium est, quòd in tua materia hæc virtus sit infusa, quæ anima est lapidis, quia anima lapidis nostri de lapidibus est, sicut anima vegetabilis de plantis, & anima vitalis de bestiis: non tamen quòd intelligas, quòd sit illo modo vegetabilis sicut plantæ, sed dũtaxat ordinem in sequendo, secundum suam potentiam, & secundum quòd materia sua sustinere potest potentiam suæ nobilissimæ cœlestis virtutis, & intantum, quantum est sua materia subtili-

or, de ipsa plus & minus ad nutum suum operatur. Non quòd sit sicut anima vitalis, quæ est actio organicornm, & philosophicalium membrorũ, habens in se vitæ potestatem, quia materia naturæ suæ terrestris, & durę ac siccę nõ patitur, sed sicut ars, cum qua artista operatur in suo artificio. Et ideo tibi necessariũ est scire, quòd omnis talis virtus, quæ format materiam secundum genus naturę, indiget duobus proprijs instrumentis, per quæ suum formet opus secundum suæ diuersitatem materiæ, de quib' instrumẽtis loquemur in secunda parte capituli secundi. Quia hic te adhuc informare volumus de dictis virtutibus, & per exempla declarare, per vegetabilia sæpe dicta.

De morte lapidis, & de aliquibus causis, & de rebus impedientibus generationẽ, & multiplicationẽ: & quomodo remouentur per exempli demõstrationem ad respectum naturæ communis.

CAP. XXVI.

IN lapide nostro fili dicta virtus mrotua est, quæ non habet multiplicandi

potentiam,ratione suæ duræ,& nimis cõpactæ materiæ,quoniã per eam ligatus est calor, qui mouere se non potest, per quẽ dicta virtus se regere deberet in informãdo lapidem nostrũ. Et ex hoc tibi damus exemplum de grano frumenti ac omnibus alijs seminibus, quia frumenti granum per se solum existens in materia cõpacta & sicca, non habet potentiam crescendi,secundum cursum naturæ, neque multiplicandi se, nisi resolutione quadã, & attenuatione per simplicitatem suæ duræ substantiæ,in qua substantia dura cõgelatus est calor infra existens inclusus. hæc substantia terminata est,& mortificata ratione siccitatis & duriciei,in qua terminata est materia,in qua retentns est calor naturæ. Quia siccitas & frigiditas excellentes causant mortificatiuam qualitatem.Et per hoc potest rusticus cognoscere,quòd talis siccitas causans duriciem & mortificationem,aerea indiget humectatione,vt calor naturalis resuscitari possit & extendi in simplici materia aeris, qui est ei materialis cibus, sed hanc grossarũ partium densitatem siue duriciem ponere in simplicitatem, non est datum naturæ,nisi per subtiliationem suarum partium

um ſiccarum, factam à reſolutione, quæ eſt facta per reincrudationem madidi & humidi materialis grani, quod erat terminatum in cocto in digeſtione perfecta, per modum ſubſtantiæ albæ ſubtilis, de qua fit panis quem comedis. Et reincrudatio dicti humidi ſeminalis terminati in ſicco, cauſatur ab humido ſubtili frigido & crudo, quam accipit in ſua diſſolutione. Quare neceſſariũ eſt, quòd illud ſiccum terminetur aut conuertatur in humidum aereum, quod eſt amicus & cibus ignis, qui ſua virtute format naſcentia. Sed cùm ſiccum & humidum ſint oppoſitæ qualitates per ſuæ contrarietatis differentiam, ideo eſt opus, quòd per differentiam concordantiæ, elementa de qualitate in qualitatem tranſmutentur, & vna qualitas in aliam .ſ. ſiccum in frigidum, & frigus in humidum, & humidum in calidum, vt materia approprietur & iungatur per ignem, per huius concordantiæ differentiam. Hoc eſt dicere, quòd materia ſicca grani conuertatur in humidum materiale, in quo eſt naturalis calor, per differentiam cõcordantiæ, quæ poteſtatẽ habet recipere virtutẽ informatiuã cœli ab illo. Quapropter

apparet, quòd natura non transit de vno contrario ad aliud sine medio, per quod causata est differentia concordantiæ, per quam materia transmutatur de natura in naturam, & hæc est specialis differentia, quam habet custodire. Nam aqua est aeris amica per humiditatem, & vicina terræ per frigiditatem. De qua per rarefactionem, alleuiationem, & subtiliationem venit reincrudatio in rebus, quæ sunt & fuerunt coctæ, condensatæ, & terminatæ per naturam & artem. Et terra est vicina igni, propter eius siccitatem, & ignis vicinus aeri propter eius calorem, à qua terra per rarefactionem, & alleuiationem vel subtiliationem fit reincrudatio in rebus, quæ sunt & fuerunt coctæ, & condensæ, & terminatæ per artem & naturam. Fili cõdensatio & rarefactio est via originalis in elementorum transmutatione, in gradibus rerum. Et hæc est communis doctrina, per quam natura sagax conuertit sua elementa. Et ideo granum frumenti quãdo solutum, dissolutum, & reincrudatum est, tansmutatum est de sua natura in aliud opus, ibidem operatur frigiditas, & humiditas, quæ est aqua cruda. Et ideo calor in quo est vegetabilis virtus potentiali-

aliter, sed sentit adhuc formatiuam virtutem secundi instrumenti, quæ mouetur à cœlo, ad informandum per aliam informationem naturalem calorem, & per hoc non potest habere modum penetrandi actualiter, nec ibi se mouere in partibus humidi sui materialis. Quoniam quasi hebetatus est in suo materiali principio, ratione frigidi & humidi, quod intrauit in suo materiali per resolutionem dicti sicci, cum superfluitate multi, magni, frigidi, humidi. Sed postea à secundo instrumento descendit cœlestis virtus per calorem solis, resoluendo, & diminuendo à dicto humore frigido quantum opus est ad intentionem naturæ & non plus, sed in tãto & vsq; ad terminũ excitationis & accelerationis naturalis caloris, quia perdit materia istã superfluitatẽ frigiditatis, quæ eam tenebat mortificatã. Et quãdo istæ naturæ calor, qui est excitatus & acceleratus à calore solis, per continuationẽ instrumentationis illius caloris se moueré incipit in suo madido & humido materiali, per quod ligatus fuit, tunc in ipso se mouendo penetrat, & penetrãdo dilatat, & dilatando format, & conuertit suum humidum materiale in suam pro-

priam speciem, & in suum proprium esse, & ens, & sic dictus calor non cessat operari infra suam materiam, vegetando, pullulando, crescendo, & augmentando, elongando, & extendendo, & etiam multiplicando tantum, & à quousque veniat ad terminum, qui non habet amplius materiam humidam, & tunc humor incipit terminari & inspissari per informatiuam virtutem alijs deferentem per concordiam, & calor per siccitatem mortificatur, quam granum frumenti accipit in sua terminatione per compactibilitatem & duritiem, tantum & quousque altera vice in resolutionem reuertitur & putrefactionem. Quapropter rota elementorum per naturam tota & in circuitu rotunda gyratur, & erit quousque venerit ad suum proprium terminatum punctum, & sic per euidentem experientiam natura tibi ostendit, quòd virtus quæ est in potentia in semine bladi in nullo tempore posita est in effectum & actionem productiuam & vegetatiuam, nisi post corruptionem & putrefactionem suæ materiæ propriæ, quæ causa est alleuiationis & subtiliationis, & rarefactionis, quousque veniat ad pũctum generationis, quã

vocamus

vocamus multiplicationē, de vno grano in centum, & de centū in 10000. appellamus, & ideo vis est rusticis credere, quòd si granum frumenti nō proijciatur in terram, nullo tempore virtus eius multplicabitur, quia natura sua sicca non vult illud pati propter causam suæ terminationis, factæ per conuersionem subtilis in spissum, & si proijciatur in terram, alleuiabit se per resolutionem, & crescet humiditas sua per putrefactionem, per quam eius animæ vis procedit, non tantum quòd faciat eum multiplicare in calore cœlesti superius ascendendo, ac si melius foret quā hic inferius, sed sicut erat. vide igitur quo modo separatur per subtiliationem mundum ac purum à vili & immundo & cœnoso, viscoso per elementationem, quam accepit à putrido per rarefactionem, per quam exaltatum est, & frumenum appellatum. Dicimus ergo frumentum res exaltatas in altum, quæ per omnes mundi gentes sunt desideratæ ac sic nominatæ. Quare dicimus, quòd per opera rusticorum virtutes cœlestes adiuuantur, scilicet, per arationem, culturationē, seminationem, & impinguationem terræ. Et tali modo rustici iuuant naturā, vt

citius fructus expediantur, & emendentur. Simili modo tibi dicimus in magisterio nostro, quia primitus nobis est opus, quòd substantia, quę est pura nostri lapidis natura, resoluatur per subtiliationem suæ substantiæ grossæ. postea putrefiat, & humidum quod est frigidum, & innaturale bene separetur per calorem solarem, qui contra ignem vadit: postea sibi administretur suus competens cibus, quem virtus iam dicta habet in se permutari. Et per hunc modum materia mineralis adiuuabitur per industriã Alchymistæ. Tali forma, quòd coram omni viro ipsa claro lumine manifestabit effectus suos, & potentias non indigentes probatione logicali. Quia bene conclusum est ad intellectum tuum huius operis naturalis, in qua forma artifex huius operis naturalis debet inclinari, & dirigi per considerationem instrumentalem aut rationalem, & non sophisticam, cum sententijs philosophiæ naturalis. Quoniam adhuc non obstante, quamuis ingenium profundũ habeat logicus argumentabile, aut naturale de rebus extrinsecis, numquam cum hoc toto per aliquam rationem, quæ veniat ad sensum, poterit directè cognoscere

neciudicare, cum quali natura aut virtute per fortitudinem intrinsecus habeat sua multiplicatio crescere super terram, nisi pro similtudine, quasi simpliciter credendo nostrum magisterium esse, aut nõ esse, nec quomodo fieri potest, quòd nostrum semen in terra sua pullulat, crescit, & colligit fructus suos & suas messes, hoc nunquam scies nisi cum doctrina experientiæ prius intraueris in philosophia naturali, & non sophistica, quæ nascitur per diuersas præsumptiones fantasticas infusas iu illorum capitibus, qui cum prænosticationibus eleuatis contra vim & voluntatem rationis & naturæ faciunt multos pertinaciter errare in sophisticatione mentis. Quapropter concludo per rationes suprà dictas, quòd si per industriam naturalem, cum claris & euidentibus experimentis tu nõ habueris rectã rei cognitionẽ iam inquisitæ, nunquã ad tam preciosum epulũ eris inuitat⁹ per naturã. Qui ergo lapidum virtutem ignorat ac proprietatem eorum, qui de potentia deferunt corpora in effectum, & in actum, prout experimentaliter cognitum est, nostro de cibo precioso non gustabit. Est igitur tibi necessarium, vt lapidũ nostro-

rum experientia naturam agnoſcas per practicæ viam, mediante theorica, & doctrina oſtenſibili, aut per reuelationem ſecreti, quia pauca format theorica, niſi per practicam habeas experientiam, & per experientiam practica formatur, ac etiam clara veritas, quæ humanum intellectum illuminat. Fili ergo bene cognoſcere debes proceſſum, qui tibi naturam oſtẽdet lapidum ac virtutem, quæ per vim ſuam conuertit illud, quod nulla res alia facere poteſt, niſi ipſa per ſimilitudinem ſuam, & illa eſt res ignorantibus ſecreta. Eſt tamen omnibus ſapientibus communis, vt lux mundi, notitiã cuius per experimentorum viam habebis, & non ſine illis, aut eorum aliquo. Quia de ipſa experientia exiuit veritas rei, per quam multiplicatur tinctura adiutorio informationis noſtri magiſterij naturalis.

De corruptione & putrefactione omnium rerum. Et quomodo omnis res naſcitur, & recipit vitam, & animã naturalẽ à putrefactione, ſicut de vẽtre putredo matris ſuæ, per mutationem elementorum.

CAP. XXVII.

HIc cognoſcere potes, quòd nulla res poteſt eſſe animata, nata, aut creata, niſi poſt ſui corruptionem & putrefactionem, ac mortificationem. Quia tunc natura materiæ mutatur de natura in naturam, ſicut res fragilis, & materia quę nõ habuit ſuæ perfectionis conplementum. Trahe igitur formam à ſua materia per corruptionem illius, vt ipſa materia ſeparata à ſua corruptione poſsit perfici in ſua ſublimatione. Fili in omni materia eſt quædam potentia actiua, ſicut dictum eſt, ſi intellexiſti nos, quæ forma nominatur non completa, & ratione ſuæ imperfectionis commuuis eſt duobus contrarijs, quæ quaſi nominantur informatiua ipſius, ſecundum ſuum inſtinctum, & inſtitutionem. Nam quando hæc potentia per virtutem informatiuam ducitur de potentia in actum alicuius formæ, ſtatim habet appetitum ſtandi ſub forma contraria, ſicut hæc potentia quę communiter ſe habet in frigido & humido, nam exiſtente ſub vno eorũ, ſtatim appetit eſſe ſub forma contraria .i. qualitate contraria. Quia nulla forma corporis corruptibilis

bilis aut generabilis poteſt vnquam ſufficienter complere potentiam ſuæ materiæ actiuam, quoniam compleri ſub forma alia deſideret, nec forma hæc (cùm ſit deſperata) poteſt eam introducere in materiam, niſi poſt primæ formæ corruptionem. Et ideo ſecundum quod virtus agens formæ introducendæ, corrumpit præſentem, ſic excitatur, & acceleratur potentia paſsiua ad formam contrariam, & dat paulatiuè, quòd ſit magis & melius cõpleta ad maius cõplementũ, quouſque ſit facta ſub actione completa illius formæ, & ſine ſuis proprietatibus non poteſt eſſe, nec eſt tota materia. Quando igitur fili corrumpere lapidem noſtrum volueris, hoc fac per ſiccum ignem, vt ſiccũ illud in frigidum conuertatur. Et quando voles generationi appropinquare, fac quòd humidum in calorem conuertatur per frigiditatem. Et quando eris in puncto generationis, pone frigidum humidũ cum calido ſicco ſuæ naturæ. Et quando voles aquam cum calore refrigerare, calefac eam magis. Et quando voles ignem accendere, cum aqua frigida balneetur intus. Et ſi niuem per frigiditatem. F. diſſoluere volueris, congeles melius, & ſic

versæ sunt, & inuenies mutationes naturæ graduales, secundum gradus scalæ naturæ, quæ est rotunda, & elementa rotundat, vt dictum est. Si ergo conuertas siccũ in frigidum, frigidum in humidum, & humidum in calidum, habebis magisterium. Quia tali modo natura exit de natura mala, & conuertitur in bonam, bonaque in meliorem. Et ideo hac in arte naturam modo duplici capimus. Primo recipimus pro retento, vt est ignis naturæ. Secundo accipimus pro continente ipsius, vt est aer, in quo ignis se habet mouere ad formare res naturæ. Et quia aer esse non potest, nisi habeat naturã ignis, nec vllus potest aliquam formare speciem materialem ad suam similitudinem, nisi in natura propinqua, patet, quòd lapis noster est de materia aeris compositus, quia nisi esset materialis tinctura, ignem non posset manifestare in effectu vel actione, nec ignis ardere posset sine cibo aeris, nec claritatem daret per se absque aere. Quia in quolibet composito est ignis naturæ: & ille certa informatione mouetur, & mouendo se mouet materiam, omni tempore ipsam & semper terminando. Et est necessarium, quòd ducat mouendo ad a-

liquam

liquam ſpeciem, ſecundum quòd formator ſciet ipſam bene informare, ſcilicet, ad illam, ad quam materia habebit conuenientiam ſecundum curſum naturæ. Propter quod extitit declaratũ, quòd nõ opereris niſi de nobiliori materia quam habere poteris, quia res non fit niſi ſecundum naturam, & cum ea commendatur.

De humiditate noſtri lapidis, & quomodo ipſa eſt aqua permanens, & de diuerſis actionibus ignis, & de ſubtiliatione elementorum groſſorum, & de nigredine.

CAP. XXVIII.

HVmiditas noſtra fili, eſt aqua permanens, quia ſuum humidum radicale non amittit, neque per ignem combuſtum eſt, nec ignis noſtri lapidis mortui poteſt ipſum conſumere, quin de vno calore in aliũ mutari videatur, & de pluri in melius, imo augmẽtari, meliorari, & creſcere in proprietate videatur. Nã ignis eſt eius rectum nutrimentum, &

cauſa

caufa eius nobilis incrementi. Ideo quando volueris præparationem noftri magifterij incipere, recipe aquam proportionatam in qualitate fecundum naturam corporis, quod diffoluere volueris, tali modo, quòd virtus ignis contra naturam, non fuperet calorem naturalem. Quia corpora non funt eiufdem qualitatis in menfura, quamuis femel fuerunt omnia vnius virtutis, in menfura in Domino Deo noftro, modò habent participationem in differentia concordantiæ. Nam aliqua ipforum non adeo fortis cõpofitionis funt, neq; ipforum fulfur tam fubtile nec temperatum. Et ideo fragiliori virtute fe diffligare poffunt. Charifsime fili, ignis, qui calefacit hominem, leonẽ frigefcit, & ignis calefaciens leonem, ardet & cremat hominem. Per hoc autem fcire habes, quarum fortitudinum funt virtutes noftrorum lapidum, ad finem, quòd argentum viuum refpectu potentiæ fulfuris naturæ pofsit temperari per notitiam certam graduationis in fua prima refolutione, quia in eo iacet totum periculum. Et ideo tibi notifico, quòd habeas fulfura per calorem deftructa fimplorum argentorum viuorum in

forma

forma tali, quòd eorum proprietas actiua nõ exterminetur extraneo calore, & quod separari non posſit à ſuo ſubiecto humido, quòd ex toto apparet nigrum plenũ de nobili ſpiritu. Iſta nigredo demõſtrat ſignum primæ portæ, ad intrandum noſtrum magiſterium. Et ſine ipſa non poteſt aliquid fieri, quia eſt ignis naturę, qui habet lapidem creare, qui ſine ſui corporis corruptione manifeſtari non poteſt. Et niſi manifeſtetur, nunquam in actione erit, per quam posſit creſcere aut generare. Cùm autem ſit reuelatum, quòd initium operationis noſtræ eſt in forma capitis corui, & operationes præcedentes abſque noſtræ initio operationis ſunt erroneę omnes, quouſque compoſitum totum nigrum ſe manifeſtet: ideo fili intelligere noli, quòd nigredo noſtra ſubito veniat, neque cito, ſed ſuauiter & paulatiuè, quia neceſſarium eſt, quòd calores per ſua media tranſeant ſicut elementa. Quia ignis naturæ cùm ſit incluſus in profundiori ſui corporis, non poteſt ſe oſtendere ſtatim, quouſque ſit apertum. Nam in groſsis elementis ignis eſt incluſus & abſcondius. Et ideo neceſſe eſt elementa ſubtiliare, ſcilicet, terram & aquam,

quam, per debilem digeſtionem, vnde cauſatur viriditas, quæ eſt primus color, cuius ſignum dat cognoſcere, quòd actio caloris reſoluti friuola eſt & lenta, & per conſequens inſufficiens diſſoluere & rarificare partes terreſtres. Ideo in cute & ſuperficie, & vbique color viridis manifeſtatur indigeſtus & terreſtris in ventre, cuius calor naturæ multiplicatur, qui propter cauſam humidi excellentis, tenentis eum hebetatum, non poteſt manifeſtari, ſed vt prædictum eſt, calor naturalis paulatiuè vigoratur calore ignis adiutorio, adminiſtrati ab Artiſta & operatore, qui bene ſcit intellectu ſuo diſponere, informare, & coquere materiam ſuam, quouſq; appareat deſuper induta nigra. Quia tunc ignis naturalis pugnat contra humoré, à quo creatur nigredo. Quando igitur apparere incipit, creſce eã, & multiplica per naturalem informationem, per quam ſe habet regere naturalis ignis, qui incipit materiam digerere, vt apparet ex nigredine. Et ex hoc extitit declaratum, quòd in puncto nigredinis noſter ignis incipit operari, & nõ aliàs. Et ideo noſtri magiſterij principium dictus eſt, quia tunc excitatus & acceleratus eſt noſtræ

I materiæ

materiæ calor, qui habet potentiam putrefiendi omnia elementa sua, vsq; ad huiusmodi digestionis finẽ, quæ est præuia caloris nostri naturalis artificij, donec sit completa materia, quia humor ponticus & terrestris per suum contrarium alteratus, & adiutus à suo simili habiliter & aptè se digerit. Et tunc in materia completa per gradum dictæ digestionis color niger multiplicatur, non tantum in superficie, vel in cute, sed per omnes partes subtiles, & separatas in tota materia per multiplicationẽ, quæ est generata à calore naturali in humiditate radicali. Vnde nostra fit alba tinctura sicut nix, & tunc dicimus, quòd corpus fusum est, & liquefactum intus, & extrà, & non potentia vel actione ignis cõmunis, sed potentia ignis, qui est calor naturalis. Quia iste ignis apprehendit, impregnat, & ingrossat fortiori calore lapidem nostrum, quàm sit elementalis ignis. Et sic videmus potentias & virtutes rerum, & per earum effectus cognoscimus. Hanc rem tene secretam fili, quòd calor naturalis capit ante diminutionem humidi totam grossam substantiæ terrestreitatem, quam prius non potuit bene dissoluere. Et postea per suam fortiorem

tiorem actionem resoluit & digerit tantum, quòd venit ad vltimum suæ actionis punctum in digestione prima. Et quando materia sic digesta, putrefacta, & optimè cocta est per dictam digestionem, natura separat subtile à spisso, & grossum proiectum est ad partes retro positas & remotas per actionem secundæ digestionis. Et tantum, quantum oportet, conuertit ex subtili in substantiam sulfuris, ab ar. viuo creati, secundum hoc conuersio facta est per informationem datam calori naturæ in tertia digestione.

De modo philosophandi. Et quomodo ista scientia & ars non est data nisi philosophis. Et quòd congelatio argenti viui est principale secretum & finale. Et de patientia operatoris, vsque ad albedinem transeundo.

CAP. XXIX.

HVius scientiæ libri loquuntur per voces tacitas fortiter notandas, ad finem, vt principalis res in ipsis cõtenta. Et quòd illud secretum non manifestetur nisi philosophis, & filijs

philosophiæ nostræ, qui sunt indagatores & inquisitores veritatis, & amotores eius, & non sophistis plenis mendacijs, nec auaris, nec amatoribus mundanis, sicut sunt vsurarij, mercatores, & renouatores monetæ, cambiatores, & congregatores thesaurorum, condemnatis & per diabolum incantatis, qui nolunt laborare, nec inquirere, nisi in reb⁹ palpabilibus, quia imbibiti sunt & potionati in rebus mundanis, nec possunt aperire intellectum ipsorum ad intelligendum bonas doctrinas nostras, per quas possent habere thesaurum perdurabilem & saluationem. Ideoq́ue tibi dicemus fili, quòd sapienter consideres doctrinas, quas tibi dabimus in libris nostris, & nota illas, & glosa fortiter per multas considerationes, & reiterationis speculationes, si desideras nos intelligere. Et quãdo nos intelligas, capias cum ambabus manibus coopertum cum tua camisia vestimento philosophiæ, & sic alijs relinquas doctrinas, sicut patres nostri nobis reliquerũt & non aliter. Et si cõtrariũ feceris, tu eris maledictus, sicut ille, qui est participans de confusione mũdi. Et noli ipsam reuelare per vocem viuam, quia nemo sine labore debet artẽ possidere, nec

re, nec

re, nec ſine conſideratione alicui manifeſtare actualiter, niſi per cooperturam philoſophiæ, & illis qui per intellectum illuminati & leuati ſunt, & qui habent inſtrumenta rectificata ad penetrandum cauſas & res naturæ ſecretas. Et tu qui deſideras eſſe filius noſter, & nutritus in philoſophia, debes perſcrutari per reuelationem tui nobilis intellectus, id quod dicemus eſſe verum in noſtro magiſterio. Videlicet, quòd fumus auri noſtri fermentati, poſt reductionem & fixationem in terra ſua apparebit viſibiliter in igne philoſophiæ. Et ideo fili neceſſariæ ſunt conſiderationes multæ, antequam procedas ad formationem lapidis noſtri, & quòd ſis ſcrutator per reuelationem nobilis intellectus illorum, quæ dicimus eſſe vera in noſtro magiſterio, videlicet, qualiter fumus auri noſtri fermentati poſt fixationem & reductionem in terrã ſuam viſibiliter apparet in philoſophico igne. Scito ergo, quòd terra in qua noſtrũ aurũ debet ſeminari ac plantari, primitus eſt alba antequam viſum ignis noſtri manifeſtare poſsit, habebis tamen fili in dealbatione patientiam, quoniam ibi magna tarditas eſt. Fac igitur dealbari ter-

ram tuam,& nutriri eam,si vis quòd rene sciat, & in tuis necessitatibus sustineat. Hæc terra est magnesia nostra, in qua iacet secretum nostrum. Et nostrum finale secretum est,nostri ar.viui congelatio, sine qua iamq; fieri non potest certitudo scientiæ nostrę,quæ in principio magisterij nostri est nostri ar. viui congelatio in magnesia nostra per ingenium,certumq; regimen.Spiritus essentiæ quintæ in magnesia nostra est. Nostra magnesia est ar. viuum quale tibi diximus. Et ex isto exiuit fumus auri nostri & argenti,per quē venit ōnis color.Et si scias eum extra corpora proijcere,medietatem habebis secreti.Et si facias eum reuerti, habebis coloratam suam magnesiam vt niuem. Nam sicut à corporibus proijcitur, ita in ea reuertitur, scilicet, tam à medijs mineralibus,quàm à metallis cum ar.viuo. Nam cùm ar.viuum sit medium coniungendi tincturas in puro subiecto:ita erit mediū separandi eas ab impuro, quod est res cōtra naturam.Et pro isto Mercurio intellige aquam, in qua deportatur tinctura. Quia ignis quando ab vno subiecto separatur, immediatè introducitur in aliud,nisi per ignem impediatur extraneū, cùm

cùm ſit incorruptibilis. Et ideo eſt neceſ-ſe, cùm non poſsit haberi ſub forma eſ-ſentialiter, quòd habeatur ſub forma ſub-ſtantialiter, ſcilicet in materia Mercurij, quæ eſt aqua noſtra. Et ſcias fili, quòd noſter ignis trahitur à corpore parum & parum, & poſtea vertitur in corpus per ſuũ nobilem calorem. Fili hoc eſt neceſſariũ ſemen, cum quo fixatur noſtra tinctura in corpore, quando trahitur ab illo cum aqua ignis. Fili impregna igitur corp⁹ ab igne, & multiplica ſuam cõbuſtionem, & fortem habebis tincturam. Et intellige ſecretum. Nam initium eſt atque complementum totius, prout in ſecunda parte dicemus practicæ.

Vnde propria tinctura philoſophorũ extrahitur, quæ tingit argentum viuum congelatum in album, in medicinam rubeam per fermentationem.

CAP. XXX.

Tinctura, quam dicimus fili, extracta eſt ab auro noſtro, & illam in auro vulgari fermentamus, quòd portat illam de potentia ad actum, nec in iſto

eramus ex toto certi, nec possemus credere, quousq; vidissemus nostræ magnesiæ potestatem, quæ magno calore suo spiritum congelat per suæ exuberantis naturæ mutationem, multiplicatę in calore permanente. & hæc fermentatio facta est adiutorio sulfuris rubei fixi, & postea nõ est nisi ignis, aqua & terra, pleni quinta essentia, & per aquã terra abluitur, per ignem terra tingitur & coloratur, & tunc omni homini manifestatur. Hęc enim est tinctura, quæ à vili terra se spoliat, & de alia multũ nobili reinduit se. Et scias, quare nostrum primum venenum non facit deauratum fumum, quando de ipso Mercurius sublimatur. Ideo, quia in suo ventre Mercurius totã accepit tincturam fumi, & est impregnatus à dicto fumo, qui est noster ignis dictus, & per successiuam decoctionem, quę in natura sua est correspondens naturæ dicti ignis, qui absconditus est in ventre dicti argenti viui congelati per extensionem partium subtilium suæ ignibilitatis essentialis in dirigendo partes dicti Mercurij colorat, & transmutat eum in suam propriam naturam ignis, qui est pura tinctura, infixa essentiæ materiali indiuiduorum metallorum

metallorum, quem clamamus ſpiritum Mercurialem, cùm in eo manifeſtè ſit reſolutus, & adhuc ſit reſolutiuus in eodẽ, & erit quamdiu poterit, quia ſic voluitur natura per circulationem.

De modo procedendi in practica, & quanta res requiritur in magiſterio.

CAP. XXXI.

AD informandum ſuper hac re filiũ artis opus eſt magna ſcientia, ſcilicet reuelatione, vel oſtenſibili doctrina, vt poſſit noſtri magiſterij practicam intrare, & indiget forti ac magna theorica, quæ fortitudines reuelet per velle naturæ. Et ſi es negligens perlegere, & perſcrutari contentum in noſtris libris, cęcus ibis ad practicam ſicut ignorans. Et ideo fili debes præmeditari, cui rei debes manum apponere ad operandum. Et debes ſcire, quot, & quæ requiruntur principaliter in noſtro magiſterio, vel propin quitate ſuæ operationis. Et idcirco fili tibi dico, quòd tria requiruntur, ſcilicet, Ingenium ſubtile, naturale, nõ ſophiſticum; manuum operatio, & liberum arbitrium, & hoc requirit ſapientiam, diuiti-

as, & libros. Sapientiam ad ſciendum facere. Diuitias, ad habendum poteſtatem faciendi. Libros, ad intellectum aperiendum diuerſum, qui eſt in multis gentibus. Quoniam hoc quod vnus comprehendit per doctrinam vnius, nunquam poterit comprehendi, niſi per doctrinam alterius. Et ſic doctrina vnius aperiet doctrinam alterius, fortaſsis datam per figuram, & ſecundum traditionem maiorum aut minorum. Sed hic tibi nos manifeſtabimus in clara voce principale celatum, ad intrandum ſecreta ſecretorum naturæ. Vnde tu videbis multa pulchra mirabilia, quæ in ſecretis naturæ ſunt repoſita, & quaſi miracula reputabuntur per ſecretum dominæ naturæ. In quo eſt neceſſarium, quòd incipias ad intrandum per iſtum modum. Fili neceſſarium eſt tibi, quòd primò habeas in cognoſcentia virtutem formatiuam, ex ſuprà dictis rememoratam, quæ dependet à noſtro magiſterio ex certa ſcientia cognita, Quia ars, id eſt, ſcientia, quando veraciter eſt cognita, ſine aliqua ignorantia, per ſenſum intelligentiæ, qui venit de nobili operatore, informat materiam ad illud eſſe, ad quod calor naturalis

turalis instrumentalis, in quo à virtute informatiua influitur virtus actiua, & dirigitur in sua materia ad operandum & formandum directè: tunc apparet, quòd dictus calor instrumentalis sit directus per virtutem formatiuam, & virtus formatiua dependet de scientia operatoris, in custodiendo cursum naturæ in magisterio, per quod ista est influxa in materia, quia calor excitatus & auctus ipsemet mouet illam. Sicut in naturam omnis alterius rei influitur virtus formatiua de cœlo & de stellis. Quia cœlum est principium mouens totius naturæ, sicut sapiens operator est in magisterio nostro, per doctrinam suæ nobilis intelligentiæ. Reuelatum ergo tibi sit, quòd duo sunt in magisterio nostro necessaria, scilicet, virtus informatiua, & instrumentum eleuatum, per quod nostrum debet formari magisterium. Informatiua virtus est gubernata per quatuor virtutes principales, conuertibiles & conuertentes, scilicet, calor, frigus, humidum & siccum, ad finem, quòd materia tractetur cum instrumento directo & conducta & deducta ad illum actum, per quam pati debet suam operationem secun-

ſecundum intentionem conuertentis & conuertibilis,& in actione debet informari materia, vt per ipſam informationē ipſius inſtrumentum gubernetur ad cōplementum ſuæ operationis,voluntati operatori correſpondens in materia informata per artem ſecundum exigentiam naturæ venerabilis,quæ ſagax eſt, & intenta peruenire & perficere ſuum perfectionis opus.

De quatuor naturalibus virtutibus mutatiuis, & quomodo appellantur, & quomodo operantur.

CAP. XXXII.

INtellige fili, cùm dicta formatiua virtus ſe habeat regere per quatuor antedictas qualitates elementales, à quibus ſine medio, & ſucceſsiuè quatuor virtutes naturales mutatiuæ cauſatæ ſunt. Et ideo habes diuidere gradualiter informationem,quam omnis bonus operator debet influere in materia conuenienti, & ſucceſsiuè in quatuor partes, videlicet,In attractatiuam naturam, & per hanc cauſatur cōgelatio ſpiritus & diſſolutio corporis

poris in naturam retentiuam & coagulatiuam, & in naturam expulſiuam, & contentiuam, & digeſtiuam. Natura attractiua operatur per calorem & temperatam ſiccitatem; natura retentiua per ſiccitatē, & temperatam frigiditatem; expulſiua per humiditatem & temperatum calorē; & natura digeſtiua per calorem & temperatam humiditatem. Et in illa actione, in qua materia melius operatur in complexione ipſius, habes tu eam adiuuare, quia ſecundum plus & minus fortitudinis ſuę complexionis materia tibi oſtendet ſuā velocitatem aut tarditatem, vel temperamentum ſuę differentię tranſmutationis, vnde ſui cauſantur effectus ſecundarij, qui tracti ſunt de potentia in actum, ſicut ſunt ponderoſitas, leuitas, grauitas, duríties, mollities, dulce, amarum, album, & nigrum &c. Scias ergo fili, ad quam virtutem, ad quam formam debes tuam tractare materiam, vel ad virtutem appetitiuā, vel ad virtutem digeſtiuam, vel ad virtutem retentiuam, aut ad virtutem expulſiuā. Quia tibi opus eſt, quòd materia accipiat talem informationem per artem cognitam, & ſcitam, tali forma, quòd ſuum inſtrumentum ibi ſit motum, & bene directum

rectum

rectũ, vsq; ad suæ operationis finẽ, qui finis certũ signũ monstrat suo magisterio. Quapropter si ipse habuerit in memoria sua signa, habebit scientiam certã, & habitudinẽ corrigendi & emendandi confortationẽ, & debilitationẽ, quæ sunt extremitates operationũ naturalium. Et ideo intellige, quòd ignis est instrumentũ naturæ, sicut instrumentũ, quo faber operatur, est martellus, qui mouet materiã ferri ad talem dispositionẽ, quę sit de mẽtione fabri, qui informat malleũ per formalem motũ. Sic autem facit calor naturæ in magisterio nostro, quia secundũ artem dirigitur ad intentionẽ Artistæ. Nam vel dirigitur ad destruendũ & corrumpendũ, vel ad generandũ, vel ad ligandum, aut aliàs. Et ideo tibi necessariũ est, quòd per hanc scientiã cognitam habeas directionẽ eligendi & cognoscẽdi talem ignẽ, secundũ quẽ per artem formatũ debet materia de natura in naturam mutari, quousq; motus naturæ supremæ, quæ est in igne, per terminationem & expulsionem extraneorum motuum in sua propria materia sine corruptione aliqua possit perpetuò quiescere. Et iste est calor omnium generatorũ, sicut est solis calor, qui est effectus

principalis omnis generationis. Ideo tibi sit certum, quòd si ars operatoris sit incerta ad disponẽdum materiam, in illa lapis noster formari non poterit in potentia, cuius formaliter & naturaliter totus cursus virtutũ quæ sunt in centro medicinæ nostræ est inclusus. Benedictus sit Deus gloriosus omnipotens, qui humano generi dedit intellectum administrandi, addẽdi, & integrandi particularitates confusas totius medicinæ vniuersitati reali, per quã remanebunt rectificata omnino. Et ideo fili monemus te, si desideras esse perfectus medicus, non ponas te cõplacentię particularitatum medicinæ, quia cõfusæ sunt, nec sũt hodie integræ. Natura enim eas pati nõ potest propter confusionẽ nimiã. sed complacere in vnica medicina quia nõ est nisi vna sanatiua totius maliciæ prauitatis & infirmitatis, & cõfortatiua spiritualium virtutũ. Habe ergo & tene opinionẽ securã emorroytorum. Quia tota sciẽtia medicinæ est, & esse potest reducta stabiliter opinioni illorũ, qui tantũmodo contẽplantur in vniuersalitate, in qua est operatiuarũ virtutũ cõgregatio intellige cursu naturæ. Quia qui multas & plures particularitates scie tad vniuersalitatem

litatem reducere, inter alios erit melior. Quia in particularitatibus sunt virtutes confusæ, & in vniuersalitatibus sunt reales virtutes in vnum congregatæ, & excitatæ, sicut totius naturæ cursus manifestat, & est medicinarum medicina. Et qui talem habet medicinam, donum Dei habet, quia thesaurus est incomparabilis. Recupera igitur scientiam, per quam tuā possis naturam informare, à qua tale iocale, & tale bonum creatur & formatur per artificium, superans totum naturæ cursum. quia si ars operetur in certa materia, non poterit bene disponi secundū exigentiam intentionis naturæ, nec natura poterit creare illud, quod sibi manet, neq; illud quod petit operator, quia materia defecit in formatiua virtute. Et quia instrumentum, quod erat ad formādum motum, non erat bene rectum, & hoc fecit ignorantia in intellectu tota, quando Artista non habet scientiam cognoscendi certam informationem, de qua dicta materia debet recipere suum motum, per influentiam scientiæ cognitæ ab operatore naturali. Et ideo quando influit ignorantia & incertitudo scientię, natura deuiat ab intellectu talis artificis.

Et

Et etiam bene debes considerare, quòd virtus quæ est in medicina non ei vniatur plus per calorem extraneum, quàm posit dirigere. Quia calor ardens & combustiuus qui venit ab igne elementali, sibi datus est per instrumentum, quæ res nunquam fuit de intentione naturæ, & ideo formare defecit illud, quod petebat Artista.

De informatione caloris naturalis per excitationem factam per ignem communem, vel de informatione naturalis cum calore, qui est contra naturam.

CAP. XXXIII.

FIlli intelligere potes, quòd solus ignis naturalis, aut ignis naturæ confortatus cum igne non naturali, cum operatione confortationis, vel creationis, vel transmutationis, vniformiter operatur in materia, excitata solummodo per ignem contra naturam, tali modo, quòd ignis naturalis in quo est virtus actiua, non sit suppressus per elementalem ignem. Et in

operatione prima suæ corruptionis obseruare debes, quòd ignis contra naturam superet calorem naturalem innatum in nobili subiecto vno gradu tantum, & non vltra illum numerum. Quia spiritus indiuiduus, qui est speciei conseruatiuus, desiderans similem generationem recto instinctu suæ naturæ corrumperetur, per suæ destructionem essentiæ, & tunc amplius non haberet appetitum similem generationem faciendi. Quia natura exiret per corruptionem & destructionem, quę contra naturam sunt, & terminationem acciperet, & suæ conuersionis finem, quia non haberet locum in quo requiesceret, nec aerem in quo respiraret. Et debet intrare vacuitas de qua locus erat plenus extranea natura. Et debes habere magnũ alembicum, vt matẽria liberius possit ascendere, & cum paruo igne excitari, vt veniat in aerem. Et nõ est necessariũ, quòd per ignem excitatũ aer multum condensetur in aquam, eò quòd virtus actiua submergeretur & suffocaretur nimis in aqua, & tincturæ naturales comburerentur, quando actio caloris ignis elementalis occuparet partes ignis naturalis, aut locum vbi deportatur.

tatur. Sicut videtur quòd magna flamma paruam destruit, & istam in se conuertit. Non enim volumus, quòd ignis contra naturam conuertat naturalem in tota sui substantia essentiali, & accidentali: sed quòd naturalis conuertat sua prima potentia in parte iam alterata ignem contra naturam. Et ideo tibi existat reuelatum, quòd duæ operationes certæ sunt tibi necessariæ, scilicet, corruptio, quæ facta sit sub suæ formæ conseruatione, & per ignem contra naturam fit cum ignis elementalis excitatione adiutorio neutralitatis ignis, non naturalis. Alia operatio est generatio, quæ fit cum igne naturali multiplicato ab igne non naturali & contra naturam. Quia duo ignes isti conuersi in igne proprio naturali, scilicet ignis non naturalis de per se, & per accidens, & ignis contra naturam per accidens amore attractationis ignis non naturalis. Et in isto naturali igne sunt reperti & conuersi. Quare igitur sunt inter ambo instrumenta naturæ calida, & multum temperata, ex multum forti virtute, quæ est alta, & potentissima ad faciendum

nouam regenerationem aut colligationem multarum virtutum coniunctarum in vno proprio subiecto, quòd est secretum naturæ per artem magisterij coniunctum ad naturam humidi radicalis.

Quomodo materia nostri argenti viui reperitur. Et potest inueniri in omni corpore elementali.

CAP. XXXIIII.

SI vis fili nostri magisterij effectum habere, ar. viui nostri naturam ignorare non debes, quod in omni elemẽtali corpore reperitur. Et omne corpus elementale in quacunque forma natura formauerit illud, compositum est de quatuor elementis principalibus, vt per reuolutionem circuli naturæ manifestè patet, qui ostendit, quòd nulla res creata vel generata per naturam, iam non erit adeo diuersæ formæ seu figuræ, quin per principia naturalia reperiamus eam esse cõpositã ex vno genere materiali, scilicet, ar. vi. quòd quidẽ volumus nominari genus naturæ propinquius generale, tanquam propri-

proprium eius subiectum naturale, in quo domina natura pingit & protrahit suas figuras diuersas. Et nota, quando dicimus, propinquius, nos ad differentiam generis vniuersalis dicimus à quo istud descendit. Et quando dicimus illud generale, dicimus ad differentiam maioris propinquitatis alterius generis, quam habet cum natura. Et ideo cùm de isto sit genus, in eo conuenitur, quando per artem vel naturam appropriatum est primæ formæ generis vniuersalis, à quo alia genera omnia descendunt, quæ suntar. viua nostra. Et ideo, cùm omnia genera veniāt successione naturali graduali à primo ar. viuo, quod est generalissimum, remotū à principali, & propinquiori, medio naturæ: quare dictum est materia prima omni generi succedenti, nec sic discordant vel discrepant in natura primi generis, quod est vniuersale vel generalissimum clamatum in philosophia nostra, vnde decepti sunt logici & logistæ, quia tantummodo habent in specie vel figura, prout manifestè vides die qualibet, quòd genus nutrimenti conuertitur in genus nutritæ rei, quòd natura facere non posset, nisi genus conuertentis generi & naturæ conuersi

uersi concordantiam haberent. Hæc concordantia fili descendit à prima costa siue latere generis, in tria genera diuersa.s. animale, vegetabile & minerale. A primo genere venit vapor, generatus ab elementis immediatè & sine medio. Et iste vapor est compositionis primæ, & de secunda sunt corpora mineralia, & de tertia compositione vegetabilia. A quarta bestię, bruta, & à quinta sunt homines. Sed omnia hæc descendunt à genere principali principalissimo, à quo natura recipit ar. viui naturam, ad creandum omne aliud compositum. Et omne compositum ratione dictæ materiæ tanquam in prima re Mercutiali transmutatur in aliud, sicut dictū est, iñ naturam & materiam alterius compositi, videlicet quòd genus Mercuriale vegetabile trāsmutatur in genus animale & minerale, & genus animale in minerale, hoc est quando appropriatur & coniungitur per retrogradationem ad secundæ gradum compositionis, in qua sunt corpora mineralia, sic natura facit transmutationem talem subtili separatione puri ab impuro, scilicet homogeneæ rei, & heterogeneæ. Quia naturę intentio talis est, quòd quando vult disponere ad destru-

ctionem

ctionem suum compositum, immediatè cogitat separare naturam, quæ participat cum re quinta, & in illa saluat & conseruat primam speciem, quia consilium aliud recipere nequit. Et si adeo materia sit excitata, & data corruptioni, quòd fieri non possit conseruatio speciei, & de materia grossiori remaneat, tunc natura dictam materiam transmutat in genus alterius compositi vegetabilis vel animalis aut mineralis. Nam secundum quod corruptio in potentia se extendit, secundum hoc materia corrumpitur. Et sic in illam vel aliam, aut similem transmutatur, vt si materia simplex quintæ compositionis corrumpatur, absque conseruatione formæ, statim appetit quartæ compositionis materiam, per naturam immediatè grossam. Sed ista diuisio fieri non potest per artem, neque per naturam ad perfectionẽ naturæ, nisi conuertẽs actiuum reddat materiã totã homogeneam, & quòd pars illi⁹ similis sit totalitati, vel simplex sit forma, vt est forma elementorum, aut forma mixta, sicut est forma lapidis aut metallorũ. Et hæc homogeneitas facta est vt materia separetur ab õnib⁹ formis, quę nõ sũt de sequela harmoniacę cõmixtionis cor-

 porum

porum ad quæ natura, vel ars intendunt dictam constituere materiam. Aut forte dictum conuertens est naturale aut contra naturam. Si est naturale, tunc creabuntur lapides fusibiles per calidum & siccũ. Et si contra naturam, tunc creabuntur lapides non fusibiles, in quibus non remãsit humiditas, quæ erat informanda per naturam conuertentem, nisi sit secundũ continuitatem materiæ. Quapropter lapides non possunt fundi, nec funduntur. Et quando dicta materia per gradus separationis est disgregata, tunc est vicina primæ causæ. Et quanto illi proximior, tanto multiplicabilior nobilissimis virtutibus, videlicet, quando corpus ex quo est perfectio, quod vocamus vnguentum fixum, in quibus, & vbi tincturas suas habet & figuras, quæ sunt multiplicatæ tincturę aureitatis aut argenteitatis, per quas figuras virtus nobilissimæ materiæ perficit effectus & officia, & suas transmutationis proprias actiones, sicut in sua vidimus proiectione tam in corporibus mineralibus, quàm animalibus.

De genere supremo, à quo omnis natura exiuit.

Cap.

CAP. XXXV.

IDeo fili satis elucidatus esse debes, & videre, quòd nisi esset vniuersale & supremum genus per quod natura gubernatur: nulla res, quæ per naturam creanda vel generanda esset posset esse, neque res animata viuere, nisi sustentatione generis supremi, quod genus est materia naturæ, sed perderet natura suum esse. Et cũ tale genus sit in esse materiali, quanuis cõfusum sit potentialiter in substantia & materia cuiuscunque generis: necessitas est tibi, quòd transmutationem suæ formæ per certos gradus separationis conuertat dictas materias de potentia ad actionem, scilicet, in primam materiam, non tamen remotam à genere metallino, sed propinquam & vicinam ad lineam, aut ad genus, in qua erant in eorum initio. De qua materia vel genere natura incepit operari, antequam aliqua forma esset materiæ primæ introducta, seu generata propinquiori aut viciniori generi.

De materia, quæ desiderat habere vnitatem formæ, vt de sua

perfectione in vnitate spiritus quintæ essentiæ integretur.

CAP. XXXVI.

ISta prima materia Fili, est terra subtilis sulfurea, quæ multum optat integrationem de vnitate spiritus quintæ essentiæ, sicut aliqua propria materia desiderat aliquam propriam formam, causa & ratione sui complementi: & ideo præparetur materia ar. viui humidi per septem distillationes, vt materia sit pura, cũ qua per resolutionem pura forma habeatur: & ideo hoc intelligatur in materia sicca & humida: & ideo quanto materia nobilior & melior est, tãto desiderat formã nobiliorẽ, & quãto nobilior est forma, tanto magis materiam nobilitat suam. Et postquã materia sit habilis ad resumendum illam, sicut est quãdo appropriata fuerit aut per artẽ, aut per naturam ad actum primæ rei, tunc multũ habilis est ad recipiendũ formam mineralem aureicam, quæ clarificat,

cat,illuſtrat,& eam penitus nobilitat. Ideo hęc nobilis terra, dictum eſt ſubiectũ Mercuriale, cùm in primam ſubſtantiam ar. viui reuerſa ſit, & in ea recipiat terminationem atque finem. Et in hac terra fili debes fixare elementa, in quibus opus eſt, quòd portetur fumus auri noſtri tanquã ad primum elementum, quod eſt omniũ aliorum ſubiectum & fundamentum, quæ ſunt ab eo fixanda. Ideo, quia eſt magis materiale aliorum omnium, quanuis ſubtile ſit multum ac ſpirituale in forma terræ albæ, multæ, & magnæ virtutis. Si hæc fili tibi ſit abſcondita, habes omnem artem noſtram atque ſcientiam ignorare, quia eſt totius magiſterij noſtri principale fundamentum. Et ſi vis eius habere notitiam per doctrinam noſtram tibi eſt, & erit reuelata. In omni loco eam reperies, & à quo trahes, ſicut in ſecunda parte dicemus, quia eſt ſulfur & argenti viui, vt ex eius apparet proprietate, quando recipit in ſe rubeam & ſanguineam tincturam ſupremi metalli, & accipit ingreſſum & fuſionem perpetuam, non tamen ſine magiſterio noſtro tibi fili reuelato in ſecunda parte. Et quia proprietas argenti viui eſt diſſoluendi & dealbandi

bandi suum sulfur. Et proprietas sulfuris est congelandi & rubificandi suum Mercurium, talem reperies eam suis virtutibus munitam à primo genere receptis. Et adhuc multas alias proprietates habet perfectionis, vt audies postea. Scias tamen quòd nõ est ar. viuum vulgare in tota sua substãtia, nec in sua natura, sed est ar. vi. philosophicum, auri, scilicet, & argenti, appropinquatum generi creato ab entibus realibus, certis mensuris naturæ, per artem iam notam.

Quomodo omnes res mundi sunt de sulfure, & de ar. viuo, sicut de vniuersali materia, & de suis succedẽtibus, & quòd in omni loco reperitur per suas proprietates.

CAP. XXXVII.

ADhuc fili tibi manifestamus, quòd omnis res mundi composita ex substantia quatuor elementorum substãtialiter, nón est nisi sulfur & arg. viuum pura

pura, munda & incóbuſtibilia in primo ſuæ creationis puncto, & hoc ſcire & videre poteris per artem, quæ hoc facit per operationem magiſterij noſtri, ſcilicet, quando humidum, terreum, ſiccum congelatur, ſicut per vinum apparet, de quo Mercurialis ſubſtantia in naturam humanam conuertitur, hoc eſt primum germen, vel prima materia, & media ſubſtantia, in qua natura infigit, & fixat omnes colores ſuos, diuerſas ſubſtantias figurádo. Iſti colores adueniunt à proprietate naturæ coniuncto ſulfuris, & ar. vi. per inſtinctum & excitationem eorum. Adhuc multas alias proprietates habet hæc prima materia, per quas ſcimus de natura ſulfuris hanc eſſe & ar. viui. Nam in igne corrumpi nó poteſt, nec in aere, aqua, vel terra. Et habet proprietates diſſoluendi, congelandi, trahendi in appetitum, attrahendi, retinendi, expellendi, pellendi, & digerendi, quod eſt perfectio & complementum rei animatæ in contrarias paſsiones, per quas proprietates conſtat certiſsimè, quòd eſt de natura ſulfuris & ar. viui. Sicut faciendo contrarias operationes, quas facere non poſſet, niſi eſſet de natura amborum ac proprietate ipſorum.

Et cùm proprietates dictæ nequeant esse sine substantia, sicut nullum accidens sine materia, nos dicimus, quòd hæc substantia non est nisi sulfur & argentum viuum, collecta secundum suam compositionem. Per quæ patet, quòd lapis noster in omni loco reperitur causa & ratione proprietatum suarum, & ex illa experientia cognoscimus, quòd est prima materia omnium rerum vniuersaliũ, quæ per generationem & corruptionem formatæ sunt secundum compositionem earum. Quare nobis declaratum est, quòd est de natura sulfuris & argenti viui, & propter hoc non est argentum viuum in tota sui substantia, nec in tota sui natura, respectu argenti viui communis, sed in parte de ipso est, & ideo amicabiliter adhæret suæ naturæ, & ipsius est perfectiua, ratione potentis digestionis suæ, per quam crudum conuertitur in coctum, tunc enim natura lætatur natura, & est ipsius mater & eius naturæ mansio per concordantiã eius, quæ mouetur à prima causa, & ideo congelat reliquum, & perpetuò se fixant, & iungunt sine vlla disiunctione, quæ res fieri non posset nisi natura vnius esset affinitate participans naturæ alterius, &

hoc

hoc propinquitate & vicinitate primi generis, à quo omnia processerunt. Et ideo dicimus esse cognitum manifestè, quòd hæc materia prima est de natura argenti viui, & est ei propinqua, cùm in sua proiectione defendat argentum viuum vulgare contra ignem ab adustione absque fuga, & eum congelet, & mirabiliter retineat post ipsius perfectam fixionem. Vnde notandum, quòd natura medicina nõ est nisi argentum viuum bene digestum, & coctum per naturam sui sulfuris depurati. Et cùm materia argenti viui sit de natura metalli, ideo penetrat illud & mixtionatur secum, quoniã ipsum est de substantia & natura illius. Quare debes intelligere, quòd argentum viuum fixari debet primò in quadam decoctione humidi, descendente ab vna proprietate, quæ est digestio & perfectio ipsius per fermentum solis & lunæ, antequam proiectionem facias super argentum viuum vulgare, quia tota aerea est, & volaret omnino ab igne, sed post fermentum remaneret, quia tota eius substantia est incombustibilis & aerea, quæ res est operatiua & similitudo totius perfectionis.

Quomodo in omni loco lapis noster reperitur. Et de ingenio quomodo potest reperiri.

CAP. XXXVIII.

CVm ergo fili tibi dixerimus, quòd à talibus materijs omnes mundi res suam accipiant formam substantialem, accidentalem, & spiritualem, propter hoc dicimus, quòd in omni loco nostrum lapidem reperies, cùm de illa omnes res mũdi fuerunt procreatæ, hoc cognito, vide qua materia cupis esse philosophus, quia ab omni re, vel aliquibus eorum tu extrahes primam materiam, etiam de potentia in actum, de facto & actualiter, vt iam tibi reuelauimus. Et quòd de illius tantummodo materia, in bonã veritate, magnitudine & potentia erunt procreatæ, verbi gratia, quando faber vult clauum facere, opus est, quòd materiam conuenientem accipiat, scilicet, ferrum, quia sine materia ferri non potest clauum fabricare: deinde per sua instrumenta habet figurare, per informationem ab intellectu suo venientem, quousque ad optatum finem veniat: sic est de natura, quia quando vult aliquam

aliquam rem incipere figurare in forma substantiali, materiam primam accipit simplicem, quæ est sine forma completa, & in illa fixare incipit elementa, quæ sunt de natura diuersa, secundum quod sunt depurata & magis simplicia facta in naturali præparatione per actionem caloris temperati, figurando formas diuersas, colores, odores, sapores, & in complexionibus diuersis, secundum diuersitatem mixtionum elementorum in hac prima materia, siue sit in animalibus, seu vegetabilibus aut mineralibus rebus, quoniam ad omnia habet respectum conuertibile ad dictam materiam ratione suæ incompletionis. Idcirco in omnia se habet conuerti, veluti generale semen omnium rerum, secundum operationem influentiarum rerũ, & causarum, coniunctarũ & secundũ attractationẽ loci, in quo est materia. Et propterea genus simile primo, in quo est materia per indiuidualitatẽ primi generis, quod dicitur genus generalissimũ, quod per corruptionem naturalem cum artificio trahitur ab illa materia iam completẽ formata per naturam & per generationem, conuertimus & congelamus in propriam naturam similem formæ sui pri

 mige-

mi generis,quod dicitur argentum viuũ, quod est subiectum receptiuũ omniũ co lorũ & formarũ,cum coniunctione suorum elementorũ,taliũ,quales sibi appropiãtur,nã materiæ proprietas est appetere formas infinitas. Idcirco huic nobili materię est nobilis adiungẽda forma.habeat ergo nobilissima elemẽta,quæ contineãt formã aut speciẽ quã petis, quia recipiet talia,qualia sibi ministrabis,& ex illis tingetur,& de toto cõuertetur.Quia fermen ti proprietas est lapidem vertere in naturam fermenti,scilicet,in naturam liquabilem & fundentem ratione oleagmitatis subtilis,& olei incombustibilis & fermentabilis, quod leniter intrat omnes partes dictæ materiæ,quæ in liquore permanente submergitur,quæ postmodum vocatur fermentum potens. nam in sua natura omne metallum conuertit,secundum potentiam eidem limitatam,& secundum quod sua elementa pura sunt & temperata.Sic similiter erit temperata. & quoniã hæc materia cõuertitur & in omnem formã & in omnẽ cõplexionem tẽperatã ad quã appropriatur, vocamus eũ Mercurium nostrũ,ad instar Mercurij cœlestis planetę,qui est frigidus,calidus,hu midus

midus & ficcus fecundũ reuolutionẽ circuli reperitur, vel eſt tẽperatus vel intẽperatus fecundũ diuerſitatem pluris aut minoris ſuarũ oppoſitionum, coniunctionũ, aut reſpectuũ. & eo modo hic lapis, quando eſt in aqua, tũc eſt valde frigidus, & quando eſt in igne, tunc eſt multũ calidus, & quãdo eſt in aere, tunc eſt valde humidus, & ſic de alijs elementis. Et iſtud tẽperamentum debet eligi ſicut dicit Arnold' de Villa noua in ſuo Roſario in ca. 14. quod incipit, Omnia ſub termino definito &c. & in fine &c. Cõſimiliter fili, eſt hæc materia cõuertẽs ſe ad naturã cũ qua cõiungitur, tam cõiunctũ, quã diuiſim ſecundũ modũ & virtutẽ cõiunctionis aut diuiſionis terræ fermẽti. Idcirco fili, ſi velis, quòd vertatur ad naturã metalli, coniunge cũ natura metalli cũ quo approximatur vſq; ad paſſũ ſuæ virtuoſæ fermẽtationis, videlicet, quòd adiungatur ſiccũ, quod eſt materia, videlicet ſulfuris metalli cũ materia humidi metalli, videlicet aeris, vt poſſit fluere & fundere eò quòd de homine exiuit homo, de tauro taurus, & de metallo metallum. Et in hoc euitabis errores illorum, qui tẽpore ſuo fecerunt lapidem coquentem & coctum ſine effe-

ctiua fusione, quòd non venit de proprietate metalli, quod est liquefactibile atq; fluens. Et notare debes, nullum est fermentum metallicum, nisi in auro & argẽto, quia sunt tincturæ, per quas nostrum argentum viuum coloratur. Et qui sine tali argento viuo metalla tingere credit, cæcus ad practicam tendit, & ad transmutationum suarum effectum, nam aurum tingit metalla in colore aureico rubeo, sicut sanguis, & argentum tingit metalla in colore albedinis bene penetrantis ac intrantis omne metallicnm corpus. Si ergo cum auro & argento scis tingere, tum venies ad magnum secretum, quod est ignis noster, & ista sunt media materialia depurata per ingenium naturæ, in quibus sunt entia realia intensa & virtuosa per omnia sua accidentia temperata, per quæ debes semper contemperare lapidem in sua nobili mixtione & intentione per fermentationem.

Ad tenendum secretè lapidis inuentionem.

CAP. XXXIX.

TEne secretum, quòd in omnibus rebus creatis & formatis per naturam in

in eorum vltima depuratione reperta eſt materia prima omnium rerum & cuiuſlibet ipſarum in forma Mercurij. Et hoc nobili videmus experientia, ſi facere velis, quæ materia dicta eſt genus generaliſsimum, non tamen quòd accipias ſicut capiũt laici, qui capiunt per terminũ conſideratum, vel per ens phantaſticum, ſed ſicut eſt ens reale, qui eſt terminus materialis naturæ, à qua recipit ſua propinquiora principia materialia in actione generationis, quia eſt ens primum, qui eſt terminus materialis in natura, & philoſophia noſtra ſub vmbra logicali clamat eum generaliſsimum genus, quia eſt primæ naturæ ſubiectum, quod in tribus eſt diuiſum, per quod eſt genus generis mineralis: item eſt genus generis vegetabilis: & iterum eſt genus generis animalis. & ideo philoſophiam noſtram volumus comprehendi à tribus principalibus generibus in arte experientiæ, ſcilicet, de minerali, vegetabili, & animali. Scito fili, quòd plures libros noſtros legent & eos intelligere non poterunt, quia in eis erunt ignoti & abſconditi, atque cooperti termini principales noſtri veri intellectus, & aliorum ſimiliter, qui per eorum ignorantiam &

defectum laborabunt de die in diem nos reprobare, quia dicimus veritatem, & in fine cognoscentur omnia cum illorum reprobatione. Ideo si posses attingere ad libros nostros à talium manibus absconditos tene, & maximè ab illis, qui hanc tractant artem. In quibus libris apertè reuelamus totum secretum. Et super omnia custodi præsentem librum ab inimicis mundi, quia magna mirabilia ibi sunt & erunt inuenta per certas experientias, sicut dicemus in secunda parte huius libri.

Quomodo lapis post inuentionem suam recipit adiutorium ab alijs rebus ad efficiendum elixir completum.

CAP. XL.

CVm vlterius tibi dixerimus, quòd dictum genus custodiatur ab omni nigra combustione, hoc est tibi necessarium, quia per illud genus omne tuum opus perficies adiutorio tincturarum solis & lunæ, sed opus est, vt scias illud per artem & scientiam nostri magisterij extrahere, prout dicemus tibi in secunda parte, & expoliare ipsum ab omnibus suis

extrin-

extrinſecis figuris, quas natura in magiſterio poſuit, ſicut ſunt diuerſarum plã tarum figuræ, ac diuerſorum mineralium & diuerſorum liquorum. Et de omnibus iſtis tamen plus in quibuſdam quàm in alijs propinquius reperta eſt, & maioris abundantiæ & adhæſionis proprijs ſubſtã tijs & naturis metallorum, ſecundũ quod plus continent de ſpiritu quintæ eſſentiæ, ſicut inter vegetabilia vitis dicta materia maſculina, & magna lunaria, quæ eſt ſuccus vitalis, & radix frumenti ſiue ſtraminis & portis & portulaca, malua & Mercurialis & chelidonia, & aliæ arbores, & herbæ, quæ ſunt calidę & humidę naturæ quæ portant flores, & gummas, vnde poteſt fieri oleum, quorum genus multum adiungitur materiæ & naturæ metallorũ & mineralium, & alia omnia quæ natura ſunt calida & humida. Et inter beſtias eſt ſpecies baſiliſci, & apum quę faciunt mel, & niel. Et inter liquores ſunt ſanguis humanus & capilli iuuenum hominum ac vrina, lac animalium & aliæ humiditates viſcoſæ. Et inter mineralia ſunt ſol & luna, quia lapidum ſunt fermenta. Et de ipſis propinquius exiuit dictum genus, quod melius adhæret

proprijs substantijs & naturis metallorũ, scilicet, auro & argento. De quibus debes fermentationem facere lapidis per coniunctionem naturalem, & postmodum habebit in omne aliud metallum ingressionem mediante fermento, quod attrahit ipsum in naturam propinquam veræ medicinæ, quæ participat essentiæ perfectorum corporum & essentiali corruptioni perfectorum. Et per hoc tibi extitit reuelatum, quòd quanto magis appropinquat naturæ gradualiter, tanto melius naturæ participat, & quanto magis participat, citius amore naturæ eidem se adiũgit, & in eam conuertitur. Quia natura sapiens citius gaudet & lętatur cum sua natura, quàm cum extranea. Et sic apparet, quòd per media naturę habes trãsire suauiter ad extremitates, & lapidem nostrum trahere de potentia ad actum.

De terminatione ac fine lapidis in diuersis figuris. Et quomodo est inter lapides, & inter sales, & inter vitra, quæ omnes exiuerunt de sua natura.

Et quomodo debet nasci.

CAP. XLI.

IN hac nobili natura terminatur & finitur genus (tibi suprà dictũ) quòd à lapidibus traximus, de herbis & animalibus in forma aquæ claræ impregnatæ à spiritu quintæ essentiæ, quam postea congelamus cum vapore sui sulfuris, & tunc apparet lapis qui antea nobis erat absconditus cum sua homogoneitate liquorosa. Fili nostrum sulfur inter lapides creatum est, & crescit inter sales & inter vitra de prima substantia, de prima re, quæ est dicta substantia argenti viui. Et non, quòd de ipsius argenti viui substantia facimus omne opus nostrum, quia est sal incorruptibile, sed non de sale, quod non terminatur in rupe, nec de vitro, neque de alterius lapidis substantia, sed inter illa creamus, quia ipsa credimus esse vasa naturæ, quæ dictum genus elegit. Et ideo, quando lapis noster creabitur, fac eum nasci de ventre matris suæ, nec amodo aliud ponas, quia secum defert virtutem ventris matris suæ, scilicet illam naturam sulfuream, quæ omne argentum viuum congelat.

lat.Illa eſt terra in qua noſtrum aurum ſeminamus,quia poſſe habet eum retinendi.Et talem intentionem habere debes in extractione lapidis à principijs naturalibus tam lapidum, quàm herbarum: cùm Deus glorioſus poſuit virtutes plures in lapidibus & herbis,per quas ſi bene cognoſcerentur, multa ex eis mirabilia fierent ſupra terram,quæ ſimplices abſq; dubio miracula reputarent.

De magna coniunctione. Et de modo maſculi & feminæ. Et de ſolis & lunæ eclipſi.Et de ſecunda naſcentia noſtri ar. vi. ad faciendum elixir cõpletum.

CAP. XLII.

MOdo tibi reuelatus eſt locus, vnde poteſt exire noſtrum ar.vi. quod facit coniunctionem femellæ & maſculi. Non credas,quòd ſit in loco femellæ nec maſculi in magno magiſterio, imo eſt quaſi mediator ſolis & lunæ,quoniam ſine ar.vi.iſto bene nõ coniũgerẽtur in perfectione hominis,qui requirit retinaculũ oppor-

opportunũ, hoc eſt femella, quæ portat eum infra ſuum ventrem. Et hoc erit luna quæ impregnabitur ab igne noſtri ſolis, donec ſit nigra ſicut carbo. Hoc facit noſter Mercurius, qui reſoluit tincturam ſolis, quæ eſt rubicundior ſanguine draconis, & ipſe remanet totus tinctus. Poſtea venit femella, quæ concipit totum hoc, & exinde fermentatur donec ad partum. Igitur fili tibi clariſsimè reueletur, quòd generatio noſtri lapidis virtuoſi & magni precij non poteſt fieri niſi cum maſculo iungatur femella conueniens. Quoniam licet abſq; femella dictum compoſitum ſolis poſsit diſſolui, attamen actio & paſſio non poteſt eſſe in natura ſine agente & patiente in actu generationis & corruptionis. Et per hoc te facimus ſcire, quòd ſecundum terminationem graduum naturæ componit & diſcomponit, ſic, quòd Mercurius in primo gradu ſuæ coniunctionis tantum, quãtum in actu corruptionis illius, cum quo commiſcetur, quouſque fuerint decolata, ſcilicet, & Mercurius & ſol, & Mercurius & luna. Sed luna reſpicit ad actum generationis ad faciendũ magnum lapidem, videlicet, quando Mercurius cum illa cõiungitur,

tunc

tunc non est nisi vnum compositnm, verum nigrum sicut carbo. Quapropter tūc apparet, quòd noster Mercurius non est femella conueniens, cùm corpus sit de tam magna puritate, quòd per suam magnam claritatem corpus compositum corrumpit, & habet potentiam diuidendi suam naturam ab natura extranea, quæ venit ab elementis in eorum coniunctione. Ob hoc indiget alia nobili femella, quæ habeat potestatem per vicinitatē recipiendi & portandi, & nutriendi nostrum charum infantem absque deperditione suæ nobilis materiæ, propterea vertitur nigra, quia ipsum totum vult retinere. Tunc poteris dicere quando videris hoc, quòd luna patitur eclipsim supra totam terram, quam portat in suo ventre, & sol similiter, quoniam nihil inde videtur, quoniam ambo eclipsim patiuntur. Et sic vidimus. Vnde sunt multi Astrologi, qui credere nolūt, dicentes, quòd hoc est contra naturam, & de hoc dicunt verum. Sed non habent intellectum naturę, quia contra naturam est corrumpere cōpositum, quòd ipsamet creauit per suam diligentiam magnam. Igitur necesse est fili, quòd dicta femella sit substantiosa in

natura,

natura, & propinqua generi minerali ad omnia accidentia totius ſubſtantiæ vniuerſalis reſpectu maſculi in complexione. Quoniam de carne exit caro, & ab aqua ventus, & de vẽto pluuia. Et ideo neceſſarium eſt, quod habeamus duas ſubſtantias materiales & principales, quę concordant ad vnam naturam, & ſunt magis approximantes ad illam, vt natura paſsiua de ſua plenaria volũtate, & de ſua propria natura habeat appetitum recipiendi formam virtutis maſculinæ. Velut fœmina appetit virum per inſtinctum naturæ magis quàm vlla res alia. Veruntamen fieri non poterit per ſimplicem femellam, cùm ipſa venerit, & deuallatur à genere generaliſsimo, ex quo õnes aliæ res ſunt generatæ cum linea graduali: ſed cum multis operationibus & cum longa digeſtione, in qua multę, & quaſi infinitę ſpecies indigerent, cùm adhuc opus noſtrũ non ſit inceptum: & quando lapis per artificium ſubtile de natura metalli cum dicto argento viuo exuberato fuerit creatus. quoniam neceſſarium eſt, quòd noſter Mercurius miſceatur cum natura duorum corporum, & poſtea ab illis proijciatur, antequam ab illo poterit fieri elixir

xir completum. Et ideo sunt delusi Artistæ moderni, qui credunt esse ad finem quando deberent incipere, & faciunt proiectionem cum magna abusione, quoniã non integrauerunt totum cursum naturæ, qui durat per spatium duorum annorum, completæ, vnde lapis est vnius anni, & elixir alterius omni nouo Artistæ, qui nunquam fecerit. Sed omni bono Artistę experto, qui est subtilis, habetur vnus annus & tres menses, quia secundum quod corrumpitur, similiter generatur. Idcirco si est expertus in sua corruptione, tantum magis erit expertus in sua creatione, quoniam id quod corrumpit, hoc idem creat, & totum hoc per operationem fit, quæ per nos clamatur solutio & congelatio, quas tibi dabimus per practicã scitã & per nos cognitam in secunda parte huius testamenti.

De naturis radicalibus ad consequendum & citius attingendum perfectionem, & naturam specialiorẽ matrimonij. Et de virtute quæ exit ab hoc matrimonio.

CAP. XLIII.

PEr hoc fili, cùm noster sol masculus indigeat magis appropriata femella in natura, idcirco eligimus materiam magis coctam, per quam decoctionem sua natura vertitur in naturam metalli, mediante quo nostrum magisterium melius completur cum magna perfectione. Ideo fili, tu debes eligere & cognoscere meliores radices minerales naturæ, quæ sunt magis approximatæ & approximandæ in naturali liquabili cum toto eorum ingenio. Cum quibus precor te, quòd nostrum magisterium teneas secretum, quoniam generans actiuè, & generatum passiuè, esse debent in vna specie & forma cō simili, scilicet, forma metallina, quia sic requirit natura, sicut loquemur plenius in fine nostræ theoricæ pro melius intelligēdo perfectionē nostri magisterij, quod cōparatur generationi humanæ, ratione distinctionis sui sexus aut generis. Sed licet dicta femella mineralis sit de calidiori natura quā prima, quæ nō habet aliquid de calore nec frigore cōplexionali, nisi in termino excellenter simplici, dicta tamē

femella mineralis est frigida in natura cō plexionaliter sui masculi respectu, qui est calidior actu quàm ipsa sit secundum gradus naturales in complexione generationis. Et sic secundum diuersas actiones per naturam introductas, diuersæ formæ prroductæ sunt in complexionibus diuersis de potentia in actum. Et ideo si femella esset adiuncta, & additæ primæ femellæ simplici, quæ descendit à genere generalissimo intentione, quòd generatio de ipsis duobus fieret, femella mineralis in hoc casu, esset dictus masculus ratione sui magni caloris, & teneret locum masculi, sed non est talis, sicut masculus perfectus agens, qui est dator formæ per actionem generationis, & in quo est generatio perfecta forma, quæ portat materiam in esse completo. Et quia licet in luna est forma actiua & materialis, est tamen remota vsque ad certam gradualitatem, & illi conuenit dare actiuum tale materiale, quod habeat posse dare ei certam formā spiritualem, quoniam aliter esset nimis tarda in generatione sibi similis. Et ad euitandum talem errorem, natura nobis ostendit experientiam certam, qua virtutes eius debent augmentari. Vnde tibi dicimus,

mus,quòd hoc fit sui masculi calore,tam in prima coniunctione solutionis ipsorũ, quàm in secunda de sui germinis reductione,tunc copiose & in abundantia magna concepit femella nostra in suo ventre humido sui masculi calore, quem postea reddit libenter cum magno impinguato & amplexatione crassa in sua reductione, & hoc per attractioné & appetitum, quos natura cepit de calore sui masculi in prima coniunctione. De hoc damus exemplum, prout potes videre de aquis, quæ fluunt & defluunt per conductum fortium virtutum mineralium,quibus se adaquant & imbibunt, & per illas virtutes conuertuntur in lapides,citius aut tardius,secundum virtutem mineralem,prout ipsa fuerit per suum locum commineraliter confortata aut debilitata. Et ideo cõfortamus nostræ femellæ virtutem cum calore sui masculi,vt leuius & sine vi, sed amicabili amplexu naturæ poßit suum germen primum fermentare, & extra suum ventrem trahere, conuertere, & congelare per calorem sui masculi, per quem calorem dictum germen venit in forti & nigra exuberantia, & tunc nihil agendũ in transmutatione naturæ, quia virtus

 corpo-

corporalis femellæ nostræ confortata, iã retinet & alterat nutrimentum cum materiali calore, & per virtutem attractiuã eidem per concordiam naturæ infusam, trahit ad ipsam, & sic inspissat per subtilẽ vaporem sulfuris, qui est in natura minera in similitudine fumi Mercurialis sicci & sulfurei in ventre cuius est ignis non vrens nec ardens, qui est vicinus & amicus naturæ. Et ideo dicimus, quòd aurum est magis placẽs nostro argento viuo, quã quoduis aliud metallum, sicut manifestat suæ puræ naturæ attractio, virtute cuius argentum nostrum viuum purè congelatur in sulfur multum placens. Quare tibi dicimus, quòd vbi hæc est virtus, ibi est propriè locus certus generationis nostri sulfuris, & transmutationis nostri proprij germinis.

Quomodo generatio non potest venire de qualitatibus nimis remotis. Et de differentia, quæ est inter masculum & feminam. Et de calore philosophico.

CAP. XLIIII.

Post

POst hæc fili satis tibi potest esse declaratum, quòd de femella nimis frigida, & masculo etiam nimis calido non potest fieri generatio, propter extremitatem & intemperantiam suarum qualitatum. Ideo capere debes aliam femellam si vis nostrum facere magisterium, quæ sit calidior, & habeat qualitatem frigoris temperati & complexionati, ac materialē humorem, respectu proportionis caloris sui masculi, secūdum quod corpus naturale requirit. Nam à tali proportione fit patenter & extrahitur generatiua virtus de potentia ad actum. Vis ergo fili, quòd dicamus tibi, in quot rebus debes cognoscere virtutem, qualitatem & quantitatē philosophici caloris. In quatuor igitur reb⁹ eū habes cognoscere. s. in subiecto, in quo est secundū naturā, quod est ar. vi. Nā secundum qualitatem materię, vel proprietatem recipit propriā determinationē, vt patet in elementis, in quibus est secretum secundum naturam, & in illo quod est procedens ab informatiua virtute, habentem respectū ad cœlestē virtutē, quę est naturæ naturatæ informatiua virtus, & hęc dependet à naturali calore. Tertio habes cōsiderare in virtute potētiæ generatiuæ

ſimplicis, & iſta dependet à calore ignis communis ſimplicis bene informato. Et vltrà debes conſiderare proportionem huius tertiæ virtutis inter alias ſcilicet, quòd virtus potentiæ generatiuæ teneat in ſe captam formatiuam virtutem, ſcilicet calorem artificialem rectum & gubernatum ab Artiſta reſpectu cœleſtis virtutis, & quòd dicta formatiua virtus, ſcilicet, calor artificialis excitans, captam teneat ſua temperantia magna, quæ fit frigiditate contemperante ac temperante calorem ſtimulatiuum & cogente calorē, remanente in prima compoſiti captione. Nota, quòd ignis philoſophorum cōſtat ex quatuor: Igne videlicet innaturali appoſito in ſubiecto proprio argenti viui, ſicut præcipit philoſophus, quum dicit, quòd proprius ponatur ignis in corporibus. & calor naturalis ſimplex illius ſubiecti, eſt calor virtus informatiua, & proportio iſtorum trium, quia ſi vnus excedit alium, præoccupat ipſum, & diminuit ab actione ſua, ſicut per calorem digeſtibilem apparet, videlicet, quòd virtus potentiæ poſſit operari, & ſi non, quòd operetur ſub potentia virtutis informatiuæ & eius influentiæ. Et quòd ſubiectū

dictæ potentiæ non sit excedens, & hoc fit per solutionem. Vnde nota de temperamento aquarum similitudinariæ in quantitate substantiæ, hoc est quòd non excedat in potentia dictam virtutem, tali actione, quòd non diminuatur materia, & sit in qualitate contraria repugnans, & hoc habes scire, quòd alterum elementorum debet poni in alterum. Et quanta proportio erit talis potentiæ in actione sua, tanto erit actiuum productum maioris virtutis operatiuæ in suis naturalibus operationibus secundum cursum naturæ. Et quia fili fortè tibi videbitur impossibile esse cognoscere ad faciendum magisterium, nos tibi declarabimus clarius in secunda parte, cùm pro hoc faciendũ tibi dixerimus, quòd addes solem & lunam in æqualitate, & de Mercurio plus, quousq; omnes tres patiantur eclipsim, & sunt in capite & cauda draconis. tunc fili fecisti vnitatem de pluralitate, de qua natura nouam generationem faciet, quãdo dicta vnitas in se pluralitatem continet essentialem, & non accidentalem, quę venit ex parte Mercurij vulgaris, qui accidentibus plenus est. Et ideo venit error illorum, qui decipiunt homines per suas

accidentales tincturas, & credunt, quòd illud sit ar. viuum nostrum essentiale & substantiale, quod quidem habet maiorem virtutem in centuplo, quàm accidentale, quia operationes essentiales & substátiales nobiliores sunt, quàm accidentales, & melius in nostro magisterio. Et in illo casu declinat ars à similitudine naturæ, quia materiæ naturæ respectu materiarú artis, non sunt nisi accidétia philosophicè loquẽdo vel mediocriter. Quare opus est naturæ, quòd subtilius habeat formare creaturas suas omnes, & cùm ars non posit adeo subtiliter operari, opus est, quòd ei secundum suam potentiam succurratur, & adiuuetur. Et hoc est, quòd ei non administretur materia tam subtilis, scilicet per pluralitatem essentialis & substantialis materiæ per omnia eius accidentia. Et quanto natura est magis essentialis per vnitatem pluralitatis, tanto virtus est pluris maioritatis & magnitudinis in essentia actiua & pasiua, nec dicta virtus habebit in se operationem nec aliquod subiectum essentiale, in quibus bene se sustentare posit sine tali actione & pasione. Et ideo talis pluralitas in nostro magisterio naturaliter desiderabilis est.

Quomodo

Quomodo ex vnitate argenti viui nostri, quod est factum de pluralitate, exit virtus simplex assimilatiua lapidis.

CAP. XLV.

Ab hac vnitate fili facta in pluralitate exiuit quędam nobilis potentia, & vnum secretum principium naturale, quod per suam simplicitatem à se transmittit foras de primis realibus entibus ad finem, quòd in illis manifestentur sua secreta. Et sic per simplicia secundaria reuelantur potentiæ primæ speciales in vnum coniunctæ, quod nominamus chaos, natura, origo, leo viridis, argentum viuum, vnguentum, oleum, pastura, & liquor magni valoris. Ideo, quia multæ virtutes vnitæ sunt in vnum potentia naturæ, per artem magisterij gubernatæ. Et de illa exeunt operationes secundariæ, quæ ad generationem tendunt. Quia finis realium entium prædictorum est in fine primorũ simpliciũ, & sic est in toto cũr su naturæ secundum quod vnũ eius reale

per suam substantiam nobilem ac eius dignitatem habet plus vel meliorem virtutem quàm aliud. Et quanto maioris virtutis est, de tanto eius operatio est in maiori & meliori virtute ac potentia. Et ideo in sophisticis operationibus possunt reuelari omni inquisitori huius scientiæ & scrutatori secretorum naturæ, & suæ nobilitates secretorum, quæ sunt in entibus realibus, quod dictum est, si sciat ea considerare, per quas notitias ad magnum nostrum secretum poterit deuenire, dum tamen habeat primò notitiam de substantijs materialibus, à quibus exeunt entia realia de potentia in actū. Et ideo fili scias, quæ species sunt in maiori virtute, & illas sub quibus partes indiuiduales erāt virtuosiores respectu proprij generis ipsorum. Et ideo aliqua indiuidualia sunt in natura mineralium, quæ maiorem & nobiliorem habent operationem quàm alia, sicut sunt primò sol, postea luna, & sic secundum quod virtus est maior in vno genere, quàm in alio, sic eius operatio virtuosior est in illo, quàm in alio. Et ideo noli operari nisi in dictis duobus luminaribus, & in eorum mediatore, qui est noster Mercurius, quia eorum operatio est no-

bilior & maioris virtutis in sua specie, quã in aliqua alia. Et quando videbis, quòd pluralitas duorum conuertetur in vnitatem, aut totum in genus vnum per potentiam principij actiui & simplicitatis dictæ nostrę materiæ, tunc omnes vbiq; in vno participant fines specierũ, & in isto generis principio & in ista vnitate fines indiuiduorum incipent primorum, quas natura pacificauit. Et ideo necessarium est, quòd corruptio istorum sit incipienda & principianda in dissolutione sui generis noui, in quo sua prima materia vel natura saluata est. Quare patet manifestè, quòd sine simplicitate non esset potentia & dominatio in cursu naturæ, & sine posse non esset species, & sine specie indiuidualia non essent, quia necessarium est, quòd habeant esse sub vna specie propria. Et sic tibi reuelatum est fili, quòd cũ intẽsa simplicitate omnia entia realia & eorum naturæ mouent se, & etiam phantastica, & quanto eorum maior est motus, tanto melius potes cognoscere, quòd virtus naturalis est maioris potestatis, & per consequens eius operationes, & ideo in maioritate & in virtute motus, multiplicatur maioritas & virtus suæ operatio-

nis. Notitiam autem maioris virtutis habebis, si scias eius maiorem finem cognoscere, quia motus venit à potentia, & potentia à simplicitate, intellige corporaliliter & naturaliter. Et simplicitas venit à subtilitate, & subtilitas venit à solutione, quę est finis corruptionis indiuiduorum veterum vel antiquorum. Ideo dicimus, quòd per solutionem trahitur lapis noster de potentia in actum, cùm de illa descendant entia realia concreta, quæ sunt instrumenta omnium naturarum phantasticarum & realium per confusionem nobilis mixtionis, & inde veniunt omnia nobilia agentia. Hi sunt maiores motus, & in nobilibus patientibus, in quibus semper mouentur sua agentia propria. Et quando motus habent maiores virtutes ad agentia, vnde recipiunt nascentiam & originem immediatè, quam non habent in patientibus, de tanto ipsorum operatio est maioris virtutis in actiuis, quā passiuis. Et ideo sol est maioris virtutis, & maiorem instinctum habet generationis, & citius creandi sibi simile, ratione sui motus, quàm luna vel alius quiuis planeta in toto cursu naturæ, sicut homo maiorem habet appetitum quàm fœmina, &

auima

anima melius quàm corpus. Si ergo fili cis talem masculum appropriare tali femellæ, habebis puerum qui nunquam morietur, imo faciet mortuos viuere, & post mortem viuet cum illis.

Quomodo Artista debet considerare potentias duorum argentorum viuorũ post coniunctiones ipsorum, & differentias suæ effectus respectu suorum effectuum.

CAP. XLVI.

POstea fili non debes ignorare potentiam istorum duorum argentorum viuorum, quando scilicet simul coniuncta sunt per dissolutioné, cùm vnum sit actiuum, aliud passiuum. De istis duobus per concordantiam differentialem, quæ venit à potentijs & virtutibus vnitis exeunt quatuor naturæ principales, quæ vocantur alio modo quatuor virtutes naturæ regitiuæ. Prima nominatur attractatiua vel appetitiua. Secunda natura retentiua & coagulatiua. Tertia natura expulsiua. Quarta quæ est continens digestiua.

Natura

Natura attractatiua facta ex dominio caloris per siccitatem temperatam. Retentiua fit per dominium siccitatis. Expulsiua fit ex dominio humiditatis & constrictiuæ frigiditatis. Et natura digestiua fit per putrefactionem, quæ facta est per dominationem caloris per moderatam ac temperatam humiditatem. Natura attractatiua mouetur à masculo calido, & retentiua à terra patiente. Expulsiua mouetur ab humoribus parentum, qui miscét se in dicto genere quod nominamus ar. viuum, quod quidem propinquius descẽdit à genere generalissimo. Et digestiua mouetur à qualitate ignis ab omnibus contemperatis cum ipsorum humore per decoctionem omnia simul immiscendo. Et ideo nos hãc clamamus meliorem partem totius compositi digestam & separatam, vnguentum, animam, aurum nostrũ & oleum. Vnguentum, quod colorat & tingit & fundit, & facit fluere omne ar. viuum ratione suę perfectionis, quam acquisiuit per dictã digestionem, quia in eo frigidũ conuersum est in calidum, siccum in humidũ, ponderosum in leue, quodlibet per sua media, & quilibet per suũ motorẽ. Fili si nescis differentias quæ sunt in

ter-

ter calidum & frigidum masculum & feminam, nunquam scies opus nostrum facere. Scias, quòd nihil potest nasci nisi ex femella & masculo, nec aliquod germẽ generari nisi ex calore & humiditate. Fortitudines appetitiuæ sunt masculinæ calidæ & siccæ, & sunt ignis coagulãtis. Retentiuæ sunt etiam masculinæ, frigidæ & siccę, & sunt terra. Et fortitudines mundificatiuæ aut digestiuæ, scilicet, alterantes sunt femellæ calidæ & humidæ, & sunt aer. Fortitudines expulsiuæ sunt similiter femellæ frigidæ & humidæ, & sunt aqua. Et quinta fortitudo vita est infantis nostri, quæ amplius non est alicuius qualitatis, scilicet frigiditatis, humiditatis, siccitatis & caloris, quia non amplius calida, sicca, frigida, nec humida, neque femina, vel masculus. Fili noster infans habet duos patres, & tot matres, ideo delicatè nutritus est ab eorum tota substantia, regnat & regnabit in mundo nec morietur. Fili fortitudines appetitiuæ sunt calidæ & siccæ, & sunt illæ, quæ attrahunt, tingunt, & colorant, formant colores sine separatione vel alteratione, & istæ exeunt ab igne, qui est eorum pater. Fortitudines retentiuæ, frigidæ & siccæ sunt illæ, quæ adiungunt

calores

calores corporibus, & ea mollificant ligando forti vinculo dictas tincturas sine separatione aliqua. Fortitudines digestiuæ, mundificatiuæ, sunt illæ, quæ mundant & lauant immunditias corporum, & de ipsis extrahunt naturam & ipsam ardentem, accensam, & illuminatam constituunt & ordinant, quia sunt calidæ & humidæ. Fortitudines expulsiuæ, frigidæ & humidæ sunt illæ, quæ expellunt vitia mundi, & quando sit opus, ipsa transmutant corpora inter se simul quousque in illorum crudam naturam transierint, & pòst quando quodlibet elementorum, omnia versa sunt in vnum, nunquam separabuntur neque diuidentur. Et sicut quodlibet ipsorum à corpore extrahitur, sic etiam in corpus vertitur, & sic per artem se componunt & in vnum adduntur, & adiunguntur eorum naturæ. Quinta verò virtus est illa, quæ totum facit, & omnia ducit & conducit ad finem suæ compositionis, & est spiritus quintæ essentiæ per naturam influxus in compositorum substantias ad finem, quòd sua virtus per artem sit reflexa, & infixa in ipsis corporibus.

Quomodo lapis ſortitur diuerſa nomina per ſuos diuerſos effectus.

CAP. XLVII.

Filli quando voles noſtrum magiſterium incipere, non opereris, niſi de naturis melius lucentibus. De quibus naturis melius lucentibus minor mundus creatus eſt, quas tibi nominabimus per ſuas proprietates. Scias ergo fili, quòd ſulfur eſt ignis, & magneſia eſt chariſsima noſtra terra, & ſecundariè eſt aer noſter, & argentum viuum eſt aqua noſtra viua, quæ fluit & currit per totum corpus. Sed ſpiritus ſecretus eſt aqua ſecunda, à qua omnis res habet accipere nutrimentum, & omne germen, vegetationem, & omne lumen illuminationem debet habere. Si autem operationem deſideras facere magiſtraliter, & per artem ſine falſo, neceſſarium eſt, quòd in coæqualitate naturali ducas omnes iſtas naturas, ſcilicet calidum & frigidum, humidum & ſiccum, maſculum, & femellam magiſtraliter. Ex hac coniunctione patet principi-

um

um generationis lapidis, & postea nutries per aquam, quæ secum portat in illa lumẽ & vitam, ac spiritum, coquendo æqualiter opus tuum cum residentia constantia, existentia, atque compone istud secundũ compositionem illorum de quibus vult componi, scilicet, sol & luna, & Mercurius noster. Fili de diuersis naturis fundatur nostrũ compositum. quoniã corpus & quãtitas ipsius à melancholia fiunt, tũc ignis, qui est cholera rubea composit⁹ & additus est cordi vel epati ad bene dirigẽdum illud, quod ad cor venit, post hanc digestionem materia per ignem digesta est expulsa & trusa ad epar, cui additur aer, qui est sanguis fluens & decurrens per omnes venas corporis, & tunc apparet color, quãdo in rubeum totum versum est. Et aqua quã phlegma vocamus, posita est in pulmone, & ascendit in lingua, & alijs oris instrumentis. Sic fili opus est tibi, quòd per scientiam & mẽsuram artis, addas naturas quousque corpora facta sint spiritus per fortitudines accidentales introductas in cursu philosophiæ nostræ per artem magisterij. Adde ergo duas naturas quousque traxeris totam naturam puram & lucentem, atque claram, nam de

illis

illis duabus debet vna clara nasci, quæ totum genus suum illuminare debet. Custodi tamen corpora in suis liquefactionibus, quando eris in opere noli transcendere mensuram, quam signa naturæ tibi monstrabũt in qualibet decoctione, quia natura in naturam mutatur, quousq; corpora in eo remaneant permanentia ad liquefactionem & ad fusionem, propter permanentiam materiarum fixarum, quæ sunt nostra secreta bene temperata & humida, in quibus corpora versa sunt per artem magisterij, & sunt vnguenta, olea, fermenta, & animæ, & soles, qui lucere nõ cessant supra terrã nostram, atque radiare. quare fixare oportet te in attenuatione naturæ, ad formandum corpus philosophiæ, quousque sit aqua clara, quæ aqua vocatur aqua sapientiæ, nam tota est aurũ & argentum, delata in actionem elementorum spiritualium, in quibus quiescit & gaudet quintæ essentiæ spiritus, qui totũ facit.

Quomodo Artista & operator debet custodire naturam spiritus quintæ essentiæ sicut formam formarum.

Et quomodo debet illam intelligere. Et de mensura ignis.

CAP. XLVIII.

IDeo fili necessarium est tibi custodire naturam spiritus quintæ essentiæ, si vis aliquid facere, quæ quidem à prima causa dependet, sicut forma formarum, quæ posuit se in dictis quatuor naturis honorabilioribus, & est nominata anima elementorum, lumē clarum, & spiritus quintæ essentiæ. Et quia omne formatum substantiale immediatè descendit ab ista causa proxima quinta, & nos clamamus eam matrem matrum omnium aliarum formarum, Fili non debes intelligere, quòd hæc forma & spiritus sit calidus, frigidus, siccus, nec humidus, nec masculus aut femella, sed intellige, quòd causa magnæ perfectionis eius attingit ad quamlibet earum quatuor naturarum, nam sine spiritu isto non esset complexio in aliquo complexionato, sicut manifestè cognoscimus & videmus cum certa experientia in ligamento & cōplexione quatuor elementorū, quæ quidem contr[illegible]ia qualita-

te

te ſibi ipſis repugnant, qua repugnantia dictorũ elementorum contrariorum nõ poſſent concordare quòd in vnum redirent, niſi eſſet illud nobiliſsimum mediũ, quod confuſe per omnia vadit elementa, & in qualibet ſuarum naturarum participat. Idcirco fili, ſi iſtud vis cognoſcere, illud eſt quod ponit inter inimicos pacem, & ad illud conuenit attendere, & gratia exempli, aer & aqua ſunt inter duos inimicos, aer inter calidum & frigidum, & aqua ſimiliter cùm ſit inter humidum & ſiccũ, .ſ. inter aerem & terram. Et ideo quando volumus, quòd ſiccũ conuertatur in humidum capimus inſtrumentum quod eſt in aqua, quæ quidem participat per humidum humido radicali .ſ. vapori hæreditario & aereo, deportato in ſuo phlegmate aquatico, in quo ſpiritus quintus delatus eſt, ſine quo vapore, qui eſt materia noſtri germinis deportati in ſuo phlegmate, quod deſcẽdit à dicto genere generaliſsimo, nõ poſſet cõgelari. Ideo tibi dictũ eſt, quòd bene ſcias ſubſtãtiã aereã diſponere lapidis noſtri, & ſubſtantiã terræ eiuſdẽ lapidis, quæ eſt ſua mater, quouſq; ſint abſq; ſeparatione bene cõiuncti. Fili ſubſtantia aerea eſt materia noſtri germi-

nis,quæ alio modo aqua nominatur permanens,humiditas cuius multum calida est, quia induta est proprietate ignis naturæ.& ideo opus est,quod scias eam disponere & cognoscere, supra quam terrã debes eam congregare.Nam ibi est vis tota, omnesq́ue virtutes ibi iacent nostri lapidis.Nam si substantia germinis esset cõgelata & conuersa in ventre matris suæ, quæ est vas naturæ, nisi spiritus expirata aëritate,quæ suæ participat essentiæ virtute excitatiui caloris, germen sine anima remaneret, nec amplius haberet pulsum, neque motum alicuius spiramenti. Et sic ad modum terræ mortificaretur in albo colorato,quæ indigeret spiritu viuificatiuo,scilicet aere, in quo omnis res viuificatur & inspiratur. Quare terra nostra absque spiritu isto non portaret aliquem fructum, nam iste spiritus eam perficit. Velis ergo fili aeritatem volatilem in terra sua congelare, amoroso nutrimento ignis appropriati,sicut infãs inter brachia matris suæ, videlicet, quòd dictus ignis sit in isto gradu proportionatus, quòd vim spiritus calidi & humidi non superet. Nam ipsius spiritus natura calida cito resolueretur per ignis improprij flammã,

sicut

ſicut virtus magnæ flammæ virtutẽ par-
uæ annihilat. Et debes in hoc caſu aſsimi-
lare naturæ, ſcilicet, quòd non capias de
igne elementali in generatione rerum na
turæ, niſi inquantũ indigebis ad propor-
tionẽ excitationis ignis naturæ, qui mo-
uetur per totam materiam. Et de tali ſimi-
litudine natura, in qua eſt virtus genera-
tiua, eſt tua directrix & magiſtra. Quare
ſcias eam intelligere. Nam ipſa magna ſa-
pientia prouiſa, & magna ſolicitudine in
ſuo naturali opere non capit de igne ele-
mentali, niſi tantum, quãtum indiget ad
informationem ſuæ materiæ. Sic fili de-
bes facere ſpiritum dictum in terra fixan-
do & infigendo, ipſum diligenter deſicca
per calorẽ, quem nominamus eſcateſim,
ipſe enim patitur ſenſum naturæ, quia
ſufficit ei, quòd ſiccitas terræ ſuſtentetur
per ſiccitatem multum debilis ac tenuis i-
gnis. Et cùm toto hoc per calorem ſubti-
lem dicti ignis ſua ſibi natura excitetur,
abſque tranſgreſsione virtutis illius, quia
per illam ſpiritus calidus ad profundius
honorabilis materiæ penetrat & intrat, ſi-
cut anima corpus intrat hominis ad vitã
dandum. Fili, hæc eſt veriſsima ſubſtantia
aerea, quam debes per ingenium naturale

cogere, & eam in corpore fixare, ne mortificata remaneat. Et poſt hoc proijcias ſuum phlegma cum omnibus ſuperfluitatibus, & tunc habebis ſubſtantiam terream bene diſpoſitam per humiditatem & calorem, ſine ſeparatione vnius ab altera, & totam conuerſam ad naturam aeris, quod ligamen factum fuit per dictam aquam, quæ eſt medium ſicci & humidi, & inceratio naturę vocatur, aut naturalis, eò quòd natura facit eam per generationem & viuificationē rerum mortificatarum, quando per ſublimationem conterminat ſiccum cum humido, & econuerſo. Hæc enim mixtio eſt naturæ, quia cum igne fit, & ſine illo non. Ideo neceſſe eſt, quòd de multum ſubtili terreſtri & fortiter digeſto ac ſubtili calore aereo ſulfur ſit compoſitum, ſicut in vaſe naturæ, in quo dictum humidum & dictum terreſtre ſimul miſcentur ſubtiliter, & per minima, & inſenſibiles petias, ſic vt minimum terreſtris ſicci & minimum humidi ad quantitatem vnius grani de vno, & ad quantitatem ſimilem de alio congregentur ſimul, tali modo, quòd vnum nec aliud ſeparetur à partibus generis ſui, ſicut per eorum ſublimatonem apparet

mani-

manifestè.In qua certa & approbata experientia videtur, quòd hoc totum volat & ascendit, vel in toto remanet inferius. Et sic per artem inuenitur, quòd nulla partium separatur ab altera, postquam natura hęc colligauerit cum maiori & minori, & cum magna & miraculosa solicitudine. Fili, hoc totum fit in prima nostri lapidis creatione, & est alterarum rerum mixtio, aliàs viuorum argentorum alterorum vnio, quę possunt colligari in essentiali spiritus quintæ vnitate essentiæ per alteratiõnẽ, adeo, quòd nunquã postea separabũtur à suis homogeneitatibus, sicut postea videbitur per experientiam sublimationis, quæ potest aggregare hoc quod de vno genere est. Postea non debes ignorare, quòd necesse est, vt medicina nostra de vna natura & vno genere componatur & componi debeat.

Quomodo sublimatio separat purum & mundum ab impuro & immundo, per subtilitatem ingenij artis & naturæ. Et quomodo debes intelligere.

animam. Et quid est anima.

CAP. XLIX.

POstea fili sublimatio nostra separat totum purum & mundum, quod collectum est Mercuriali vnitate, à fecibus grossis terrestribus & immundis. Et ideo tibi necesse est legere, scrutari, & multis considerationibus rationabilibus studere super isto regimine, quia hic est totum periculum & vtilitas tota, totumque magisterium, scilicet puerum nostrum informando, ac animam in corpus eius inspirando cum humore & calore veri luminis & clari quinti, quando quidem tunc videbis transmutari materiam de colore in colorem, nec intellige, quòd hoc vi fieri debeat, sed per ingenium & subtilitatem, quas à natura debes intelligere, nam per ipsius sapientiam habet natura multam solicitudinem habendi & deportandi materiam ad suam perfectionem. Quare si omni tempore desideras opus inuenire per naturam, administra semper naturæ disponere suam materiam cum scientia tota in igne, secundũ quod natura eum disponere requirit & petit. Nã tunc

suum

suum proprium faciet debitum, quia format, collocat, & permutat materiam & nō tu, quando eum reperit, quòd per artem respectu principiorum naturalium stabilitata est & præparat materia, tunc natura per solicitudinem & intelligentiam in obedienti materia totam perficit materiā. Et sicut nihil habes agere nisi administrare naturæ, eò quòd nulla forma excepta anima est mouens naturam secundum proprium suum actum, & sine motu res non potest generari. Et ideo ab anima totus prouenit effectus. Non quòd intelligas quòd hoc sit secundum quod sit organicū corpꝰ philosophicū, & habeat potestatē vitalē & animalem, sed sicut operator est in artificio suo. Et ideo fili hęc anima nō est virtꝰ sexta, sed est virtus quinta quatuor elementorū, quæ suprà resultat, & de puriori essentia quatuor elementorū. Et ideo in sphæra ignis quiescit, & ibi habitat per continuum motum, & causa sui motus est eius calor excitatus naturalis per ignem simplicem elementalem, sicut in eodem gradu. Custodi ergo ipsum ne exeat prę calore nimio, & habeas eum in amore.

Quomodo naturæ elementales exeũt à masculo & fœmina ad facien dum generationem.

CAP. L.

CVm autem fili de quatuor naturis suprà dictis duæ à masculo, ac aliæ duæ à femella depẽdẽt, vnde vis est quòd in simul habeant pati in mutatione suarum naturarum tantum, donec suprà dicta virtus quinta ponet ea in vera concor dãtia, & ligatura cum eis per talem ligam, quòd nunquam ad finem termini suæ mi xtionis, aut per se aut per accidens & sit de toto separata, dissoluta, & deligata à toto composito. Et tunc elementa potentiam non habent se retinendi, sed separata remanent, & disligata elementariè vnum ab altero, quando eorum ligamen, hoc est virt⁹ quinta prædicta separata & dissoluta est ab eis, tanquam res confusa & desolata, quę suum gubernatorem amisit. O vos pueri filij doctrinæ deauratæ, notetis hãc nobilissimam virtutem, si vultis quatuor elementa simul per vnitatem ligare, quia sine illa mixtio vera aurigraphiæ neque vnio fieri potest ipsorum. Et cùm ista sit suo temperamento quod ex nobili con-

cordan-

cordantia nascitur cum propria mensura descendente à superiori natura, quæ natura habet in se philosophiam & scientiam septem artium liberalium quibus operatur. Quoniam ipsa in se portat omnẽ Geometricam formam, & omnem rem terminat virtute Arithmeticæ suę per æqualitatem numeri certi, & per notitiam Rhetoricalem, intellectum suum ducit de potẽtia in actionem. Vos ergo filij doctrinæ, debetis hoc instrumẽtum cognoscere, si scire velitis & experientiã certa videre, virtutes influxas, & reinfluen das, tã naturæ sapientia, quàm artis sagacitate in suis compositis.

De intentione, per quam fit vnio quatuor elementorum. Et quomodo potest fieri, & quando, & quare est factum.

CAP. LI.

ANtequam facias fili vnionem spiritualium elementorum opus est scire, quòd per intentionem fixandi ea velis vnire ad finem, vt ista vnitas fixari possit quousq; ipsa resistere possit cõtra bellũ ignis. Fili ignis est proprietatis talis, quod nullã rem corruptionẽ habentẽ pati potest,

test, imo ipsam omnino secundum eius potentiam annihilat cum sua proprietate velit, quòd nulla corruptio post eum sit per differentiam magnæ contrarietais, quæ est inter proprietatem ignis, & impu ritatem aliorum elementorum. Ideo fili necesse est tibi, quòd primò habeas elementa præparare cum purgatione philosophicali, quousque tu habeas illam purã naturam, quæ puro elemento est appropriata, & primæ rei à centro ipsorum extractæ in forma crystallina clara & resplẽ denti, & hic, id est illud elementum, ignis dicitur qui est incorruptibilis, per quẽ dicunt philosophi, quòd corpora resoluuntur in argentum viuum quem auferre sapientia est. Quia iam tibi diximus in capitulo formæ maioris quòd terra quã calcamus non est purum elementum, sed elementatum à vero quinto elemento, quia in suo centro reperta est virgo & verum virgineum elementum, & sic de alijs elementis intelligere debes. Hic iterũ tibi dicimus, quòd omne illud quod nõ erit de pura elementorum natura comburetur, & ex toto annihillabitur, & tunc ipsa elementa pura, clara, & munda remouebunt, & terra resplendens clarior crystallo.

lo. Et hāc purgationē faciet supremus creator quousq; magnus mundus in suam primam rem conuertetur, scilicet, omnia elementa in suam primam essentiam, quæ postea ignem cœli non timebit, quia tūc motus naturæ supremę in semet remanenebit absque aliqua corruptione. Sic fili opus tuum habes huic operi assimilari, quod nominatum est minor mundus, purgationi magni mundi quousque motus eius absque aliqua corruptione permaneat. Et tunc amplius nō timebit ignē, sed simul omnia elementa magno quiescent amore. Vide igitur quātum creatori summo tenearis, qui tibi dedit esse ad saluandum te, & talia tibi demonstrauit si ea videre vis aut habere. Ideo fili scito, cùm nulla res imbuta corruptione possit pati vel tolerare ignem, nec ignis in se pati corruptionem, oportet, quòd lapis mundus magistraliter trahatur separatus ab omnibus immunditijs & fœtulentijs corruptilibus, antequam præsumas eum fixare. quousque sit natura pura, quæ est res puro elemento appropriata & primæ rei.

Quomodo tota substantia lapidis est impregnata igne spiritus quintæ essentiæ. Et de gumma philosophorum.

CAP. LII.

SCias fili, quòd substantia lapidis nostri est tota pinguis & igne impregnata, in quo mouetur, & est absconditus spiritus quintę essentię, & ibi habitat, scilicet in sphæra ignis, cùm lapis noster qui est spiritus quintus est totus igne plenus, & est in omnibus quatuor elementis diuisis, vel non diuisis, & in omnibus habitat draco. signis, in quo est lapis noster aere⁹. hęc proprietas est in omnibus mũdi cõpositis. Et ideo dictum est, quòd lapis noster est in omnibus cõpositis mũdi, & per totũ mundũ per illos qui bene intelligunt, sed differentia est inter lapidẽ, & lapidem. Nã temperamentum fieri non potest, nisi per fermenta quæ habent necessario fixare lapidem, postquam versus est in naturam metalli, scilicet sulfur & argentum viuum & non exit fermentum de hoc vel hoc, sed de sole & luna tantum. Cùm nihil petimus, nisi quòd lapis conuertatur in suum

um simile, quia de ipsis est totum temperamentum, nec fermentum est antequam dicta corpora in suam primam materiam conuertantur. Nam conuenit, quòd de oleo & multum subtili terra fermentum sit componendum, similiter & medicinā per incerationem naturalem solutionem & indurationem, quousque sit tanquam substantia vna gummosa. Et hæc gumma potentiam habet attrahendi ad se omnē aliam rem cui adiungetur. Fili hæc gumma est nostrum compositum fermentū, & similiter medicina, quæ potestatem habet conuertendi post supremam medicinam, quæ postea fermentata est de dicto fermento composito. Et dicta nostra fermenta simplicia sunt nostra prima olea, de quibus composita nostra fermenta facimus, quæ sunt magni valoris medicinæ. Quare nisi scias duo corpora perfecta ad ad primā suam naturam reducere, nō poteris vlla fermenta composita habere.

De virtute vniuersali, quæ separat elementa, & quæ coniungit ea, & vnde illa est creata in vniuersali cognitione.

CAP. LIII.

CErtum est fili, quòd quædam virtus influxa est in õnibus elemẽtatis corporibus, quia sine illa esse nõ possent, sed in homogeneis rebus terminatis dicta remanet virtus in mineralitate perpetua, & est illa, quæ omnẽ calorẽ habet pati, ratione suę perfectę decoctionis in forma humiditatis liquorosæ. Et ideo necesse est, quòd de metallis perfectis eã trahes, quia de ipsis venit nostræ perfectionis terminatio, & claritas quinti luminis. hãc igitur virtutem per similẽ virtutẽ, quæ est in rebus crudis non terminatis per extremitatẽ, sed terminatis tantummodo à mediocritate, à quibus separabis aquã, ignẽ, aerem & terram, & ista quatuor elementa cruda sunt impregnata simili virtute, sed magis cruda per suorum vasorum materiam & ratione potentiæ suæ naturæ crudæ, debes attrahere naturam magis coctã, calidam, & humidam & aeream subtilem, quæ ingenio naturæ congelata est in speciem & naturam metalli in sua propria minera influxa. Nam ista est magis propinqua naturæ, quàm prima materia, quæ magis propinquè descendit à forma formarum,

marum, quæ nullo tempore adiungit se nec conuertitur in formam metalli, neq; faciet, quousque conuerterit in suam naturam crudam & ponticam, & amarum metallum, & quòd illud crudum passum fuerit per coctum, & econtra coctum per crudum. Et tali modo si li velis antiquam formam recipere cum omnibus suis partibus substantialibus, quia hæc est vera species & pura natura claritatis veræ, & per nouam velis eam confortare, vel eius augmentare vires per cœlestis influentiæ administrationem. Nam opus est, quòd natura iuuetur à natura, & inferior superiori indiget, sicut materia femellæ indiget confortatione: & quòd perficiatur à materia masculi sui, sicut diximus, quòd virtus masculi temperata in calore & humore, temperat ac confortat virtutem passiuam, ad retinendum germinosam virtutem, & rumpit & ducit omnes frigiditates suas excessiuas, ad remotam regionem per suum appetitum in virtute cœlesti, quæ dicitur forma, & mater formarum, descendens in virtute coniuncta cũ propinquiore natura metalli, cum sua virtuosa & subtili influentia, implendo formas medias, secundum genus & formam ma-

teriç,cum complexione verisſimi amoris. Nota ergo fili has tres virtutes. Prima enim deſcendit à primo motore, aut à motu ſtellato & ſuis figuris. Et iſtam in noſtro teſtamento nominamus primam formam formarum. hæc eſt prima forma, per quam inferiores materiæ tranſmutantur de forma in formam tantum per curſum & inſtitutionem naturæ. Et de iſta forma natura ſatis habet ad formandum, & ponendum de potentia in actum ſua prima compoſita per materias elementorum. Et iſta forma non poteſt obediens eſſe arti. Secunda virtus eſt virtus infuſa in materijs elementalibus compoſitis, quam trahere ab illis materijs opus eſt tibi in quibus eſt, per modum conuertendi genus ſuum ad primam ſuam naturam, vel appropinquandi quantum eſt poſsibile ſuæ primæ rei, & hæc eſt arti ſufficiens, quia materialis eſt. Et in hoc puncto ars non poteſt aſimilari naturæ, quia dare non poteſt formam ſubſtantialem rebus, ſicut facit natura per ingenium ſuæ nobilis operationis, & intentiuæ. Et ideo neceſſe eſt arti, quòd ad naturam recurrat ad obtinendum de ſuis ſubſtantialibus formis, quas iam creauit, ad formandum

mandum vnum corpus cum tali potentia,quod iacet mortuum in terra: & docere te, quomodo poteris illud corpus trahere à suis compositis creatis, & tibi ostendere suam creationem,qualiter conuertit materiam de potentia in actum generationis. Artista igitur, fili, subtilis habet multum inspicere, qualiter operatur natura, vt per artem ei assimilari valeat, & eam insequi quantum est possibile,& illud,quod nõ est possibile, quòd per ingenium intellectuale sciat supplere ad respectum naturæ, si rem nostram desiderat,quæ perficitur per naturã,& illa simpliciter nascitur de tertia virtute, quã intelligere potes per secundã.Et quãuis dixerimus,quòd sunt tres formę,non est tamen vna tantum sola,quia non accipit finem terminationis nisi per naturam sui generis,in qua per cursum naturæ influxa est & capta per illam in formam substantialem,sine qua nulla res mundi potest viuere. Et ad hoc faciendum intelligere nos fortificamus ad aperiendum intellectum humanum vt sciamus, quòd dicta virtus est influxa humidis radicalibus,quę sunt imbuta in partibus essentialibus rerum compositarum Mercu

rialium,& elementorum purorum & non purorum, quia de dicto humido factæ sunt omnes partes essentiales omniũ Mercuriorũ,& omnium quæ in mundo sunt. Et per hanc omnia, quæ habent crementum & nutrimentum, crescunt & nutriuntur. Fili generaliter tibi loquimur in omni re, & si intelligas ea, quæ tibi reuelabuntur, ea tene secreta. Nam talis est hæc virtus, quòd sine ipsa non poßis ligare, disligare, formare, transmutare, lauare, desiccare, calefacere, humectare, neque animam in corpus ponere, per hanc autem elementa ligantur. Et nisi fili per theoricam naturas intelligas, nullo tempore per practicam scies opus tuum corrigere, nec eorum mensuras intelligere, sed potius in errorem cades, deuiando per punctum contrarium, qui iacet in casu fortuito.

De natura menstrualis fœtētis, in qua est ignis contra naturam. Et de re quæ corrumpit totam naturam.

CAP. LIIII.

POst hæc fili volumus tibi reuelare naturam mẽstrualis fœtentis, in quo ignis contra naturam est, qui totum lapidem nostrum in quẽdam dracõnẽ transmutat fortem guttorosum, qui ingrossat & impregnat matrem suam. Et dicimus, quòd natura ipsius est in sua natiuitate prima in complexione frigida & sicca in quarto gradu, & substantia eius est pontica: sed per suas digestiones & decoctiones de natura in naturam mutatur, & de sapore in saporem. Nam cùm materia subiectum sit transmutationis, statim ipsa proprio suo nomine in se contrarietatem recipit. Et si habeat mouentem, & mota sit secundum hoc in contrarietatem, habet & possidet contrarietatem transmutationis secundum contrarium propinquum illius entis, à quo mouetur contrarietas. Nulla res aliam corrumpit, nisi illa quæ superat aliam in qualitate contraria, sicut est calor & frigiditas. Et non sit eiusdem generis, sicut calor tolerabilis & intolerabilis destruens naturalem sensum. Et ideo parua flamma cito deuastatur per maiorem, ratione suæ excellentiæ

magnæ, quam habet contra illam. Nam humidum, quod magno tempore nutriret suam paruam flammam ac longius comburitur & consumitur paruo tempore per magnam flammam, & tunc abolетur parua. Et sic tibi sit reuelatum, quòd omnes res naturæ in vno momento factæ sunt, & in vno momento corruptæ. Et postea in alio momento constant & sunt, quoniam omnes contrarietatem habent, & in illa contrarietate aliæ res sunt excellentes, & sunt omnes vnius generis, & aliquæ aliæ omnino contrariæ & in omnibus tamen hoc superantur virtutibus. Et ideo in eis operantur continuatim in illis & contiuuatim patiuntur, quare potes intelligere lapidis nostri corruptionem per vitæ nostræ abbreuiationem longitudinemque & durationem eius, secundum complexionem aeris continentis. In hoc magisterio fili duobus aereis indiges, vnus est temperatæ complexionis, & per istum lapis noster generatur, quia in eo virtus viuificatiua, quæ est sicut instrumentum animæ ad corpus. Alius aer est complexionis non temperatæ, sicut ponticitas terrestris acuta & amara tibi certificat. Quare tibi sit reuelatum,

latum, quòd de natura frigida eſt in quarto gradu, & calida in primo. frigiditas eſt cauſa ponticitatis. Caliditas verò cauſa eſt amaritudinis & acuitatis, per quam acuitatem fœtet & pungit multum, & habet virtutem aperitiuam & inciſiuam, ſicut apparet per ſuæ actionis potentiam. Nam illud quod pungit & penetrat, facit vnum ab altero ſeparari, & comminuit & corrodit. Et ideo potes cognoſcere, quòd res acutæ inter alios ſapores, qui ſunt de caliditate cauſati, ſunt magis calidæ, quàm aliæ, quia nultam poſſunt impreſsionem facere talem, ſicut fecit illa, quæ à caliditate excellenti procedit. Et ideo talis res ſic complexionata per ſuum calorem poteſt ſemper diſſoluere & reſoluere humidum, & in vaporem conuertere, & illud putreſcere, virtute caloris naturalis, vel eius impreſsione, quæ quidem à noſtro argento viuo venit, ſupra Mercurium illius deſcendit à natura lapidum, & eſt acuitati vicina, quia rodit & pungit, ſicut acutum ponticum, ſed non ita profundè. Et ideo reputata eſt ſubſtantiæ groſſæ, prout alias patet experientia. Nam quando calidum acutum incorporatũ cum amaro

in forma aquæ humidæ intrauerit in profundiora corporis, dissoluit, & corpus sit continuatũ in partibus humidis separat partes grossas salis, quæ non possunt intrare corpus cum calido acuto. Et ideo cũ sit sequestratum à suo loco, non potuit humidum habere, in quo possit continuari, sed capit se ad congelandum in profundo sui vasis, & remanet metallum dissolutum, & impregnatum à calido acuto in forma aquæ, vnde exit nostrum argentum viuũ. Ratio quare sal apponitur est, ad attrahendum ignem contra naturam, qui lapidem nostrum corrumpit. Alia ratio est, quia abstersiuum est, & mundificatiuum vnctuositatis. Indiges tamen cõseruare mensuram. quia non est opus, quòd amarum superet calidum acutum, vt non impediat nostri lapidis putrefactionem. Quia nullum animal potest generari per ineptudinem & inhabilitatem suę putrefactionis. Natura animalis, quæ est in nostro menstruali, talis est, quòd mortificat, & obscurat omnem rem, & obumbrat atque denigrat aerea nostra omnia, & omnem animatam rem corrumpit, & desiccat res virides, & humidas naturales, quæ sunt generatæ, aut in via generationis,

nis,acerbat res dulces, & congelat res dissolutas,& reincrudat res coctas & terminatas,& facit de calido frigidum,de sicco madidum,de duro molle,de ponderoso leue,de grosso delicatum & subtile facit. Et hæc omnia facit à propria natura sua prima per operationes certas. Item alias potentias habet meliores, quia viuificat omne mortuũ, omne nigrũ dealbat,õne animatũ generat,res siccas humectat,hæc à cõbustione conseruat, dulcificat & dulcescit res agrestes, humidas & frigidas lenit,res siccas, amaras, & calidas mollescit,& in temperatam complexionem portat,& reincrudatam in maiorem decoctionem ducit. de frigido calidum facit, de sicco humidum temperatum,de leui ponderosum cum mediocritate,de subtili facit grossum quod cum simplo participat simplex condensat. rarificat spissum, & sic operationes contrarias habet quę sunt operationes naturæ.Nam quando congelatum est congelat, quando dissolutum est dissoluit congelatum. Non mirum ergo fili,si virtus talis menstrualis ponatur in corde tuo,& diligenter perquitatur,cũ sit generatrix & gubernatrix totius naturæ.Et ista est res vilis, quę per seipsam vertitur

titur in rem nobilisſimam, mirabilem ac preciociſsimam, quam rem crudam non habebamus per noſtros libros, niſi vidiſſemus eius effectum. Nota, quòd hæc virtus recipit animationem & finem à ſuo elemento. Et ſuper hoc videas capitulum in noſtra practica, quando dicemus de corpore & ſpiritu, ſimul dando exemplũ de generatione humana. Et de iſta dicemus adhuc in capitu. 27. & alibi in 48. 49. ante Sed ſpiritus ſecretus. Quoniã ibi intelligitur de proprietate indurationis mẽſtrualis, quæ participat inter duas operationes, ſcilicet inter durationem, & mollificationem. Et hoc bene ſi intelligis, cognoſces, quòd virtus mineralis, ſiue in terra ſiue in aqua portatur, & deportatur, & conſidera bene ſuper potentiam ſuam, quia non recipit determinationem, niſi à ſua propria materia, & recorderis, quòd poteſt eſſe terreſtris vel cœleſtis per intromiſſam virtutem, quæ in aliquo ab agente extraneo ſuffocari non debet. Sublima ergo Mercurium in quo eſt talis virtus, quia ſublimatus virtute ſua congelabit Mercurium in altam medicinam. Sed hoc non fiet niſi ſublimatus. Vnde dicit Auicenna, quòd primò noſter Mercurius debet

bet sublimari;& primum quòd debet fieri in opere, est quod sublimes Mercuriũ.

Quomodo Artista & operator se habituare debeat ad inueniendum dictum menstruale, & intelligere naturam suam.

CAP. LV.

POst fili menstruale quærendo, sine quo nihil naturaliter fieri potest, opus est ad materialia principia recurrere, ad illa, scilicet, in quibus natura incipit immediatè operari, quæ quidem principia materialia sunt adhærentia multum cursu naturæ suis proprijs substantijs sicut sunt prædicta humida radicalia, quæ per eorum naturalẽ calorem excitatione ignis solis terminãtur & finiuntur in substantiam metalli, quòd nunquam posibile esset fieri, nisi naturæ metalli participarent. Quare dicimus, quòd hæc radicalis humiditas non est nisi argentum viuum substãtia calore sulfuris impregnata. Et hic sulfuris calor, est causa congelationis humidi radicalis Mercurialis, & suę terminationis in metallum perfectum.

Ergo

Ergo patet, quòd illa metallina humiditas iam terminata in formam metalli habet actualiter potentiam & naturam menstrualis, & ideo vocata est prima nostri lapidis extremitas. Apparet ergo, cùm lapis noster à natura sua proueniat, quòd dissoluitur & resoluitur in illud absq; præiudicio suæ naturæ, & sui crementi, cùm primum regimẽ & gubernamentum lapidis nostri sit resolutio & terminatio sua in argentum viuum. Et ideo declaratur tibi, in qua forma lapis noster est tractus tã à corporibus, quàm ab argento viuo. quoniam natura menstrualis fœtentis erat, & est adhuc eorum continens cum natura argenti viui, cùm per calorem illius in naram metalli sit congelatum. quia calor illius multiplicatus est in substantiam ar. viui, est vbique in substantia humida ar. viui vaporaliter mixtus, primæ virtute mixtionis vel continuationis homogeneæ in forma liquoris aut aquæ claræ. Et per similitudinem principij naturalis dicimus, quòd dissoluere facias lapidẽ, quousque sit factus aqua, quod argentum viuum vulgare facere nequit, propter defectum caloris & humorum, in quo necesse est, quòd lapis continuetur in forma liquoris,

quoris, cùm non fiat transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Igitur apparet, si bene nos intellexisti quòd lapis sine menstruali non potest in humidum dissolui, quod est spiritus fœtens, vnde aqua viua extracta est quæ nobis apparet sicca. Nam argentum viuum vulgariter intellectum in sua pura existens natura, non potest aliqua corpora mutare, nisi sit in natura sua in quo mutatur, quoniam vertit corpus, quando mutatur, si sit aqua clara in aquam claram mutat. Et nisi mutetur, non potest mutare, nisi in suam naturam. Et ista mutatio fit per rationes capituli præcedentis. Et hoc quia impregnatur tali virtute, quæ semper determinationem recipit in materia, siue fuerit materia terrea siue aquea. & ideo plures decepti sunt, qui præter rationem credunt, quòd argentum viuum tale vulgariter intellectum, posset per naturam, quę in ipso non est, corpus in aquam viuam transmutare, sed totum non valet vnum ficum putrefactum. Ideo intellige vt prædiximus, nam sic intellectum, videlicet vulgariter, non transmutat corpora solis & lunæ in aquam humorosam, nisi secundum suam naturam alteratione modica, quam

quam appellamus propriè combustionẽ & perditionem elementorum realium, & confusionem spiritus animæ & corporis. Ratio est, quia non habet rem quæ participat inter corpus & spiritum, scilicet argentum viuum prædictum, & metallum perfectum. Et hæc res est illud medium, quod potentiam habet faciendi contrarias operationes, scilicet elementa disligādi, & illa ligandi, & ab omni combustione & combustibilitate conseruandi contra bellum ignis. Et tamen oportet, quòd ignis excitans ei moderetur, quoniam sicut plumbum adiuuat argentum, quando examinatur, & custodità combustione contra pugnam ignis, & est ibi plumbum loco medij positum inter argentum & ignem, sic illud medium defendit elementa à combustione, & adiuuat, & iungit per proprietatem suæ naturæ, corpus cum spiritu, & spiritum cum corpore. Et ideo clamamus ipsum medium inter corpus & spiritum. Sed est adhuc aliud medium, quando corp9 coniunctum est cum spiritu, & econtra, & illud est generi metallico propinquissimũ. Vnde per media fit transitus ad extrema perfecta, per quæ patet, quòd nullus transitus fit de vno cõ trario

trario

trario in aliud nisi per mediã dispositionem, prout tibi per figurã arboris practicalis declarabitur. Fili dispositio illa est media illa, quę participat mollitiei ar. viui in ptimo suo esse, & duritiei metalli in alio latere. Cùm de propria substantia illius natura sua posuerit de potentia ad actum, & de facto ponit, ideo tibi reueletur, quòd extremitas immediata in opere naturæ & primo esse est argen. viuum, non tamen tale sicut scimus facere per artem. Et ideo illud nos accipimus, quòd menstruali in reali, & in alio latere sunt omnia metalla, quia in ipsis repertus est finis circularitatis perfectæ operationis naturæ. Media dispositio ista duarum extremitatum, est argentum viuum extractum à dicta prima extremitate. Quod quidem appellamus menstruale in opere artis in forma aquæ claræ factæ ingenio naturæ, quæ in sulfure congelatur. Quare dicta est aqua sicca, non aqua nubis aut phlegmatica, sed aqua cholerica, igne calidior. Sed principia vera radicaliter nata, de quibus operatur natura illud, quod suprà dictum est, sunt veraciter sulfur & argentum viuum. Vnde exeunt extremitates duæ, quæ multum

tum remotæ sunt cũ proprio medio, quæ necessarium est quod scias, si velis principiare,& incipere respectu naturæ & scientiæ, qualiter sermone rustico nominantur.

De principijs naturralibus confusis. Et quomodo generantur per virtutem successiuæ operationis in altis naturis.

CAP. LVI.

PRincipia naturalia confusa in opere naturæ, sunt spiritus fœtẽtes & aqua viua, quæ vocatur aqua sicca, & tunc dicta est medium reale. Spiritus fœtentes sunt media secunda, quę participant inter corpus & spiritum. Et alio modo nominatur sulfur & ignis. Et sunt quemadmodum sperma masculinum, quod est medium actiuum inter menstruale & ignem effectiuum. Et aqua viua est argentum viuum congelatum in sulfur, sicut menstruale, quod congelatur in substantiam embrionis. De materia ista postmodum successiuè in suo proprio vase minerali generatur & creatur, scilicet in suæ terræ visceribus,

bus, vel venis mineralibus, quædam fumosa substantia, subtilis multum, quæ vaporabiliter coniungitur in vnum, & illic coquitur & depuratur multum. Postea supra illam venit virtus mineralis sulfurea in forma vaporis sicci, quæ eam penetrat, & congelat amoris ligamine tali, quòd nunquam separabuntur. Dum tamen masculi virtus superet femellæ virtutem per coæqualitatem rei quintæ, tunc remanēt in vna re fixa, temperamento decoctionis naturalis, quam habuit materia in sua minerali forma, quòd humidum Mercuriale à sicco sulfureo, neque siccum sulfureum ab humido Mercuriali nullo separabuntur tempore, quoniam sunt vnita per actionem & passionem ad illud materiale medium, in quo metalli forma est planè constituta, non quòd sit argentum viuum in tota sua natura, cùm pars suæ naturæ iam sit alterata per coactionem aut constrictionem, quas suæ subtiles partes acceperunt via colligationis vaporis sulfuris, nec per hoc sulfur in tota sua natura. quoniam si esset sulfur, cremaret substantiam argenti viui per eminentiam actionis suæ dominationis. Et ideo, quoniam virtus sulfuris non dominatur super

P virtu-

virtutem ar.viui, nec poteſt ſuam claritatem metallinam conſumere ſpecificam, ſed ſolummodo congelat eam, & fixat vſque ad gradum poteſtatis ſuæ virtutis ſub cõſeruatione ſpecici metalli, quam ar. vi. tenet materialiter, ſecundum ſuam naturam, & talis proportio ſulfuris & ar. viui conſtituit ſpecialiter formam & ſpeciem talis metalli, à quo vapor ſulfuris & argen. viui erit auri vel argenti, vel alterius metalli corpus. Et omne illud venit à diuerſa depuratione dicti vaporis digeſtione, vel decoctione, quam accepit in propria ſua minera. Et ideo bonus Artiſta capit metalla pro medijs in opere magiſterij, & ſpecialiter ſolem & lunam. Ideo, quia iſta duo venerunt in coæqualitate temperata & multum depurata de ſulfuris & argen. viui ſubſtantia cocta pura, & bene digeſta ingenio naturæ, cui proportioni Artiſta in vanum ſe vexaret, ſi à principijs naturalibus ſiue realibus medijs pro intentione faciendi velit incipere.

De materia ſulfuris proportionati, & de æquipollentia ſua ad operationem naturæ.

CAP. LVII.

Fili

Filii hæc eſt metallica materia, in qua noſtrum ſulfur proportionatum eſt, quòd natura ſagax nobis parauit vt diximus, quo mediante noſtrum totum facimus ſecretum magiſterium. Quare noli ignorare, quòd illud quod eſt dictũ ſecunda extremitas in opere naturæ, dicimus medium in noſtro philoſophico opere. Nam opus eſt, quòd per artificium ſuppleatur illud, quod natura reliquit, nam potentiam non habet tranſeundi motu ſuo vltra generationem metalli, quia ſuam circulationem compleuit. Poſt hæc tibi relucere debet, & ſubuenire manifeſtè cauſa & res perfectiua, manifeſtata omnibus experientijs, quòd humidum metallorum in ſuis calcinationibus non poteſt conſumi, neque ab eis ſeparari, ratione ſuæ homogeneitatis vnionis elemẽtorum, quæ paulatiuè ſunt ligata & coniuncta ſimul. Sed humidum lapidum ſeparatur, vt in eorũ calcinatione patet, tantummodo per ignẽ abſq; medicinali applicatione. Et hoc eſt, quòd humiditas in groſſa lapidum ſubſtantia terreſtri non eſt ligata per ſiccum in minimis partibus vnius & alterius, ſed in groſsis & in pluribus partibus humidi & ſicci. Contrà

est in materia vitri, per quam materiam ars vitrearia subalternatur isti arti. Quare dicit philosophus, quòd vitrum sit tibi exemplar in nostro magisterio. Et hęc est causa, quare humidum lapidum, & mediorum mineralium, sunt atramenta, vitriola, & azoquea, Marcasitæ, Alumina, Sales & baurax, quæ non habent humiditatem suam in natura fixam per siccum materiale, sed est volatile ac fugiens ab igne, humiditas autem metallorum est fixa & permanens in igne. Ideo tali aqua fixamus auiculas in aere volantes virtute lapidis nostri, qui de ipsorum substantia propria creatus est. Apparet igitur, quòd argentum viuum nostrum materialis est substantia, & humiditas radicalis omnium corporũ liquabilium. Fac ergo corpora esse aquam liquefactionis, faciendo & fundendo in argentum viuum. Nam cùm ipsum sit elementum principale dictorum liquabilium, cũ liquantur, resoluuntur in ipsum, & sulfur est lapis. Et ideo dictum est medium in opere naturæ, sed argentum viuum & metalla dicta sunt extremitates, quia sunt materia principij, & materia finis. Et ideo tibi potest apparere, quanuis teneamur assimilari nostrum magisteriũ

quantum est possibile operationi naturę, non possumus tamen propriè suam insequi naturam, nisi per operationis modū, & non capiendo materiam crudam, sicut ipsa facit in suo primordiali principio, quanuis sine ipsa materia incipere non possumus, cùm ipsa sit res necessaria, & cùm necesse sit, quòd metallum coctum quod est sulfur & argentum viuum in isto se habent reincrudari, insequendo similitudinem operis naturæ in nostro magisterio cum propinquioribus materialibus, sicut conuenit scire omni sapienti Artistæ.

Quomodo ars corrigit & supplet fortitudines, quas in materia naturæ inuenit, per mutationem illius in actione puræ formæ.

CAP. LVIII.

Fili ne tędeat te, nec displiceat sermo & doctrina, quam dabimus, quia per artem scitam nos corrigimus & supplemus fortitudines & virtutes naturæ. In adiutorio eius nos per artem incipimus

operari, vbi natura dimittit opus. Cùm visum sit, quòd metalla tingere nō possunt, nisi quantum ipsorum natura extēditur per potētiam suæ primæ circulationis suę naturæ sulfureæ. Et ideo factum est opus certum, in nostri generatione lapidis, vt eorum tinctura magis accrescat, quàm erat in sua natura siue operatione. Si scias fili lauatorium nostrum, tu poteris ar. viui lauare naturam, tali modo, ad quem natura vllo tempore non potuit peruenire, quòd illa natura ar. viui fiet elixir completum. Sed cùm in natura, & in suo operear. viuum & metalla sint extrema, & extremitates, nec habeant posse simul manendi & tingendi, nisi per virtutem dispositionis mediæ, quæ est inter mollici em argenti viui, & duriciem metalli, quia per istam mediam dispositionem constat vna obedientia naturalis, quæ est causa coniunctionis inter corpus & spiritum, sicut est in omni generato & generabili. Nota quòd & hæc virtus est duplex. Virtus operatiua, & virtus materialis, & quælibet istarū habet suam dispositionē mediam. s. operatiua, quæ dependet ab artifice erudito, & alia materialis, quæ depēdet principaliter ex instrumēto, quanuis

à toto

à toto cõposito iam subtiliato suã accipiat determinationẽ & finem, & hoc tripliciter antequã perficiatur. Item in natura sunt plura media, quorũ duo sunt puriora & minus viscosa quã alia, sicut sunt azoquea, vitriola viridia cũ natura lapidea, quæ est sal & natura lapidum. Fili adiutorio naturæ huius vilis materię procreatur lapis noster, quẽ tantũ quæsiuimus, quia mediũ est in opere naturæ inter spiritũ, & corpus, & propriè materiale subiectũ. Et ideo natura mediante illo conuertit ar. vi. in metallum perfectum, quod metallũ in nostro magisterio ratione suæ depurationis dicitur mediũ reale, inter corpus & spiritũ. Corpus dicitur quãdo est terra cõbusta. Spirit' verò, quãdo tractũ est à corpore in forma aquæ claræ, ar. vi. dicitur. Intelligas, quòd in opere naturæ sunt propria duo media electa inter omnia alia. s. azoc prędictum, & sal naturæ, qui ar. viuum conuertit in liquorem ignis, vnde sulfur creatur, quod ar. vi. congelat. Fili pari modo habemus in nostro magisterio duo, quę natura nobis dedit & depurauit à suis medijs cõfusis, & sũt au. & ar. quę ratione suę naturę purę maiori perfectione participãt. quare nostri lapi. extremitates

in sua creatione est argentum viuum extractum à corporibus in suo primo esse. Et in secũdo est elixir completum,& medium est lapis,quando de substantia dicti argenti viui creatus est. Et statim absque alio modo fit elixir completum,quod est vltimum extremum lapidis,& complemẽtum magisterij nostri.Fili ostẽdemus tibi per gradus certos extremitatum & mediorum,vsque ad primas naturæ radices, vt intelligas media, per quæ de gradu in gradum natura transit, eundo ad extrema, secundum perfectionem, & plus & minus.Nam in hoc est notitia totius operis naturæ,ac omnium secretorum suorum, & per consequens totius alterius scientię.

De natura extremitatum argenti viui nostri.

CAP. LIX.

HAbes ergo nostri lapidis extrema. Nunc argenti viui nostri dicemus extremitates. Et dicimus, quòd extrema eius in latere primo per totam substantiã eius,sunt aquæ leonis viridis cùm metallo coniuncta, & in secundo latere, lapis qui creatus est,& illorum medium est sol & luna

& luna, à quibus exit argentum viuum noſtrum, quod eſt corpus liquefactum putrefactum, à quo lapis creatur, quando à ſua originali natura purgatum eſt. Fili leo azoqueus, qui dictus eſt vitriolum, per naturam factus eſt de propria ſubſtantia argenti viui communis, quod eſt radix naturale, vnde metallum creatur in ſua propria minera. Quare in noſtro magiſterio tribus principalibus radicibus indigemus naturaliter, ſicut opus naturę, ſcilicet, extremitates duæ, & medium. Vnde opus eſt tibi, quòd iſta cum magna patientia habeas ſcire, & opus facias ſecundum quod ſagax ſapienſque natura vult monere te, cum intentione tali, quòd habere debes & habes creare primum noſtrum argentum viuum, vt habeas conuenientem materiam de qua poſsit lapis creari, quia media noſtri argenti viui ſunt duo propria metalla, & ipſorum natura habet conuerti argentum viuum in lapidem virtutis, quoniam natura non habuit poteſtatem metalla dicta componendi in aliam digeſtionem, vt per aliam circulationem feciſſet elixir completum, & hoc ratione ſpiſsitudinis duriciei, & compactibilitatis humidi Mercurialis termi-

nati,& inspissati per vaporē sui sulfuris,& caloris naturalis in forma metalli,queādmodū sole & lunā de subtili substantia suorū propriorū mediorū virtute sui primi circularis operis.Ideo in hoc casu supplemus impotētias naturæ.s.faciendo corpora dura, mollia, grossaque gracilia adiutorio naturæ,quæ secū impartit de re ista. Et liquefacimus & fundimus per putrefactionē,quousq; ad naturā ar.viui reuersa sint per subtiliationē grossi in simplū, & reductionē cocti in crudū, & resolutionē & dissolutionē sicci in humidū.Et omnia hæc opus est facere cōplemētaliter, vt materia simplex melius & plus obediat naturæ digestiuę.Quoniā constat iā manifestè ōni sapiēti,sicut in principio naturalibus ostēsum est,quòd res subtilis substātię similis suo toti,sicut corp⁹ simplex homogeneū, est citius mutabile mundatū & generatū virtute suæ naturæ,quā aliud durę substātiæ grossæ ac spissæ. Et ideo aurum & argentum dissoluimus in rebus radicalibus sui proprij generis,scilicet in liquore,& per liquorem argentorum viuorum nostrorum, quorum primum est menstruale fœtens, quod in prima materia duorum prædictorum luminarium intrat

trat ſicut intelligere potes per principia naturalia in ſua propria minera. Et ideo tibi dicimus, quòd in illud immediatè reſoluuntur & diſſoluuntur, ac in illo à quo facta ſunt reſoluuntur reſpectu illius, & conuertuntur in menſtruale fœtens. Nec alio modo haberet actionem & paſsionem, niſi per concordiam & conuenientiam, quæ ſunt de vno ad aliud. Item recorderis, quòd cum menſtruali nihil ponere velis, niſi rem, quæ de illo nata ſit in principio tuæ commixtionis. Nam ſi rem extraneam ponas, ſtatim corrumpetur per extraneã naturam, nec vnquã habebis illud quod habere vis. Aurũ & argentum & Mercurius diſſoluuntur in noſtro menſtruali, quia participat cum eis in proximitate, & vicinitate primæ naturæ. Et de illis extrahes fumum album, quod eſt ſulfur noſtrum, & leonem viridem, qui eſt vnguentum noſtrum, & aquam fœtentem, quæ eſt ſecundum argentum viuum noſtrum. Poſtea opus eſt, quòd leo viridis in aqua fœtente diſſoluatur ſolemni diſſolutione, antequam dictum fumum album, qui eſt ſulfur noſtrum, habere poſsis, quod quidem ſulfur etiã corpora diſſoluit, ſpiritus congelando,

do in forma aquæ ſiccæ, quam lapidem appellamus,& medium ſupremum totius operis noſtri,quia eſt connexio,& aggregatio omnium naturarum, ſcilicet corporis & ſpiritus. Fili hæc aqua dicitur aqua ignis, quia comburit & cremat aurum & argentum melius, quàm ignis elementalis facere poteſt. Et quia in ſe continet naturalem calorem ſcindentē &rumpentem,qui ſine vi diſſoluit,quod ignis communis facere nequit. Quare tibi præcipimus, quòd de rebus calidioribus,quas in natura recipere poteris, facias ma giſterium,& aquam calidam habebis,quæ omnia diſſoluit.

De natura aquarum fortium, & de earum approbatione.

CAP. LX.

lege ab hoc cap. LX usque ad LXIIII.

MVlti dicunt &affirmant,aquas fortes eſſe noſtri lapidis corruptionē & non mentiuntur. quia qui ſuam corruptionem non intelligit,difficile eſt quòd intelligat ſuam generationem, cùm fieri non poſsit ſine corruptione & tranſmutatione

ratione indiuiduorum, quæ ſunt entia realia materialia noſtri lapidis in ſua natura propria, quæ quidem corrumpenda ſunt,& corrumpi debent per dictum mẽſtruale,amore pio ſine tota eorum deſtructione,quia mater pia nunquam vult filium,quem nutriuit, interficere.Fili omne quod pones,quod non eſt de genere ſuo, ſuam diſſolutionem refutabit. Sed hæc putrefit,quoniam eſt res communis recipiendi totam naturam,cum qua appropriatur. Vide ergo ne miſceas cũ aqua noſtra rem aliam, niſi quæ ſit de propria ſua natura.Nam res,quæ melius & citius putrefacit corp⁹ perfectũ,eſt aqua noſtra ratione ſuæ ponticitatis amaræ,& naturæ crudæ,& hæc eſt quę cremat,ardet,& corrũpit õne quod eſt cremabile & corruptibile per annihilationẽ ſuæ propriæ naturæ ardentis & cõbuſtiuæ. Et ſi humidum oleaginoſum,impurum & vnctuoſum eſt in ſuo compoſito quod habet corrumpere per ſuam proprietatem & operationem omnia ad nihilum redigit. Et illud, quod eſt purum & mundum, atque melius diſſolutum manet totum, ac illud ab igne defendit,quia ipſa eſt pura natura,& propria materia eſſentialis lapidis noſtri,

virtute

virtute aquæ p... dictæ dissolutæ, quæ cremari nec ardere potest, vel comburi, sed crescit eius humiditas quando in igne est. Et quòd hæc aqua potentiam habeat cremandi & comburendi omne illud, quod ei extraneum est, nos certa experiētia probauimus & vidimus, nos in ista aqua per artificium dissoluimus sulfur cōmune butirinum, Et postea sublimauimus humidum illius, quod magis purum erat in natura per distillationem. Inde infra posuimus argentum viuum viuificatum, & statim congelatum est in forma lactis congelati nigri mollis multum: quia sulfureitas sicca vaporosa non vicit molliciem argenti viui. Deinde super eius luciditate voluimus experiri, & ideo miscuimus aquam dicti sulfuris, & aquā ar. fini. post hæc congelauimus argentum, & fundi fecimus, & reperimus illud nigrum & terrestre, & illud per cineritium purgauimus, & fuit bonum sicut prius, sed plusquam medietas fuit deuastata: propter quod manifestum est, quòd humiditas tota à sulfure tracta erat combustibilis & fortis adhuc, quādo aqua non habuit potentiam vincendi immunditiam & malitiam sulfuris. Et post hæc iterum miscuimus

mus

mus de noua aqua cum aqua sulfuris,& distillauimus aquam,& reperimus, quòd tota substantia humida sulfuris cremata, & combusta erat,quia nullo modo cõtra Mercurium operata est.Et ideo tibi sit reuelatum,quòd virtus aquæ nostræ habet potentiam congregandi res purè homogeneas,& partiẽdi atq; diuidendi heterogeneas,per combustionem & consumptionẽ ipsorum,quę nõ sunt eiusdẽ generis.

Qualiter Artista bonos & malos spiritus intelligere debet, & eos cognoscere per virtutes aquarũ fortiũ,& per naturam illarum aquarum. Et de igne elemẽtali, qui elementat elemẽta.

CAP. LXI.

ET simili modo fuimus experti arseniĩ ci vulgaris naturam, quã minus fœtentẽ non reperimus, neq; minus cõbustibilẽ.Et similiter de alijs spiritibus rusticaliter intellectis, qui sunt õnes pleni infectione deuallãdo. Igitur ad ar vi. quod scimus ipsum reperimus ab omni combustione custoditũ dicto naturali experimẽto. Ideo fili reuelatum sit, quòd per aquã nostrã visibiliter cognoscere potes, quis

quis spiritus in natura sua sit melior, & in opere nostro sit propinquior, cùm secũdum rei veritatem argentum viuum purgatum sit ab ea, sine consumptione suæ puræ substantiæ, sicut per naturam videtur, & quòd nos & alij vidimus per artẽ, quòd natura eum in purum metallũ permutat, & per artem in puram medicinam, quòd fieri non posset, nisi eius pura substantia perpetua esset contra ignem, qui non vult nisi res puras, & quia substantia sua est pura, in igne quiescit sine terminatione consumptiui finis. Et sic apparet, quomodo per aquã bonũ poteris cognoscere spiritum, & per spiritum aquã, quæ causa est suæ rectificationis. Fili elementalis ignis, & qui elementat elementa, nõ potest à corporibus animam trahere, sed aqua fœtans bene trahit virtute amoris participantis inter ea per media eorũ preparationum. quia per ipsas præparationes trahuntur ipsorum animæ ac fortitudines, quæ sunt magisterium nostrum, distillando, & redistillando, soluendo, & congelando. Et sic fili aqua nostra facit totum corpus spiritum, & argentum mortuum in substantiam viuam vertit. Postea mortificat & reuiuificat in sua propria natura.

tura. Et postea quando congelatur, dicitur nostra magnesia, quæ quidem magnesia non est nisi aqua composita & congelata, quæ igni repugnat, nec post ipsa timet ignem, quia ipsamet ignis est, & de natura ignis facta. In igne conseruatur, & regimen eius & nutrimentum in igne est. Qualiter ergo posset pater interficere vel mactare filium suum quem generauit, vel mater pia infantem quem nutriuit verè? quanuis ambo vellent eum interficere, tamen nullo tempore possunt eum confundere, imo possunt extingui per calorem laboris, quia filius ipsorum tali calore est indutus, quem ignis amodo corrumpere non potest, cum calore maiore sit munitus, quàm elementum ignis. Et ideo tibi magnificauimus aquam nostram post sui fermenti congelationem. Et si aquas nostras intelligis, viua argenta etiam intelliges, quæ succesiuè veniunt, & semper eam succedunt cum maiori posse fermentandi, quàm præcedens. Et sic est de vltimo, quod maiorem habet potentiã, quã omnia præcedentia. Ideo fili, si intelligis nostra argenta viua, & eorum fortitudines, tũ intelliges fermentorum nostrorũ potentiam, & inde multam philosophiã,

quæ totum ostendere potest experientia visibili per patientiam bene & cautiuè ordinata, & moram temporis anticipat, ad habendam medicinam talem, quę nõ semper inuenitur. qui hanc habet, thesaurũ æternũ habet, & omni alio incõparabilẽ.

De natura fermentorum, & de eorum aquis, & de nostris argentis viuis, & de terris ipsorum. De magisterio, & de cognitione aquæ fortis, & de rebus, quæ eis debent iungi per cõcordantiam contrarietatis.

CAP. LXII.

Post hæc fili intẽdimus in summa dicere fermentorum naturã, & aquarũ suarum, & nostrorũ argentorum viuorũ, quæ omnia sunt vnum, cùm non sit nisi vna sola natura, & de terris nostris. Et dicimus, quòd hoc totum non est, nisi vna res, quæ variatur in numero triũ per suas operationes, & variando per vnã decoctionem est vna res vnius potestatis simplicis, & post hoc gradualiter transeundo ad informationem per aliã digestionem, erit alia res, quam ar. viuum appellamus, ter-

ram

ram aquam, & fermentum, gummam, & noſtram ſalſaturam ſecundam, amaram & aſperam, quæ omnia corpora ſoluit, virtute compoſita, & proprietate per ſecundã digeſtionem acquiſitam. Et pòſt per aliã indigeſtionem habet maius poſſe. Et ſic intelligere potes, quòd in noſtro magiſterio ſunt tres propriæ terræ, tres aquæ, & tria propria ferméta, tres propriæ gũmæ, tres propriȩ ſalſaturæ, & tria propria ar.vj. cõgelantia, ſicut potes intelligere per operationẽ triangularis figuræ, per quã conſtitutæ ſunt tres principales reductiones, quȩ ſunt totius magiſterij noſtri cõplemẽtum, ſicut in noſtra declarabimus practica. Ideo fili ar.vi. cuſtodi, & quòd cõgeletur in mineris terræ ſuæ. Nã illud eſt ar.vi. noſtrũ, noſtra gũma, terra noſtra, ſalſa noſtra, amara, quȩ dulcificatur virtute reductionis tertiȩ. Et eſt fermentũ noſtrũ, noſtrũ elixir, & medicina noſtra ad oẽs infirmitates. Hæc eſt aqua noſtra, nõ aqua vulgaris Mercurialis de phlegmaticis, ſed eſt illa quam diximus quæ eſt in multũ calidiori natura, quàm ſit ignis. Quapropter Hippocrates, Auicenna, Auerrois, Galienus & alij philoſophi appellarunt vrinã iuuenum cholericorum .ſ. aqua fortis

 acuta,

acuta. Et de his, quæ suprà diximus tracta conuersa & congelata in aquam fermenti sicut diximus. Et scito fili, quòd res cholerica non est nisi ignis, & hęc fili est aqua nostræ primæ ac vltimæ expositio. Dissipa ergo rem, scilicet, corpoream, captam per colligationem naturæ, vel vnionem prius per rem, scilicet aquam, scilicet corpoream dissolutam, & in re aquea deportatam satis aptam. De hoc vide alibi ca. quinto in tertio libro mineralium Alberti, de causa essentiæ metallorum super illam glosulam, quæ tangit solutionem. Et hæc aqua est res suprà dicta. Leniter extractam sic massam contere factam. Leniter extractam, scilicet, rem corpoream bene dissolutam, & in re aquea deportatam, sic massam contere factam, scilicet iterando opus solutionis, contritionis, imbibitionis, & assationis supra massam, quæ indissoluta remansit, donec soluatur vsque ad signum tibi notum, scilicet, per ignem aquæ vel aqueum. Et etiam ignis sufficientis excitatione, cùm natura in actibus suis indiget informatione secundum opus suum. Hoc non festine, sed tẽporis ordine fine. Rabies vrinæ disponit membra ruinæ. id est, ignis aquæ dispo-

nit

nit membra ruinæ, id est, partes indiuiduales corporum, in quibus species soluuntur. Quia nulla res est in toto mundo tam bona pro tinctura, nisi aqua quam in memoria habemus. Scias fili, quòd per artem & naturam argentum viuum per aquam acutam congelatur. Ideo intellige philosophicaliter, quia si non esset acuta, non penetraret, quæ est prima actio in dissolutione, postquam solutionem in sanguinẽ apostematum reuertitur per mutationem suæ naturæ in aliam. Fili duæ res sunt, quæ debent adhærere per concordantiam cõtrarietatis, vna pura, alia impura. Impura recedit, cùm sit ignis inimica suæ ratione corruptionis. Alia remanet in igne, causa ratione suæ puritatis transmutatæ in sanguinem, & hæc est argentum viuum nostrum, atque totum nostrum secretum indutum indumento tripartito, videlicet, nigra, alba, & rubea. Et ista solùm indigemus pro intentione nostri magisterij, cùm sit argentum viuum continens omne illud, quo indigemus pro substantia quinta. Est in Mercurio quicquid quęrunt sapientes, nam sub vmbra eius latet substantia quinta: nam eius substantia est pura & incombustibilis. Et omne illud

non eſt niſi aurum & argentum liquefa-
cta & fuſa intus & exterius videlicet in re
corruptiua, quæ igni lapidis ſubalterna-
tur, cùm ipſa ſit contra naturam, quæ cor-
pora ſunt virtute ignis menſtrualis lique
facta & fuſa intus & extra, & poſt depura-
ta & ſeparata ab eo, & à tota ſua originali
labe ac macula. nam aurum, quod eſt in-
combuſtibile remanet fuſum & liquefa-
ctum, & eſt aurificans in dicto Mercurio,
quia ſubſtantia ſulfuris fit vniuerſaliter
diſperſa per totam ſuam ſubſtantiam. Et
Mercurius eſt in re ſeminali totus fermen
tatus propter dulcedinem auri, quæ nu-
trit ſemen, mouet & multiplicat, vt videre
poteris in rebus naturæ. Intellige ergo fili
Mercurium noſtrum & ſuã proprietatẽ,
& modum ſuæ copulationis, & in quo lo
co ſe habet adminiſtrari, & quantum ar.
viuum ab argento extractum ſe copulat
bene auro. Ne quæras igitur operari, niſi
cum Mercurio & luna pro argento, &
Mercurio & ſole pro auro. Nam aurum
non eſt reſolubile, nec reducibile, niſi cũ
propria natura ſua. Quare debes bene di-
ſcernere, quæ ſunt materiæ, quæ ſic nomi
nantur, vt in qua figura, & materia ipſa
ſunt.

De

De præparatione lapidis per ipsius diuisionem in quatuor elementa post putrefactionē suā.

CAP. LXIII.

INtentio naturæ fili ad faciendum magisterium nostrum est, quòd lapis in quatuor elementa sit diuisus, ad finem, quòd quodlibet per se secundum exigētiam suæ naturæ melius possit præparari. & hæc est purificatio vera, præcedens operationem perfectæ præparationis, & est propriè dicta, elementorum separatio, & ipsorum ablutio. quia hæc operatio diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt per illas puras, leues, & mundas fiat successiuè per naturalem coniunctionē nostra præparatio perfecta, quæ facta est per reductionem humidi in siccum præparatum statim & immediatè post beneficium separationis elementorum. Alio modo humidū non haberet matrimonium cum sicco, neq; corpus cum spiritu, nisi prius essent optimè à suis infectionibus abluta & mundificata per distillationes, calcinationes, dissolutiones, & congelationes. Fili post elementorum separationem corpus remanet combustū per

ſalſaturam ſulfureitatis comburentis & ardentis, quæ venit in labe & macula originali noſtri menſtrualis, quod eſt noſtri lapidis corruptio. Et ideo terra corporũ calcinatur poſt extractionem aeris ad finem, quòd de ſulfureitatibus ſalſis & cõbuſtibilibus bene purgetur & depuretur. Apparet ergo, quòd ſi talis materia combuſtibilis non fuiſſet poſita per corruptionem lapidis in ſuo principio, quòd nũquam oporteret eum purgare. Et cùm ſic ſit, neceſſe eſt, quòd poſt corruptionem lapidis compoſitum depuretur ab omnibus ſuis immunditijs poſt ſeparationem illius per quatuor elementa per diſtillationem & calcinationem, antequam Mercurius corpori coniungatur pro incipienda reali præparatione, quæ eſt lapidis noſtri creatio, ſcilicet præparationem, quam natura facit per diſſolutionem corporis, & congelationem ſpiritus, cui naturę ſimplæ pr[illegible]ter artifex miniſtrare debet materiam per illum modum, quem natura requirit in actibus ſuis. Et ideo neceſſarium eſt, quòd lapis per quatuor elemẽta diuidatur, & iſta diuiſio ſolutio eſt, quę facta eſt ad finem, quòd ſubſtantia lapidis facta ſit mundiſsima, & quòd totum

non

non sit nisi purus Mercurius, qui portat in proprietate naturam fixandi & fundẽdi. Quando igitur vis corpus post suam calcinationem dissolui, illud cum argento viuo dissolue, quod exiuit ab eo bene purgatum atque mundatum per septenã distillationem, quia tunc corpus est multum dissolutioni habilitatum, & argentũ viuum est multum efficax ad penetrandum illud, & ad intrandum per spongiositatem corporis sui, in qua spiritus congelatur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, corporis ac illius mixtionis cum argẽto viuo. Et fili si nos intelligis, hæc est nostra dissolutio solemnis, quæ fit per congelationem spiritus, & sine illa non. Item nos intelligas, quòd elementorum separatio fieri posit, nisi post eorum putrefactionem, per quam spiritus miscetur cũ corpore, & cum suis elementis, & illa facit volatilia, sicut in eorum separationibus apparet. Ideo sunt elementa digesta, & putrefacta in eorũ fecibus, adeo, quòd illud quod bene digestum est, erit pro satisfaciendo voluntati naturæ, vt bene separari posit, & postea inhumari. Et facias res separatas inhumari, vt iterum melius separari posint, & fiant argentum viuum

admodum aquæ claræ, nisi superes lapidem.f.substantiam quintam per quatuor elementa. scias, quòd humida elementa non possent naturaliter adiungi cum corpore sicco, nisi quodlibet ipsorum elementorum teneat de natura quintæ essentiæ. Nam ipsa est commixtio quatuor elementorum, & eorum reductio in vnam puram & mundam substantiam, quodq́; dicta elementa sint optimè depurgata, atque mundata à sua corruptione. Tibi dicimus, quòd sulfureitates combustiuę, & corruptibiles beneficio calcinationis separantur & penitus annihilantur, & per ignem, & ab igne terra corporis comminuitur, & multum per talem digestionem subtiliatur, & aquæ à suis immunditijs depurantur per distillationem, & subtiliantur, & in naturam vertuntur aeris per leuigationem leuitatis. Post hæc potes facere coniunctionem masculi & femellæ ad finem, quòd ipsi per artem generant filium ignis, qui est tantum in amore omnium philosophorum. Si bene nos intellexisti, hic iacet tota philosophia.

De effectu totius artis in summa vniuersali.

uersali. Et quòd totius magisterij effectus non est nisi multiplicatio virtutum substantialium in essentias qnintas.

CAP. LXIIII.

Memoriæ nos ducimus & reducimus, quòd totum illud, quod in libris nostris determinamus, quòd effectus totius magisterij non est aliud in totali summa, quàm multiplicatio tincturæ adhęrentis in natura omnibus generibus metallorum. Et tinctura metallica in summa vniuersali non est nisi sulfur, ex quo fit multiplicatio per suum proprium calorem naturalem in ar. viui substantia digerente illud & conuertente in substantiam sulfuris per certum digestionis modum. Ergo multiplicatio tincturæ non est nisi per augmentationẽ & multiplicationẽ caloris naturalis, qui est sulfur nõ vrens nec ardẽs in materia ar. vi. Cũ certũ sit, quòd ipsum est materia metallorũ, & substãtia eorũ, in qua eorũ claritas infixa est, quia metalla nõ indigẽt, nisi substãtiali tinctura, in qua tinctura sulfur infigitur & tenetur. Et necesse est, quòd sit de corũ metallorũ

salua

ſalua & cuſtodita ab omni combuſtione & effectiua omnis fuſionis, & amabilis, & placens omnibus metallis. Et ideo neceſſe eſt, quòd tinctura ſulfuris talem inſequatur ſubſtantiã, & quòd in illo collocetur, ſi vis quòd ſit metallorũ tinctura, & quòd dicta ſubſtãtia ſit talis, quòd fixari poſſit ſine conſumptione ſuæ humiditatis ſine reuerſione, aut recurſu illius in terram, & ſine crematione & combuſtione ſuæ propriæ ſubſtantiæ, & omne hoc eſt in argento viuo. Quare notandum eſt, quòd ipſum cauſa eſt perfectionis ad neceſsitatẽ metallorum, quia ipſum eſt ſufficiens in quolibet gradu fuſionum cum ignitione, ſicut demonſtrat aurum & argentum, ferrum & cuprum. Aut ſine ignitione, vt patet in plumbo & ſtagno. Et hoc eſt per bonam adhærentiam omniũ partium ſuarum in fortitudinem ſuæ nobilis mixtionis. Ideo fili ſi aliquo modo inſpiſſare poſsis ipſum per ignem ſub conſeruatione ſuæ humiditatis, nullo tempore ſe corrumpi permittit, neque per flammam furioſam vnquam in fumum recedet per aggrauationem ponderoſam, quã in ſe habet, & per carentiam aduſtionis omnis quam habet. Veruntamen iſtam inſpiſſa-

inspissationem non possumus facere de argento viuo vulgari, sed de nostro philosophico, cùm in suo effectu habeat substantiam inspissandi, & fit per opus secũdi aut tertij gradus. Si ergo manifestè perfectum est in omnibus suis partibus non curemus de aliqua probatione, cùm visibilis experientia nobis demonstrauerit. Nam quãdo fixatur, tam magna venit inde tinctura exuberatæ refectionis, & in tanto splendore, quòd vix posset exprimi. Medium est adiungendi tincturas, nã cum eis miscetur per minima, & in profundiori ipsorum naturaliter adhæret, quia est de natura illorum metallorum & specialiter solis & lunæ, quæ sunt tinctura omnium aliorum metallorum imperfectorum. Et ideo tibi in doctrina relinquimus, quod necessarium est, quòd tinctura sulfuris & ignis, quæ est in materia argenti viui complexionalis sit confixus in propria substantia dicti argenti viui, cùm sit materia metallotum ad finem, vt tinctura mediante materia in qua colligatur per communitatem suæ naturæ possit addi, & adiungi metallorum profundo ratione argenti viui, in quo dicta tinctura infixa est, & adhæreat sine separatione. Et

si

si in alia materia credis fiaxre snlsur, non erit amicabile metallis, nec per consequens coniunctiuum per extraneitatẽ naturæ. Et in materia perfecta ar. viuo propinqua si fixes erit ad perfectionẽ, & vitã metallorum. quare ab illo omnia creantur, & in ipso omnia dissoluuntur & resoluuntur, & in sulfur conuertuntur per multiplicationem tincturæ addito dictæ materiæ dissolutæ, & congelatæ virtute cuiusdam retrogradationis propinquæ naturæ, & per intellectum rei patet veriras. quare tinctura sapientum Alchymistarum est maior, quàm illa de natura. Quoniam magnitudo tincturæ creuit in substantia ar. viui medicinalis ex pura natura per artem magisterij, hęc magnitudo multiplicata in pluribus modis & tincturis vnita est, & multarum potentiarũ constituta & facta, & hoc per potentiam commixtionis materiæ, quæ fit dicti caloris virtute naturalis, & sui motus in dicta materia metalli, quæ postea ponuntur & cõstituuntur in sulfur, quod est ar. viui substantia, in qua sunt vnitę addita materialiter multæ tincturæ sulfuris ar. viui albæ, & rubeæ lapidisicatiua virtute sulfurea essentialiter infusa in materia argen. viui.

Quare

Quare fili omni Alchymistæ experto patet, quòd illa maioritas & magnitudo tincturæ est maior, quã in omni alia tinctura lapidis per naturam creati, prout largius nominauimus in tractatu quæstionario. 22. quæstione, & in mixtione fermentorum in secunda parte.

Quæ res est materia argenti viui, & sulfuris.

CAP. LXV.

FIlli tibi diximus, quòd humiditas radicalis, in qua calor naturalis hospitatur & residet multum est vnctuosa, & ideo difficulter separatur, & per cõsequẽs sua æqualitas & siccabilitas, quòd nisi sic esset, natura non posset suis necessitatibus prouidere, quæ sunt soliditas, duricies, fluxibilitas permanentes &c. Et ideo natura desiderat esse perpetuo in suis indiuidualibus sub conseruatione suæ speciei: quare natura sagax ordinauit hanc humiditatem Mercurialem vnctuosam multum subtilem, quæ tenet in se materiam terræ vnitam nutrimento caloris naturalis, & per separationem talis vnctuosi-

tuositatis permanentis tibi reuelatur lapidis creatio, qui de aqua post segregationem & recessum spiritus vnctuosi factus est. Fili humiditas vnctuosa est proximior & vicinior materia nostri argenti viui philosophici, & substantia suæ vnctuositatis est propria essentialis, materia sulfuris. quare vides, quòd vnum sine fixione alterius fixari non potest. Cũ ita sit, quòd vnum non est sine alio, sicut materia nõ est sine aliqua forma, ideo sulfur est quasi complexionalis calor in substantia argenti viui, & est ibi tanquam spermatis virtus masculi, quòd est in semine femellæ, aut alterius generatiuæ virtutis, quæ est in seminibus. Quare intellige, quòd materia talis sulfuris est multum lucens fortiter munda, & ad puritatem deducta virtute ablutionum fortium & acutissimarum tali modo, quòd nullam vnctuositatem cremabilem, aut ardentem habet in se, nec aliquam humiditatem vaporabilẽ, nec phlegmaticam. Et cùm ita sit, quòd ipsorum quodlibet subtiliter sit subtiliatum, ad formam superiorum elementorum deportantur, & vt apparet simul mixta per calorem & dispositionem vasis viterini præfocantem & reflectentem vaporem

rem in seipso contra hospitium suæ conuersionis ligamento forti naturæ simul colligantur in vna sola re pura & minerali.

De cognitione caloris naturalis. Et de loco suæ dispositionis ad sulfur procreandum.

CAP. LXVI.

FIli humiditas argenti viui non potest congelari neque conuerti in sulfur, nisi per sui vasis virtutem, quod est de sua materia propinquum totum porosum & apertum. In ventre cuius est illa natura subtilis, quæ congelat argentum viuum in substantiam sulfuris in qua continetur pars caloris naturalis. Et ideo per suos poros argētum viuum habet ingressum, & per resolutionem dicti caloris naturalis ipsum, & ipsa in purum sulfur congelatur, & nisi corpus esset apertum & spongiosum, alio modo argentum viuum intrare non posset. Nam in natura, quæ totius artis & scientiæ magistra est & exemplar nunquam reperitur, quòd posset nutrire & crescere, nec augmentare rem aliquam, vel multiplicare in specie & re soli-

da compacta & clausa, sicut apparet in metallis in eorum specie manentibus. Et ideo dicimus, qui vult mutare metallum in metallum opus est, quòd ad primam suam speciem propinquam generi conuertatur. Quia ipsa metalla in sua propria specie permanentia non possunt permutari. Nam si permutanda sint, necesse est vt bonum permutatorem & perfectrorem ipsis habeant. Et si habeant permutatorem habebunt pati. Sed hæc passio duplex est secundum naturam conuertentis & conuertendi. Nam aut permutator erit argentum viuum simplex, tamen philosophicaliter intelligendo, aut erit sulfur in medicinam delatum. Quòd si est sulfur portatum in medicinam, corpus tunc habebit pati per conuersionem vnius in alterum, sicut cibus in substantiam animalis conuertitur sub conseruatione suæ speciei. Si sit argentum viuum, tunc corpus per resolutionem suæ naturæ & conuersionem eius, virtute argenti viui in substantiam sulfuris habet necessariò pati vsq; ad vltimũ passum mortis suę. Et ratio est, quia tale sulfur in aliquo loco reperiri non potest, nisi in profundiori sui ventris. Et cùm illud sit ipsorum pu-

ra natura, per quam in sua actione tenetur necesse est, quòd per corruptionem suæ substantiæ debeamus extrahere. quoniam sine illo non possemus creare medicinam perfectam. Et ideo reliquerunt in scriptis Aristoteles & Plato, & omnes alij philosophi, quòd species metallorum permutari non possunt in formam specificam, & speciem metalli, & sub conseruatione suæ formæ metallinæ, nisi primò in suam reducantur naturam primam, scilicet in sulfur & argentum viuum, à quibus postea creatur medicina & non antè, & non procedit vltrà. Et hoc intellige de perfectis corporibus, quia illa habent reuertere & conuertere imperfecta metalla ad perfectionem, sicut minor per maiorem rectificatur. Quare fili, cùm tale sulfur non posset haberi & multiplicari, prout natura docet, quousque corpora sint apta & spongiosa facta per operationem alleuiationis, certæ & verissimæ omnium elementorum, à quibus sunt composita. Ideo diligere debes corruptionem, quæ tibi aperit corpora per resolutionem, & conuersionem humidorum naturalium, quæ sunt vera elementa, per quæ

insipientes ignorant, & idiotæ causam si magisterium nostrum sit verum. Quoniam penitus ignorant aperitionem & aperturam pororum & foraminum clausorum & stimulationem virtutis actiuæ & multiplicatiuæ. Credunt enim impossibile quod nesciunt, sed mentiuntur. quoniam res non est impossibilis, cùm sit in actu reali & per artem fiat opere cuiusdam practicæ, quam si tibi abscondamus eam facere non poteris. Videre enim poteris opus distillationis & redistillationis, reuersionis & reiterationis, sed nullo tempore scies cognoscere magisterium supposito, quod ante te videris opus cópleri, nisi intelligas materiam quo habet transmutari. Fili non est nisi vnum opus, quod diuersimodè operatur secundum intentionem transmutationis de sua pura natura intellecta per operatorem cum omnib⁹ suis facturis. Item nisi habeas intellectum proprij modi operis naturæ, & ponas te ad distillandum, & credas bene facere cum illa, consumeres prius totum vitę tuę tempus, etiam si per mille annos haberes viuere, & semper distillares antequam adduceres ad bonum quatuor elementa, nisi primo eis mutatis, & depuratis

eo-

eorum non intelligas virtutes, & postea omnia sua signa si ea bene cognoueris in suis mutationibus, quæ fieri non possunt sine proprijs instrumentis, quæ tibi osten demus dum scias ea retinere. Iam tibi osté dimus quatuor regimina, si habeas intellectum, quæ sunt dicta & nominata conuertentia quatuor elementorum obediendo voluntati naturæ tanquam instrumenta. quare ipsa vertere velis postquam cõpleueris, nam alia vice tibi gratis præstabo. Et vocantur in nostro magisterio, primùm solutio: pòst depuratio: inde reductio, ante fixationem. Et per horum idnorantiam opera naturæ ignorantur. Et gustici rurales mendaces, & totus ignorãs clerus, prædicta tenent & credunt, quòd nostrum dictum magisterium asimilari non posit naturæ aliquo modo. Sed nos fili ex certa scientia tanquam amici fideles naturæ, qui scimus visibili certificatione ac experimento probato, ac sine fal lacia naturam propriè operari in suis proprijs locis siccis, calidis & porosis. Ideo nos in hoc casu & passu dicimus natura, nobis voluit demõstrare omne crescens, & multiplicans debet reperiri, & hospitari infra concauitatem & porositatem illi-

us quòd crescit & multiplicatur. Et ideo Hermes philosophorum, & Alchymistarum pater operibus naturæ prouidendo, & ipsam insequendo & assimilando in sua multiplicatione inuestigationes illius docendo inquantum possibile est in veris peculiosis, & vtilibus transmutationibus nos admonens docuit, & reperimus probato ac certo experiméto, quòd omne metallum solutum & dissolutum indiget necessario poroso hospitio, quod sit de propria ipsius materia continente de pura natura dicti metalli soluti & dissoluti, quod est dictum argentum viuũ. In quo poroso hospitio se habet cresci & multiplicari õne illud, quod natura multiplicat, prout facit omnem rem aliã, quę in actione multiplicationis est. Ideo fit corpus porosum, vt crescendo possit dilatari & in ipso præfocari, conuolui mundari & purificari in naturam illius conuerti, quòd est conuertens & multiplicans. Et quando corpus est spongiosum recipit illud, quod amisit magis virtute motus sui caloris naturalis, qui motus est in attractatione nutrimenti, & nutrimentũ mouetur in partibus illius, quod nutritur prout mouetur & trahitur per aliquã virtuté loci. Fili causa attractationis nutrimenti

menti inquantũ est in loco ad quẽ attrahitur nutrimentum est fortitudo & virtus generatiua,quã alio modo nominamus calorẽ naturalẽ & philosophicum in nostris secretis,sine quo nulla res creatur, cùm sit virtus & potentia naturæ. Et ideo porositas indiget aeritate naturali, quæ est subiectũ & proprium retinaculũ dicti caloris,quæ quidem aeritas manifestatur in calore nigro, quando elementa bene mixta sunt & corpus est combustum & arsum. Et si elementa bene mixta non fuerint,iam non videbis nigredinem,quę est caloris manifestatio. Ideo quia nigredo ostẽdit,quòd corpus non remanet priuatũ neq; pulsum à virtute actiua. Virtus aũt actiua est suus calor elemẽtaliter & instru mẽtaliter. Et hic est, qui causat nigredinẽ quãdo in suo humido operatur. Et quando operatus est in suo humido,demõstrat quòd ipsa elemẽta sũt fortiter mixta quãdo aqua in ꝓfundiori corporis bene penetrauit,& resoluit & dissoluit calorẽ qui humido radicali est ligat' in calore nigro. Ideo quando humidũ radicale quod est ignis subiectũ separatur à corpore in sua calcinatiõe,tũc suffocatur calor naturalis, quia suũ subiectũ ei deficit & corpus in calore rubeo manifestatur quod opus est

ſine lucro, quoniam naturalis calor receſſit, & corpus ſine vita remanet. Fili humiditas quam tibi diximus eſt materia ſpiritus, in qua naturalis retinetur calor & hoſpitatur, & in calefaciendo operatur cõtra humidum ſuum, & generat nigredinem. Nam cùm ſit ſeparatus à vero temperamento neceſſarium eſt, quòd habeat operari inquantum eſt ignis. Et quoniam non habet aliud ſubiectum, quod ei refrenet actionem ſuam per qualitatem cõtrariam, prout primò faciebant aqua & terra, in quibus erat ligatus, & per quem erat temperatus, quia ipſe eſt calidus multum ardet, & comburit ſuum proprium ſubiectum, in quo retinetur & facit totũ nigrum ſicut carbo. Ideo fili attẽde, quòd talis humiditas in qua hoſpitatur naturalis calor non ſeparetur penitus à corpore per ignem exceſsiuum extraneum, quando eris in ſuis naturalibus & proficuis calcinationibus. Nam poſtea trahere non poſſet nec conuertere lapidis nutrimentum, quia non eſſet principale agens, etiam multiplicatio deperiret omnino. Ideo quòd attractio fieri non poteſt aliqua niſi per caliditatẽ & humiditatẽ à quibus cauſatus eſt & factus naturalis calor.

De

De effectu ignis, & quomodo ipsum appellamus in nostro magisterio.

CAP. LXVII.

PRopter antè dictas rationes intelligere potes,& euidenter discernere, si talis calor causatur in omni re generatiua.Sed cùm visum sit, quòd omnis res generatiua in se habet operationes contrarias, dictus calor captus modo prædicto tanquam calor & instrumentum naturale,nō est ōnino vnus in forma & in virtute,imo de pluribus formis & virtutibus secūdū vim & posse,quod accipit specificè, & in speiali per determinationē subiecti in quo est.Et ideo nulla res defendit nec phibet quin habeat operationes multas & mirabiles,& formas notabiles, quarum quælibet est ei propria & naturalis. Fili virationis extraximus potentiā naturę,quę occulta erat, & absconsa in manifestū, & rationem exquisiuimus per virtutem sensus intellectus:nam illi sunt primò cognitiui,& cognitores substantiarum & ope-

rationum naturaliũ. Et hoc totum directum est & cognitum experientiæ instrumento, virtute cuius tibi manifestamus, prout vidimus, quòd quælibet dictarum operationum diuersarum est de diuersis mensuris aut fortior, aut debilior. Sed hęc diuersitas causata est per diuersitatem mixtionis elementorum. Cuius mixtionis nõ est tantũmodo, nisi vnꝰ actus in genere. s. distillare & redistillare, & dissoluere & congelare, & per causam illius reiterationis est magisterium nostrum per ignorantes mundi reputatum ludus puerorum aut mulierum, vel vnum monstrum capite & cauda carẽs, sed qui parũ sentit, parũ scit, & tantum sciunt ipsi. Dicimus vlterius supponendo, quòd dicta mixtura sit terminata, vel non quanto calidior erit calore narurali, tanto erit calefactiua & desiccatiua humoris Mercurij, & magis effectus suos imprimet in dicto Mercurio, quousque sit ipsemet in suum simile conuersus ratione virtutis vincentis virtutem humoris, qui dicitur Mercurius, licet quandoque calor naturalis intantum, quantum est paucus & infixus in materia grossa, hoc nõ possit facere, nisi informetur seu adiuuetur per calorẽ extrinsecũ sapienter

pienter administratum per naturalem operatorem, sicut in creatione sulfuris est visum sua multiplicatione. Et hoc est, quòd opera naturæ in contrarietate fiunt respectu virtutum effectualium, quę sunt in elementis, & secundum materiam aut naturam illius capiunt dictæ virtutes determinationem. Nam virtus agens quando est in humiditate exhalatiua & volatiua cito penetrat omnẽ humiditatem condensatam sine adiutorio extrinseci caloris. Et quoniam humiditas in qua ęrat dicta exhalatiua virtus separatur & dimittit suam virtutem in corpore densato, quando postea est vacuum virtute sine aliqua impressione remanet. Ideo tibi dicimus, quòd humiditas cito recuperatur, & deinde statim deperit. Sed in sicco est causa contraria, & hoc per contrarietatem humidi & sicci. Nam si humidum est alicuius operationis, sicci operatio est cõtraria. Contrarietas est, quia impressionẽ grauiter accipit & grauiter eam dimittit. Itẽ humidũ hoc agit sine accidentali igne, & siccum non. Et ideo, quoniam siccum igne indiget ad impressionem complendum, illud siccum quantum possumus subtiliamus, & in humido miscemus quousque sit

ſit medium temperatum,& mediocriter ſubtiliatum,vt cum adiutorio modici caloris faciat penitus in ſuo corpore nobilẽ impreſsionem.Sufficit tibi tamen ad hoc agendum calor ignis communis excitantis,& calor communis naturæ operantis, de quo tantum diximus,quòd nos intelligere potes.Opus eſt tibi fili,quòd dictũ calorem plantes & ponas in terram ſubtiliſsimam, vt groſſum terreſtre non eius impreſsionem impedire poſsit. Et huius rei ſume exemplum in ſubtilitate humidi. Fili dictus calor eſt tanquam principale effectiuum totius illius quod petis, quoniam id quod non eſt niſi potentia defert in actum manifeſtum cum experientia manifeſta ratione adhærentiæ colligatæ à calore & inſtinctu naturæ. Qui quidem ignis intantum, quod ignis eſt nullo tempore facere poteſt.citius enim materia per eum incineraretur, quia non operaretur ſicut inſtrumentum organicale, ſicut facit calor innatus in compoſito & influxus in eo à ſole & ſtellis, & non ab igne communi, ſicut multi credunt per eorum ignorantiam magnam: nam quando dicimus, quòd lapis per ignẽ generatus eſt, non vident aliũ ignẽ, nec alium ignem

gnem corparaliter credunt nisi commu-
nem ignem, nec aliud sulfur, nec aliud ar-
gentum viuum, nisi sit vulgare. Ideo ma-
nent decepti per eorum cæcas æstimatio-
nes inferentes, quòd causa sumus suæ de-
ceptionis, & quòd dedimus intelligere rē
vnam pro alia. Sed non est verum salua e-
orum pace sicut probabimus per illa, quę
philosophi posuerūt in scriptis. Plures e-
nim facti sunt filij Hermetis, & nos simili-
ter sicut in pluribus verbis & locis nostro
rum voluminum, & specialiter in arte cō-
pendiosa magisterij nostri ad illuminan-
dum euidentiam & certificationem om-
nium filiorum doctrinæ declaratum est,
scilicet, quòd solem appellamus ignem &
vicarium suum vocauimus calorem na-
turalem. quia defert fortitudines solis cū
adiutorio caloris communis, sicut patet
per eius effectum. Nam illud, quod agit
calor solis in mineris metallorum in mil-
le annis, ipse calor naturalis facit in vna
hora supra terram. Item nos, & multi alij
vocamus eum filium solis. Nam primò
per solis influentiam fuit genera[illegible]is per
naturam sine adiutorio scientię, v[illegible] artis.
Et ideo Aristoteles vocauit solem p[illegible]em
& terram matrem omnium vegetabiliu[illegible],
qui

quia ſol impregnat terrã calore viuificatiuo. Et poſtea in naturalẽ cõuertit calorẽ, qui multiplicatur adiutorio caloris ignis in noſtro magiſterio. Vnde pòſt per ipſos philoſophos clamatus fuit filius ignis, vt ſuprà dictũ eſt & oſtẽſum. Idcirco iã manifeſtatur, quod philoſophi dederunt eũ in magna, claritate. vel ſi occultauerũt cũ magna obſcuritate. Sed tibi qui nihil vidiſti, neq; perſcrutaſti in philoſophia, quomodo potes cogitare, quòd melius tibi dare poſſum⁹? Vide & cõſidera, aut tibi poteſt ſufficere hoc, quod modo volum⁹ dare ſine aliquo rigmate, hoc eſt ignis naturalis, qui generatur per ſolẽ & multiplicatur cũ adiutorio ignis cõmunis ac diſpoſitione philoſophi. Nã ſi aliquis trium igniũ deficeret in arte, totũ nihil valeret. Ideò apparet, quòd filius eſt ſolis, quãdo per eũ naturaliter eſt genitus. Et fit poſt hæc filius ignis, quoniã per illũ creuit & multiplicatus extitit in virtute ignis innati. Et iterũ filius eſt philoſophi, quoniã per eũ fuit rectus & gubernatus vſq; ad ſuæ perfectionis finẽ. Et ſic oſtẽſum eſt, quòd tres patres habet. Primus eſt cauſa ſuæ generationis. Secũd⁹ eſt cauſa ſuæ multiplicationis. Et tertius eſt cauſa ſuæ perfectionis. Ideo tibi dicim⁹, quòd capias terrã noſtrã impre-

pregnatā à sole & nutrias bene puerū per nutrimentū subtile. Nā ille debet stare in loco solis, habēs & portās fortitudines patris sui in se ipso, & pater cōcessit filio suū posse. Iste est aurū nostrū influxū, siue sol noster, cū est nostra anima, & nō in alio. Postea est æs nostrū, in quo dictus est sol, & est terra leprosa & nigra, in qua aurum vulgare corrūpitur. Honora ergo naturā illius, & habeas eius virtutem in notitia, quia lapis est honoratus, repertus in hospitijs desertis, & est intus inclusus velut magnū secretū & thesaurus incātatus. Itē fili materia nostrę medicinæ debet esse bene quatuor rebus munita ex quatuor elementis. Prima est proportionalis mixtio quatuor elemētorū, tali modo, quòd op⁹ est tibi, quòd ignis naturalis adiuuetur per calorem digerentē, & aqua per fluxū sicci, quod versum est in humidū, & aer ad finē quod dictū humidū possit inspirari in terra, & terra propter cōsistentiā suæ substātiæ & retentionē figuræ virtutis cœlestis, quæ forma erat & est in calore & in spiritu. Et in hoc opus est, quòd proportionabiliter misceatur secundū mensuram, quæ dicta est geometrica mensura & non postea æqualiter in quantitate, sed in quanto requirit ad virtutem & speciē, vel sulfu-

sulfuris vel medicinæ, & hæc mixtio est prima & principalior res necessaria, quam omnis materia generationis requirit. Secunda est, quòd materia habeat potentiam bene lapidificatiuam, vel vegetatiuam antequam clamari poßit munita à vapore sulfuris, & non sicut anima vegetabilis est in plantis, sed sicut in fine capituli de virtute formatiua dictum est, & tertia & quarta sunt, prout dicemus plane in capitulo sequenti de fortitudinibus & virtutibus.

Quomodo Artista se debet habituare pro imbibitionibus mensurandis, habendo respectum ad fortitudinem ignis, qui dictus est naturæ instrumentum.

CAP. LXVIII.

TAmen fili damus tibi pro memoria & præmeditatione, quod in imbibitionibus habeas te temperatè secundū quantitatem virtutis ignis naturæ, quia tunc oportet, quòd virtus ignis militet contra aquam, sicut victor vi sua & fortitudine

tudine vincit parem ſuum in bello. Ideo neceſſe eſt, quod virtus aquæ non ſeparet calorem naturalem, quia pro modico reſolueretur & diſſolueretur ipſius vegetabilis virtus, & conuerteretur in naturã aquæ, ſed in maiori calore. Et huius rei dat exemplum natura, quòd fortior debiliorem vincit propter minorem ſuccur ſum. quare conſidera, ne ille minor ſucceſſus ſuperet, poſtquam vis cum ſenſu agere. Nam opus eſt, quòd ſicut aqua vincit ſulfur, & vertit eum per diſſolutionem ad naturam ſuam, tali modo non eſt opus, quòd ſulfur habeat poteſtatem vincendi argentum viuum. Nam primò vicit eum, & ipſum vertit per congelationẽ ad proprietatem ſuæ nobilis naturæ, & proſequendi eam, & terminandi ad propriam naturam argenti fini, clari & precioſi. Et hæc conuerſio fit per reuerſionem differentiæ, quæ mouetur à concordantia, ſicut oſtendit ratio naturalis, & experientia nobis certificauit confortando virtutem lapidis ei condonando tantum ſuccurſum, & quouſque habeat potentiam conuertendi argẽtum viuum noſtrum, quod quidem primò ad ſui ſimilitudinem ſuis virtutibus eum conuertit. Fili quoniam

S omnium

omnium corporum mensura & temperamentum fuit per suorum confortationē membrorum. Ideo districtè scire oportet, non tantum qualis res sit, sed quot modis, & quibus modis potest & debet operari. Et per illud posse visibiliter ostensus est ignoranti effectus, per quem habet notitiam potentiæ, quoniam in rebus generalibus sapiens & ignorans participant in notitia. Et hoc ad cognoscendum rem, quæ coram eis manifestè ostensa est. Et de hoc manifesto æque bene notitiam habebit fatuus, sicut sapiens. quia vnus & alter habebunt notitiam, quòd materia est talis, vel talis. Sed quando virtus illius confortata est, & quomodo citius potest facere & demonstrare suam operationem scit vnus & non alter. Nunquid scis fili, quòd vna res est ante omnes alias res & generalis, quę omnem materiam, & omne corpus, & omne membrum in virtute sua non debilitat, neq; confortat, nisi amore operis, quod dicta virtus debet facere insequi, & attingere, & si postea cōsecuta fuerit, v[el] nō, illud opus statim cognoscētur per ignorantē sicut per sapientem, si erit perfecta, vel imperfecta? Sed propter hoc nō habebit ignorans iam scientiā maiorē

aut

aut notitiam de dispositione materię, nisi in quanto ille, qui viderit hominem & dicat, hic homo infirmitatem patitur, vel habet malam dispositionẽ in corpore, & hęc est generalis causa dicendi ignorãti prout & sapienti, & ita bene cognoscendi per vnum sicut per aliũ. Sed iam propter hoc ignorans non cognoscet proprietatẽ dispositionis virtuosæ, per quam corpus vel materia attingat, vel non attingat suas operationes bonas aut malas, & nisi illam cognoscat, nũquã habebit notitiã debilitandi eã, vel cõfortandi. Idcirco tibi dicimus, quòd totũ hoc non potest consummari, nisi per discretionẽ rationis naturalis informatæ per instrumentũ, quod mouetur ab intellectu respectu euidẽtiũ experimẽtorum non sophisticorũ, propter quę õnis ignorãs est quasi exul & bãnitus à nostro magisterio per tales ignorãtes sophisticos & mendacijs plenos. Testificat hoc philosophus filijs veritatis per euidẽs exẽplũ, quod medicus bestialis est & nihil scit, qui tantũmodo dicit, hoc corpus patitur debilitatẽ virtutis, nõ melius indicat de dispositione corporis, quã vnus rusticus ruralis, qui nec magis, nec minus dicit: imo illud dictum dicetur & multi-

plicabitur in ore rustici. Quare manifestè patet, quòd nisi ratione euidenti ac discreta dispositio virtutis proprietariæ non est cognita per consideratam artis nunquã sciet credere illam virtutem, quæ cremen tum facta est per viam confortationis & debilitationis. Nam confortatio vnius non potest fieri sine debilitatione alterius, sicut manifestè patuit omni tempore, & apparebit in dispositione lapidis nostri.

Quomodo debilitatio vnius est confortatio alterius. Et quomodo per confortationem virtutis mineralis generatur lapis noster.

CAP. LXIX.

Filli omnis debilitatio corporis dissolutio est, & omnis dissolutio ipsius est eius labilitas temperamenti. Et omne temperamentum est restauratio rei deperditæ, & ideo conuenit cùm lapis noster habeat debilitari per dissolutionem, diuisionem & corruptionem, quòd virtus aquæ in qua indiuidua naturæ fugiunt in omni-

omnibus suis speciebus & virtutibus elementalibus habeat se confortare ad faciendum coniunctionem & vnionem rerũ alterarum in noua generatione mixtarũ, vt per succursum huius confortationis virtus aquarum cõfortatarum possit melius & aceeptabilius appropriari cõtra debilitatis aduentum, & bona exuberatione obtinere potestatem vincendi virtutes lapidis nostri debilitati ad conuertendum in se, & suam qualitatẽ ac naturam. Et per hanc conuersionem sic factam per debilitationem vnius, & confortationem alterius est lapis noster comparatus homini submerso in imo aquæ golfo magno. per hunc modum oppositum patenti ratione nobis ostendit sapiens natura, quòd virtus lapidis debilitata potest confortari per debilitatem virtutis aquæ confortatæ igne in modum, quòd habebit potestatem conuertendi aquam ad suam naturam, scilicet, quòd illud, quod erat de natura humida in naturam siccam reuertetur per modum temperamenti, & quòd illud, quod erat de natura frigida conuertetur in calidam. Sed antè opus est, quòd natura sicca conuertatur in humidum: nam in omni transmutatione e-

lementorum eſt talis tolerantia,& paſsio præcedit tranſmutationem ſubſtantiæ, ſcilicet antequam ſubſtantia poſsit tranſmutari perfectè,quod virtus elementati tranſmutãtis obtineat in ſuo poſſe partes elemẽti tranſmutãdi,& quòd fixetur in illo ante tranſmutationem ſubſtantiæ,& ſe miſcendo tali modo,quòd illud elementum habebit materiam in aliquo alio elemento.Et ideo eſt aſsignata ratio, qualis differentia ſit inter elementum,& alterius elementi virtutem, ſcilicet, ſi in tres doctrinas notatas & notandas noſtri magiſterij,quæ dicunt opus & quietem noſtri lapidis dulciter & magno ingenio habet aſcendere de terra in cœlum. Et alibi opus eſt, quòd de cœlo in terram deſcendat,& ibi recipiat ventum quietis, qui lapidem fixat portatum in ventre venti volãtis. Qualitercunque ſit fili, ſic intelligas, quia noſter lapis per paſsionem & tolerantiam ſuæ naturæ habet opus tranſire per qualitates omnium aliorum elementorum antequam ſit perfecta medicina. Et ideo ſi ſiccum petroſum verſum ſit in frigidum petroſum,ibi habet pati. Et ſi frigidum lapidoſum quod eſt paſſum vertatur in humidum, ibi etiam habet

habet pati, quousque sit perfectè humidum. Et si humidum petrosum vertatur in calidum, ignis noster accẽsus est inextinguibiliter, neque vnquam deficiet, & medicina nostra ad complementum perfectum est deducta. quia nobilis natura reliminando & rotando per omnia sua elementa transiuit vbi calores & caliditates sustinuit, quare tam nobilis est.

Quod conuersio lapidis in argentum viuum, non est nisi conuersio elementorum vnius solius naturæ.

CAP. LXX.

IDeo fili tibi sit declarata doctrina philosophi dicentis, quòd conuersio lapidis in argentum viuum non est, nisi mutatio naturarum. Non intelligas tamen, quòd substantia lapidis nostri sit plures vel diuersæ naturæ, cùm non sit nisi vna tantum substantia conuersa de toto in totum. Et antequã aliquid faciamus, nos expectamus, quousque acceperit appe-

titum ſe tranſmutandi in aliud elementũ, ſeu qualitatem alterius. Et ideo tunc portamus eum in elementariam diuiſionem in quatuor partes ſecundum inſtinctum, & ſtatum ſuæ puræ naturæ, quæ vult ſeparari omnibus viribus ſuis à corruptione, vel à re quæ in eo eſt corrupta, in qua multum patitur, in tantum, quòd ad mortem venit, & quælibet ipſius pars ad proprium elementum ſuum. Quia nulla pars naturæ poteſt eſſe ſine elemento proprio de qualitate, cuius induta eſt, quouſque veniat ad expoliationem eius virtute alterius quam qualitatem appetit natura, nec tota natura in ſolo elemento frigiditatis ab extra quouſque per elementum ſit terminata ignis, quia tunc eſt de natura magis calida. Fili attende, quãdo dicimus elementatum, hoc eſt elementum, quod per naturam ſuam, quæ eſt vna pars noſtræ totius naturæ lapidoſæ, in qua eſt vnum elementum elementale. Et elemenſale dicimus ad differentiam, quia vnum tolum elementum elementale tardat corruptionem fiendam, & tardat generationem in ſeipſo. Et ideo ſimplicia elemẽtorum operantur & proficiunt in hac arte. quia in ipſis non ſunt eſſentiæ primæ elemen-

elementorum, in quibus ſunt virtutes, quæ mundificant, generant, & corrumpunt. Et ideo ſcias, quòd elementa ſimplicia ſunt extra corruptionem & generationem, & cauſa eſt, quia non ſunt obedientia nobili naturæ, quę omnia facit naſci. Et ideo nos & omnes philoſophi prædeceſſores dicimus, quòd magiſterium noſtrum poteſt fieri naturaliter, niſi de quatuor elementis, quę dicimus compoſita coniunctim, & diuiſim. Et in illis natura, quæ eſt homogenea metallorum, quieſcit integraliter & deportatur.

Quomodo lapis noſter mutat ſe in omnibus qualitatibus elementarijs.

CAP. LXXI.

HAEc eſt lapidis noſtri natura, quæ poteſt mutari in omnes qualitates elementales, in quas bonus conſiderator artis vult mutare. Et iſta elementa dicta ſunt qualitates compoſitæ, quæ habent poſſe conuertendi naturam hanc de qualitate in qualitatem, primò in ſiccum, ſecundò in humidum, tertiò in frigidum,

quartò in calidum, ſecundum quod pars naturæ per diuiſionem, vel tota per coniunctionem ad complexionem ſui elemẽti fuerit confortata vel debilitata. Fili lapis noſter nunquam fieri poteſt, niſi de pura natura, prout quilibet ſapiens Artiſta ſcire duobus modis poteſt, ſcilicet, ſcientia ſpeculatiua cum intellectu moderata, & experientia viſibili perfectæ luciditatis & claritatis magnæ. Et de hac ſola natura facta eſt tantummodo noſtra medicina, & ſine iſta non, prout declarare proponimus in ſecunda parte huius libri. Cui nihil miſcere velis, ſi videre ipſius potentiam intendas, niſi tantummodo res, quæ ſunt de ſua propria natura, à quibus habet confortari atque nutriri, quouſq; fortitudo ſuæ naturæ, quæ debilitata fuit ab illis rebus poſsit creſci per nutrimentũ perfectum contra bellum ignis. Fili quoniam hæc materia eſt de ſubſtantia ſubtili, & ſtatim intrans ac penetrans elementorum qualitates, & in qualitatem illius elementi, quam reperit abundantiorem in illa conuertitur: ideo quando lapis noſter r[illegible]atur, & ruminauit omnia elementa ſec[illegible]dum velle naturæ, & intrauit purus, & mundus in regione ignis ſui, tunc ignis philo-

philosophiæ perpetuò accensus est, quādiu elementa durare poterunt in mundo & mundus deficiat. quia lapis noster est sicut materia elementorum, in qua formā suam ponunt, & in qua retinentur, prout natura in omni generatione demonstrat. Et quia lapis noster est subtilis substantiæ in ea descendunt purorum elementorū qualitates, & condensantur, & capiuntur, sicut in lardone rato. Nam elementa sunt quæ dant tot virtutes eidem substantiæ, quot penetrare, intoxicare, ac impotionare potest, & mirabiles operationes facere per potentiam, quam accepit & acquisiuit in bello magno altarum & bassarum virtutum, & potentiarum. Et ideo ipsa vincit omne superius & inferius cum fortitudine sua magna, & est in natura secretissima res & multum mirabilis, quam simplices tenent & reputant ad miraculum, vel incantationem, aut artem magicam, cùm ipsorum memoria non posit eas habilitare ad intelligendum magisterium nostrum, quod per naturam & in natura & de natura fit.

Quod

Quòd tota substantia nostri lapidis est essentialis.

CAP. LXXII.

O Vos pueri doctrinæ intelligatis, quòd si hęc natura nõ esset de subtili substãtia tota, omnis essentialis essentialitas elementorũ purorum nõ posset imprimi, nec posset supra substantiam dominari. Et si elementa alia, quodlibet secundum suam naturam non dominarentur basis elementis in qualitate, substantia non posset intrare neque penetrare, nec ingressionem habere. Et nisi habeat ingressionem, non posset colorare, neque per consequens dominari, & dare alias differentias speciales secundum cõplementum actionis nostri intellectus, quod medicina nostra habere debet, secundum proprietatem suam igneam, per quam oportet quòd ignis dominetur, & hospitetur in ista suprà dicta substantia. Item, et si hæc natura de subtili substantia non esset, non posset habere fusionem vniformem, neque dulcificationem continuam, nec vna pars bene consequeretur aliam, & per hanc proprietatem opus est, quòd

quòd aer in dicta substantia dominetur, hoc est, quòd lapis noster de natura aerea sit generatus. Nam alio modo proprietas aeris in eo dominari non posset, nisi de vera eius substantia generaretur. Pari modo per oppositũ est de duobus alijs elemẽtis: sed pro causa antè dicta ipsorum substantia in aeris substantiam cõuersa est. Quare tibi sit reuelatum, quòd substantia aeris exiuit à substantia aquæ, sicut aquæ substantia exiuit à substantia terræ. Quare patet, quòd à terra exiuit tota lapidis nostri substantia mirabilis. quoniam si natura ipsius non esset in aliquo esse substantiali, iam siccitas neq; frigiditas, quæ debent esse in temperamento ignis & aeris in dicta natura nõ possent ligari, prout opus est ad perfectam fixionem. Ideo necesse est tibi terram habere subtilem, & non illam, quam cum pedibus calcas, sed illam, quæ volat supra caput tuum, quã accipe & amplectere, & charam tene, propter ipsius proprietatem. quia sine ipsa nullũ fixũ temperamentũ fieri potest. De istius temperamenti natura philosophus loquendo dicit, quòd non est cali[illegible], nec frigida, nec humida, neque sicca, & [illegible] vtrumque est. Dicimus, quòd non plus

tenet

tenet de vna quantitate quàm de alia, nisi quantum opus est eius temperamentum suæ proprietatis, quæ per concordantiam facta est de differentia speciali nostrorum elementorum. Et qui ad tale veniat temperamentum dignus erit poni ad mẽsam duodecim parium.

Quòd medicina debet esse de subtili substantia.

CAP. LXXIII.

IDeo vos intellectu filij potestis cognoscere, quòd medicina nostra debet esse de pura & subtili substantia. quia sic nobis dimisit philosophus in scriptis per doctrinam probatam in veritate claræ experientiæ dicens: Quare tibi dicimus, quòd opus est, quòd de fortiori & subtiliori substantia, & fusionis liquabilioris medicina nostra sit, quàm sint corpora metallorum & fixioris retentionis, quàm argentum viuum in sua natura. Ideo tibi dicit philosophus Hermes, quòd separes subtile à spisso, & purum ab impuro ad habendum dictam substantiam, & simplum à grosso, vt de leuiori & meliori puro nostra ...sit fieri medicina ad finem perfectionis, sed in in faciendo ipsam separationẽ non est parua sciẽtia. Sed multi sunt,

quibus

quibus propter intellectus cęcitatem hæc ſeparatio eſt abſcondita. Et quando ipſi non intelligunt illud, etiã non intelligũt rem, in qua in præſumptione inflati ſunt, quòd æſtimant intellectum habere apertum, & habent ipſum totum inſeratum & clauſum, ſicut iſta ars poteſt eis manifeſtare in clara experientia, quæ eſt in veritate. Ideo iſta ſcientia tibi ſit ſpeculum veri intellectus, ſi viam rectã habere cupis in alijs ſcientijs. quia iſta tibi monſtrat ratione tangẽtem veritatem per claram experientiam, quia illa non ſuffert aliquam probationem, nec rationes, nec argumenta logicalia, quæ ſunt longinqua & remota de claro intellectu. Et plures alij ſunt, qui nõ poſſunt intelligere, niſi quantum poſſunt corporaliter videre. ſ. res quotidianas & mũdanas, & in in illis per nimiã viſitationem intellectus ipſorũ eſt iunctum & ibi arreſtatum. Et ideo, cùm illud eſt oppoſitum, & contrariũ ſine aliquo medio ad noſtrũ rectũ & verum intellectũ, & illa de cauſa ipſi, pieċti & multũ remoti ſunt de noſtro naturali magiſterio, ſicut populus expulſus & condemnatus de noſtro ſupremo ſecreto. Tibi autem fili, qui nos intelligis, es de electis in arte noſtra diuiſi-

diuiſimus teſtamentum noſtrum, in quo theſaurum perpetuum inuenies, ſi in manibus tuis peruenire poſſit, & à te obtineri. Audi quid dicimus, quoniam non breſca, nec zuccara, nec balſamum aromaticum, quod tantum te faciet delectari, ſicut faciet noſtrum confectum, ſi ſemel tantum guſtaueris vnum paruum ſaporẽ, iuro tibi, quòd de illo habebis maiorem famem comedendi, quàm prius.

De recapitulatione, quomodo de vna ſola natura ſit omne id, quod quæritur.

CAP. LXXIIII.

Recapitulando dicimus fili, quòd res iſta cùm ſit vnius ſolius naturæ, & de iſta tantummodo facta eſt, quam omnes non habentes, vel potentes, aut datores, & etiam habentes, & diuitias cõſiderantes, & poſtulantes deſiderant & petunt. Quapropter iſta natura per concordiam amoroſam, & abſque violentia aut fortificatione combuſtibili, & ſine trituratione manuũ, aut de mollitione per calorem ſui ipſius abſque ſenſibilitate ſuæ proprietatis naturæ mutatur de vna qualitate

litate in alteram. Nam ea existente in sua prima natura vel qualitate non valet tantum de fumo, sed quando transiuit per rotam circuli, tunc est incomparabilis & perdurabilis thesaurus. Fili adhuc tibi dicimus, quòd antequam hoc natura posit pertransire per rotam circularem elementorum, necesse est, quòd diuidatur in quatuor partes, vt pertransire posit per quatuor qualitates elementarias, scilicet, de sicco in frigidum, & de grosso in simplũ, de frigido in humidum, & de ponderoso in leue, & de humido in calidum, & de aspero, leuę, aut suaue, aut dulce, & molle & placidum per dulcificationem amari. Sed hæc diuisio non potest fieri per mutationem naturæ sine perditione proprietatis, nisi natura, quæ est in massa dura & sicca cum omnibus suis partibus reuertatur ad similitudinem ipsius primæ naturæ, in qua mundus erat primò constitutus diuina potentia in modum formæ confusæ, in qua erant omnia media confusa, sine quibus natura complere non poterat operationes suas, quando sp[illegible]ritus sanctus diuinus portabatur super a[illegible]uas, quæ occupabant partes omnium a[illegible]rũ elementorum, sicut Deus & Dominus

T noster

noſter creator ſuptemus naturæ ordinauerat in eodem momento ſine temporis occupatione, antequam placeret facere mirabilem ipſorum ſeparationem ſiue diuiſionem. Hanc operationem fecit redemptor noſter oſtendendo primæ naturæ, qualiter operari debebat per nobilem intelligentiam. Et hoc non intelligatur, niſi de tota natura, quæ primò fuit creata ex nihilo, & pòſt in tres partes diuiſa cum certa menſura. Et de prima puriori creauit angelos & cœlum imperiale, per hanc luciditatem & puritatem participant animæ puræ angelis in natura, qua participatione facta eſt inter eos vnio vera in glorificatione magna, & de ſecunda parte naturæ minus pura fecit Deus firmamentum, ſicut ſuprà declarauimus in capit. formæ maioris: ſolem etiam ſtellas & lunam, & dedit cuique ſuam virtutem, quæ in natura rebus inferioribus participant. Et de tertia parte minus pura fecit Deus hunc mundum, & compoſuit quæ in eo ſunt, prout ſcriptum in hoc præſenti teſtamento in modo tibi dicto. Sic fecit Deus Dominus noſter naturã diuerſam, vt res ex qualibet fieret ſecundum eius voluntatem proprium verbum, & edictũ

ad

ad suam certitudinem propriam: nam de puriori fecit rem meliorem, de impuriori verò minorem. Et sicut scriptum est in ratione naturæ, quanto res est melior, tanto ab altiori natura procedit. Quare patet, quòd natura inferior minus in puritate perfecta indiget alta in omnibus operibus suis, antequam ad suæ perfectionem operationis perueniat. Si ergo natura superior dat sibi de puritate sua tanto plus, quanto melius inferior natura appropinquat ei ac suæ claritati, luciditati, puritati, ac lumini ipsius per attractionem superioris naturæ. quæ facta est propter conuicinitatem, ac fortem, & vniformem nexum coniunctionis ante ipsorum diuisionem, & hoc propter associamentum rerum quintarum, & quintæ essentiæ libro declaratarum sub consideratione tibi fili tradita per agiographum spiritum. Quapropter apparet, quòd primò erat totum vna natura.

Quomodo debet intelligi magisteriũ respectu constitutionis mundi, scilicet istius magni mundi facti per Deum.

CAP. LXXV.

NVnc loquemur de tertia parte, hoc est de natura bassa. Ista est natura, quæ facit diuersitates tantas in hoc mundo. Et de ista dixi superius, quòd tu debes strictè intelligere, aliter poteris in errorē cadere. Et ideo nolo magis tibi dicere, nisi tantum quod tibi posit sufficere ad intelligendum secretum, quod datum est nobis. Vnde fili intellige huius magni cōstitutionem mundi, quem Deus omnipotens post naturæ creationem fecit in forma confusa, scilicet, quòd omnia elementa erant mixta tali modo, quòd ignis nec terra, nec aer apparebant, nisi in forma confusa aquæ, quæ vsque ad circulū attingebat lunarem, sic quòd ignis calorem, nec aer humiditatem habebat, nec terra siccitatem, imo totum in frigiditatem versum erat propter suarum confusionem naturarum. Quoniam de quanto natura aquæ magis erat frigida, de tanto naturā in calidam magis stringebat, scilicet ignis, ad profundum aliorum elementorum, & per consequens naturam aeris magis puram, cùm aer sit cibus & materia ignis, cùm mirabilis ipsorum per potentiam

tiam diuinam facta fuit diuisio, & quodlibet eorum fuit associatum & hospitatum in suo loco secundum debitum naturæ, fuit postea repertum, quod in terra remansit de igne & alijs elementis, in quibus cetres quæ rebus coniunctis participat. Ac si vitrum plenum aqua clarescit & lucet in medio aeris supra rotundum, & percutit incassum per substantiam & saporem aquæ, & aqua plena de substantia quinta ascendendo in natura sua alta approximatur, cùm hoc facere sit debitum naturæ. Hoc sit tibi per figuram reuelatum. quia debes scire, quòd natura non operatur, nisi per suum velle, eò quòd respicit voluntatem magistri sui Dei Domini nostri, vt sibi satisfacere posit, quia eam creauit, & per illam voluntatem Deus fecit & facit per naturam omnia, quæ videmus, & non per miraculum, sicut tempore diluuij, quando per amicabilem concordantiam Deus supremus subtraxit stellarum virtutem, quæ trahebãt aquas à maribus, quæ in alto pendent supra regionẽ aeris, & postea ceciderunt inferius in pluuijs, aut grandinibus cooperiendo totam terram, quia deuiatæ fuerunt à parte illius climatis in aliud, vsquequo ad ipsarum

locum reuersæ sunt ad complendum diuinum velle. Fili si Deus vellet, quòd duo montes vnus ab oriente, & alius ab occidente in vno congregarentur in medio terræ, & essent vnus mons statim fieret, & non per miraculum, sed per aperta & habilia instrumenta virtuosa, quæ Deus posuit in natura per sapientiam totius ipsorum concordiæ, per quam suas faciunt actiones. Et sic totum opus naturæ non est occultum Deo, sed mundanis hominibus. Ideo fili, si aliquid facere vis omnĩ tépore fac per naturam, & inde scias concordantiam naturæ, quia sine ipsa vllo tempore nihil facere poteris. Ideo quia nulla res mundi, quæ faciendo est, est extra terminos, nec itinera naturæ, quin per illam & de illa, & in illa sit facienda.

Quomodo terra plena est intelligentiæ, & quomodo operatur. Et de creatione Adam & Euæ. Et quomodo magisterium nostrum assimilatur operi creationis hominis.

CAP. LXXVI.

Quoniam

QVoniã fili potes intelligere, quòd tota terra plena est intelligentia ad operationem naturæ inclinata, quæ intelligentia mouetur à natura superiore. Ita quòd natura intellectiua inferior in quãtum assimilatur naturæ superiori. Nam per intelligentiam adiuuatur à suo simili per conuersionẽ & potentiã attractiuam. Deinde post illam mirabilitatem natu- alem, creauit Deus Adam de limositate lementorum, scilicet de limositate terrę, aquæ, aeris, & ignis, & viuificauit eum à sole, sanguine, & spiritu, & de luce, & c[illegible]itate & lumine mundi. Et ex omnibus resultauit in eo mixtionem rei quintæ in suo composito, sed magis specialiter fuit creatus de terrestri elemento, prout ex ipsius de luto patet. Et sic ex illa limositate Deus omnium creator constituit, & fecit naturam homogeneam, à qua fuit Adam formatus, à quo successiuè transcreauit Euam. Quo facto præcepit naturæ, quòd haberet multiplicare, & multiplicauit ipsorum species doc[illegible]inam capiendo à massa confusã mundi, & per intelligentiã nobilẽ, quæ primò cõ[illegible]e- it, & postea diuisa. Hęc enim est generalis

regula operandi,quam Deus & Dominus noster dedit naturæ,& nobis monstrauit per figuram. Et qui habet aures audiendi habebit totum in suo intellectu.quia hāc insequendo doctrinam natura omnia sua facit opera. Quare patet, quòd qui ignorat hanc diuinam doctrinam extra naturæ opera est.Noster lapis assimilatur in operatione operationibus naturæ animalis & naturæ vegetabilis, & naturæ mineralis & melius. quoniam assimilatur & assimilari debet creationi hominis, qui de limositate terræ factus erat. Ideo fili,si vis operationem nostram per naturam facere, insequere operationem doctrinæ naturæ.Nam ei non est datum,quòd per aliam doctrinam possit operari,nisi per illam,quam habet à Deo magistro suo præceptam & doctam per intelligentiam perfectam,per quam suæ mouentur operationes,nec festines. Et ex hoc sit speculum tuum natura,quæ breui tempore res suas non format,sed tempore certo assimilandum magisterium operatio eidem constituta.

Quomodo operator debet res suas ordinare ad assimilandum magisterium

um operationi creationis vniuerſalis in creando maſſam confuſam quæ continet omnia quatuor elementa.

CAP. LXXVII.

POſt hæc fili tempus eſt, quòd ponas in ordine naturæ iſtud, quo indiges pro recta notitia, ſcilicet pro reductione, quæ per retrogradationem facta eſt illius in forma confuſa reſpectu maſſæ huius mundi, quouſque verſa ſit in qualitatem frigiditatis magnæ, in qua primò fuit. Et quando ſic erit verſa notare potes & cognoſcere, quòd non eſt niſi vnum cōpoſitum per artē reſpectu naturæ confectū, vt ſi abſque artis adiutorio factum eſſet per naturam ad conſequendum ſui intellectus finem, qui eſt creare perfectum metallum, vel medicinam perfectam reſpectu naturæ, quę per artem adiuuatur, & in hoc compoſito continentur quatuor elementa naturę mineralis, ſimplicia & compoſita, per quæ reſultant quatuor qualitates elementarię. Et per hanc primam conuerſionem lapis noſter in naturam fri-

gidiorem vertitur. Et ideo oportet, quòd aqua ibidem dominetur, & in se contineat alia elementa, ex quibus natura per diuisionem se habet postea verti de qualitate in qualitatem. Et hæc est res nostra, quæ in se continet omnia quibus indiges in nostro magisterio. Et ideo dat intelligere ratio scripta philosophicè per Hermetem, quòd sicut omnes res factæ fuerunt ex vna sola re per potentiam supremam sementificè, & exiuerunt à massa confusa globosa, voluntate diuina miraculosa: sic lapis noster natus est & exiuit ab vna compacta massa confusa, in qua omnia sua quatuor elementa sunt contenta per naturam creata, de qua per voluntatem Dei & operationem naturæ noster lapis postea nascitur.

Quomodo philosophi appellauerunt massam confusam, & de aunitione ipsius, & de natura elementorum suorum.

CAP. LXXVIII.

PRo hac massa confusa nominanda fili similitudinariè philosophi eam nomi-

nominauerũt totum mundũ. Nam in ipsa sunt quatuor elementa confusa, quæ separari possunt, & diuidi quodlibet ad partem suam, impregnata ex natura quinta, & per quam separantur & sunt separata. Ergo fili elementa ab illa massa separa per industriam sapienter, quæ à nobili mouetur intelligentia, & reperies naturã quæ in ipsis est in quatuor partes diuisam, & quælibet pars illius naturæ ornata erit & induta qualitate sui elementi. Quia pars quæ remanserit pro terra, erit in siccitate complexionata. Et illa, quæ pro aqua remanserit magis pura & magis subtilis est conuersa in qualitatem frigidam. Et illa, quæ pro aere remanserit, reperietur in qualitate humida conuicinante qualitate ignis. Vide ergo fili naturam, quæ erat in toto composito integraliter, primò frigida, & postea reuersa est in principalibus qualitatibus elementorũs .s. in siccitate, frigiditate, & humiditate, & calore per diuisionem elementorum. Et sicut quodlibet elementum habet participationem cum sibi propinquiore, sic quælibet pars huius lapidis vel naturæ habet maiorem affinitatem sibi propinquiori, quàm habeat illi, quæ sibi

est

est remotior. Et hoc est propter posse elementorum ac eorum qualitatum, in quibus vaporabiliter diffusa est dicta natura quinta quam tantum diligimus. Fili istę qualitates elementales dictæ sunt appropriatæ elemētis propter grossitiem & simplicitatem dictarum partium, in quibus iacet natura pura per magnam corruptionem, à qua corruptione si scias eam amouere, habes nostrum magisterium certificatum per certam præparationem. Nam lapis noster nunquam inuenitur, nisi in vētre corruptionum, & de hinc eum extrahimus, substantia vnde mouetur corruptio est multum pinguis lutosa & fortiter vnctuosa aerea, in ventre cuius est ignis, quem petimus, & in ipsa eum accendimus. Et ideo tibi reuelauit Morienus sagax Romanus per bonitatem subtilitatis, cui non fuit alter similis in securitate per bonitatem præparationis metuēs Deum, fidelis, benignus dando totum suum consilium dicens, quòd scientiæ hominum manifestè coniunguntur, mansio cuius manifestatur in carne, & sanguine, & in profundiori ventris. Et alibi tibi reuelauit, quòd secretū nostri lapidis est in coxis & femoribus calidis, hoc est in profundiori

ori elementorum compositorum, ex quibus elementa sunt per ea, quæ superius dicta sunt. Ideoq; suprà dictum est & adiungendum propinquiora propinquioribus, & affines suorum affinium. Nã scis, quòd natura sicca vel pars illius, quæ est sui elementi terrestris, non habet potestatem vertẽdi se in naturam humidam, nec se ligandi parti humidæ, quæ est de natura aeris propter duas causas contrarias. Vna est, quòd terra & aer sunt contrarij, & in qualitatibus discrepantes. Quoniam terra per naturam, quam habet est sicca & frigida, & aer per partem naturæ quam tenet est humidus & calidus. Et ideo natura sicca in humidam, & frigida in calidam conuerti non possent, nisi primò quælibet ipsarum per sua transeant media, quæ sunt germana extremitatum. Quoniam scriptum est pro reformãda natura, quòd contraria existentia quælibet ipsorum in sua natura non bene possunt simul ligari, nisi primò mutantur de sua cõtraria qualitate in mediam, quæ participat veris extremitatibus per affinitatem naturæ. Et ideo natura terræ non potest conuerti in naturam aeris, nisi primò vertatur in naturam aquæ: nec natura ignis potest conuerti

uerti in naturam aquæ, nisi primò vertatur in naturam aeris. Quoniam nullus transitus potest fieri vnius extremi ad alterum, nisi prius transeat per media germana. Nam quando volumus facere transitum de prima extremitate ad tertiam, oportet transire per gradus medios. Quare filii aqua & aer sunt germana media elementalia scalæ rotundæ, per quæ natura ab extremis elementalibus habet transire antequam operationes suas cõplere possit veniendi ad perfectionem. Nam aqua est frigida & humida, & per frigiditatem participat cum aere, & per suum humorẽ rarificat terram eam alleuiando. Et per frigiditatem suam aerem condensat eum constringendo. Ita, quòd quando aqua conuertit terram ad naturam suam, postea potest eam in aerem conuertere per concordantiam humiditatis, quam terra ab aqua suscepit, & frigiditatis, quam aer recepit ab aqua quæ eum constrinxit, & sic per consequens est aer medium ignis & aquæ, cùm aer sit humidus & participat aquæ, & cùm calidus participat igni, & per suum humorem condensat ignem & vertit eum in naturam aeris per inspissationem, & per suum calorem attenuat & inteneriscat

neriſcat aquam & vertit eam in acrem per leuigationem. Et ideo quando aqua in naturam aeris eſt conuerſa, aer eam conuertit in naturam ignis. Vel quando ignis conuerſus eſt in naturam humidam aeream, humiditas & frigiditas eum conuertit in naturam aquæ ſecundum quod iacet in intentione naturę, vel boni & perfecti artificis. Nam ſicut aqua eſt materia, & terræ, ita aer eſt materia ignis & aquæ. Et vnum eſt materia alterius.

Quomodo elementa ſubtiliantur, & ingroſſantur per rotam circularem, quæ per philoſophos huius artis dicta eſt Cathena aurea.

CAP. LXXIX.

IDeo fili tibi dicimus ſi velis nos intelligere, quando terra per ſuum contrarium erit ſubtiliata vertitur in naturam aquæ propter qualitatem, ſcilicet, frigiditatem, quæ participat inter ſiccitatem & humorem. Et quando aqua illa plus ſubtiliatur per ignem in naturam aeris vertitur. Et quando ille aer plus

plus ſubtiliatur, vertitur in naturã ignis, & per conſequens per retrogradationem eſt, quòd quando natura ignis ingroſſatur conuertitur in naturam aeris humidi, & tunc ignis tantum de calore ſuo perdit, quantum humiditas poteſt ſibi contrariari per hebetationẽ ſuæ ingroſſationis. Et quanto hęc natura humida melius condenſatur per inſpiſſationem, tanto melius in aquæ naturam conuertetur, quæ per ſuam condenſationem mortificauit maiorem partem caloris. Et perdit magnam partem humoris per indurationis approximationem naturæ aeris ad qualitates terreſtres, & quando hæc aqua magis inſpiſſatur, tũc vertitur in terræ naturam, & propter ſui frigiditatem amittit partem ſui humoris gyrando ſe & portando in ſiccitatem. Quare ſi vis ignem noſtrum accendere, adminiſtra ei cibum leuem & tenerũ: quia eius hebetatio & mortificatio non venit niſi per cruditatem & groſsitiem materiæ, ſicut patet in declaratione prędicta. Quando igitur voles de terra ignem facere, ſubtilia terrã quantũ poteris, & quando velis de igne terram facere, condenſa fortiter ignem. Dicimus quòd aer & aqua cauſa ſunt ingroſſationis

nis ignis, & melius aer quàm aqua, & melius aqua quàm aer. Et minus terra, quàm aqua, & aqua minus quàm aer. Sed terra omnibus suis viribus inspissat aquam eam vertendo ad suam naturam terræ & aquæ, se condensando & conuertendo ad naturam terræ inspissat aerem, & vertit eum ad suam propriam naturam aquæ. Et aer se ad naturam aquæ conuertendo per inspissationem condensat ignem, & facit eum conuerti in aerem per suæ subtilitatis ingrossationem, Similiter ignis omnibus suis viribus nititur aerem vertere ad suam ignis naturam per subtiliationem suæ puræ substantiæ. & iste aer conuersus ad naturam ignis subtiliat aquam. Et ideo vertit ad naturam suam aeris per rarefactionem alleuitationis. Et hæc aqua versa in naturam aeris rarificat terrã, & facit eam verti in naturam suam aquæ per subtiliationem suæ grossæ substantię. Et per hunc vltimum ordinem relucet secretum compositionis aquæ nostræ filijs intelligentibus, cùm viuaciter apparet, quòd natura sicca non potest in humidam conuerti, quousque in naturam frigidam conuertatur. Fili manifestè tibi portam naturæ aperimus ad intrandum

omnia opera sua si intelligas. quia superiora elementa causa sunt subtilitatis inferiorum. Et subtiliatio causa est viuificationis & animationis. Elementa verò inferiora sunt causa ingrossationis altorum elementorum. Et hoc ratione attractionis proximioris consonantiæ, quæ iacet in suis naturis, vt nuper extitit declaratũ per terram & per ignem, & ingrossatio causa est mortificationis, & hebetationis caloris animalis. Et nos bono iuramus animo, quòd subtiliatio non fit sine ingrossatione, nec ingrossatio sine subtiliatione, nec dissolutio terræ sine congelatione aquæ, nec aquæ congelatio sine dissolutione terræ. Fili in spiritu dissoluitur corpus congelatum, & per corpus constringitur spiritus congelatus, quia congelando spiritum, dissoluimus corpus, & corpus dissoluendo, congelamus spiritum. Fili vide & aspice multiplicationem veræ tincturæ, quam Deus dedit naturæ ad transmutationem faciẽdum. quia de vno pugillo terræ, & nouem aeris facimus decem aquæ. Et ideo de vno pugillo huius aquæ, & nouem ignis facimus decem aeris, per scalam viuificationis ascendendo ad subtiliationem naturæ grossæ in naturam

naturam ſimplam.in ſuperiore ſimiliter de vno pugillo ignis,& nouem aquæ fiunt decem aeris mortui, qui eſt aqua viua.Et de vno pugillo iſtius aeris mortui, & de nouem pugillis terræ fiunt decem aquæ glorioſæ.Intellige fili verba,quoniam hæc eſt doctrina, per quam omnis mẽſura & omne temperamentum fiunt. Et eſt neceſſarium,quòd in noſtro magiſterio fiant, ſine quibus fieri non poſſet. Hæc eſt cathena deaurata & rota circularis totius mundi,per quam natura ſagax omnia ſua regit inſtrumenta rotando & circulando trãſeundo in circuitu, quam ſupremus creator conſeruare in ſuis diuinis mirabilibus & infinitis potentijs voluit & vult.

Quomodo Artiſta debet ſcire corde tenus rotam circularem, & naturam conuerſionis elementorum reſpectu primæ & ſecundæ qualitatis.

CAP. LXXX.

OPus eſt tibi fili hanc rotam cordetenus ſcire perfectè, ſi ad noſtrum magiſterium velis peruenire. Quia tibi diximus, quòd elementa per naturam iam dictam vadunt rotando per ipſius circuitum ſucceſsiuè, quouſque compleuerũt eorum circuitum, & circulum, qui eſt perfectio operationis eorum, & per ſcientiam ſuæ circularitatis apparet clarè iſtud, quod ſuperius diximus per primam rationẽ. Alia ratio, quare natura ſicca, quæ eſt in terra, in naturã aeris cõuerti nõ poteſt, niſi per ſuum mediũ, eſt diuerſitas groſſitiei & ſubtilitatis, vel grauitatis & leuitatis, per contrarietatem partium naturæ, aut materiæ illius, ſicut de ſuperius dictis qualitatibus iam complexionatis. Quia omnes aliæ res, quæ conſiderari poſſunt in iſtas pro maiori reducuntur, videlicet, fluxibilitates, & ſoliditates reducuntur ad humiditatem & ſiccitatem, & leuitas & grauitas reducuntur ad ſubtilitatem & groſsitiem. Et notetur hic primus gradus. Ideo te intelligere oportet, quòd pars naturæ, quæ eſt in terra, groſſa eſt, & grauis, frigida & ſicca. Et ideo frigiditas, groſsities,

ties,& grauitas cum siccitate causantur à natura,quæ est in terra nobiliter causatæ sunt, & natura, quæ est in aqua,est mediocriter grossa & grauius mediocriterque subtilis & leuis,humida & frigida,per hũc secundum gradum,& ideo causantur ab eis grauitas cum frigore, & leuitas cum humiditate. Et natura, quæ est in aere, subtilis est & leuis,calida & humida. Et ideo causantur ab illa leuitas cum humiditate,& suauitas per caliditatẽ. Et notetur hic tertius gradus. Et natura, quæ est in igne,multũ subtilis est & leuis, & multum ac fortiter calida, & sicca, & ideo causantur ab illa leuitas cum siccitate & caliditas acuta. Per hanc doctrinam fili debes intelligere,quòd in nostro magisterio naturali, non debent elementa definiri secundum quod sunt principium motus, de loco in locum, sed secundum quod sunt initium alterationis. Hancmet viam insequuti sunt, & sequuntur medici. Et ideo dicunt,quòd terra est elementum, per quod omne corpus ad corpus defertur sanabile,& per quod corpus sanabile frigiditati & siccitati in substantia participat,de sua ratione multum grossa, & aqua participat cum frigiditate & humidi-

tate in ſubſtantia mediocriter ſubtili. Et aer participat humiditati & caliditati mediocriter ſubtilibus ratione ſuæ naturæ. Sed ignis participat calori & ſiccitati in ſubſtantia multum ſubtili, & fortiter actiua, ratione ſuæ ſimplicis naturæ. Fili hoc vltimum capitulum aperit tibi portam, & poſtea firmat. quia tibi ſuprà diximus, quòd de vno pugillo ignis & nouē aquæ fiunt decem aeris mortui, quæ eſt aqua viua.

De cauſa & ratione, qua elementa non poßunt conuerti, & etiam cauſa per quam bene poſſunt conuerti.

CAP. LXXXI.

PEr hanc deſcriptionem elucidata eſt ratio ſecunda, quare natura ſicca nō poteſt in humidam ſine medio ſuo conuerti. Et per illud medium tranſcundo patenter extitit declaratum deſcriptione prædicta, quòd elementa ſunt cauſæ ſuæ mutationis & alterationis, prout hoc probari poteſt experientia viſibili & vera manifeſtè in noſtro magiſterio naturali, abſque alia logicali probatione. Fili accipe de noſtro aere, & de terra modicum, & per-

&persora latus eius acuta lancea tota calida,&videbis à ventre suo exire tantum de cholera nigra cremata & cõbusta, quod habebit potentiam intoxicandi & impotionandi totum mũdum. Retine igitur illam,ne à te recedat,quia tibi bona erit cõtra inimicos tuos.Postea persora aliud latus eius cum punctura magni serpentis, tantummodo quousq; totum phlegma exiuerit,nec amplius habeat infra suum ventrem.Deinde crema & combure,quousq; sit prope mortẽ, & quòd anima exiuerit, & corpus sit in puluerẽ reductum indutum de nigris oculis.Scias,quòd natura illius est remissa grossa & grauis, frigida & sicca,per ꝓprietatẽ,quæ est in eius elemẽto terrestri,aeri cõtrario, in tota sui natura & proprietate. Quare si ipsum in naturam aeris vis conuertere, adde ei de capite rubeo nouam partem. Et natura huius rubei capitis est vna substantia multum subtilis & leuissima,& in complexione multum calida, & sicca & acuta. Post hæc adde illis duas partes de pedib⁹ albis. Natura illorũ pedum alborũ est vna substantia grossa mediocriter, & in qualitate mediocriter frigida.Et propter hãc ꝓprietatem eidẽ participãt oculi nigri & vltrà

in ſubſtantia mediocriter ſubtili per ſuã qualitatem humidam & calidam. Et per hanc proprietatem participat ſubſtantiæ aeris. Et ideo ſit tibi reuelata definitio aquæ & aeris in ſuis diſpoſitionibus, tanquam amica contrarietatum, quæ ſunt in compoſito iſto, ſcilicet ignis & aquæ, terræ, & aeris, naſcitur vnum medium purũ, ad vnionem mixtionum qualitatum alteratarum ipſorum in forma terræ congelatæ albæ multùm ſubtilis, & tranſparentis ſecundum perſpicuitatem aquæ aereę, iam congelatæ per vaporem materiæ dictæ terreſtris, iam confortatæ per calorem acutum.

De ſymbolo, retinaculo elementorum.

CAP. LXXXII.

Filii in hac mutatione, groſsities, & grauitas ſubſtantiæ terreſtris naturæ inferioris habet poteſtatem retinendi aquam, per totam ſuam naturam, ſapore homogeneitatis frigidæ, quæ eſt qualitas grauis participãs illis duobus elementis, quæ ſunt de natura ſua: ſed ſis ſecurus quòd hoc totum dominatur in retentione

one attractationis aeris, quæ facta est per confortationem caloris acuti, sapore humoris, qui est materia ignis, & totius naturæ. Ergo fili pone de calore alto in natura inferiori, ad confortandũ suam siccitatẽ, & mortificandum suam frigiditatem, per temperamentum cognitum ratione naturæ. Nam scias, quòd maxima frigiditas est mortificationis ignis causa, & durificationis, & grossioris naturæ attractatiuæ causatæ à calore & humore. Fili calor naturæ debet per humiditatem radicalem temperari, vt vapor calidus per nimiam suam actionem non cremet, aut ardeat materiam nostri chari infantis, quæ temperantia facta est tantummodo per additamentum naturæ sui humoris, quousq; veniat ad gradum illius acuitatis temperatæ, per quam possit penetrare inuisibiliter omnes partes naturæ humidæ, & ponere formam suam, ac eam figurare in materia aeris. Debes videre fili, quomodo hoc temperamẽtum debet fieri, qualiter, & in quo loco debeat creari. Et causa rei tibi dicimus, posse naturæ reuelando, quòd per subtractionem humidi radicalis fit intantum, quòd calor naturæ excitatus & expeditus per stimulationem no-

bis monſtrat dictam actionem. Ideo tibi opus eſt, ne illud trāſeas, ne compoſitum ſe exaltatum reperiat, vel ſeparatum à tota ſua natura. Quia poſtea videre non poſſes ita promptè, nec propriè naturam deperditam in corpore infigere ſine parte ipſius. Et ſi hæc pars eſſet omnino remota à corpore prædicto, & poſtea velles in ſuũ initium ponere per viam corrigendi defectum, eſſet tibi multum graue, propter cauſam tardationis, & ſicut prædiximus, natura ipſius non eſſet ita bene radicaliter, & per ſuas proprietates infixa in ſuo corpore per hāc artem, niſi fieret hoc ingenio forti atque ſubtili huius magiſterij, quod eſt multum graue fieri, tanquã per aerem. Si natura, quæ multum omnibus ſuis adhæret intelligentijs, ad complendum & finiendum completè ſuas operationes non miniſtraret, quia per artem à Deo non eſt intellectus, quòd primæ virtutes in corruptionibus ſuis primis occultæ, & in corruptione ſuorum obiectorum debilitentur. Ideo fili opus eſt tibi, quòd auiſes te in prima corruptione, & intelligas bene iſtius præſentis vltimæ concluſionis ordinationem.

De

De qualitatibus accidentalibus. Et de vnione naturæ.

CAP. LXXXIII.

POst hæc opus est tibi, vt ſcias acuitatem prædicti vaporis calidi ab ipſomet igne creari, qui recedit ab illa natura, qui quidem ignis eſt quarta pars totius naturæ in quatuor partes diuiſæ, & ideo humorem penetrando per ſuam acuitatem ignis digerit, & adiuuat groſſam naturam cum natura ſimplici per continuationem, ac copulationem minerarum ſuarum, & minerarum partium inſimul coniunctarum vniformiter admodum naturæ homogeneæ, ſic quòd natura ſicca, & groſſa per ſuum confortamentum retinet naturam humidam, & ſubtilem, per ingroſſationem naturæ ſimplæ per coagulationem. Et natura ſimpla per conuerſionem rarificat groſſam per ſubtilẽ vnionem. Sic apparet manifeſtè, quòd in quanto natura groſſa de ſimpla retinuerit per attractionem naturæ calidæ & humidæ, intanto eſt propinquior ſubtilitati aereæ, quàm eſſet in ſua natura, & habet maiorem perfectionem, in quanto etiam natura ſimpla erit magis adiu-

adiuncta, vel addita cum natura grossa per condensationem, intanto erit grauitati & ponderositati propinquior,& minoris perfectionis. Et sic fili potes intelligere multiplicationem, vel diminutionem operatiuarum virtutum. Nam philosophus in libro Meteorum ait, quòd natura terrestris in loco generationis metallorum continet in se virtutes cœlestes, per quas conuertitur sua indiuidualitas in formam, naturam,& speciem metallorum coadiuuante virtute naturæ terrestris. Alio modo, si virtus naturę terrestris superet in potentia virtutem naturæ cœlestis, quæ erat in specificatione metalli magna siccitas, & magna frigiditas naturæ grossæ condensaret humidum, quòd formam debet recipere metalli in naturã & conformitatem terræ, & non in forma metalli propter defectum virtutum cœlestium, quæ non sunt in dicta natura. Quare filij veritatis intelligere possunt, quòd forma metalli venit,& est à virtute cœlesti, influxa in materiæ ipsorum profundiori, ideo dictum est per rationem Meteoricam, quòd anima est in semine naturæ; sicut magister in suo artificio. Fili talis virtus cœlestis est in proprio loco generati-

nerationis metallorum, & ideo dicta est forma metalli. Facias ergo tunc fili, quòd in loco generationis aut conuersionis talis, sit potentia cœlestis, quæ possit transformare humidum indiuidui sub conseruatione actionis, appetentis hanc ex natura terrestri, in formam & speciem transparentem & finissimam, per congelationem terrestris sicci, hæc erit res magnæ virtutis. Quia terræ virtus, per temperatū frigus, & per siccum complexionatum, operata est congelando, inspissando, & retinendo. Et virtus cœlestis formatiua influxa in virtute terræ, format speciem in calore cœlesti, quando materia congelatur, sic quòd congelando trāsformatur species, & informando illam congelatur materia. Quapropter fili scriptura præcipit, quòd habes argentum viuum tot vicibus abluere, quousque vertatur in colorem clarum cœlestem. & hæc est terra, in qua animas nostras seminamus, & in illa est congelatio nostra & non in alio loco, & per hanc retinentur simplices spiritus quinti fugitiui, qui habent formare, & debent formare terram claram in virtute & forma elixiris, per specialem differentiam, quæ mouetur à nobili concordantia quinta-

quintarum rerum, ſicut clarè notabimus in ſecunda parte huius libri dicta practica noſtra.

Quomodo tota intentio operatoris debet eſſe in præparando materiam lapidis, & in ſuo temperamento.

CAP. LXXXIIII.

PRopterea poteſt tuus ſentire intellectus rationabili cōſideratione, quòd quanto magis materia erit debitè præparata & ſubtiliata, tanto virtutes cœleſtes naturæ ſuperioris obtinebit, & in ſe retinebit, & quanto minus, minus. Fili videas ergo & auiſes, quomodo aqua mutatur in aerem, & aer in ignem, ſi vis habere præparationem naturæ. Si velis de materia terræ ignem facere, opus eſt tibi à principio, vt eam bene ſubtilies, & quòd in naturam aquę & aeris tranſmutetur, & quando in contrarium voles operari, inrentione naturæ elementa in contrarium mutabis. Veruntamen facias factum tuum ex re ſimpliciori, quoniam in illa appropriatur virtus cœleſtis tanquam forma rei ſimpli-

ſimplicioris,& hoc eſt ſecundum actionẽ materiæ & curſum naturæ. Et tene ſuper hoc dictum philoſophi vij. Methaphyſicæ, Quòd ſecundum proprietatem materiæ ei erit appropriata certa forma,& propria ſecundum ſuam actionem. quare ſi materia eſt ſimplex, appropriabit ſibi formam nobiliſsimam & multum puram, cauſa ſuæ ſimplicitatis & ſimilitudinis, quæ naſcitur à proprietate naturæ ſuperioris ſimplicis. Ideo quando voles contẽperare lapidis ſubſtantiam, pone ipſam in loco generationis, vel conuerſionis ad qualitates, de quibus vis per notitiam certam, quòd lapis tuus mutetur, videlicet, in humido calore. quia hæc eſt qualitas, per quam cauſatur dulcedo in lapide amaro, per conſeruationem humidi lapidis in ſuo igne, quouſque poſsit ęternum ignem pati.

De demonſtratione præparationis lapidis per differentiam exemplificatiuam in operatione naturæ in ſuis mineris.

CAP. LXXXV.

Tali

TAli fili modo natura vtitur temperamento in mineris per succeſsiuam operationem, quanuis accidenti fortuitu multum erret. Nam ſi materia ſulfuris & argenti viui depurata, & ducta ad ſplenditatem, reperit locum ſuę retentionis & congelationis ſiccum terreſtrem fuſcum & immundum, vel frigidum ſine temperantia aliqua, generatio iſtius conuertetur in complexionem intemperatã, fuſcam, terreſtrem, crudam, ponticam, & amaram, & accipiet formam ſpecificam, ſecundum ſpeciem ad quam virtus cruda terreſtris & cõplexio loci mouet materiã ſulfuris & argenti viui, ad formam ſecundum ſuum actum, ſicut manifeſtè in omnibus generibus viſum eſt de extremitatibus & medijs alijs metallicis. Quia illorũ materia non eſt aliud ſimpliciter, niſi ſulfur & argentum viuum mixta ſimul vaporabiliter, & ſpecificata in terreſtrem ſpeciem atramentoſam, & vaporem groſſum terreſtrem, qui naſcitur à loco transmutabili generationis. Fili reuerte igitur materiam groſſam in ſimplam, quouſq; induerit virtutem cœleſtem, quę habet claritatem in lapide noſtro formare, propter

pter hoc, quia potes istud bene facere in elementali reuolutione, si intelligas elementorum conuertibilitatem. Fili vapor grossus atramentosus, à quo creatũ est atramẽtum, est multum acutus & ponticus, & ideo partes penetrat sulfuris & argenti viui depuratorum, & penetrando infixat & infigit illam materiam depuratam, congelando in speciem illius vaporis atramentosi & lutosi terrestris, qui mixtus est ipsis. Quare patet id quod diximus, quæ est maior porta, scilicet, quòd virtutes terrestres non obtineant supercœlestes, sed econuerso, & habebis rem petitam. Per hanc mixtionem apparet, quòd sit medium inter lapidem & metallum, cùm dicta mixtio facta sit in materia lapidis, & in materia metallorum, & corporum liquabilium. quia medium est omne illud, quod aliquo modo cũ lapide paritcipat ab vno latere, & in aliquo modo cũ metallo in alio latere, & vltra adhuc magis proprietas lapidis est, non posse fundi. Et proprietas metalli, quam ex eius materia tenet, est posse fundi per calidum & siccũ. Ergo per hæc notare potes, quòd lapides sunt in genere terræ siccæ, & metalla sunt in genere aquæ humidæ. Medium ergo

vocatur omne illud, quod cum duabus extremitatibus participat illorum. Sed aliqua illorum sunt, quę magis participant cum siccitate, & illa continent calidum & siccum, constāt calido & sicco, vt Marcasita Antimonium &c. Sed aliqua illorum mediorum sunt, quæ melius participant gradui humoris, & de illis distillatur aqua per calorem & siccitatem, vt salgemma. Per hoc fili relucere potest doctrina ante oculos tuos declarata per hoc, quod est de ꝓprietate metalli, est humidum aquaticū, & argenti viui separatum per artem magisterij tibi reuelati. Habe igitur fili notitiā naturæ mediorum, quia de ipsis totā scientiam nostram trahimus, & potestatem ponendi ar.vi. in opere, & trahimus ar.vi. à suis cauernis vitreis, & cū illis portatur lapis ad suam primam naturam, qui est supremum medium purgatum ab originali macula.

De extremitatibus nostri lapidis, & quæ sunt, & vnde extrahuntur.

CAP. LXXXVI.

POstea cognoscere potes, quòd ar. viuum nostrum est prima extremitas lapidis

lapidis nostri, & in primo gradu & in secundo est elixir completum, & modo tali per artificium nostrũ subtiliter inuentũ, & ingenio naturali trahim⁹ extremitates ex prædictis medijs, quæ participant cum lapide nostro, sicut natura sapiens dedit nobis scire: nã apertè nobis ostendit mediũ qualiter transmutat materiam medio tum, de argento viuo, scilicet naturam mediorum de argẽto viuo ad metallum perfectum, hoc est fili medium commune ad trahendum & ponendum summum medium de potentia in actum per modũ supremum. Tamen fili debes intelligere in tua operatione metalla loco mediorũ, quæ sunt extremitates naturæ. Nam quanto media sunt nobilioris naturę, tanto extremitates sunt nobiliores & digniores in potentia. Et ideo de ipsis medijs extremitates separamus .s. viuum ar. argentorum viuorum, & elixir perfectum, quod est medicina medicinarum. Quoniam in omnibus medijs aliquo modo secundum formas confusas sunt extremitates. Alio modo nisi ibi essent, non possemus in actum ponere, quod est in potentia naturæ, & sic inseparabiles essent propter impotentiam ibidem existentem.

Item natura nobis manifestat secundum quod experiẽtia certificat, quòd natura il lorum comminuit argẽtum viuum, & illud mortificat constringendo & congelando, & post ipsius congelationem com miscibile est corpori, & tunc operatur, & non antè, omnem colorem dando, quo indigẽmus, & virtute suæ siccæ naturæ terrestris retentum est, & fugere non potest à corporibus quibus miscetur. Apparet igitur, & est sine dubio, quòd vapor mediorum est causa constrictionis ar. vi. & in natura, & in nostro magisterio, quòd esse non posset, nisi conuenientiam vnius, & disconuenientiam alterius haberet contra se per differentiam concordantiæ, prout apparet in sui caloris cõseruatione per conuenientiam conseruatiuam. Ideo vocata est hæc substantia leo viridis, & serpens viridis leporarius, & argentum viuum, & pastura basilisci philosophici. Sed nos illum vaporem, propter potentiam præsentem, appellamus magis propriè humorem menstrualem, qui quidem humor ab argento viuo deriuatus est, quanuis alteratus sit per corruptionẽ, & fragilitatem terrestrem, quæ sibi aduenit, & hoc argentum viuum cum corpore coniun-

coniũctum, ſunt duo ſpermata, à quibus naſci facimus dictam aquam viuam, quæ eſt argentum viuum noſtrum, & aqua vitæ, quæ corpora mortua reſuſcitat.

Quomodo menſtruale eſt cauſa mortis argenti viui.

CAP. LXXXVII.

PEr iſtum humorem mẽſtrualem declaramus quem nos dicimus, quòd argen. viuum eſt cauſa mortis ſuæ, quia ipſemet ſeipſum interficit, & poſtea occidit patrem & matrem ſuos, & extrahit animas à corporibus, & epotat omnes ipſorum humiditates, facitque ipſos nigreſcere ſicut carbonem. Deinde eos reſuſcitat tali ac ita magno ſplendore, quòd per illam reſuſcitationem pater & mater ſui cũ ipſo viuent, nec vnquam morientur. Et pro certo, in præſentia & voluntate certorum ſociorum argentum viuum congelauimus per ſuum menſtruale, & aliàs vni de ſocijs noſtris, in cuius eramus ſocietate expreſsè, quaſi ad duas Lencas prope Neapolim, in quo loco in præſentia

Physici regis & vnius fratris de sancto Io. de Rhodis, & Bernardi de la. Bret, & aliorum congelari fecimus argentum viuum per suam menstrualem naturam. Et quanuis hoc vidissent, & manifestè palpassent, tamen non potuerunt scire quid esset, nisi simpliciter solummodo rustico more, regia maiestate salua. Et si realiter ac philosophicè cognoscere potuissent per speculationem intellectiuæ virtutis dictum menstruale ac suas virtutes, artem ac scientiam absque dubio habuissent, prout dicti socij, qui per nos multum bene intellexerunt manifestè & habuerunt. Et tunc argentum viuum vulgare dimisissent ad creandum lapidem, & ad exuberandum suam humiditatem, & ideo nos cogit ratio, quòd ignoranti habeamus ignorare. Et tibi fili non celauimus, neq; celare volumus, cui, & quando diximus, quòd rem vilem accipias, ac eam facias suos amplexare parentes, quousque penitus crepentur, & sint velut mortui, & recipe ab ipsorum ventre argentum viuum, à quo lapidem formes, & postea medicinam, quæ non omnibus est conferenda, & sic vertetur de pauco in bonum, & de bono in melius. Benedictus

Deus

Deus ſupremus conditor & redemptor noſter, qui de tam vili re precioſam ita creauit, quæ teneat in ſe proprietatem & virtutem, ac virtutum ac proprietatum poſſeſsionem, quæ in alia non eſt.

Quod argentum viuum philoſophorum, non eſt argentum viuum commune, & quare ſic raro inuenitur lapis ſuper terram.

CAP. LXXXVIII.

POſt hæc intelligere potes, quòd argentum viuum noſtrum non eſt vulgare. Imo argentum viuum noſtrum eſt aqua alterius naturæ, quod reperiri non poteſt ſupra terram, cùm in actionē venire non poſsit per naturam abſque adiutorio ingenij & humanarum manuum operationibus reſpectu naturæ. Et ideo, cùm natura ſola non poſsit eum trahere in actum à rebus, in quibus erat in potentia, niſi per tenebroſam reſolutionem, & ideo eſt nobis opus ſi velimus noſtram creare medicinam, quòd

de illis, in quibus potentialiter erat, nos trahamus de potentia in actionem respectu naturæ per industriam rationabilem boni magistri ac operatoris, per viam generationis factæ per præmeditatam corruptionem, quam nobis philosophia cōcessit, & scire dedit. quare ad nos illius generatio spectat, virtutem ac potentiam naturæ sequendo, quam virtutem philosophiæ nostræ germanæ ad naturalem reperimus, & non rusticà virtute, quæ contra naturam est. Et hac ratione illud argentũ viuum nostrum est, & non rusticorum, qui impotentes sunt ad metallificandum naturam mineralem. Postquam ergo supra terram generari non potest per solem artificem naturæ, nostri artificij adiutorio magistrali, per nos philosophicè reperto, sine aliqua ruralitate vulgari, ideo in sua generatione opus est, quòd nos subtiliter introducamus actionem naturæ metallinæ in materiam, in qua habet generari, ad quam rem peragendam omnis vulgaris rusticus absurdus est penitus & cæcus. quia ei defecerunt rationes nostræ philosophicæ, quæ regunt intellectũ ad directionem absq; deuiatione per A. B. C. D. punctualem magisterij nostri.

Quare

Quare patet, quòd argentum viuum nostrũ non est de vulgaribus, quoniã natura nõ potest eum creare supra terram, neque rusticus similiter: imo nostrum est, & penitus nostræ philosophiæ, sicut filius est patris qui ipsum genuit. Ideo scias fili, quòd causa quare lapis noster supra terram ita modicè reperitur, est: quia non est potestate naturæ per superiorem concessa, quòd illum possit generare sine ingenio & operatione manuum humanarum. Et quia homines ignorant naturam, & naturalem illius commixtionem & operationem, ideo rarus est & paucus in actione manifestã. quia succurrere non possunt naturæ, ratione suæ ignorantiæ, quousq; per philosophiam transierint vniuersalẽ, & desideratam, quæ reuelat eis res, quæ eis erant absconditæ & celatæ, atque ignotæ.

Quomodo magisterium istud fit per naturam, & per operationẽ artis & scientiæ, & non miraculo, & de ipsius demonstratione.

X v Cap.

CAP LXXXIX.

NOn credas tamen fili, quòd hoc per aliquod miraculum fiat, nec arte confusa, sicut aliqui fatui credunt: imo fit secundum cursum naturæ per artem notam, de qua certam habemus operationem, quæ nobis attulit desiderium nostrum per præparationem. quia mundat & purificat naturam vilem & immũdam, & ponit & conuertit in naturam nobilem, & siccum in humidum, calidumque in frigidum, si hæc mutatio non esset terrestris, natura dominaretur superiori naturæ, & conuerteret naturam indiuidualem homogeneam ad suam naturam grossam & terrestrem, & quòd hoc sit verum, apparet per experientiam incontradicibilem. Nam quando argentum viuum ponitur in vapore sicco atramentali, sicut est aqua acuta, statim dissoluitur per incisionem & penetrationem, quæ mouetur ab acuitate forti patenter, & in dissoluendo conuertit se in naturam atramenti terrestris, non capiendo formam metallicam, nec formam claram, nec cœlestinã, sicut apparet post euaporationem dictæ aquæ, & suam congelationem in forma lapillorum croceorum,

quæ

quæ croceitas à terreitate pontica & sulfurea procedit, quæ vltra mensuram erat in dicta aqua mixta per parua frusta cum vniuersalitate & simplicitate homogenea, quæ simplicitas erat capta & ligata per dictam terrestritatem, mutatione lucis & claritatis atque luciditatis in obscuritatem. Consimiliter per operationem mediam cum contraria forma vertitur argentum in viuum mixtum cum atramentis per ablutionem aquæ & ignis, quæ totum suum vaporem grossum deuorat & consumit, imo quòd mixtio illius fiat cum argento viuo, quæ per simplicem contrarietatem naturæ grossę vertitur in simplicitatem, mediante acuitate moderato congelatur, & miscetur cum illis, quæ magis participant sua natura in luciditate chrystallina, sicut apparet post sublimationem suam. Et inde mouetur causa, per quam percipimus temperantiã ignis in sublimatione ar. vi. quousq; acuitas quæ nimio igne grossam terrestreitatẽ portat, quæ dat infectionem ar. vi. sit penitus euacuata, vel euaporata. Ideo quia ista per expresionem sicci ignis, portat naturam suam in ventre suo, sicut apparet in aquarum fortium confectionibus,

nibus,de qua natura nō indigemus:quia noſtri magiſterij corruptio eſt. Sed quòd velis nos bene intelligere per hunc modum. Accipe igitur aeritatem ſimplicem, & ablue optimè,& fac aquam, & eam præpara præparatione philoſophica,quouſque per quinque planetas tranſierit,& poſtea peruenit ad lunam,& quando per ſex tranſierit, venit ad ſolem, qui clarificabit & illuminabit omnia. Fili, quod dictum eſt,nobis notificat præparationum multitudinem,per quas habes ire,& in qualibet præparatione per virtutem eius infixa,eſt cuiuſlibet planetæ cōplexio,& ideo,ſi indiuidua natura reperiat aptum & habilem locum ſuæ generationis in forma metalli,vel locus ille generationis eſt complexionatus à natura plumbi ſecundum ſuum planetam, vel Iouis, vel Martis, Veneris, Mercurij,Solis aut Lunæ. Si ad naturam Saturni ſit complexionatus propter ſuam debilem digeſtionem, tranſmutabit indiuiduum in formam & ſpeciem plumbi crudi,lutei & immundi.Et ſi ad naturam Iouis,Martis, aut aliorum,& indiuiduum conuertetur in naturam loci, ad quem addetur propter eius infectam digeſtionem. Et vltrà quo-

quoniam si locus prædictus generationis est complexionatus ad naturam Mercurij, erit debilioris digestionis, & minoris potentiæ ad terminandum indiuiduum in forma corporis duri. Et ideo conuertere non potest, sed tantum inspissare, & de natura aeris conuertit in naturam aquæ per condensationem, quam capit aer de suis paruis partib⁹ terrestribus modicũ digestis, quæ immiscentur cum eo vaporabiliter, defectu constrictiuæ virtutis, & ideo inspissatur in rem crudam, se reincrudãdo per actionem vniformis caloris & humiditatis vnctuosæ, laxatiuæ, tardaricæ, sicut lac facit in mammillis.

De natura abortiua corporum imperfectorum, & de temperantia vasis naturæ.

CAP. XC.

IDeo fili tibi sit manifestũ, quòd corpora suprà dicta non sunt nisi abortiua, quæ terminum suæ perfectionis habere non potuerunt, sicut illi, qui nati sunt & nascuntur in locis menstruosis indigestis & corruptis, patiẽtibus infirmitatem lepræ

lepræ & corruptionem in suis corporibus,& hoc facit natura ob defectum debitæ præparationis & naturalis caloris, qui non possunt bene digerere menstruale,quod est materia metalli, vel per suam nimiam excitationem, vel stimulationē caloris adurentis, ardentis,& cholerici, vel indiuidui,vel loci sui nimis mutabilis, in quo plurima accidentia multotiens possunt aduenire: cùm sit continens totius materiæ omnis generationis.Quare si locus mutationis indiuidui sit talis, quòd sit tali modo temperatus,quòd per suam digestionem,vel bonam temperantiam habeat magis potestatem depurandi cum conseruatione mutatiua germen suum clarum & purificatum, verisimiliter congelabit &transmutabit illud in finam lunam,& puram virtute sulfuris iam à macula originali purgati leprositatis,qui dicitur locus dictæ transmutationis,vel in solem perfectum secundum bonam temperantiam,quam capiet humidum indiuiduale à loco suæ generationis & digestionis completæ,aut incompletæ. Nam illic vbi locus generationis est Solis, & cō mutationis & congelationis humiditatis Mercurialis in finum solem,ibi certè domina-

minatur ignis cum multum nobili temperantia,& in loco generationis lunę,dominatur aer cum cœlesti virtute. Et ideo clarificatur,& demõstratur,quòd fumus aut vapor menstrualis terrestris, & argenti viui non debent excedere, neque superare pondus metalli puri, nisi æqualiter illi aliàs in præparationibus est auisandũ. Quare patet, quòd si sit plus de virtute terræ in loco generationis habet de lumine & de nobilitate, quæ veniunt per illuminationem planetarum in dicto loco, congelatum accipiet & obtinebit tenebrositatem, fuscositatem, ponderositatẽ lutulentam, & frigiditatem, sicut plumbum. Quare patet,quòd in plumbo dominatur elementum terrestre, sicut in auro dominatur elementum altum cum tẽperantia perfecta. Et si dictus locus in plus participaret cœlestibus virtutibus,& minus in terrestribus,esset fulgens ac resplendens absque aliqua corruptione,firmum & solidum per constrictionem partium,quòd demonstrant grauitas & ponderositas necessitate laxationis,quantum est de hoc per contrarium,est dicta ꝓportio constituens speciem auri, ad quam proportionem venit materia depurata in illum

illum terminum proportionalem in materiæ congelatione per frigiditatem loci & ſiccitatem localem,quę importauit omnem calorem naturalem ventris materni per terminatam digeſtionem, & mater mortua remanſit abſque aliqua virtute,& in frigiditatem verſa, quæ conſtringit Mercurium congelando plenum calore perfecto in metallo iam formato.

Quomodo Artiſta debet notare virtutes minerales propinquiores perfectioni. Et de operis abbreuiatione per fermentationem.

CAP. XCI.

QVare de omnibus, quæ tibi diximus,ſis auiſatus ſimul & ſingulariter,multum notando virtutes minerales perfectioni propinquas. Quia tibi diximus,quòd argentum viuum depuratũ poteſt reuerti ad naturam illorum, quibus adiunctum eſt, & intellige hoc tam in parte prima,quæ eſt purgationis & creationis lapidis, quàm in ſecunda, quæ eſt fermentatio & mutatio eius in finam & veram

veram medicinam. Quando igitur transieris ad secundam partem gradus secundi, adde iam curatum sulfur cum fermento lauato & abluto, quod appellatum est vnguentum, vt totum conuertatur in fermentum; ergo totum vnguentum erit. quoniã scitũ est, & cognitũ, quòd ille qui dat formã, cum eo concordat quod illam recipit. Item apparet, & suprà positũ est, quòd omnis generatio debet esse ex cõuenientibus naturæ, quæ formas portat, & virtutes cœlestes in se, & hæc est causa, quare preparatio nostra suppleri non potest, nisi fortè virtute lõgitudinis tẽporis per multos errores in prima parte fermentũ supplet, & cõplet per suas virtutes bene temperatas, & multum bene digestas, temporis per breuitatem sine impedimento magno. Si hoc scias in secunda parte facere, & in hoc transimus cursum naturæ, quia finit suam operationem vna digestione sua sola. Et nos facimus per fermentum illud, quod natura digestione sua iã conpleuerit. Et ideo habeas in te præparationes notas, & patientiam in longa ipsarum mora. Nam omnis prolixitas temporis est in opere naturæ, quia non operatur nisi per modicum. Et præparationes

non facimus nisi in terminis reuolutorũ temporũ perfectæ ſunt, ſicut res aliæ per naturam creatæ. Fili niſi noſtras agnoſcas præparationes nunquam habebis theſaurum omnibus electis præparatum, & beati qui illum intelligunt.

Quomodo Artiſta debet intelligere, quando lapis perdit ſuam naturam & minuitur, ad illum emendandum.

CAP. XCII.

PEr hæc fili tibi dicimus, quòd opus eſt tibi, quòd ſcias in prima parte emendare lapidem, qui perdit de ſua prima virtute temperata in toto regimine præparationis: nam in illa præparatione indiget reuerti, & tranſire de illa ad maiorem per partem gradus ſecundi. Ideo fili tibi dicimus, quòd de tanto magis elongatur à ſuo temperamento per mortificationes corporis factas in prima parte, tãto magis perdit de ſua prima natura, & eſt corpus paſſum tanquam homo in magna exiſtens infirmitate per turbationẽ ſuorũ ſpiritualium virtutũ ab eo ſeparatarũ, & elongatarum per reſolutionem ipſarum, quam continuè paſſum eſt. Et hanc rem labili-

labilitatem clamamus, quando corpus à suo nobili temperamento remotum est, vel à coæqualitate sua complexionali inquantum patitur, quia ei deficit ipsum quod ei confortaret. Et inquantum sui elongamenti partem accepit, tanto melius per viam confortationis appropinquat per reductionem naturalem, vel attractionem ad temperantiam naturalem, & de tanto quòd magis extendes rotam in portando corpus ad longiorem corruptionem & mortificationem sub aliqua conseruatione, de tanto erit maioris vitæ, & perfectionis, si postea per confortationem suorum spirituum deperditorum reducatur ad suum temperamentum. Et hoc est ratione illius, quod accipiet in sua prima attractione facta in regimine reductionis, quo superabit in melius, quã perdiderat in sua mortificatione. Quoniam temperamentum non fit, nisi per restaurationem rei deperditę, scilicet spirituum deperditorũ viuificatorum, & restauratio nequit fieri absque naturali attractione, neque attractatio absque euacuatione, neque aliqua euacuatio sine mortalitatę quadam, quæ fit per cremationem & combustionem corporis & calcionationem,

onem,& euacuationem humidi radicalis.

Ad ſciendum quomodo lapis eſt remotior à ſuo temperamento.

CAP XCIII.

SCire debes quo tempore lapis eſt à ſuo temperamento remotior, quando corpus eſt crematum, & à ſuo ſpiritu vacuum & inanimatum, tunc remotior eſt, quàm poſsit eſſe à ſuo temperamento, & finiuit rotam corruptionis ad eſſendũ locus proprius generationis. Et quanto plus humorem ſuperfluum in ſua ſolutione perdidit, tanto plus attrahet ad ſe dictum humorem exuberatum in ſua reductione. Exemplum, ſi corpus perdat B.& C. in ſuis ſolutione & corruptione per rotam extenſam reintrabit, & attrahet D. & E. qui æquipollent perditioni de B.& C. Et vltrà ad plus per naturam in regimine reductionis attrahet F.&.G. qui ſunt exuberati per D.& E. propter fermentationẽ de B.& de C. Et ſi corpus non perdat niſi B. per minorem rotam non poteſt recuperari loco ſui, niſi C.& poſtea D. exuberatũ de B. proeundo ad temperamentum maius. quia ſua perditio nõ ſuffert, nec curſus naturæ, & in quantum temperamen-

tum rotæ minoris est minus perfectum causa suæ minoris corruptionis, intanto est maior temperantia rotæ extensæ ad duplicem perfectionem, quæ à maiori nascitur attractione humiditatis in profundiori ratiõe suæ calcinationis fortioris solutionis & mortificationis. Et per hoc intelligere potes totã intentionem nostrã, scilicet, quòd totum magisterium nostrum non est, nisi colligatio humoris resoluti, vel resolutio vnius, & congelatio alterius, vel mortificatio vnius quæ est spiritualis, & viuificatio alterius, quæ est corporalis. Quoniam quocunque modo lapis fit dissoluendus, in eodem modo componendus est. Et hæc colligatio nihil aliud est, quàm argenti viui exuberati & fixi multiplicatio. Per cuius multiplicationem noster lapis venit ad maiorem perfectionem & temperantiam.

De causa supplementi diminutionis corporum imperfectorum, & quomodo lapis noster complebit eorum defectum. Et de interligamento ad respectum elementorum naturalium.

CAP. XCIIII.

IN hoc fili est complementum diminutionis corporum imperfectorum, quæ deficiunt à quadam pauca hnmiditate fixa & inspissatione perfecta. Quare patet, quòd nostra medicina portat complemẽtum illorum in corpore perfecto, scilicet, multiplicationem argenti viui & inspissationem bonam, & fixionem permanentem. Fili considera omne illud, quod tibi ostendimus, quia totius nostri secreti manifestamus tibi primas causas, quæ sunt entia realia magisterij nostri, & sine illis vllo tempore non potest adimpleri. Ideo illud intellige, quod notamus in testamẽto nostro per acuitatem tui intellectus, & vide, qualiter doctrinæ nostræ sunt associatæ, & in quibus melius aduenit, & quãdo fiendæ sunt, & quot sunt regimina, & quod vadit primò, & quod vltimò, & quã potentiam habent. quia iam tibi diximus quòd magisterium nostrum non est nisi vnius formæ corruptio, & generatio alterius per conseruationem suæ speciei multo magis resplendentis. Ideo fili, quod potes per naturalẽ corruptionem, & tuã elucidationem ad verum temperamentum appro-

appropinquare appropinqua, & illud quod elongare potes ab illo elonga, & tu venies ad corruptionem primę formæ, ve risimi passus, & ad generationẽ secundæ formæ, quæ nobilis generationis est. Fili nostri magisterij regimina sunt interligata & incathenata. Quia primùm adiuuatur à tertio & à secundo, & tertium à primo & à secundo, & secundum à primo & tertio. Et quando eris in primo, media ipsum de secundo & tertio. Et quando eris in secundo manu leua ipsum à primo & tertio. Et quando eris in tertio manu leua ipsum à primo & secundo. & omnia ista ligantur vnum ab alio, non tantum sola operationis mixtione diuersa, sed per decoctionis diuersam digestionem, quo reducuntur per reiteratam putrefactionem. quare tibi ostendimus, quòd totum non est, nisi vnum solum regimen decoctionis, quod per diuersas mixtiones operatiuas cum intentionibus ordinatis primum gradum adimplent magisterij nostri, quem si bene intelligis, intelliges secundum & tertium, quod est tota veritas adimplens magisterium nostrum. Fili intentio naturæ est multum ordinata per operationem errati-

cam. intellige ergo naturæ intentionem & suæ operationis, & totius vniuersionis eius. quia prima mutatio respicit ad vnũ actum, & per intentionem illius ipsa agit & per illam transitur ad actionem secundam mutatiuam, quæ tertiam respicit mutationem. Et nulla istarum finiri potest sine alterius adiutorio, cùm se habeat fieri per contrarias operationes, prout sentire potes per corporum solutionem, quæ est causa congelationis spiritus, & congelatio spiritus est causa dissolutionis corporis. Et sic quilibet respicit actum suum differentem cum ratione discordantiæ. Hæc est erratica elementorum conuersio, quam intelligere bene tibi opus est, & si bene intelligis, resplendebit intellectus tuus vberaliter & plenè, ac confortatio & debilitatio, que factę sunt in nostro supremo secreto, & in omni corpore naturæ. Nam per illas est omne temperamentum, vel distemperamentum nostri magisterij, quæ sunt latitudo complexionis

De latitudine complexionis, & quomodo ex duobus terminis comprehenditur.

CAP. XCV.

Omnis

OMnis latitudo complexionis fili, cuiuſcunque ſit ſpeciei, ad temperamentum, vel diſtemperamentum vertitur. Et ideo primæ differentiæ complexionis ſunt duæ tantum, ſcilicet, Temperata complexio, & diſtemperata. Temperata eſt illa, in qua primæ qualitates per mixtionem diſrumpuntur, quouſque veniant ad illum terminum per quem reſultat melior diſpoſitio compoſiti, ſecundum illũ modũ, qui ſuæ ſpeciei debetur. Nã in qualibet ſpecie abſolute eſt temperamẽtum, quod quidem eſt tale ad ſuam ſpeciem reſpectu ſuæ indiuidualitatis. & complexio diſtemperata eſt illa, in qua corpus ſolare à meliori diſpoſitione recedit per dominationem quarundam qualitatum primarum. Quare apparet, quòd cùm in nulla complexione poſsit aliqua dominari qualitas, niſi ſimpliciter vel compoſitè, ideo omnis complexio diſtemperata, vel erit ſimplex vel compoſita. Simplex eſt illa, in qua vna qualitas tantum dominatur, ſicut in noſtro lapide ſiccitas cũ qualitate ſimplici dominatur. Nec intelligas, quòd dicamus adeo ſimplam, quin cum alijs participat in aliquo: nam hoc eſſet contra rationem cõplexionis, cũ ſit qua-

litas cōposita de quatuor primis. Sed quia per iudicium euidentis notitiæ, quam nobis concessit per sensum manifestum, nos videmus ac scimus, quòd vna illarū quatuor tantum dominatur multum suę contrariæ. Et ideo dicere volumus quando lapis reducitur, verti debet de humiditate magna in magnam siccitatem, & in humiditatem minorem, & frigiditatem minorem, ac minorem caliditatem. Quare apparet, quòd cùm per istam siccitatē elementum terrestre determinetur noster lapis humidus in naturam terræ aereæ per regimen reductionis naturaliter conuertitur. Propterea voluerunt aliqui dicere, quòd noster lapis siccus erat in vltimo gradu, & remotior sui perfecti temperamenti iam passus ratione suæ siccitatatis & acuitatis. quare voluerunt illum cibum foras educere ad suum temperamentum cum nutritiua humiditate fermentabili: sed hoc contra stabilem rationem visum est, per naturæ sapientiam, & suo intellectui magnum inconueniens, cùm lapis noster per regimen reductionis iā sit informatus per oppositas qualitates differētiales per concordantiā, per quā informationē omnis res suo tēperamēto se tē-

perat

perat & appropinquat. Quoniam cùm lapis noster fuerat per secundum regimen occisus mortuus ac subuersus in gurgite Sataliæ magnæ, & sua pastura & nutrix fuerat de toto cremata, arsa, & combusta, deficiens à vita perfecta, quę est causa oppro ximationis nobilis temperamẽti, idcirco visum est, quòd lapis noster est remotior quàm esse posit à tẽperamento suo existente in regimine secundo stante infra illum terminum, in quo sunt duæ cõplexiones magis extremæ & longinquæ, quia opus est, quòd materia non sit ad contrarium proiecta extra dicti termini latitudinem, sed quòd participet quodammodo alicui de complexionibus metallinis, quæ sunt proximæ extremitati. Et quòd materia non transeat vltra extremas complexiones quæ participãt morti. Alio modo, si incensio vel remisio procederent cõtra naturã à qualitatibus fortibus & oppositis, ibi penit' deficeret dicta materia à cõplexione metalli, intãtũ, quòd postea saluari sub illa nõ posset indiuiduũ metallinę speciei, sicut apparet in cõbustibilitate materiæ, quãdo per ignẽ nimiũ corrũpitur, õnino separatur à natura sua ob defectũ informationis naturalis. Fili vide ne

ne corpus tuum omnino recedat à natura sua, hoc est à suis particularibus complexionibus vltimatis, quæ continentur sub latitudine temperamēti. & in tali pūcto materia existente dicimus, quòd à suo temperamento est remotior: sed si velis propter hoc dicere, quòd magisterium nostrum haberet incipi per tertium regimen, deficeres ab intellectu nostri operis, cùm adhuc non habeamus subiectū, aut materiam conuenientem, in qua & per quam elementa fixanda sunt. Quare opus est, quòd per tertium regimen aquę & terræ noster lapis procreatur.

Quomodo substantia sulfuris exiet ab extremitatibus, quando lapis creatur.

CAP. XCVI.

Dicimus ideo, quòd noster lapis primò creatur, vt subtilis substantia calida & sulfurea extrahatur à suis extremis, & quòd ille contemperetur cum humore, & cum calore, qui est tertium instrumentum perfectiuum naturæ, & medium participans immediatè dictæ substantię, per quod recipit metalli tincturā, quæ est in dicto instrumento. sic fili trahimus

himus lapidem nostrum ab extremitatibus, in quibus sunt media confusa, vt nō sit vnum nec alterum: sed vt sit medium, aut neutrum dictis extremitatibus, id est, inter eas, à quibus materialiter exiuit, quā neutrum vocamus, secundum considerationem expressatam in tractatu de intentione Alchymistarum sapientum, & subtilium: non quòd sit neutra propter negationem extremitatum, sed propter participationem vnius & alterius. Et omnes extremitates suæ sunt corpus dictæ ac spiritus, de quibus corporibus neutra in omnibus medijs procreantur, & sunt procreata. Cùm igitur tale neutrum sit à suis extremitatibus procreatum mineralibus certis & notis, absque dubio in naturis eorum participat indistinctè, secundum iudicium sapientis & experientiæ. Et per consequens, sic habebit & possidebit certas extremitates subtiles & mixtas & indistinctas absolutè. Et ideo dictus est neutrum, sicut sunt sani infirmi. Et ideo habet in ipsis indifferenter operari per suā proprietatē neutram, & corpora infirma reddere nec sana, neq; infirma, quousq; virtus sanitatis in eo sit integrata. Et ideo patet, quòd hoc est ꝑpter causam

ſam imperfectam, quæ venit à ſua infirmitate et ægritudine. Poſtea fac de illa neutralitate extremitatẽ perfectam, ſicut eſt imperfecta. Tu adiũges ei alia vice de ſua natura homogenea, ex qua creabantur in parte, videlicet ſimpliciter, vt de perfectione ſanitatis, quæ eſt in aere, tollat infirmitatem & ægritudinem neutri, et quòd virtus vnius per alterius virtutem confortetur, et quòd infirmitas et ægritudo dicti neutri, quæ ex parte terræ, et aquæ venit, ſit commenſurabiliter per humorem et calorem alienata, et tunc inuenies appropinquatum extremitati perfectæ actẽperatæ, et non tenet niſi mediam partem ægritudinis, et duas ſanitatis. Altera vice fac iſtud extremum imperfectum, et adde ei duas operatiuas virtutes, videlicet aerẽ et ignem naturales, et reperies ab extremitatibus et medijs imperfectis reuerſum ad extremitatẽ plenã ſanitate, et omni tẽperamento. Intellige fili, nam omnia hæc diximus poſt conſiderationem capi. 168. quod incipit, Lapis noſter remanet in omnibus ſuis elementis etc. Laus, honor et gloria Ieſu.

Finis Theoricæ teſtamenti.

Incipit

INCIPIT PRA= *CTICA MAGISTRI RAY= mundi Lulli ſuper lapide philoſophico. Et primo definitio, quæ res eſt, ſeu quæ ſcientia, vel ars Alchymia.*

CAP. I.

ALchymia eſt vna pars naturalis philoſophię cœlica, magis neceſſaria, quæ conſtituit & facit vnā artem & ſcientiam, quæ nō omnibus eſt nota, & docet mundare & purificare omnes lapides precioſos, non perfectos, ſed deciſos, & ponere ad verum temperamentum, & omnia humana corpora lapſa & infirma reſtituere, et ad verum temperamentum reducere ad optimā ſanitatem, & etiam tranſmutare omnia metallica corpora in verā lunam, poſtea in verum ſolem, per vnum corpus medicinale, ad quod omnes medicinæ particulares reductæ ſunt, & fuerunt.

runt. Et per quod integratum & factum per vnum manuale regimen reuelatum est philosophiæ filijs perfectis, mediante ignis calore, respectu sex latitudinum caliditatis, quæ in tres principaliter reducũtur. Primus vocatur Hebetatus, & iste prohibet & defendit motum naturæ integralem. Et ideo ducit & inducit putrefactionem in rebus mixtis, sine qua putrefactione venire non potest animatio in rebus elementatis. Secundus calor est calor excitatus cum calore tolerabili viuificationis, & hic calor ducit & inducit generationem & multiplicationem. Tertius est calor excessiuus & mortalis, qui destruit omnes sensus & instrumenta, instinctus, & appetitus naturales, per quos fiunt corruptiones, generationes, & multiplicationes. Fili hæc sententia appellatur flos regalis, per quam intellectus humanus rectificatus est, vi experientiæ, respectu oculi, & veræ notitiæ, cùm experientiæ suæ pati non possunt aliquas probationes phantasticas, sed õnes alias sciẽtias viuaciter intrare ostẽdit intellectui, quomodo habet virtutes diuinas penetrare, quæ velandæ sunt: etiam per naturã intelligimus illud quod est, vnde plures fatui & infames credunt

dunt, quòd nihil est: sed nos scimus, si hęc res sit an non. Et ideo secretum hoc non erit notum ignoranti. Nam per scientiam talem, intellectus est expulsus superfluitatibus, quæ ipsum remouent à tota veritate, & alio modo hæc scientia nominatur vexillum & instrumentum philosophicum, per quod boni philosophi, et antiqui Poetę sensum ipsorum direxerunt ad quamlibet scientiam, ad intrandum per hoc in omnem experientiam, per artem fiendam, secundum naturæ cursum per realem notitiam.

Quomodo practica traditur per duplex instrumentum. Et quæ sunt instrumenta quæ dat.

CAP. II.

Filli in hac secũda parte practicali fuit, & est intẽtionis nostrę practicã tradere, ac modum practicandi duplici instrumento. Primum instrumentum est memoratiua practica, aut recordatiua, vel recolitiua. Secundum est practica operatiua, totum insimul mixtum, tamẽ successiuè, per modum & formam Alphabeti factum, secundum cuiuslibet regiminis determina-

terminationem, & hoc vt melius regale magisterium intelligas, & illud formare per artem, ad faciendum & consequendũ practicæ factum quod est certum. quoniam ante oculos tuos actione tibi nota per experientiam claram ostẽdemus. Et quia virtus principij currere, neque discurrere aut fluere non potest vsque in finem, nisi virtute media, extremitatum copulatiua mediante, hæc procedit à ratione, quæ dicit, quòd nos formabimus per memoratiuam artem suprà dictum instrumentum, maximè cùm ita sit prout dictatus nobis ostendet naturæ realis, quòd theorica intellecta nõ debeat separari per vnum passum, nec elongari à practica scita. Nam vna format aliam, & suos corrigit defectus. Et ideo posuimus practicam memoratiuam secundum hanc scientiam in forma media, quæ naturaliter exiuit de suis proprijs extremitatibus, & sunt propriæ extremitates suæ, practica operatiua in secũdo latere, & in primo sua soror, scilicet, theorica. Et illa sunt vêrorum instrumentorum principia, quæ integrant & perficiunt totam scientiam & artem, quæ formatur per primum. Quia nunquam erit ars aut scientia, nisi primò inchoetur, &

incipi-

incipiatur à ſuis certis principijs.

De ſecunda diuiſione huius partis per inſtrumentum memoratiuum.

CAP III.

ISte liber, qui eſt dictus & nominatus ſecunda pars, diuiſus & partitus eſt in quatuor operationes principales. Prima eſt diſſoluere, ſecunda abluere, tertia cōgelare, quarta eſt materiam fixare. Prima & principalis operatio eſt in duas partes ſolutiuas diuiſa, ſicut in noſtra theorica tetigimus. per primam facimus de pluralitate vnionem, per ſecundam de vnione pluralitatem, prout tibi per honeſtam & pulchram doctrinam oſtendetur. Fili omnes operationes iſtæ tibi datæ ſunt intelligi per certas & determinatas diſtinctiones alphabeticas, ſcilicet per modum Alphabeti A.B.C. & figurarum, & definitionum, mixtionum & applicationum.

De prima diſtinctione, quæ eſt de A.B.C.

CAP IIII.

PRo prima distinctione, quæ est A.B. C.in prima operatione A. significat Deum Dominum nostrum, qui omnia creauit, & à quo omne procedit. B. significat argentum viuum, quod est communis substantia, stans in omni corpore corruptibili, prout per eius proprietatem apparet. quia habet corrumpendi actionem & generandi, coniungendi, diuidendi, inspissandi, grossificandi, rarificandi, indurandi, mollificandi, augmentandi, diminuendi, dissoluendi, congelandi, calcinandi, mortificandi, viuificandi, crudificandi, maturificandi, abluendi, desiccandi, humefaciendi, calefaciendi, refrigerandi, lenificandi, blandiendi, asperificandi, dulcificandi, amarificandi, confortandi, debilitandi, intrandi, ingresionem faciendi, tingendi, pondus dandi, incerandi, pascandi, impregnandi, ingrossandi, sublimandi, ac primm materiam faciendi, desponsandi, ac primum matrimonium faciendi, corporis ac spiritus fixandi, obscurandi, & accēdendi. Per hoc enim argentum viuum, sciant omnes doctrinæ filij opera naturæ per suas proprietates discernere, & plures ac multas ex illis

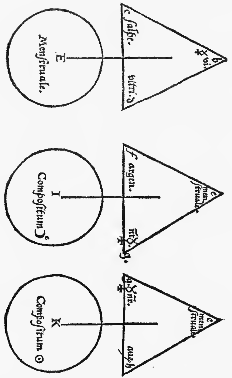
illis per suam proprietatem reducere de potentia in actionem, & illius operationes secundum quod instinctus & institutio naturæ vult regulare & ordinare. Et ideo tibi dicimus, quòd, cùm sit pater omnium liquabilium, propter conuenientiam & communitatem suæ propriæ naturæ, tene ipsum charũ & secretũ, & noli diffamare. Iste est materia naturę, sine qua aliqua res naturę non generatur corporalis, quę ab eo principiũ nõ habeat ab vna limositate, in qua est natura, quę operatur, percutit, & semper fabricat, sine suæ transitu mensuræ. C. significat salis petrã, qui communem habet naturam & similem argento viuo per proprietatem suæ fortis naturæ. D. significat vitriolum azoqueũ, quod corrũpit & confundit omne illud, quod est de natura, & esse communis argenti vi. E. significat menstruale, quod continet naturas trium dictorum totum simul. F. argentum finum, purum, & resplendens significat. G. significat Mercurium, quem scimus. H. aurum significat, quod tantũ est honoratum. Quæstio, quare posuimus A. in hac arte, hoc est, quia sine Deo domino nostro nihil creatum aut generatũ est, nec opus inceptum, neque sine ipso

consummatum, & quia ipse est efficiens causa principalis & finalis omnium creaturarum & operationum, digna & vera ratio nobis ostendit, quòd præponatur & anteponatur, tanquam formator & creator totius creati, quodque ipso mediante ac sua immensitate Artista in hoc illuminetur opere, qui quidem coram oculis suis habere debet Dei creatoris nostri bonam, veram, forté, ac principalem memoriam.

De secunda distinctione, quæ est de figuris primæ partis solutiuæ.

CAP. V.

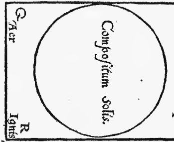
HAEc figura docet, quòd mediante A. componuntur sex dictæ figuræ, pro prima parte solutiua. s. tres triangulares, & tres circulares. Prima circularis figura significatur per E. & est facta de B.C.D. Secundus circulus per I. significatus, est factus à secundo triãgulo, compositus de E. F. G. Tertius circulus significatur per K. factus à tertio triangulo, composito de E.G.H. & istæ figure tantum pertinent ad primam prrtem solutiuam, quæ magis propriè vocatur liquefactiua.

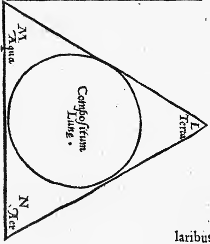


De tertia distinctione, quæ est de figuris, de secunda parte solutionis.

CAP. VI.

Tertia distinctio docet, qualiter de dictis duabus figuris vltimis circu-





laribus,

laribus, scilicet de I. & K. in quibus est cõfusa prima figura de E. alia diuisione formantur duæ figuræ per modum, qui postea patebit in capit. subsequenti. Ideo sciendum est primò, quòd per figuram circularem de I. significatum est compositũ & compositio lunæ. per aliam figuram circularẽ de K. significatum est compositũ, & compositió solis. à dicta figura I. trahũtur, & exeunt L. M. & N. Et istæ tres literæ constituunt primam figuram sequentem triangularem tertiæ destructionis. & ab alia figura de K. circulari sunt per diuisionem separatæ O. P. Q. R. per quas est figura sequens constituta & facta quadrangularis. per hanc literam L. terra est significata. per N. aer, per O. est significata terra cõpositi rubei pro sole, & per P. est aqua dicti compositi significata, per Q. est significatus aer, per R. significatus est ignis terrę nostræ rubeæ siue compositi, qui est dictus lapis noster. Et istæ duæ figuræ tantum spectant ad partem secundam solutiuam, per quam integrata est, & perfecta prima & principalis operatio, quæ est dissolutio facta per reductionem illius in argentum viuum. opus est fili, quòd bene scias istud A. B. C. corde tenus: nam si vis

practicam habere, quæ sit formata per artẽ in ratione theoricæ, quę promptè veniet ad memoriam tuam firmam per nobilẽ intellectum. Si studuisti, etiam habebis habituatam practicam in figura reali, quã in actionem ponere poteris ad tuum velle, sine vexatione magna. Et nisi corde tenus scias dictum A.B.C. practicare, non poteris, neque quid incipere, & sic à Deo impeditus eris, quòd nescies quid agere: quia ignorabis specierum receptiones, quas literæ significant, neque illas miscere tali modo, quo natura requirit, neque tuas facere mixtiones, quæ tibi, & omni Artistæ practicali atque practicanti opus est scire facere, vt dictæ mixtiones sint operationes naturæ, quodque dictæ literæ, vel ipsarum significata sint propria materia, & quòd ipsa postulat.

De secundo instrumento practicali in primo. Et de prima parte solutiua.

CAP. VII.

INstrumentum practicale, tantum valet dicere, sicut ponere theoricã, ad factũ operatiuã, mediãte instrumẽto, quod est memoria, quæ tibi habet ostẽdere, qualiter dictæ literæ sunt figuratæ pro prima

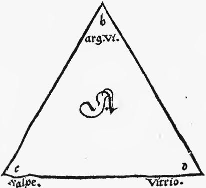
parte

parte ſolutiua, quæ ſunt ſex figuræ principales. Ex quo igitur tale inſtrumentum habes habituatum, reduc illud in practicam, conuertendo ipſum ad primam figuram, quæ compoſita eſt de B.C.D. in modum qui ſequitur.

De figura prima triangulari, quæ demonſtrat principium practicæ, & de intentione triangulari.

CAP. VIII.

SVper hanc figuram ſequentem, quæ eſt prima triangularis, tibi oſtendi-



mus

mus principium districtum practicæ, & dicimus quòd sit, vel fieri debet de duabus substantijs corporalibus, & vna substantia essentiali & actuali, deportata in eorum ventre, prout per hanc figuram tibi repræsentabitur. Fili intentio quare hunc triangulum facimus, est, vt de ipso per artificium, diuina bonitate de A. mediante, nos trahamus & habeamus tale menstruale humidum, temperatum à calore contra naturam, in quo, & per quod metallica corpora poßint in argẽtum viuum dissolui, quod est elementum omnium corporum liquabilium, & prima materia, & quòd in illo poßit noster siccus lapis continuari, de argento viuo creatus. Cùm ergo fili hic sit primus distinctus & primus introitus in nostro magisterio, applica te ponderibus, à quibus temperamentum prouenit libratim redditum, prout fili sine mora dicemus.

De prima dispositione, incipiendo opus in forma practicæ.

CAP IX.

Tu

TV in virtute ac honore de A. primò recipies vnam partem de D. & dimidiam partem de C. quæ simul optimè molentur & cribellentur super marmore subtiliter puluerisentur, & bene misceantur. ponesq; in vna cucurbita vitrea, situata in furno, & superposito alembico, in quo per resolutionem secundantur spiritus & condensantur, & lutabis iuncturas vasorum, cum panno lineo, impastato & madefacto in luto, facto de flore farinę, & albuminibus ouorum distemperato, vt proprietates trium Mercuriorum vnitæ, scilicet salsuginosus, vitriosus, & aquaticus simul iunctæ, & in vnum positæ, non perdantur, vel non perdamus. Et aduerte, ne dicti pulueres in cucurbita positi non transcendant, neque superent pondus octo vnciarum, & ad tempus abbreuiandum, pones in alijs duabus cucurbitis, de pari puluere secundum pondus octo vnciarum in qualibet cucurbita, & illas colloca supra furnellos longos, per modum quem declarabimus in capitulo furnorum, nec pone nisi tres cucurbitas supra vnum furnellum: nam ignis non posset pluribus æqualiter ministrare, prout requi-

requirit mixtio naturæ, & ſint dictæ cucurbitæ collocatæ vna ab alia remotæ quinque, vel ſex digitorum ſpatio. & lutentur fundi cucurbitarum de terra argil lata percuſſa fortiter cum pilis animaliũ, quantum illi fundi furnellum intrabũt per tria foramina ſummitatis dicti furnelli, & ad ſpiſsitudinem materiæ: & pone cineres puros bene cribellatos ſubtus bene compreſſos ad ſpiſsitudinem quinque digitorum, & pone ad naſum cuiuſlibet alembici phialam vnam vitream colli lon gi ad finem, quod continens illarum phi alarum non ſentiat furni calorem, neaqua phialarum poſsit refluere, neque ſpiritus recedere aut fugere. Poſtea habeas lignorum ſerraturas, de quibus prouiſionem habeas magnam, & accipe duas partes, & partem dimidiam marci torcularis vindemiarũ, aut de tomba minuta, vel de tanno ſicco, & miſce cum dicta ſerratura. Et de tali compoſitione furnum tuum imple, pòſt ignem tuum accende in duabus extremitatibus, & eum accendere permitte. Nam alius ignis non eſt tibi faciẽdus, quouſq; videbis diſtillare ſex guttas aquæ, vel 10. aut 15. vel 20. Et quãdo ad viginti diſtillauerit, fac ignem cum

paruis

paruis lignis, siue busquetis lignorum siccorum,& sic paulatiuè incipe facere ignem flammę in directo materię.Et vide, quando distillabit,quòd aqua sit clara,& quando erit ad quindecim puncta, & aqua erit clara,& fumi subtiles continua ignem illum æqualiter.Et si videas,quòd de quindecim punctis ad duodecim reuertatur, aut minus, fortifica ignem,& continua secundum punctum suæ distillationis,& postea tertiò fortifica ignem tuum de vno puncto vltrà, & continua vsque nil plus distillet, & tunc dimitte ignem facere,& claude furnum tuum, & refrigerari permitte,& si aqua sit fina & clara sine aliquo colore turbido, vel sine turbulentia, hãc accipe & custodi,& phialam obstrue cum cera tepida,ne aliquid respiret,nec aer intret,quia statim corrũperẽtur spirit⁹,qui sunt subtiles per aerẽ, qui intrat plenum immunditia ac extranea natura. Recordare, quando incipies ignem facere lignorum siccorum, quòd vasa tua debent esse habituata de pasta supra dicta,atque lineis pannis circundata, phialæque bene lutatæ ad nasos alembicorum, de luto eodem ponendo vnam paleam inter nasum alembici & bendam lineam

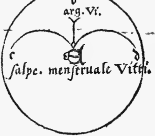
lineam. Nam plerumque dum ignis operatur, aer vult exire & respirare, quando continentem non habet, qui eum possit retinere. Nam calidus & calorosus est, & subiectum quod eum retinet, calorem excellentem pati non potest. Et ideo indiget aliquo loco, in quo valeat respirare. Aperi ergo ei foramen, quando sufflare audieris. O pater quomodo fecisti practicam ita longam? Fili, vt sit habituatus in omnibus rebus paruis & magnis, & vt habeas specialiter & generaliter igniũ notitiam, & aliarũ operationum, per præsens capi. & etiam omniũ lutamentorum: quia nostræ non est intentionis, quòd amplius de ipsis dicamus, cùm sapiẽti intuenti & intelligenti mediante prædicto nihil est ibi subtile. Et quia postea dicere potes, quòd menstruale fœtens est ad tuum præceptum, quod est res vilis, per quã omnia corpora in eorum primam naturã breuiter conuertuntur, & est pura & propria origo rei mirabilis & vtilissimæ, sed cum intellectu claro ipsam cognoscere scias. Fili, menstruale hoc elementariè factum, est vnum corpus organisatum & aquosum, per altam virtutem, quæ quartũ elementum est, quod est ignis calorosus,

quæ

quæ miſcet omnes res vniformiter, ad quam mixtionem homo non poteſt attingere, niſi ſit ignis magiſter, qui de tribus reb' vnam fecit per ſuam reductionẽ, prout vult natura, quæ hoc vniformiter miſcet cum humore, qui eſt principium naturæ maioris operationis. Quæſtio, Pater quid eſt? tertium tu non poſuiſti. Fili, forma ſine materia ſtare non poteſt, nec res quæcunque fieri poteſt, ſi forma defecerit, nec D. poteſt eſſe ſine B. qui habet res formare, quæ in mundo ſunt, hoc eſt argentum viuum, & inde nomen habet, prout in theorica dictum eſt. Sic dicimus de C. quod formatum eſt de B. quoniam ſic vult A. propter quod probatum eſt, quòd plus eſt ibi de B. quã de C. vel de D. & hæc eſt cauſa, quam per proprium nomen menſtruale vocamus, & hoc eſt quia in ſimplici vnitate ipſa collocatur cum magna poteſtate, quam lucrata fuit à tribus proprijs ſubſtantijs coniunctis in vnam, quæ eſt intus, communis cuilibet corpori & lapidi ſimiliter, & eſt rei vegetabili ſubalternata, prout tibi traditum in proprietario noſtræ præſentis artis. Quare tibi dicimus, quòd bene eius virtutem agnoſcas, ac ſuam potentiam: nam

Aa poſtea

poſtea cum illa alias cognoſces, quæ ſunt maioris potentiæ & valoris. Quare in memoria habeas primam ipſius figuram, per E. ſignificatam, quæ eſt hic præſentata.



De prima parte ſolutiua per formam practicæ. Et de liquefactione.

CAP. X.

FIlli lucem mundi, vel partem ipſius oportet, vt nunc diſſoluas per liquefactionem omnium ſuarum partium, quæ ſunt ſubſtantiales & accidentales cuſtodiantur in trituratione facta motu ignis contra naturam, vnde ſtolidi deluſores ignorant eius menſuram, & ideo hoc modo facies, abſque tangendo materiam pedibus aut manibus. Tu in virtute A. vnã vnciam accipe de F. bene purgatam per capel-

capellam,vel per cinericiũ forte. Et illud bene percussũ in rotellas scinde per petias paruas, curtas & strictas. Postea in duas partes æquales diuide,& accipe duo vasa vitrea, solutoria nuncupata: sed melius li quefactoria sunt dicta & vocitata, quorũ in hoc regimine forma & mẽsura tibi demonstrabuntur in capitulo vasorum, & in quolibet istorum duorum pone vnam vnciam cum dimidia de E. scilicet octauam partem totius menstrualis, proijce statim intus quamlibet partem de F.& incontinenti non negligenter obstruas os vasis suo cooperculo,& luta bene iuncturam de luto iam dicto, vel de cera clara & munda,quo facto, pone in balneo Mariæ calido per triduum,vt Deus det tibi bonã diem.

De liquefactione G. qui est Mercurius philosophorum.

CAP. XI.

Filli vnam vnciam accipias de G. & pone in phiala vitrea longi colli, in qua prius posueris tres vncias de E. & statim obstrue,vt nihil respiret de suo coopercu lo cum cera commuui, & bene sigilla, &

pone in balneo Mariæ calido per biduum naturale, & post biduum in aquam claram reperies dissolutam.

De coniunctione & matrimonio dictarum liquefactionum.

CAP. XII.

POstea accipies F. & aquam in aliam ampullam colabis vitream mundam, & vas multum bene inclinabis & cautè, ne terra de F. cum aqua colari possit, nec aqua turbari, & dictam phialam, vbi posueris aquam de F. obstrue, vt suprà de alijs dictum est, & ad partem pone. Postea incontinenti super solutoriũ de F. quod debet dissolui, pone suum alembicum, qui districtè & sapienter iungatur cum luto suprà dicto, post hoc supra cineres cribellatos situetur, & ponatur inde supra furnellum, & fac primum ignem, faciasque distillari, & humorem in phiala vitrea sume, & fac de sarraturis lignorum ignem, & quando humor quasi distillatus fuerit totus, fortifica ignem de carbonibus paulatim, secundum quod videbitur

tur ad punctiualiter calcinandū terram, ſed à nimio calore cuſtodi, nam vidimus quod ad calorem ſolis factum eſt. Intellige bene, niſi velis fatuus fieri, & da hunc calorem cōtinue per vndecim horas, pòſt furnellum obſtrue, & vade dormitum, & de mane accipe tuum calcinatoriū (quia ſic nominatur propter operationem ſuæ proprietatis, quod tibi offert actus materialis) & infra proijcies menſtruale ſæpe dictum, in quo G. diſſolutus eſt, & illud vi debis operari, & furnum in altum aſcendere, & metallum calcinatum pone in liquefactionem, ſed melius quàm antè obtura de proprio cooperculo, quod intrat intus, & caue ne ponas in alium calorem, quouſque fuerit operatum ſua propria virtute, & poſtquam operatum fuerit & requieuerit, luta bene iuncturam cum cera communi, & ſic lutatum pone in calido balneo Mariæ per triduum naturale, prout aliàs feciſti, quia ſic expedit, poſtea aquam cela & humorem diſtilla, & calcina terram, vt ſuprà dictum eſt, & totiens reitera, quòd tota terra ſit diſſoluta per iſtud regimē in forma liquoris, & ſemper liquorem ad partem pone, vel oleum arte diſſolutum, quod eſt ſubſtantia corporis per

aquam depurata,& portata in ventre venti. Et quando totum erit dissolutum insimul coniunge, postea pone per mensem cum dimidio ad putrefactionem in calore temperato, vbi vas optimè sit lutatum cum suo dicto cooperculo,& sic debet fieri figura de I.

De coniunctione rubei.

CAP XIII.

POstquam diximus de albo, dicemus nunc de rubeo. Fili corpus solis totũ essentiale est respectu argenti. Ideo auisari debes, qualiter eum habeas transmutare, per quæ, & cum quibus: nam omnia ipsius opera concordant in vnius operationis essentia, si scias considerare illud, quod principaliter philosophicè dicemus de aqua corruptibili, quæ sua virtute magna liquefacit & fundit solem & in aerem superius fert, quod est nostrum secretum,& omnis alterius philosophiæ.

De aqua corruptibili.

CAP. XIIII.

Tu

TV in virtute A. recipe vnam vnciam aquæ compositi argenti per alembicum distillatæ, & in illam proijce ℥ de G. vegetabili, postea pone intus de auro fino, secundum pondus de G. pòst pone in balneo Mariæ per triduum, vel quatriduum. Et infra illum terminum reperies, vt carbo nigrum, tunc infra pone duodecim partes de E. pòst ad putrefactionem pone per mensem completum.

De alia aqua corruptibili.

CAP. XV.

Recipe duas ℥ j. de G. vegetabili, & humorem eius per alembicum extrahe cum duabus vnciis, vel tribus aquæ rectificatæ simpliciter, quę est aqua viua, & proijce intus tuum solem quem dissoluere volueris. Hęc dissolutio est sub conseruatione suæ formæ. Ideo sapientes Physici faciunt de illo potabilem aquam, separando per alembicũ, pòst infra proijciunt de iure, vel succo lunariæ quantum volunt, & quòd vident aurum totum dissolutum in illa aqua vegetabili in colore solis, & sic de tribus rebus formamus figuram circularem, significatam per K.

De secunda parte solutionis, quae est solutio & separatio elementorum.

CAP. XVI.

Filli, quando tuum album compositũ per mensem cum dimidio putrefactum fuerit, tunc erit bene animatum, & virtutis magnæ & bene appreciatum, & ab isto separabis elementa per modum, qui sequitur. Amouebis à vase, in quo tua est materia, cooperculum, & superpones alembicum, optimè lutabis, & in balneo Mariæ calido pones, prout melius ac discretius scies, & sicut per nostram doctrinam ostendetur. Et primò recipies aquã, quæ per distillationem exiet per leuem ignem æqualiter continuatum, quousque nihil distillari possit, tunc ab igne cessa, & infrigidari permitte. Postea vas accipe, & super cineres pone in alutello, & paulatiuè vigorando ignem in furnello, aerem distilla totum cum suo igne mixtum, & illum recipe in phiala vitrea, quam obtura bene, vt dictum est, & ad partem pone, illud autem, quod in fundo remanebit cucur-

cucurbitę combuſtum & arſum, erit tanquam terra ſicca & nigra. Pater quare aquæ diſtillatio fit in calido & humido, cũ aer diſtilletur in ſicco & calido? Fili ratio eſt, quia ſubſtantia aquæ de natura ſubtili oſtenditur. quare opus eſt illam aquam extrahi per ſubſtantiam humidam & calorem ſubtilem multum, cùm artificialiter non poſſet eſſe ſubtilior ſeparatio balneo Mariæ, in omni quod viſum eſt, quia aqua ſtans in ſui natura ignitionem non ſuſtinet, & ideo neceſſe eſt, quòd cum igne per medium corrupto, ſeparetur. Sed aer & ignis, qui ſuſtinent ignitionem, ſupra cineres diſtillantur, quoniam partes groſſæ & calores terreſtres ſeparantur, & ad aera ſuperius aſcendunt. Sic diuides & ſeparabis tria elementa, quæ ad albũ ſunt, ſignificata per L. M. & N. quia ad album non eſt ignis, ſed ad rubeum ſunt omnia quatuor elementa ſignificata per O.P.Q. R.

Quomodo Artiſta debet habere terram fixam.

CAP. XVII.

FIli poſt hanc ſeparationem habebis terrã fixam, & quòd nihil ex ea poſſit amplius ſublimari, & hoc poſt rectificationem quatuor elementorum, per quam ſecundum regimen eſt conſtitutum, quod eſt vnum de quatuor principalibus regiminibus, in hac ſeparatione nitaris ſuperare proprietatem Mercurialem in tua mixtione. Nam ſi hoc feceris, naturæ victricis magiſter eris. Et hãc rem intellige in promiſſa mixtione prima, prout tibi diximus in theorica noſtra. Ideo tibi neceſſe eſt, quòd Mercurialium proprietates ſuperent proprietates fœtentis menſtrualis, ſi velis inuentor eſſe precioſi perfectionis naturæ. Fili ratione huius vocabuli proprietates tibi datæ ſunt õnes res ad cognoſcẽdum, videlicet materiarum virtutes, & ſicut in proprietario huius artis extitit, declaratum. Ideo, quia proprietas quælibet, quanuis non ſit niſi vna omnibus mineralibus communis, veruntamen ipſa determinationem recipit à ſua cauſa, ſicut viſibilis experiẽtia cũ lumi-

inquire. quis liber sit propri etarius. aut proprietarii —

lumine claro nobis effectualiter ostendit post eius diuisionem per quatuor elementa,& sicut videre potes manifestè modo simili,quia proprietas, quæ est in parte terræ desiccat multum, congelat & fixat. Et illa, quæ est in aqua refrigescit multum, dissoluit & lauat. Et illa, quæ in aere est, humectat, madidat, lenificat & fluere facit partes discontinuatas,& quæ in igne est,calefacit & tingit. Adhuc accipit hæc proprietas aliam determinationem secundum materiam elementi sui in grossitie & subtilitate, per varietatem & variationem,propter quam sunt quatuor ignes principales obseruandi ad respectum substantiæ proprietatum quatuor elementorum. Ideo, quòd proprietas, quæ est in terra grossioris est substantiæ, & fixioris naturæ,per quam contra ignē maiorem tolerantiam habet. Ideo sibi proprius debetur ignis, secundum suæ naturæ exigentiam, & sic est de alijs elementis. Quare patet, quòd sub conseruatione suæ proprietatis materia gubernatur per certos gradus excitantis caloris & stimulantis. Ideo, quando separabis elementa, respice, quòd materia non euacuetur à proprietate sua per nimium ignem

ignem vel excessiuum, nec contra naturã. Nam adhuc illa elementa sunt dissidentia & inimici mortales generationis, nisi Geometriæ regula obseruetur, cum qua trahere poteris per tuum velle aerem, & sine hac regula non. Fili hic est secretum, quod valet melius omni denario, ad trahendum extra quæ est verus Mercurius proprietate plenus. Fili practicam tibi diximus, qualiter eam poteris extrahere, cũ igne appropriato. Sed nunc dicemus totum nostrum instrumentum, per quod poteris custodire, & rectè ducere, & opus dirigere. Quando tu volueris aerem trahere à suo proprio hospitio, tibi opus est assimilare naturæ tuum opus. Fili in subiecto vacuitatis sunt extrema & media secundum magis & minus, propter quod, vnum elementum fugit in aliud, & in illud reuertitur, ad vincendum naturam necessitate naturæ, prout manifestè tibi exemplificabimus, per aquã, in qua dissoluitur tantundem salis, quantum continuari potest in humido aquatico respectu aeritatis salis. Quapropter tibi ostendimus, quòd humidũ est porosum, & foraminibus plenum, in qua porositate cõtinuatur sal, quod est lapis naturalis in aqua

qua deportatus, quia aſsimilatur lapidi in ſede ſua exiſtenti. Fili ſedes ſua ſunt pori & parua ſuarum aquarum foramina, quæ primò erant plena aere nimio ſubtili, & pòſt implentur de re ſe inſpiſſante. Quare patet, quòd in quanto magis inſpiſſatur, tanto fugit rarefactionem, & vadit ad condenſitatem, quando pori & foramina parua implentur materia groſſa, per euacuationem ſimplicis, quia nullo tempore eſt dare vacuum naturæ, plus enim deſtrueretur, quã illud poſsit pati, & ex hoc exemplum oſtendemus, Phyſici in ſcientia ventoſorum, & nos in extractionibus aerum naturalium. Vnde voluerunt aliqui philoſophorum antiquorum dicere, quòd natura vacua erat ab omni entitate, quãdo ad ſe rem attrahunt à ſuo proprio gradu, ſed non habent de natura profunditatem omnem. Ideo, quia quanuis calor ignis conſumat materiam aeris humoroſam, & poroſam reddat, dicta tamen materia adhuc habet dictum locum plenum, non obſtante, quòd attrahat ſecundum proportionem naturæ vacuæ à dicto loco plus quàm perdiderit, prout apparet in conualeſcentibus poſt infirmitates magnas, natura quorum plus appetit,

petit,

petit quam digerere posſit, & tamen locus ille propriè ſecundum veritatem nunquam moratur vacuus omnibus entitatibus naturæ. Sed ſolummodo à ſua materia magis ſimplici, quæ ibi participat ſecundum ſcientiam noſtram ſenſibilitatis inter ſimplex & ſimplicisſimũ, quæ ſunt extremitates magis ſimplices, ſicut eſt aer in quo ſpiramus duarum extremitatum ſuarum reſpectu, videlicet elementi aquę ſimplicis & aeris puri ſimplicisſimi, qui per clericos æther vocatur, quia propriè & poſt ignem exiſtit, & ſi hoc erat verum nullum elementum veram ſphæram haberet animationis & ſtationis, & maximè ille aer, qui vocatur æther, qui deſtrui nõ poteſt ab igne, neq; per eius calorem corrumpi, qui ſemper ſibi ſit propinquus & iungens. Ideo declaratum eſt, quòd nunquam vacuitas data eſt naturæ, quin ſit de alto in basſis ſphæris, quia ignis ibi locum habet, ſicut natura ſuam eſt appetens perfectionẽ. Alio modo corrũperetur, & remaneret ignis naturæ inanimatis, qui eſt ſphæra certa vnius elementi, vel alterius, & nihilominus ſine virtute, & ſine attractione, & per conſequens remaneretà ſine vacua, quod non fuit aut erit vnquã

requi-

requisitum per naturam, quòd remaneat absque illis potentijs, quare vastata materia simpliciore, scilicet, aeris, quæ erat humorosa in hac sphæra, quæ sibi data est & propriè sibi debetur per medium ponderositatis & leuitatis, deinde omni tempore in omni loco remanet altera simplex, quam ignis destruere neque vastare potest. Sed quantum ad hanc materiam simplicissimam, cùm sit sufficiens, aut sufficienter occupatiua, vel repletiua loci dictæ sphæræ, secundum suam substantiam, ideo volens natura in dicto loco per suum instinctum & institutionem recuperare per restaurationem suæ deperditæ materiæ cum re simili vel ei pari, desiderans semper ad suam perfectionem attingere recuperat eam in attractatiua virtute, cum appetitu magno ad se trahendo aliorum elementorum substantiam per ipsorum rarefactionem, quousque natura debitum suum recuperauerit, scilicet illud, quod per ignis calorem perdiderat, & quanto plus euacuat locus, tãto magis illorum elementorum naturã attrahit per suum magnum appetitum, & habet maiorem vim maioris attractionis, vt tibi diximus, sicut apparet in con-

condensatione aeris & pluuiarum. Et sicut videtur, quando natura vitalis in restauratione confortans, rectificat membrum vulneratum, quod est vna de partibus substantiæ suæ veræ indiuidualis, in qua lætatur, & ista est ratio radicalis & posse naturæ, sine cuius intentione nihil facere potes, quia per istam elementa ascendunt & descendunt, ingrossantur & rarefiunt, componunt & associant, disligant, & subtiliant vi amoris. Et quanto ignis simplicior est cum actione magna in dicto loco naturæ, tanto fortioris deperditionis suæ propriæ materiæ est dictus locus continens, & per consequens attractionis fortioris. Fili si hanc rem intelligis bene, scies qualiter omnes res mundi per naturā factæ sunt, & quomodo eas facere poteris respectu naturæ, si aerem habere poteris qui hoc per naturam causat. Sed animatio quintæ essentiæ rationalis, nulla res est, quæ sciat facere, nisi Deus creat illud. Ideo certas res habemus, & alias scientias multas, ad plures artes & scientias, de quibus est vna, quæ est forma ad sciendum omnes alias, à subtiliori subiecto per naturam causatas: nam illud quod facit natura, destruere possumus,

mus, & poſtea reformare, infra ponendo naturam, ſine qua quæuis cura fieri nequit per phyſicum. Et hoc tibi datum ſit ad diuidendum quatuor elementa, quod eſt maximum ſecretum, ad formandum inſtrumentum. Et ſicut de albo compoſito feciſti, fac de rubeo, propter quæ figuram ſequentem aſpice, quæ docet, quomodo elementantur elementa, & qualiter vnum elementum intrat in aliud circulariter per artificium naturale. Figura ſequens oſtendit, quomodo elementa per artificium conſtituunt vnum elementũ rotundum: ita quòd minima pars vnius eſt in parte minima alterius, aliter non eſſet vera nec bona mixtio in terminatis corporibus, nec per conſequens eſſet bonum ad aurum, vel argentum operandũ.

De operatione ſecundi regiminis, quod eſt lauare. Et primò de aqua & aere, qui habent generare.

CAP. XVIII.

FIlli quando diuiseris elementa lapidis seu lapidem per elementa quatuor, opus est vt ea purges per hoc regimen. Sed primò sciendum est, substantiam quatuor elementorum & eam cognoscere, vnde tibi dicimus, quòd terra & ignis similes sunt in substantia lapidea, & ideo necessaria est præparatio ignis calcinatiui. Et alia duo, scilicet, aqua & aer, sunt in substantia aquosa, & natura aquatica. Et idcirco opus est, quòd scias præparationē ordinatam ad exigentiam suæ naturæ. quia aer & aqua indigent præparatione, quæ fit per septenas distillationes, aut plures, quousque omni adustione vacuentur, quæ venit ex parte menstrualis, & tūc quælibet ipsorum plenus vera tinctura, manebit sine crematura vel adustione. Fili aquam & aerem distillabis ad partem quemlibet in sua rectificatione, & vase per se, & feces aquæ pones cum terra, quas in qualibet distillatione facies. Et post sextam distillationem pones vnam guttam vel duas super calidam laminam argenti fini & puri, quæ si nigrescat, non est omni adustione sua vacua. Pone igitur ad septimam distillationem & plus quousque argentum dimittat absque corruptione nigra,

nigra,& tunc habebis aquam vitæ, cum qua terram ablues, & Mercurium philosophicum, confortatiuum & medium, quod facit matrimonium tincturarum. Et sicut fecisti de aquâ lunæ, facias de aqua solis,& sicut audiuisti de aqua, sic etiã intellige de aere, & illud quod remanebit post aeris distillationem, erit ignis, tinctura totus plenus,& aurum & anima, & vnguentum philosophorum, sine quo dictum magisterium compleri non potest.Et intellige fili, quare dicimus, quòd ignis distillatur cum aere, & non cum aqua. Fili aqua non habet aeris officium facere,sed tantummodo lauare & non tingere.Nam si tingeret, ignis absque humore maneret. Quia aqua fugit ignem, nec faceret tincturam fusibilem defectu humiditatis,ideo tibi dicimus, quòd distilles ignem per aerem, quia in qualitate se concordant,& aqua fugit ignem,quia induta est qualitate igni contraria. Per hoc autem discordant.Sed aer, quia est aqua magna digestione tincta, est oleum,& etiam tinctura fortis, & magnæ mixtionis. Et ignis est sua tinctura, & corpus fortiter digestum. Et spiritus est aer, qui ignem ducet. Considera fili ad ea, quæ ti-

nota hoc.

bi diximus & dicemus, ſcilicet, quòd velis operari lapidem humidum, qui eſt ſubſtantia limoſa ad aquam & terram tantũ, quia de illis duobus procreabitur purum ſulfur, & ſulfur ſiccum velis operari ad ignem & aerem, cùm ſit tinctura & perfectio totius magiſterij. Fili ſi miſceas ignẽ lapidis cum Mercurio, ſtatim ſine ſeparatione rubeus efficietur. Et ideo quando voles facere permanentem tincturam, ſulfur tuum in igne lapidis rubifica, & omni tempore ſe amabunt.

De ablutione ignis & terræ.

CAP XIX.

Fili quando ignem voles abluere, primò ſeparabis aerem, in quo quieſcit per diſtillationem, & omnes feces, quæ coloris ſunt, inter nigrum & rubeum inſimul pones, in quibus pones ſuum pondus de aqua prima, & poſtea totum diſtillabis, quouſque non remaneat niſi ignis ſiccus, & hoc ſeptem vicibus reiterabis, & inuenies ignem tuum rubeum in puluere ſubtili. Fili ſic de terra facies, quouſque vacua ſit ab omni humiditate, & humiditas quam ſeparaſti à terra, eſt oleum albũ, multum

multum preciosum pro incerãdo, & quia naturæ corporis magis participat, tanto ab eo difficilius separatur, & per consequens tenetur pro re preciosiori pro complendo omne elixir. Et quando videbis terram inter ponderosum & leue in modum pulueris esse, pone de ipsa modicum super calidam laminam cupri, & vide si de ipsa aliquid euaporet, quòd si non, ostendit quòd priuata est & mundata ab omnibus spiritibus suis, qui eam tenebant in vita. Custodi ipsam multum charè: nã ipsa est magnesia, quæ dabit tibi illud quod petis post suam resurrectionem, & quando, sicut prædiximus quatuor elemẽta purgaueris, custodi ea bene, quodlibet ad partem in suo vase vitreo bene obturato cum cera, & maximè & specialiter oleum: nam aer subintrans statim corrumperet & consumeret propter conuicinitatem naturæ quæ in ipso est, quod quidem aereum est ac multum volatile, & tibi sufficiat quod diximus de bene lauando omnia quatuor elementa.

De tertia operatione, quæ est creare lapidem de suprà dicta substantia

præparata, de quatuor elementis.

CAP. XX.

Filli nostri lapidis operatio tertia, est quòd tu reducas aerem, qui est significatus per M. post suam rectificationem cum O. qui reducitur cũ L. quia ipsi duo sunt duo elementa sicca naturæ fixæ. Adde ergo O. de composito rubeo cum L. quæ est de composito albo, vt mixtio quę per confortationem fit, sit vtilior præparatio de O. & L. sic vt recipiant & recuperent maiorem humiditatem per attractionem, quam in sua calcinatione perdiderunt, per quam priuatum est ab omni humiditate. Et ideo quãdo siccũ est, & omni humiditate sua vacuũ, specialiter libentissimè suum humidum aquaticum epotat. Et si tu nos intelligis, intelliges id quod diximus in nostra theorica in capitulo sexagesimo tertio, quod incipit, Intentio naturæ fili. & super illo, quod diximus de perfecta præparatione, quæ succedit purificationem elementorum suprà dictorúm. Fili hæc præparatio valet omne aurum: nam per eam lapides fini fiunt & preciosi ac omnes perlæ & margaritæ. Ergo fili ad consequendum dictam hanc præparationem, accipias M. ad consequendum

dũ naturam, & ſuum effectum, & illud diuides in duodecim partes ad pődus de O. & L. quoniam medietas de M. ad plus eſt neceſſariũ vt cuſtodias, & quòd alia pars ſit æqualis ad pondus de O. & M. diuiſum in duodecim partes, & quamlibet partem pones cum eo, & cum L. totum inſimul mixtum infra vas ſimile alijs. Sed illud appellam⁹ iſto regimine Ymon. Poſtea obturabis vas tuum de ſuo cooperculo vitreo cum cera, & pones in fino, & ibi facies enutriri in paſcendo cum modica aqua primò, & poſtea cũ maiori, ſicut natura te docet in paruorũ puerorum educatione. Et non ſis lentus, neque piger de imbibendo terram de quindecim in quindecim diebus, ſecundũ quod videbis, quod comedet & conuertet, nec te tædeat hoc opus multis reiterare vicibus, & quando reperies quòd erit congelatum & conuerſum, & ſiccum, pone in ſicco igne per dië vnum naturalem. Poſtea da ei plus M. & fac totum vt tibi diximus: nam in iſto opere non potes errare, dum tamen patientiam habueris in longo, & tædioſo nutrimento. Fili videbis ibi tot, & tãtos colores de quib⁹ nõ cures quouſq; materia ducatur & terminetur in pulueres albos finos,

vel in terrā albæ foliatæ in colore margaritarum transfucētium. Et si videris in forma puluerum alborum subtilissimorum, scias quòd est maioris fortitudinis, & maioris virtutis mineralis sulfurei ad congelandum Mercurium, & transmutandū omnia metallica corpora post suam elixationem. Fili non volumus hic tibi longū facere sermonem, ne tuus impediatur intellectus per verba. Nam nostra theorica tibi satis potest sufficere, quam bene conuertere potes in practicam veram per hāc, quam tibi damus. Hæc est res quæsita terra foliata congelabilis, noster arsenicus, sulfur nostrum, quod completum est ad album pro faciendo medicinam ad argētum, sicut tibi dicemus, cùm iam sit sulfur cōpletum album non vrens, per quod medicina fieri debet.

De compositione sulfuris rubei.

CAP. XXI.

Fili sulfur album accipies, & illud imbibes per imbibitam rorationem de aqua rubea post dissolutionem eius in dicta aqua. Et quando aqua in illo fuerit

rit congelata ad medium sui ponderis totum album erit, tunc ignem carbonum fortifica: nam aliud facere non est opus, quousque videas rubeum sicut scharletũ, pòst fortifica ignem cum flamma, quousque sublimetur. Fili scito, quòd sublimabitur erit sulfur album, nobile multũ, & illud quod remanebit in fundo vasis fixum, erit sulfur rubeũ fixum, sicut sanguis, rubeum, multum clarum & preciosissimum, & tibi hic sit ostensum quòd illud quod erat album, versum est in rubeum manifestum per ignitionem & ignibilitatem aquæ, quæ ibi posita est per substantiam sulfuris albi essentialiter. & de hoc sit tibi speculum substantia plumbi, & pro tanto tibi sufficiat traditio compositionis sulfuris albi & rubei, à quo per artificium quartæ operationis beneficio elixir factum ést ad complendum & trãsmutandum omnia corpora metallica imperfecta, & diminuta in verum aurum, & in verum argentum.

De quarta operatione, per quam fit compositio elixiris. Et primò de compo-

positione lapidis, qui est primum sulfur.

CAP. XXII.

Filli quando velis facere medicinam, considera primò cui perfectioni preparationis ducere proponis, & supra quale corpus vis proiectionem facere: nam de illo corpore supra quod vis facere proiectionem medicinæ, debes in ea ponere, sed si ad vltimam præparationem intendis ducere philosophicè, quale corpus imponas non est curandum, nisi solummodo argentum viuum, quod est medium & mediator omnium, & si non intendis, nisi ad quandam subtiliationis simplicitatem frondem medicinam ducere, debes corpus, supra quod proiectionem facere velis subtiliare. supponamus ergo, quòd sit supra stannum, tunc sic tuum elixir compones, recipe duas partes cum dimidio argenti fini subtilissimè limati, & de illo fac amalgama cum quinque partibus argenti viui communis simul iungendo, & ducatur ac formetur ad modum butiri, quòd partes argenti dicti sentiri non possint. Deinde cape mediam

partem

partem Iouis, & illum funde tribus vicibus, & proijce in aceto distillato, & amalgama, & ciba de vna parte argenti viui insimul molendo, quousque fiant vnum corpus. Postea illa duo amalgamata laua, quodlibet ad partem, cum sale communi præparato, & in aceto distillato, dissoluto, quousque acetum exeat clarum, purum & mundum, inde amalgamata duo iunge, & iterum simul ablue cum sale & aceto distillato, molendo, & miscendo, & lauando, quousque acetum, vt suprà clarum remaneat. Postea laua totum in aqua dulci, vt totum sal exeat, & desicca aquam ad solem, vel ad ignem lentum. Fili magisterium nostrum in duas partes est diuisum, scilicet, in creando lapidem, & componendo medicinam. In prima parte argentum viuum ponimus, tale, vt diximus in tota nostra theorica, & in principio nostri magisterij in practica positum. In secunda parte debet addi sulfur cum materia metalli. Fili sulfur est suus ignis, qui materiam digerit metalli, & argentum viuum, quod ibi nominatur loco medij, & stat inter sulfur, & corpus. Et hoc tibi dicimus, vt in verbo rusticano non intelligas, neque communi

communi, ſed in verbo philoſophicali nos tibi dicemus, quòd alia ſunt media cum extremis differẽtialibus, quia alio modo non poſſemus dicere quando materiæ ſunt transmutatæ philoſophicè. Et ideo, quando philoſophicè dicimus, debes intelligere de materijs iam transmutatis per virtutem, opuſque philoſophiæ. Et quando ruſticaliter dicimus, intelligere debes de materijs, quas natura communis omnibus gentibus creauit, accipiendo ab illa ſimilitudinem. Ideo in verbo philoſophico tibi dicimus, quòd alia media ſunt ſine quibus tincturæ fermentorum addi nec miſceri poſſunt cum tincturis vnguenti rubei. Et ideo nobis opus eſt, vt transeamus ex eodem medio ad medium, donec ſimus in extremis quę petimus. Fili cibamentum quod nos tibi dedimus, philoſophicè loquendo, eſt vnum de medijs inter aquam & ſpiritum, ſcilicet, quando in puluerem verſum eſt per alterationem. Et ſulfur & aer ſunt extremitates: ſed abſque philoſophiæ voluntate tibi dicere poterimus, cùm ibi ſit alteratio, quòd argentum viuum vulgariter intellectum, ratione ſuæ ſimilitudinis, eſt medium perfectiuum, multiplicatiuum,

tiuum,&completiuum elixiris,quia effe-
ctiuum est omnis fusionis metallicæ, &
totius ingreßionis, ratione sui ponderis,
de quo suprà loquebamnr ad voluntatē
nostræ philosophiæ in sua prima extremi
tate,quod cum eleuauit de neceßitatē, &
alterauit in sua speciali differentia.Secun-
da extremitas absque voluntate philoso-
phiæ dicimus, quòd sunt metalla ad com
ponendum elixir. Et alia media & extre-
mitates,philosophicè loquendo,sunt ma
teriæ post earum purificationem mundā,
ideo, quia inter sulfur & argentum viuū
est puluis factus ex corpore,&argento vi-
uo, & inter dictum puluerem,in quo est
sulfur & finis magisterij, sunt duo argen-
ta viua, quæ sunt causa continuationis
partium dicti pulueris in finam medici-
nam, & inter aquam est calx & aer.Fili to-
tum initium & finis huius operis, fit tan-
tummodo per vnam solam operationem,
quam vocamus propriè reductionem.Fi-
li intellige bene potestatem naturæ, quæ
totum debet mutare. Sulfur nostrum est
terra subtilis, vel aqua sicca,in ventre cu-
ius ignis naturę fortiter multiplicatus est,
causa suæ siccitatis est terminatio humi-
ditatis calorosæ,quam accepit à compreſ-
sione

ſione ignis, qui eſt in ſuis viſceribus & vẽtre. Fili argentum viuum eſt liquor inundans & fluens, præſeruans ignem à combuſtione & arſura, & aer eſt materia ſulfuris, in qua compromittitur & comprimitur ignis per ingenium magiſterij reſpectu naturæ, quouſque terminetur in terram ſiccam & ſubtilem, quæ eſt ſulfur, & ſicut aer, qui eſt materia ignis induit eius formam in eo, ita argentum viuum eſt materia ſulfuris, & couuertitur in ipſum ratione proprietatis ſuæ naturæ. Quare fili non mireris, quando res videbis mutari coram oculis tuis per potentiam ſulfuris, quia multum calidum eſt & ſiccum, & caloroſum. Ideo neceſſarium eſt, quòd proprietatem ignis habeat, videlicet aperiendi partes totius corporis, & argenti viui, & penetrandi ac terminandi, quia per calorem quem habet in ſe, naturaliter aperit poros clauſos & ſeratos. Et cũ ignis ſit ſubſtantialiter colligatus & collectus in ſubſtantia ſubtili, cum tota illa etiam vaporabiliter intrat infra totum corpus, cùm eius ſubſtantia, per quam ligatus eſt & collectus, ſit multum ſicca, terminat & congelat humiditatem, in quam intrauit, ſecundum ſui caloris

loris informationem, qui est instrumentum informatiuum & digestiuum naturæ. Et sic fili dictum sulfur nostrum habet virtutem sigillandi & formandi simile sibi, & omne quod petitur, & non retinendi in se. Et ideo dicimus, quòd est pater & semen masculi, per ignorantiam cuius multi deciderunt Alchymistæ fatui & non experti, credentes sine igne naturæ fixare amalgamata, non custodientes rectum, neque rectitudinem rei propriæ, quæ deberet eis deducere & adducere ad perfectionem veræ digestionis. Quia argentum viuum minerale res est multum crudę, & grossæ substantiæ. Quare opus est, quòd fortis virt' sibi administretur, quæ iuuet eum duci ad perfectionem, & de hoc largè fuimus loquuti in libello intentionis Alchymistarum. Idcirco fili in nomine illius Domini nostri, qui pro peccatoribus passus est mortem crudelem, incipe nostras alterationes philosophicas facere per hunc modum, faciendo primò signum sanctæ crucis, ne Diabolus tibi noceat, & intellige quando dicimus ar. vi. vulgare, hoc dicimus ad similitudinem illius, quod ei assimilatur per artē viuificatum: quia metallo-

tallorum corpora differentiam recipiunt per illum modum, per quem argentum viuum differt à suis similibus. Et quando similes dicimus, hoc est ad differentiam purorum, & impurorum metallorum, & hoc tibi fili datum sit pro regula graui & profunda in tuo adiutorio ad cōponendum regalem medicinam in hunc modū. Accipias vnum vas vitreum cum longo collo, vnius palmi, & fundo rotundo, & ore stricto, adeo, quòd non posit intrare nisi tuus digitus medius largè, & ad modum colli ampullę factum, & habeat cooperculum, quod subintret & bene iungatur. Pòst recipe amalgama, & in sex partibus illius pone partem vnam lapidis nostri in fundo dicti nostri vasis. Pòst arrificiose pone tuum amalgama infra sine violentia ad longum vasis, & quòd cooperiat lapidem totum, modo tali, quòd lapis respirare non posit, quando sentiet calorem, nisi per medium amalgamatis: quia necessaria res est, quòd amalgama nostri lapidis vaporem accipiat, & in suo ventre retineat, & per illum alteretur. Postea colloca vas tuum suo cooperculo coopertum, in furnello, inter cineres compressos vsque ad quantitatem materiæ,

vel

vel modicum minus, videlicet de ſpiſſitudine dorſi cultelli, vel minus, & hoc fac, vt videre poſsis alterari materiam, & pôſt accende ignem, ſi vis, de puluere carbonum, vel de ſarraturis lignorum. Et ſic dimitte, vt paulatiuè calefieri incipiat, vel ſi vis de carbonibus, qui faciant ignem ſine fumo. Et quando ſentiet calorem, tunc calor ſulfuris mouere incipiet, & quòd eſt in ſuo vapore inſpirabit in ſubſtantiam argenti viui, & penetrabit, & cõgelabit amalgama. Primò in forma argenti fini, demitte adhuc ignem continuari, quia metallica ſpecies tibi oſtendet, quòd totum ſulfur non eſt adhuc in vapore eleuatum, dum adhuc omnes ſuos effectus non præſtitit, neq; virtutes, nec adhuc intrauerunt ventrẽ dicti amalgamatis, quoniã non debes intentionis eſſe, quòd habeas creare vnam petiam metalli per dictum ſulfur, in quo metallo modica eſt virtus, ſed creare medicinam, in cuius ſubſtantia ſunt congregatæ plures, & multæ virtutes, per quas, & in quibus facies poſtea talia, quæ ad miraculum ſunt reputata, per omnem perſonam magnam & diuitem, niſi ſit philoſophus, qui ſuas agnoſcat potentias atq; virtutes, per quas

operatur, & quas tibi dicemus, dum eas teneas secretè. Fili effectus sulfuris quem debet tradere & præstare dicto amalgamati, est, quòd ratione potestatis proprietatis suæ, conuertit eum in finissimos pulueres. permitte igitur eum continuare in tuo igne: quia aliter non habes facere, quousque videbis dictum amalgama in puluerem in sua superficie conuersum. Et hoc totum fit in quatuor, vel sex horis, vel modicum plus, aut minus, secundum quòd ignis bene & discretè continuatus est, respectu proprietatis materiæ: sed statim, cùm videris signum dicti pulueris, amoue à furnello ignem, & refrigescere permitte, vt virtus ignis nostri non debilitetur. Fili si modicum huius sulfuris proijciatur per talem infusionem, vt tibi suprà diximus, supra multum corporis, tali modo, quòd habeat potentiam super illud, statim illud reducet in puluerẽ multum subtilem, color cuius erit talis, sicut color corporis, in quo spiritus totus infusus est virtute diuina. Ideo fili habeas intellectum bonum multiplicandi dictam materiam virtute sulfuris primi, antequã facias medicinam.

De multiplicatione nostri secundi sulfuris, & proprietatibus eius.

CAP. XXIII.

Filii non debes potentias omnium tuorum sulfurum ignorare, potentiæ quorum duobus reperiuntur modis, secundum numerum graduum suarum virtutum, scilicet per signa & experientiàs, quæ ratificant claro lumine rationem sensus. Fili virtutes punctualiter, & gradualiter sunt colligatę & congregatę per augmentationem, & confortationem in substantia sulfuris nostri. Ergo tibi dicimus, quòd quanto plures habet gradus punctuales, tanto habet maiorem potentiam sua substantia alterandi omnia pondera binalia, & duplicia, quodlibet de decem numeris. & hoc agit propter dictæ virtutis proprietatem, quæ est in eius forma, per quam materia specificata est in substantia sulfuris, & si plus ponas, maiorem virtutē accipiet substantia succedēs, ꝑpter pluralitatem virtutum captarum

& collectarum in præcedenti substantia, exemplum ponamus, quòd primum sulfur in se non habeat nisi quindecim gradus punctuales in numero virtutum, propter quam rationem vis experimentalis nos docuit, quòd sulfur, quod non habet nisi vnum gradum virtutis, reseruato pondere simplicis substantiæ, alterat duo pondera, integra, quæ possunt partiri, vel diuidi in 20. numeros, qui sunt dicti & nominati simplicia pondera. Nos numeramus pondera simplicia 1.2.3.4.5.& 6.7. 8.9. vocamus numeros compositos simplices, & 10. vocamus numerum integrũ, quia recipit relationem de vno, & ideo gradualis virtus nostri sulfuris correspõdet 10. & sic de alijs. Et ideo intellige, quòd per differentiam ponderum materiarum conuertibilium, & per intentionem & remissionem virtutis sulfuris, virtus specificat dictam materiam in diuersam formã, sicut declaratum extitit in tractatu graduum magnæ medicinæ. Igitur fili, postquam vna virtus integra punctualiter congelat 10. argenti viui in metallum perfectum per proiectionem vnius ponderis supra 10. substantialiter, consequenter vnum pondus 50. virtutum, cõ-

gelat

gelat 500. argenti viui proportionaliter in metallum perfectum, quia nullo tempore virtus minoritatem accipit propter diminutionem sui actus, quin operetur secundum proportionem gradus suæ actionis, prout gradus piperis calidi in quarto gradu, sensibiliter operatur in natura humana, ac etiam pars eius propter virtutẽ, quæ vniformiter stat in toto, & in tota substantia piperis, & ideo pars gradus similiter est in eodem gradu. quia tantũ, quantum substantia & virtus potest continuare, tanto monstrat effectum proprium suæ operationis, quæ dependet à sua gradualitate. Etsi pondus vnius aut alterius proijciatur supra minus sui ponderis proportionalis, tunc faciet in illo metallo maiorem combustionem siue ignitionem, & in tanto vltrà, quanto igneitas & virtus suæ potentiæ extrahitur digerendo, & vltrà ardendo & comburendo. Et in quanto erit vltra proportionem ponderis conuertibilis, intanto magis ac melius consequetur effectum alterationis perfectæ, si pondus conuertentis non ei augmentetur proportionaliter tantum, sicut conuertibile est in substantia augmentatum vltra proportionem recti pō

deris. Fili per hanc intentionem si nos bene intelligis, potes habere verum pondus virtutum nostri lapidis, quousq; tibi potentiam ostendat simplicis ignitionis nō vrentis, & est terminus & mẽsura, hoc est, quando congelatar. viuum in metallum perfectum, & eum in speciem specificam auri vel ar. dimittit. Et quando dimittit eā in speciali forma sulfuris .i. pulueris subtilis, tunc ostendit, quòd magnæ ignitionis est, nec propter hoc eum minus appreciari debes, sed fortius honorare, cùm ferri posit ad simplicis ignitionis terminum, per discretionem operatoris sapientis in doctrina, quā superius ars cōfert in substantia multiplicatiua. Ideo multę virtutes collectæ in vno paruo subiecto, se extendunt & ampliātur in multam & magnam materiam terminantem eam, & portantem ad aliquem gradum perfectionis, secundū actionē potentiæ perfectiuæ, ac exhibitionē ponderū administratorum. Postea fili ad melius intelligendū partem illorum, quæ diximus per experientiā visibilem, accipe lapidis partem vnam, & ei decē partes ar. vi. administra amalgamati, vel simplicis, & vide quomodo terminabitur post ipsius transmutationē, si eum

in

in forma ſpecifica dimittet argenti, potes indicare, quam virtutem habet. Et ſi perfectè ar. vi. non congelat, minoris virtutis eſt, & tunc requirit, quòd pondus conuertibilis debet diminui cum pondere conuertentis augmentando. quod ſi dimittat argentum viuum in forma terræ albæ in vna maſſa, virtus eius ignificatiua dat tibi agnoſcendum, quòd fortioris actionis eſt, quàm erat in principio, & ideo maioris valoris: nam quanto plus tenet vltra ſpecificationem formæ metalli perfecti, tanto magis poteſt contra aliud argentum viuum, propter potentiam virtutis lapidis in ea diffuſam. Et ſi in formam pulueris dimittat, tunc ſignum oſtendit, quòd nobilis & fortis virtutis potentia munitus eſt. Accipe igitur vnum pondus illius pulueris, & appropinqua illud decem ponderibus argenti viui ſicut ſuprà diximus. Et ſi tranſmutet in ſimiles pulueres, debet iudicari virtutis excellentis. Continua igitur fili hanc operationem, quouſque venias ad illum gradum, quòd vltimò mutat nō ſolum argentum viuum in puluerem, aut metallum perfectum, ſed ſolummodo in terram albam in modum maſſæ frangibilis. Fili hoc eſt

argentum viuum, quod mutatum est in formam perfecti metalli, & habet virtutē simplicis ignitionis ad æqualitatem sui numeri integri, sed quando hæc virtus respectu dicti numeri in compositione medicinæ nostræ non sufficit, cùm proportionabiliter se nō extendit, nisi ad terminationem dicti argenti viui ad formā metalli, & non ad terminationem suorū elementorum, quæ in medicinam debent terminari, nisi hoc per aliud pondus fieret, & per ingenium subtile in decoctione longa. Ideo ponere non debes ad finem, quòd non erręs, nisi sis multum efficax in scientia & arte, nec adhuc in forma pulueris, quia ignitionis nimię foret, & cremaret ac arderet elementa simplicia. Et quando simplicia dicimus, hoc est ad differentiam substantię fermentabilis, quam in elixiri ponimus, nec poterimus tibi eius temperamentum ostendere: sed illud, quod in formam terræ mutatur totum in massam frangibilem, illud est contemperatiuum medium simplicis ignitionis artificialis, ad creandum medicinam immediatè, & conseruatiuum omnium suorum elementorum. Contempera igitur sulfur tuum, quousque venerit ad passum

ſum terræ, quam maſſam frangibilem appellamus. Fili de quantis numeris integris ſucceſsiuè conuertet, tot virtutes integras habebit. quando igitur de virtutibus ſuis volueris experiri, noli de toto lapide facere experientiam, ſed de parte minori qua poteris, & aliam ad partem pone, quouſque videris, & ſciueris quot virtutes, & quãtas potentias tenebit. Et quãdo ſcies virtutũ ſuarũ potentias adde ei, & da cibum ſecundum proportionem ſuæ fortitudinis. Et quia eius virtus eſt decem ponderum, proportionabiliter ei addere debes & adminiſtrare argenti viui 100. pondera, & ſi 15. adde 150. et ſi 100. eſt ſupra 1000. Nunc igitur pone in actu reali, poſtquam ſciuiſti, quantas virtutes integras tenet lapis in minori parte. quando dicimus minorem, hoc eſt propter mediam rationem loquendi, & ſic intelligere debes, ſi multiplicare velis lapidem materialiter, etſi certitudinaliter ſcias, quòd in ſe teneat vim 50. integrarum virtutum, tu capies totum lapidem, & pone in 450. pódera ar. viui amalgamati, vel non amalgamati. quia de quolibet denario ſubtrahatur pars decima, & hanc ſubtractionem facimus, vt materia non terminetur

in metallum perfectum. & tunc ipsius ignitio esset hebetata & minorata. Ideo de quanto illud minus ascendit de substantia argenti viui, de tanto plus est superans in actione virtus diffusa, quæ est in sua substantia. Et hanc magis facimus secundum temperamenti rationem. De isto igitur fili medicinam creabis, sicut dicemus: sed primitus dicimus tibi multiplicationem virtutis dicti sulfuris. Fili, nos vocamus sulfur, totam substantiam suprà dictam in terram conuersam per primam nostri lapidis virtutem. Hanc igitur accipies, & de illo capies vnam partem, secundum proportionem ponderis materialium, quæ ponere vis in elixiri. Nam opus est tibi, quòd de ipsa sit decima pars, & totum residuum sulfuris pone in ampullã cum longo collo, & illam in calore serua. Si velis, quòd virtus de pluri multiplicetur de mense in mensem, da ei de ar. viuo 50. partem ipsius in ampulla, quam firmiter claude: nam aliud non est tibi opus facere. Sic habebis in re tua, & domo duplices mineras pro regnando in Dei seruitio, sed scias tenere secretum. Fili tibi dicere non possemus huius rei potentiã, quia innumerabiles sunt, si tibi scimus

mus terminum dicere fines huius mundi, cùm eius potentià, aut multiplicatio ſit infinita, quia infinita eius erit duratio. Nos dicimus infinita, non ſimpliciter, ſed ad differentiam vitæ hominis, & durationem huius mundi.

De fixatione, vel de confectione medicinæ.

CAP. XXIIII.

FIlli tibi præcipimus, quòd capias duas partes cum dimidia argenti fini, fac inde, vt tibi diximus amalgama in capitulo præcedenti de multiplicatione lapidis. Poſtea adde ei partem vnam dicti ſulfuris vltimatè congelati, & poſtea miſce totum ſimul in vitreo mortareo molendo, donec totum fiat vnum corpus. Poſtea elixir tuum humecta cum vna parte aquæ ſuę, & nutri totũ in calore febrili, ſicut in creatione noſtri lapidis feciſti, hãc cõtinuando decoctionem, quouſq; aqua ſuper eum ſit congelata per viam ſublimationis. pòſt paulatiuè ignem tuum fortifica, quouſq; ad vltimũ per expreſsionẽ ignis, omne quod eſt volatile ſublimetur.

tur. ſcias tunc, quòd corpus efficitur & vertitur in volatile per poteſtatem volatilis, quod detulit rē fixam. Poſtea quādo vas erit frigidum, accipe illud, quod eſt ſublimatum, & cum vna alia parte aquæ ſuæ iterum ſupra fęces repone, molendo, & imbibēdo, & aſſando ſecundum quod natura vult, coque & ſublima. Et ſic amodo continua dictum regimen vigorando ignem, quouſque duæ partes aquæ fixæ ſint cum terra, & quòd de illa nihil poſſit ſublimari. Fili omnium iſtarum fixationum regimen fit in tali vaſe, quale eſt illud, in quo reductiones fiunt, nec eſt differentia inter fixionem, & reductionem, quantum ad regimen faciendi, niſi quantum ad intentionem fixandi, & non tantummodo indurandi. Et ideo debes ignē tuum multiplicare in fixione, vt humidū fixetur in igne per ignem, & ſemper reuerti debes illud, quod ſublimabitur ſupra rem fixam manentem, quouſque totum fixum ſit, quia ſulfur antè dictum, cùm ſit fixum & congelatum per ſuam proprietatem, & à ſe coagulatum, naturaliter coagulat ſuum Mercurium, & hoc eſt per frequentem ſublimationem ſupra rem fixā reiteratam, & hoc facimus, vt dicti ſulfu-

ris

ris partes ſint in dicto argento viuo bene continuatę, quod eſt de ſuo proprio naturali humido. Fili ſi ſcias bene ab extra diſponere naturam, erit tibi & ipſi ſufficiens eundi ad perfectionem totius rei, de qua indiget. Quia ipſa, cùm ſit multũ ſagax per ſuum inſtinctum, eſt multum ſolicita pro appetitu naturali ad incerationem ſui corporis, cuius ſolicitudinis nõ habet finem. Et ideo tibi ſit declaratus naturæ motus, quod eſt inſtrumentum, per quod omnia facit. Fili ſi ab extra ſcis naturam bene diſponere, ipſa ſufficiẽter ab intra operabitur, vſq; ad vltimum ſuæ perfectionis paſſum. quoniam ſui motus per quos intrabit, & ponet, ac iunget ſiccum cum humido, & continuabit humidum cum ſicco, ita fortiter ei adhærendo tali ordine actum magna vnitate, quòd melior ac certior homo mundi non poſſet, aut ſciret conſiderare, quàm magna eſt perfectio naturæ, ratione & cauſa motuũ adhærentium, quę ſunt propinquiora inſtrumenta ſuis operibus. Quare fili tibi ſit intellectualiter reuelatum, quòd ratione complendi omnes motus antè dictos tarditas præparationi debet eſſe in noſtro magiſterio, vt natura tranſire non

poſsit

posſit motus ſuos per lineam tranſuerſam, quæ mouetur ab impedimento contrario, ſicut eſt nimis cito complere, videlicet antequam naturæ motus per ſucceſsionem ordinis naturalis ſit continuatus intentione rationis perfectinæ. Ideo fili recapitulamus, quòd natura certum habeat tempus ingroſſandi, & impregnãdi, & certum habet tempus pariendi, certum nutriendi, & certum operandi. Ergo fili, quandò terram impregnaueris, expecta partum, & quando peperit nutri eam vt infantem, quouſque pati poſsit totum ignitionis ignem. Et tunc de illo facere poteris multùm nobilem proiectionem, propter quod ad implendum, vt ſuprà dictum eſt. Et Morienus dicit: Creatio hominis ſit tibi ſpeculum.

De fixione aeris.

CAP. XXV.

SI vis fili ſcire finem, qui eſt noſtri magiſterij perfectio paternali doctrina traditum, hoc eſt, quod reuerti facias dictam materiam non fuſibilem ad perfectã liquefactionem, opus tuum aſsimilãs modo naturæ per reiterationẽ, ac mollificationem, & quòd partes diſcõtinuatæ, ſint conti-

continuatæ per talem humiditatem, quæ ſupra omnes humiditates alias habeat morari, ad calorem cuiuſlibet ignis ſine exhalatione aut terminatione ipſius, vt aſsimileris fili in hoc paſſu operi naturæ, inquantũ eſt poſsibile tibi dicimus, quòd ipſa in radice incerationis non ceſſat ſuum incerare corpus cum humiditate fuſibilium, ſcilicet ſulfuris, & argenti viui: quia nullum aliud corpus magis conueniens natura reperit, quàm in ſulfure. Sed bene credas, quòd totum procedat ab argento viuo, & iſta humiditas non eſt terminatiua, neque conſumptiua, ſed potius perfectiua radicalis, multum ſubtilis, in qua naturalis calor omnium fuſibilium, aut liquabilium concaleſcit. quamobrem natura ratione eius inſtinctus, deſiderat multum ſtare in eſſe, & in ſpecie per longũ tẽpus in ſuo eſſe perpetuali indiuiduali. Ipſa ratione ſuæ perfectionis ordinauit, & ſtabiliuit in nutrimento caloris naturalis tale humidum, ſicut dictum eſt ſuprà, & infra illud poſita eſt. Ideo fili naturæ ſagaci aſsimilando debes præparare per exuberationis viã illam, ſeu ſimilem humiditatem. Nam ſicut vides, quòd natura ſuſceptiua in creatione

atione hominis formauerit partes menstruales, non solùm nutrimenti sufficientis ad restaurandum rem deperditam, sed ratione deportandi, ac ponendi ipsum ad maius crementum in tempore suo. Ideo natura dictas partes spongiosas formauit, vt magis de humiditate nutritiua recipiant, & nutrimento, quàm deperditio ipsius ascendat. Et ideo re perdita restaurata remanebit adhuc illis partibus spongiosis magna & notabilis quantitas nutrimenti, quam quidem capit fœtus à substantia indigesta per vmbilicum, quanuis nobilior sit sine comparatione illa, quæ superius ascendit ad mammillas propter necessitatem finis, quòd nutriat infantem post puerperium, quousque valeat comedere panem. Ideo, quia omnis res vitalis re multum temperata indiget. quare natura limitata, omni tempore in suis operibus est hoc facere ingeniata, & sicut in membrorum humanorum formatione prima sufficit quantitas parua seminalis principij: simili modo parua sulfuris quãtitas sufficiens est ad creandum medicinam, sicut per dicta nostra præcedentia manifestum extitit. Sed ad crescendum, & augmentandum illum, & bene perfe-

ctè nutrire opus est tibi, quòd exuberare scias dictam humiditatem nutritiuam, assimilando naturæ ratione nutrimenti, quia hoc sciendo est magisterium, & perfectio totius alti secreti huius artis & nobilissimæ scientiæ, & facies sicut tibi dicemus post elixiris incerationem. Ergo fili, quando aqua erit cum terra fixata imbibe eam cum rorida imbibitione cum vna parte sui aeris, & pòst pone ad mollificandum in fimo, vbi sit pepanticus & paruus calor. Ideo, quòd cum dictis terra & aqua miscebitur per motum, quem in sua con tritione facit natura, pòst pone ad sublimandum paulatiuè ignem augmentando, quousque illud, quod volatile erit sit sublimatum, & humidum cum sicco misceatur. Post hoc pone volatile supra fixũ cum altera parte aeris per modum roridæ imbibitionis in principio lentum ignem, & postea fortiorem faciẽdo. Et sic reitera, quia nihil aliud opus est tibi facere, quousq; per reiterationem continuam sublimationis, & motu continuo tota res fixetur in vna parte cum dimidia aeris. Et tũc per diem naturalem fortẽ continuabis ignem, & per secundum diem naturalem fortiorẽ, & per tertiũ fortissimum, sicut

eſt ignis ad fundendum cuprum,& ſic aqua mediante,aer fixatur in terra,quia natura terræ alleuiatur & ſubleuatur à natura aeris,& natura terræ continet in ſe aeris naturam,& aqua ſimiliter,& hanc ipſa retinet.quia vult perfici à natura calida aerea,& docet naturas aquæ & terræ debellare contra ignem per ſui concordãtiam amoris.Nam in amorem conuerterunt,& fugientem in pigrum,quando aer obuiam proſequitur fugientem, & auis non plumata volucrem plumatam retinet, quòd non poſsit euolare. Fili pone ſpiritum tuum, ad intelligendum quæ dicimus:noli potare,niſi comedas,nec comedas,niſi bibas. Hoc tibi dicimus ratione imbibitionis vniformis, quam habes facere de humido cum ſicco vicibus ſucceſsiuis, ad dictæ creationis inſtantiam exemplo naturæ ad iuuandum calorem naturalem corporis tranſacti à latitudine temperamenti ſiue à diſtemperamẽto, ſicut homo ſenex,propter ſui temperamenti habilitatem,hoc modo non debet vti, videlicet, quòd non bibat niſi comedat, & econuerſo: nam partes ſiccæ debent fluere in humido & cõtinuari in illo, & ſimplificari ad naturalẽ calorem confortan-

m.du

dum.Et ideo in fixione aquam miscemus in terram paulatiuè, & sic conuertitur,& cum illa ligatur & fixatur potentia naturæ.Et deinde fixatur aer super illam,quousq; per victum victus vincentem vicerit, quia quando aqua est mortua,tunc aer fixatur,& non antè. Nam aer ignem nutrit, sicut aqua terram, & ignis à limositate aeris viuit, & aer à limositate aquæ, & aqua à limositate terræ.Fixa ergo fili primò aquam in terram, vt aer in ea fixari posśit, quia natura sic vult potés, & si aquam interfecisti omnia alia sunt mortua & occisa,aqua tamen siue terra non fixatur, & ideo dicit philosophus hos versus, Cósurgit nullus nũquam sine corpore fructus. In quo dum moritur semen fructum dare fertur. Sic cibus in stomacho fomentum suscipit intro.

De inceratione,quæ dat fusionem elixiri perfectam fixionem.

CAP. XXVI.

QVando fixaueris aquam supra terram,& aerem supra aquam successiuè, sicut tibi diximus, tu accipies de

medicinaȝ vnam & illam pone in crusibulo terreo supra ignem leuem, & statim, vt sentiet calorem è gutta supra guttam, post guttam de oleo suo albo, scias, quòd oleum omnes ipsius penetrabit partes, & insensibiliter corporis profundius intrabit elixiris, & ponet sibi, & reddet eum fusibilem ingredientem, & bene intrantem. Tunc recipe de ipso modicum, & tẽta ipsius fusibilitatem supra cupri laminam ignitam, si resoluatur vt cera sine fumo creata est medicina, si non & det fumum, repone ad incerãdum supra ipsum de oleo suo eguttando guttam post guttam, quousque faciat signum suprà dictũ modo prędicto. Postea infrigidari permitte: quia elixir est completum, & inappreciabile precium, quod omne corpus diminutum & imperfectum conuertit in infinitum limificum verum & bonum. Proijce igitur de ipso pondus vnũ supra 1000. argenti viui vulgaris abluti cum sale & aceto, & conuertetur in puram lunam meliorem, quàm de minera in omni probatione approbata. Et similiter supra quodlibet corporum imperfectorũ si proijciatur, statim post humiditatem radicalem in ar. verum transformabitur.

De

De exuberatione humidi nutrientis, vel nutritiui.

CAP. XXVII.

Exuberatio humidi nutritiui, & nutrientis fili non est aliud, nisi appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionale qualitatibus nutriti, vt n sit nimis frigidum, aut calidum, aut nimis crudum, aut multum coctum. Quia si nimis frigidum, mortificaret conuertentes virtutes. Et si nimis calidum, suffocaret & extingueret digestiuam virtutē. Et ideo est opus, quòd omne generatiuū sulfuris, & argenti viui habeat potestatem calefaciendi & humectandi, secundum rationem, & posse nutrimenti, vel per se, vel per accidens. Et quæ per se calefaciunt & humectant, sunt duæ res de quibus vna est, quasi principium efficiens, scilicet, digestio perfecta talis, qualem facit natura, & illam in vna hora facimus per retrogradationem multum cocti in crudum sufficiens, & per graduationem successiuam multum crudi in coctum sufficiens. Alia est sicut medicinalis cibus, qui est habilis & aptus choleram generare cale-

faciendo,& desiccando,& per consequés congregandi phlegma, quod humectat refrigerando, nisi retineantur fumi. Et ideo dicitur aqua contra naturam. Sic ipsemet est aptus & habilis, nutrimentale ac nutriens humidum generare, quod est sicut lac, quod in sanguinem conuertitur: nam tunc secundum exuberantiam humidi exuberati ipsum ratione suę notę mutationis calefacit & humectat argentũ viuum,& ideo nominatus est innaturalis, tali modo calefacit & humectat argentum viuum, quod est sulfuris cibus,& hoc est in tanto quòd est spiritualis sanguiuis generatiuum. quia de substantia sanguinis, qui est humidum exuberatum spiritus generatur in substantia corporis medicinalis. Et de illo nutrimentaliter vigoratur ipsa prædicta substantia. Quare fili recolligein teipso per suprà dicta, quòd ad multiplicationẽ sulfuris & ar.viuorum necessaria est ipsorum perfecta exuberatio, & digestio cum aptitudine maioris & largioris generationis spiritus sanguinei, sed ar.illa viua, quæ de ipsorum natura non sunt apta, nec habilia generare spiritus viuificatiuos absolutè, sicut sunt omnia genera menstruorum per accidens multiplican-

tiplicantia,& in alijs generantia & procurantia generare. ſicut aqua vegetabilis Mercurij, quæ à natura ſua habilis eſt & apta phlegma generare, tamen ſi concordat & gaudet in calore, & ſiccitate ſua cõplexione, multiplicat ſpiritum viuificatiuum. Et ideo hęc aqua multiplicat ſulfur, quando proiecta eſt in ventribus maſculorum cholericorum. Et quando in ventribus femellarum proiecta eſt cholericarum argentum viuum multiplicatur multum temperatum, & fortiter exuberatum à calore & humido. Item medicinæ, quæ potẽtiam habent amouendi omne illud, quod prohibet ſpiritum noſtrum, & ipſum procurant generare, ſunt ignis lapidis. Fili ſpeciale fermentum, ſi fuerit gradualiter ſubtiliatum & digeſtum, tunc propinquius eſt metallo, quàm ſit lapis. Et ideo ſic reuertitur lapis in naturã metalli, quando de puro ſanguine fuerit totaliter imbibitus, & nõ antè. Quando igitur talẽ ſanguinẽ habere velis ad imbibẽdum noſtrum lapidem per roridam imbibitionem, pone ſupra corporis ſubſtantiam, à quo ſanguinem extrahere volueris tantũ de puro Mercurio, quod ſuperet quinq; vel ſex digitos in vitreo vaſe lon-

gi & stricti colli, & fac subtus ignē paulatiuè, vsquequo videris sanguinem supra Mercurium eleuari. Et omne illud, quod per liquefactionem dissolutum fuerit ad partem pone, & adde alium Mercurium. Et hoc opus continua, quousque sanguinem suum habeas in liquore dissolutum, pòst per alembicum ipsum distilla. Et tūc argentum viuum reperies maioris caloris, quàm erat ante sui exuberationem. Item si ipsum magis exuberare quæris, pone in aliud corpus, & fac vt diximus, quousque traxerit ab eo totum viuificatiuū humorem: tali modo noster lapis altè ad cœlum ascendit, & portatur in ventre venti, scilicet argenti viui. sic tuam exuberationem accidentalem facere potes, & illā multiplicare semper in aliud corpus ad tuum velle, & si sis ingeniosus ac subtilis non proijcias terras, quæ sunt nigræ, & siccæ: nam cum illis potes plures facere res instinctu & institutione, multosque lapides creare. Si sis ociosus fili, quòd nescias quid facere, inter magisterium nostrum, & satis habebis facere, tantū, quòd nullas diuitias mundi appreciabis vnam botonem: quia scies, quòd omnia preciosa mundi ad plenas quadrigas ab vna re

vili

vili exitum habuerũt. Fili res ista ab exuberata fermentatione facta est ratione elongationis corporis à suo vero temperamento, & aqua ad suum menstruale & appropriationis istius ad metallum. Si ergo iterum post distillationem corporis dissoluti, aliud corpus noui metalli dissoluas, illud, quod postea dissoluetur appropinquabitur maiori fermentationi propter virtutem impregnatam, & exuberatam, & melius proportionatam à natura metalli, pura per humidum radicale. Et sic per extrema & media, opus est tibi facere exuberationem nostrorum argentorum viuorum. Ideo quòd secundum melius valet, quàm primum, & quartum quàm tertium, sextumque, quàm quintum, saluo quòd quodlibet conseruet suam perfectionem, secundum, quod eius natura exuberata fuerit. Et ista multiplicatio semper fit perpetuò, & hoc est causa & ratione virtutis mineralis magnæ & excellentis, quæ in aqua nostra est, per quam lapis, qui non est lapis delatus est de potentia occulta in actionem manifestam, & à virtute longinqua, & remota in virtutem propinquam per certos operationis gradus, qui fiunt infra tẽperamen-

ti latitudinē ac intemperamenti,& sic se appropriat natura ad perfectionē suam. Scias ergo fili, quòd in qualibet forma sunt gradus, per quos corroborata est virtus per fermentationem & exuberationem.quia res temperata refrenat & arrestat rem intemperatam, & eam multiplicat in virtute.Operatio nostra fili non est nisi discurrere per totam temperamenti latitudinem,& intemperamenti. Et vltra illam Artista transire non tenetur. Et si transeat, vltra nostrum erit magisterium.

De compositione elixiris rubei.

CAP. XXVIII.

TAli modo penitus practicam conseruando,qua factum est elixir ad albū facies elixir ad rubeum, quia non est in practicando differentia dum omnia elementa rubea sint, & sicut album multiplicaueris sulfur,multiplicabis rubeum loco argenti,aurum finum imponendo. Et quòd aqua Mercurij sit primò cum igne lapidis rubificata per solam decoctionē, & componatur medicina de tribus fermenti

menti partibus, de tribus aquæ, & tribus aeris, & vna parte cum dimidia ignis. Et quando eris ad reductionem aeris, sublimationem reitera, quousque tota simul fixetur, & pòst continua tres ignes, quos diximus ad album ad finem, quòd elixir melius fixetur & depuretur per digestionem de optesis. Fili hæc optetica digestio dat medicinæ potentiam & actionem, quam debet facere, quia per eam terminatur humiditas & ignis digeritur. Postea tuum elixir trahe, & pone, & in cera infra vnum crucibulum cum igne leni absque timore fugę ipsius, & pota eum de oleo suo rubeo guttatim, quousque fundere videas, sicut cera, & sine fumo, & sicut stānum supra ferrum ardens, & tunc erit factum vnum, stans, profundans, penetrās, consolidans, tingens, & permanens, de quo proijce vnum pondus supra 1000. lunæ, vel argenti viui abluti cum sale & aceto, & transformabitur in verum & perfectum aurum ad omnem probam, & melius quàm de minera, in omnibus proprietatibus suis. Fili tibi dicimus, quòd nostrum aurum & argentum nostrum, non sunt aurum & argentum vulgaria, quia ipsorum tincturæ addimus

mus magnum igneum additamentum, & facimus eis tradi, & concedi perseuerantiam magnàm in igne, per eorum proprietatem operationum nostrarum notarum, atque bonarum multarum vtilitatum ad omnem expellendam infirmitatem.

De perfectione & melioratione omnium medicinarum.

CAP XXIX.

Filli si post proiectionem vides, quòd metallum in aliud metallum conuersum & transmutatum per medicinam, vel si medicina tua nō erit de satis sufficienti colore, addatur dicto metallo magis de dicta medicina. Et si rubeum habeat nimium colorem (nam album nimis habere non potest) non ponas tantum de medicina, & si posueris, adde plus de metallo ad transmutandum & conuertendum, & si medicina tua non remaneat, vel plenè non resistat contra ignem, defectus est fixionis. Vnde sua deficit ingresio, & indiget

diget succursu, vel per reiterationem solutionis & congelationis, vel per sublimationem de parte non fixa, supra rem fixam, quousque accipiet resistentiam cõtra ignis asperitatẽ. & si videas, quòd fundi non possit nisi violentia & grauitate ignis, defectus est bonæ incerationis. reintegra igitur, & supple per incerationem olei lapidis, guttatim supra ignem lenem proijciendo in crucibulo, vt suprà, quousque cera fluat. Fili quando incerare velis, adhuc magis pones de re calida & humida, quàm de re frigida & sicca. Sed quando operaberis sub intentione fixandi, pone tunc plus de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Intellige, quæ dicimus, quia huius operis perfectio nihil aliud est, quàm naturarum mutatio.

Quomodo medicinæ se multiplicant de bono in melius: & de vno in plures.

CAP XXX.

QVando perfeceris dictas medicinas, & de ipsis proiectionem feceris, duobus modis potes artificialiter multipli-

tiplicare illarum virtutes. Primus modus est, quòd facias dissolui eas in aqua Mercurij albi ipsarum, vel rubei, de qua fuerunt procreatæ, quousque sint facti aqua clara, & postea in decoctione leni facias congelari, & pòst in suis oleis incerari. Et supra ignem sæpe dictum, quousque veraciter fluant supra laminam, quam diximus, & propter hoc ipsarum virtus duplicabitur in tinctura, & omnibus perfectionibus, prout videre poteris in suis proiectionibus: nam ipsorum pondus, quod proijciebatur supra 1000. proijcietur supra 10000. Et in ista multiplicatione non est pœna magna. Secundus multiplicandi maioris est pœnæ, quia si ea distilles postquam in aquam fuerint dissolutæ sui Mercurij virtus earum in centesimum multiplicabitur, scilicet, vnum pondus valebit 100. Modus autem multiplicationis est, quòd dissoluas quamlibet ipsarum speciem, singulariter in aqua sua per inhumationem, postea per distillationem separabis elementa, recipiendo primò aquam, pòst aerem, vt est dictum, & remanebit in fundo terræ fixæ substantia clara in forma pulueris, reuertaris aquam supra ipsam post distillationem,

nē,quouſque totam potauerit,& quòd il la aqua tota fixa ſit cum illa terra,inde adaquare cum oleo ſuo, & de ſua tinctura, quouſque ſit totum inſimul fixum, & totum ſe fundat ſupra laminam etc. Et de iſta medicina proijce vnum pondus ſupra quæcunque corporum volueris conuerti, & certitudinaliter tincturam eius reperies de 100. virtutibus multiplicatam in potentijs tali modo,quòd ſi vnum pondus primò conuertebat 1000. conuertet 10000. Quarũ ſi tertia vice præpares,vt dictũ eſt,de tres cõuertet 100000. & ſic procedendo in infinitum.Ideo fili notare debes, quòd quanto magis medicina ſubtiliata eſt,ſcilicet diſſoluta ſublimata & congelata, tanto magis et abundantius operatur,quia in qualibet diſſolutione lucratur, et acquirit decem pondera in qualibet proiectione,propter virtutem multiplicatam in ea. Ideo fili non tædeat te reiterare ſolutiones, ſublimationes, et coagulationes: nam per tales operationes medicina digeritur, vnitur et eius virtus multiplicatur, et perfectius operatur et fixatur. Quare fili, ſi bene diſſolueris , et congelare prout diximus ſcias, et quòd ſpecies, de qui-

bus

bus debes operari cognoscas, ad perfectionem nostri magisterij peruenies, alto & breui secreto, quod nullus reuelare potest reseruato, sicut tibi diximus. Sed si sis bonus indagator, & filius doctrinæ subtilis per ea quæ diximus, & dicemus in libro nostro præsentis testamenti, & codicilli ac alijs, reperies ad plenum, & scies secretum. Et quando scies sub anathematis pœna prohibemus, ne alicui discooperias: nam à Deo maledictus est, qui discooperuit. Et ideo philosophi sic celaueruut, & Deo dante celabunt futuris temporibus.

De multiplicatione medicinæ in quantitate.

CAP. XXXI.

Filli accipies ℥j. dictæ medicinæ multiplicatæ in virtutibus, in quam proijcies ℥100. Mercurij, & statim quando dictus Mercurius in crucibulo calefieri incipiet in finam medicinam congelabitur, & proiectionem faciendam supra Mercurium alium. Post accipe vnciam vnam dictæ secundæ medicinæ, & fac proiectionem supra alias ℥100. Mercurij calidi.

di. Conuertetur iterum ad nouam medicinam veram & puram. Postea multiplicare habes in quantitate primam medicinam in toto, vel in parte, quia de vna vncia habuimus 200. vncias, non tamen paris virtutis, sicut prima quæ tibi fecit, quod dictum est, nec erit, nisi per dissolutionem & congelationem multiplices: nam vt diximus poterit multiplicari de vna virtute in infinitas virtutes, & postea in quantitate. Proijce igitur de medicina vltima congelata pondus vnũ supra 100. Mercurij abluti cum sale & aceto, & calefac supra ignem. Et quando videbis fumare, congelabitur in purum solem, vel in lunam perfectam, ad exhibendum omni proba ac iudicio, secundum quod elixir erit album vel rubeum, de quo fili veritatem tibi dedimus sermone completo, ad quod potes absq; dubio peruenire, si doctrinæ nostræ sint super hac re laboratæ cum intellectu bono. Habe igitur solicitudinem per modum dictorum regiminum in exercitio practicæ, & rationabilibus considerationibus intellectus eleuati, & veritatem illorum videbis corporaliter & omnia, quæ tibi diximus inter manus

tuas realiter, & de facto reperies, quæ quidem res per ſe ipſam fit nec fortè, ac ſi diceres, quòd totum per miraculum fieret, ſed per artem & ſcientiam fit, & completur per operationem continuam, & manum operi naturæ miniſtrando. Iſte eſt lapis ſupremus fili ab omnibus antiquis philoſophis ſecretatus & occultatus, ignorantibus & indignis, ubique reuelatus, qui conuertit omne corpus diminutum, & imperfectum in infinitum ſolificum vel lunificum, ſecundum quod elixir erit ſubtiliatum & præparatum. Pari ac ſimili modo tibi dicimus, quòd virtutem habet efficacem ſupra omnem numerum aliarum medicinarum, ſanandi realiter omnem infirmitatem, quæ ſit, & eſſe poſsit in humano corpore frigidis aut calidis naturæ cauſatam. Et quia eſt ſubtiliſsimæ ac nobiliſsimæ naturæ ſanitatem humanam conſeruat corporis. Et illam in tanto multiplicat, quòd virum ſenem facit ad potentiam & virtutem iuuenum peruenire, & omnem infirmitatem præſentem & futuram expellit à corpore per organicos conductus, & omne venenum caſſat & deſtruit, humectat & dulceſcit arthe-

artheticas & guttas acutas ab omnibus membris, & illud quod est, & fuit in pulmone congelatum dissoluit, ventremq; vulneratum & læsum consolidat, confortat ac sanat, mundificatque sanguinem, & purgat omnes spiritus, & eos in sanitate conseruat. Etsi infirmitas est vnius mensis, hæc medicina curat in vno die, si vnius anni, sanabit purè in duodecim diebus, si longinqua sit infirmitas, in vno mense purissimè curabitur. Et ideo non mireris, si hæc medicina supra omnes medicinas fuerit petita, & desiderata ab homine, cùm omnes aliæ vniuersaliter ad eam reductæ sint. Si ergo fili habeas ipsam, habebis thesaurum perpetuum. Et adhuc dicta medicina aliud habet posse: nam rectificat omne aliud animal, & viuificat omnes plantas in tempore veris per suum magnum & mirabilem calorem: nam si de ipsa grani milij quantitatẽ in aqua dissoluas, & de illa aqua ponas in circuitu stipitis vnius vitis, quantum caperet testa auellanæ artificialiter nascentur flores & folia, & fructificabit & portabit racemos maturos in mense Maij. Et sic de omni alia planta, quæ res quando facta est ad miraculum reputabitur, & con-

tra naturæ cursum, quia tales huius rei potentiam ignorant, & credunt, quòd talia per incantationem fiant. Fili hæc res non est nisi calor naturalis infixus in sua humiditate radicali. Et ideo natura per suum instinctum appetit multum esse in profundiori totius elementatæ rei, & ei aperit & multiplicat naturalem calorem corporis, & in centro cuius intrauit, quia omni corpori est communis, & habet posse rectificandi partes omnes, quæ portant virtutem, & illas fixandi in illis, per modum quem diximus in tractatu lapidarij, & facit vitrum malleabile, & plura alia mirabilia magna & ponderosa facit in tribus naturis, scilicet, minerali, vegetabili & animali. Et istam medicinam non est oblitus Galienus in suo libro tertio tegni in canoneillo, qui incipit: Vtilitas vero vtrorumque. Sed cum talibus verbis occultis, quòd hodie non reperiuntur in mundo, nisi certæ personæ, quæ firma conscientia credere possint, quod de suprà dicta medicina aliqui philosophorum loquuti sunt.

De re-

De recapitulatione magisterij in forma diuisionis.

CAP. XXXII.

FIli hoc magisterium in tres gradus est diuisum. Primus est diuisus in tres dissolutiones principales, per primum gradum debes lapidem depurare, & fixum volatile facere. Secundus est diuisus in duas reductiones principales. Et per istum gradum medium lapis preparatus fixatur, quousq; quiescere possit, & expectare in ignis pressura. Tertius gradus est per prædictos duos formatus. Et ideo in duas partes diuisus est. Prima est solutio & congelatio. Secunda est fixatio, & per istum tertium gradum est lapis completus, & ipsius multiplicatio fit per operationes primi gradus.

Finis secundæ partis testamenti, quæ est de praxi.

50 INCIPIT *COMPENDIVM ANIMÆ transmutationis artis metallorum Ruperto Anglorum Regi per Raymundum transmissum.*

IAM sæpe & sępius eloquuti, recolimus in multis & diuersimodis vijs practicandi super magisteriũ preciosi lapidis philosophorum. Nunc vero vt veritatem lumine perpendas, scias quòd tria principaliter notanda. Primò scias materiã vnde lapis philosophorum & omnes alij lapides preciosi componuntur. Secundò scias instrumenta, cum quibus operari quis debeat. Tertiò scias, quomodo dicta materia cum instrumento operari & practicari habeat. Circa ista tria noueris, quòd nostrum magisterium versatur.

Quæ

Quæ est materia nostri lapidis.

PRimò ergo Rex illustriss. scias, quòd materia nostri lapidis seu omniũ lapidum philosophorũ atq; virtuosorum, qui per artificium generantur vel componuntur, est anima metallica & menstruum nostrum rectificatũ & acuatum, seu lunaria cœlica quæ apud philosophos vocatur Mercurius vegetabilis ortus à vino rubeo vel albo, vt clarè patet, & clarè demonstratum extitit, diuinitus reuelatum in figura indiuiduorum tertij libri quintæ essentiæ conditi Abbati sancti Benedicti apud Parisios. Et etiam in nostro Codicillo tibi misso per Regem Eduardum. Instrumenta sunt duæ cucurbitæ vitreę septẽ vel octo habentes receptacula, vt demonstratur in nostro testamento tibi cum codicillo misso, in cap. quod incipit, Fili tu nõ &c. Modus vero practicæ in sequentibus ad plenum tractatur. Liber præsens diuiditur in duas partes principales: Prima quidem pars de Theorica huius artis, & manet indiuisa, & incipit ibi, vt immediatè sequitur: Sed tamen oportet prin-

ceps serenissime &c. Secunda vero pars est de practica, & diuiditur in duas partes principales. Prima est de compositione lapidis philosophorum, & ibi incipit, Tu in virtute A &c. Secunda vero pars huius secundæ partis est de compositione lapidum preciosorum, & incipit, Opus namque margaritarum sic condies &c.

Prima pars.

SEd tamen oportet princeps serenissime prius nostrũ menstruum per magisterium à matre, id est, sordibus vini & flegmate extrahere per officium alembici, & acuatur in distillatione cum vegetabilibus pertinẽtibus quæ sunt, Apium siluestre, squilla, Solatrum, Cardus, Muscatelli, Oliandrum, Piper nigrum, Euforbium, Vicitella seu Flamula, & Piretrum omnium ana & puluerisata. Ex altera parte ipsum menstruum in vase circulationis rotetur cotinuè spacio decem dierum in fimo calido, vinatico, aut balneo mariæ. Item oportet fili charissime primam materiam elementorum & sulphur naturæ habere. Et quia argentũ viuum est existens genus metallorum, quod

quod per artificium trahimus, & per artem magisterij à metallis per elementorum diuisionem, & purificationem, & fixationẽ illorum cum agentibus illud per rarefactionem & circulationem ex vna parte: ex altera vero parte per rectificationem elementorum metallorum: hoc quippe genus de quo intelligimus philosophari in nostro codicillo in capitulo quod incipit, Per istam diuisionẽ elucidatur secunda ratio &c. Et hoc quippè est quod circa huius capituli primum Mercurium per limos intelligimus &c. Fili recipe de aere & de terra æquale pondus pauco minus vel plus & hoc etiam est de natura de qua intelligimus fieri, & dicimus quòd vnctuosum humidũ est materia nostri lapidis propinquior seu proprior, in capitulo 36. quod incipit, Nos tibi diximus quòd quanto humiditas radicalis &c. per quã humiditatem vulgus intelligit sulphur fore vulgi. Recordare ô rex, quod diximus in nostro codicillo quod incipit, Fili intendo tibi dicere materiã fermentorum, quoniam quãdo dicimus quòd per vnam decoctionẽ, intelligimus aliam menstrui rectificationẽ. Habet sim-

plicem poteſtatem, intelligemus rectificationem primam menſtrui. Et quando dicimus ipſum gradualiter transferendo per aliam coctionem intelligimus aliam menſtrui rectificationem vſq; ad tertiam vel quartam. Item etiam intelligas in capitulo alias decoctiones lapidis vt patebit in ſequenti practica. Poſtea fili iſtam aquam quater rectificatam dicimus argentum viuum vegetabile vel aquã Mercurij. Et ita quicquid per iſtud capitulum dicimus, de illo intelligimus. Hæc etiam eſt materia de qua intelligimus in eo codicillo in capitulo quod incipit, De iſta materia & hæc eſt iſta humiditas, dicta aqua, permanẽs, quam intelligimus in noſtro codicillo in capitulo quod incipit, Noſtra humiditas eſt aqua per totum. Hoc autem Rex clarius patet in libro ſecundo quintæ eſſentiæ, quem te latere non credo. Reſpicias ergo ô Rex naturam mẽſtrui noſtri quantum eſt virtuoſa, & quæ dicta ſunt de illo intellige capitulis prææallegatis. In tantũ enim per ipſum nobilitatur magiſterium lapidis, quòd nullatenus poteſt exprimi illius abundantia. præſens ratio patet per illos qui metalla corrum-

punt

punt cum aquis extra naturam, quia nostrum menstruum ignorant, quia sic fit, quòd eius dissolutio aliquantulum naturæ repugnat, tamen si metallum dissolutum cum nostro menstruo confortarent cũ inhumationibus duodecim aut sedecim dierum, & abluerent illud à nigredine, aquam cõtra naturam confortarent. Sed nesciunt illam cõfortare cũ re naturali. Ideo eorũ practica priuatur effectu finaliter, & defectum arti imponunt qui illorum est. Et quæ diximus de cognitione menstrui quæ est vna de rebus sine qua nihil fieri potest in magisterio huius artis: Hæc tibi de illo sufficiãt.

De spermate metallorum, quod est materia nostri lapidis.

IAm noueris Princeps serenis. quòd metallorum spiritus est altera pars & materia nostri lapidis, quam oportet te à corporibus omnium metallorum euacuare. Et ista euacuatio fit dupliciter, vt inferius practica monstrabit, quia in duobus corporibus perfectis diuiditur per putrefactionem & elementorum diuisionem & eorum fixationem. Sed in metal-

metallis imperfectis diuiditur per purificationem & sublimationem simplicis vnitatis, & in isto passu errant ignorantes, arbitrãtes corpora metallorum cum fortibus aquis cõmunibus vt supra dixi, cum aquis contra naturam reduci ipsa in materiam primam sui. Et si libros nostros legissent, scirent vtique tales liquores intentioni philosophorum repugnare. Et hoc quod diximus clarè demonstratũ est in codicillo nostro quod incipit, Ideo dissoluitur aurũ & argentũ in rebus radicalibus sui generis. Hæc est enim aqua, cum qua curantur infirmitates incurabiles, sub conseruatione suæ naturæ, vt patet in codicillo quod incipit, Fili sublimatio &c. Et etiam in capitulo quod incipit N. D. E. &c. Etiam princeps serenissime clarè constat ipsos fortes liquores non esse de intentione philosophporum, vt patet clarè & absq; metaphora in dicto codicillo, in capitulo quod incipit, per istam distinctioné. Elucidatur secunda ratio in cap. quod incipit Sicut matrix ingeniat per operationem aquaria forma circa finem capituli, nulla enim res est, quæ coniungit metallorum dissolutiones nisi nostrum men-

menſtruum, quia ipſum eſt aqua cum qua fit corporum metallorum diſſolutio cum earum ſpecierum conſeruatione, vt patet in noſtro teſtamento codicilli, in capitulo quod incipit, Sed operari cū aquis fortibus eſt corruptio, & in capitulo, quia iſta habet potentiā cremandi omnia extranea. Etiam de iſto menſtruo intelligimus in capitulo quod incipit, Circa illud menſtruum in quo eſt ignis ſiccus contra naturam. Et ſimiliter iſta aqua menſtrualis eſt, cum qua diſſoluitur argentū viuum ad opus margaritarum, quod fit per reductionē iſtarum in primam materiam, vt inferius in materia precioſorum lapidum demonſtratur. Quare princeps ſereniſsime aliter nō poſſunt metalla diſſolui, niſi animarentur cū menſtruo vegetabili, cuius quidem potentia fit reſolutio in rebus diſſolubilibus.

De inſtrumento lapidum.

Diximus ſereniſs. princeps rem, de qua lapis philoſophorū componitur. Nunc vero dicemus inſtrumēta, cū quibus componitur lapis. Sunt enim vaſa, vt clibanus, fimus aut vindemia, cum arti-

artificis diligentia. Sed antequam veniás ad aliquod, ſcire debes, quòd magiſterium in tres partes principales diuiditur, ſcilicet diſſolutionem, ſeparationem & vnionem. Per hoc demonſtratur tibi, quòd prius habes corpora diſſoluere in noſtro menſtruo, quòd debes elementa diuidere à luminaribus, & illa purificare & fixare, & à corporibus perfectis ſulphur naturæ extrahere. Tertiò debes vnire elementa cum elementis, vel limum cum limo, aut elementa cũ ſulphure naturæ. Et iſta vnio diuiditur in tot partes quot ſunt mixtiones dictorũ & vniones. Primus modus eſt vnire aerem cum igne. Secundus modus eſt vnire aerẽ cum ſulphure naturæ, & iſti modi ſunt in elementis duorum luminarium corporum. Tertius modus eſt vnire limum exortum ex aere in igne cum limo exorto ex aere & ſulphure naturæ tantum per ſe. Quartus modus eſt, quòd vniatur ignis per ſe & aer per ſe cum ſulphure naturæ tantum. Quintus modus eſt miſcere ſulphur naturæ cũ elementis duobus ſemel, ſcilicet cum igne & aere. Et iſti modi mixtionis elementorũ cum ſulphure naturæ accidunt dupliciter,

quia

quia aut fiunt cum terra sua aut aliena, cum terra vero aliena fit multo multipliciter quãti sunt modi mixtionis sulphuris naturæ, cùm ad beneplacitum artistæ veniunt. Nam Princeps serenissime plura opera particularia practicare poteris intellectu veraciter obiectante quæ intellectus humanus grauiter enarrare poterit, exceptis illis quæ expressa sunt in tertia parte huius libri & in magica & in testamento nostro & in codicillo, & vade mecum, de numero philosophorũ & in tertio libro quintæ essentiæ alijsque libris meis. Quis ergo Princeps serenissime narrare poterit particularia quæ sunt in latitudine magisterij post fixionem & purificationẽ elementorum? Scias ergo purificare elementa & illa diuidere prius à metallis, quia in hoc totum latet magisterium. Diuisis itaque elementis & sulphure naturæ à metallis, aliud quasi nihil est respectui ad operandum. Nam totus labor & fatigatio est in hoc scilicet elementorum & sulphuris diuisione. Hic quippe est passus vbi artistæ dimittunt magisteriũ ex eo quod illorũ diuisio est multũ tædiosa, & quia imperiti in prima distillatione arbitrantur

tur se & secundi gradus totũ aerem posse distillare, & ex prima distillatione tertij gradus totum ignem à terra similiter distillare. Hoc autem est impossibile & contra cursum naturę. Quippe princeps serenisime verum in præsenti proponimus tibi verbũ reuelare, nam aer à metallis diuidi non potest, nisi in 20. vel 22. distillatione vel 30. Nam quot sunt distillationes tot sunt putrefactiones & reiterationes aquæ & aeris simul scilicet aquæ menstrualis & in qualibet putrefactione octo indiget diebus aut sex cõtinuis, ita quòd quasi per annum durat diuisio elementorum, sed nos compleuimus elementorum diuisionem in 7. mensibus, & ignis à terra diuidi nõ potest, nisi in 40. distillatione. Quis est enim qui per annum tantum laborẽ vel per septem menses posit sufferre? quasi sunt pauci. & ideo ignorantes principia naturalia arbitrantur cum metallis absq; elementorum diuisione veram practicam facere, qui in hoc sunt decepti. Postea sunt aliqui, qui cùm repente ad illorum libitum non diuidunt eorum elementa & sulphur naturæ, nolunt attendere naturas minerarũ, faciunt eorum mi-

xtionem cõfusam sin e purificatione aliqua aut sublimatione & subtilatione, & non perueniunt ad finem quæsitum, suæ ruditati nullam imponentes causam, sed culpam arti imponunt quam ignorant & asserunt artem esse falsam, de quorum numero te Regem vnum esse credimus. Non ergo fatigeris, nec ab opere cesses, & inuenies quod optas: scias enim, ô Rex, cõbinare principia naturalia, & fiet quod quæris.

De principijs non naturalibus, quomodo intelliguntur.

SEd cùm hæc principia non sunt naturaliter in vna re indiuiduali producta, vt plures errando putant dicẽtes, quòd vna res in orbe erat, quæ virtutem habeat ad transmutandum omnia metalla super terram, quod falsum est. Item est vt quæras extrema illius per principia naturalia per medium artis transcurrentis in suam mineram, quæ est D. E. F. Sed cùm ista sunt contraria ratione suæ extremitatis suę naturæ debet accipi E. quę est media dispositio extremitatis naturæ

illius, quæ collecta est de L. Et sic D. conuertit X. L. M. C. L. in E. à quo quippe D. trahe E. in similitudinem aquæ viuæ in nostro magisterio: & sic D. habet potentiam conuertendi F. in cõseruatione suæ naturæ & formarum suarum. Tunc accipies omne illud actualiter quod erat in potentia in opere naturæ, & meliorum mediorum illius ratione extremorum, quia in D. & E. sunt actualiter F. N. O. P. R. decocta purgata & digesta per ignẽ naturæ: quare fili, cõueniunt E. N. O. P. cum F. & dum F. conuersum fuerit in E. N. O. P. tunc habebis F. simile naturæ: & hoc fit melius cum C. quàm cum D. propter magnam experientiam, & fiat in F. de quo oriatur E. N. O. P. quæ aliter verò nõ conuertuntur in G. in nostro opere. Et sic G. est ꝓxima & prima materia, de qua creauimus omnes lapides philosophorum, & per aliquos elixir Aqueum vocatur: & ideo, Princeps serenissime, dicim⁹ quòd omnes lapides non creantur, nisi ex vna sola re, de G. scilicet argento viuo vegetabili & minerali. Ideo, fili, tu ibis ad digestionẽ de H. & trahe C. de cõmuni potu principum ad actum, & in illo pones F. & semper conuertetur in L. & sic calcinabi-

tur

tur F. sub conseruatione suæ naturæ: postea trahes C. L. de digestione H. & pones in digestionem I. tunc erit L. tale sicut competit & conuenit. Posteà de L. C. trahes E. N. O. P. hoc in metallis perfectis per magisterium operationis per K. & exuberationis. Et cùm habueris E. N. O. P. per H. I. K. donec E. sit albũ christallinum, quod est magis propinquum naturæ de F. ad generandum lapidem philosophorum, quàm erat L. Sunt ergo G. E. N. O. P. magis ꝓpinqua F. quàm L. quia sunt quasi fines magisterij, sed magis propinquum est G. quàm E. N. O. P. & ideo est vis, quòd in opere maiori E. N. O. P. vertantur in G. quod est perfectio magisterij: totũ enim, quod diximus, nõ est nisi soluere, putrefacere, elementa separare, purificare atq; fixare, limosq; concordare seu condensare, atq; nostrum menstruum rectificare. Vide fili, si capis F. & ponas in C. & illud ponis in H. prima figura formatur F. C. H. in cuius medio ponis N. & iterum si recipis N. & ponis in digestionem I. erit L. tunc originatur, & formatur vnus triangulus. Item, si capis L. & ponis in C. & ponis in digestionem H. postea per plures

digestiones de L. C. H. oritur N. O. P. & formatur alia figura triangularis. Item ex N. O. P. oritur in fundo vasis terra, quam oportet euacuare, & istam terrã dicimus L. Si ergo capis L. & ponis in C. & in digestionem H. postea in digestionem I. ex L. C. H. I. oritur E. & fit alia figura quadrangularis ex O. C. L. H. I. in cuius medio est E. id est anima metallorum, quæ generatur ex dictis literis. Item si capis E. & ponas in Q. & misceas cum C. D. O. & postea si capis D. O. secundum suum pondus, & ponas in alio Q. per digestionem H. tunc ex O. & P. oritur G. & ex E. O. oritur G. Tunc si capis G. & G. & ponis simul in modulis cerę, vt conuenit, aut si G. ponis cum E. incontinenti oritur vna figura ex duobus quadrangulis, in cuius medio est X. Y. per quam volumus significare lapidem philosophorum. Totum autem hoc magisterium datur per elemẽtorum diuisionem. Hoc quidẽ fit fili mi, secundum cursum huius artis, ita tamen, quòd scias quaslibet figuras in alias reducere, & si vnã corrumpas, scias aliam generare vsq; ad vltimam figuram, in qua omnes alię figuræ quiescunt. Et hæc de Theorica tibi sufficiunt causa breuitatis.

Dictum

Dictum est de prima parte, quæ est de Theorica: dicendum est de secunda, quæ est de Practica. Et primò de prima parte. Secundò de secunda, quæ est de compositione lapidis.

TV in virtute A. Princeps serenissime, accipe aurũ, & proijce ipsum in aquam vegetabilẽ, de qua locuti sumus in nostro codicillo, in capitulo quod incipit, Spiritus recipientis & formalis, aliàs generalis est, vt capias de sicco lunariæ &c. Et in capitulo quod incipit, Et tibi volumus reuelare de natura menstrui, in quo est ignis cõtra naturam, & in eodem capitulo, quod incipit, Fili cùm illud menstruum sine quo non potest &c. per totum, vbi satis declarauimus naturam istius & operationem. Et sit aurũ ad pondus aquę vegetabilis, & pone illud totum in digestionem H. per sex dies naturales, & aurum dissoluitur in aquam in colore croci. Postea verò distilla menstruum in distillatione H. in balneo: postea superpone aliam lunariam recentem, & pone iterum in digestionẽ H. per alios sex dies

naturales: & tunc extrahe, & mitte illud quod solutum est, in aliam ampullam, & super illud, quod remansit, finitis solutionibus & distillationibus, iterum de menstruo superpone ad quantitatem terræ, & pone in digestionem H. per quatuor dies naturales, & illud quod solutum est de metallo, simul cum menstruo pone in cucurbitam, vt prius: & sic fac vsque ad sex inhumationes & distillationes, & illud quod remansit, finitis sex distillationibus de fecibus, non cures, & distillationes seu liquefactiones, vel etiam dissolutiones pone in digestionem H. & distilla totam aquam per alembicum, & super feces ponas de alia aqua Mercurij recentis, & pone in digestionem per vnum mensem cum dimidio: posteà tu recipe Q. in quo erat aurum putrefactũ, & distilla inde aquam in distillatione H. & super feces mitte tantundem de menstruo recenti, & iterum colloca vas in digestionem H. per sex dies naturales aut decem: quibus finitis, pone vas in digestionem I. & distilla aerem simul cum menstruo. Postquàm noluerit plus distillare, serua distillationem in vase suo, & super feces mittas aliud

liud menstruum, & pone in digestionem H. per sex dies naturales, & iterum distilla vt prius in distillatione I. & super feces mitte de alia lunaria recenti, & pone in digestionem I. & sic reiterabis inhumationes & distillationes in H. & I. vsque ad vigesimam, aut 25. distillationem & inhumationem Sed dum fueris in vigesima secunda distillatione, illam aquam, in qua est aliqua pars aeris simul cum menstruo ponas ad distillandum in digestione H. & exibit menstruum totum per illam distillationem aut aliam: & si ibi fuerit aliquid aeris, manebit in fundo ad modum aquæ splendidæ aut citrinæ, & si non fuerit eius quantitas nisi duæ guttæ, aut tres, vel quatuor, non reiteres inhumationes & distillationes. Si verò plus fuerit, reiteres inhumationes & distillationes in digestione H. & I. vsque ad viginti sex vel triginta distillationes, vt bene euacuetur terra ab aere, & in qualibet inhumatione indiget ad minus quinque diebus continuis, donec totum aerem distillaueris, qui sine falso totus distillabitur per distillationes dictas, si bene regulaueris magiste-

rium. Post hoc verò tu accipies vas, in quo sunt omnes distillationes, & distilla eas cum digestione H. tunc totus aer in fundo remanebit, quia non valebit per distillationem de H. aliquid ascendere simul cum menstruo. Cùm verò totum menstruum distillaueris, manebit totus aer in profundo in colore aquæ splendidæ pulcherrimæ, & serua illud, quia aerē dum sic habueris, optimus fuit processus: quippe quem de aere fecisti, eodem modo de abstractione ignis à terra te docemus neque magis neque minus, nisi quia separatio ignis à terra fit cum aere inhumando, & qualibet vice distillando in digestione de K. Vel etiam potest fieri distillatio cū D. & non C. quia sicut ignis est nobilius elemētum, ideo indiget nobiliori menstruo, vel suo aere, & sicut aerem distillasti cum 30. distillationibus. Quippe cùm sic separatæ fuerint, seu habueris separatam terrā à suo spiritu, qui potestatē restringēdi habet, quæ euacuatio sic fit. Recipe terram à qua extraxisti elemēta, scilicet ignem & aerem, & proijce super ipsa de aqua vegetabili, & pone ad digestionem de H. ad tres dies, quibus finitis, extrahe illud quod dissolutum est

ad

ad partem in Q.& ſuperpone ſuper feces de lunaria recenti ad quantitatem terræ, & ſtet per alios tres dies, & mitte illud quod diſſolutum eſt in Q. vbi eſt alterū, & ſic facias tot inhumationes in H. & euacuationes in Q. donec modicum maneat de terra. Et cùm dicta euacuatio fuerit facta, congrega omnes diſſolutiones ſeu euacuationes in alembico, & ediſtilla per alembicum totum menſtruum, & ſuper feces pone de C. tantum ſicut eſt terra, & pone in digeſtione de H. per vnum diem naturalem, & iterum diſtilla. Et iterum Princeps sereniſsime reiterabis diſtillationes & inhumationes donec tota terra conuerſa ſit in puluerem impalpabilem, tunc ſuper ipſum mittes D. vel C. Sed Princeps ſereniſsime melius & tutius fit cum D. & pone in digeſtione H. per duos dies, poſteà diſtilla per alembicum in digeſtione de I. & ſuper feces iterum mitte de D. ſi cum D. operatus, vel de C. ſi cum C. operatus fueris, & pone in digeſtione de H. & poſtea diſtilla, & diſtillationem pone cum altera. Si verò defecerit menſtruum, diſtilla illud quod per diſtillationem extraxiſti à terra, & operare cum illo. Tot quippe vicibus reitera-

 bis

bis D. super terram, & inhumabis & distillabis, donec tota terra simul cum D. vel C. ascenderit per alembicum, & descendit in receptorio. Ista quippe materia dicitur apud philosophos argentum viuum de consideratione Alchymistarũ. Demunq;, Princeps serenissime, cùm ista compleueris, tunc accipies omnes distillationes, & superpone alembicum, & distilla in digestione de I. quousque materia sit bene desiccata: deinde extrahe terram de digestione de I. & illam ponas in digestione de K. & sublimabitur terra, & terra erit ad modum argẽti viui in virtute sublimationis: sed tu, Princeps serenissime, cùm omnia, quæ suprà diximus, cõpleueris, scias te omnia elementa habere quibus indiges ad lapidẽ philosophorũ componẽdum. Quando cõpositum album putrefeceris, melius tamen fiunt cum ipso D. purificatio elementorum quàm cum C. cùm C. aliquid retineat de superfluitate: D. verò cùm sit subtilior naturæ, & per hoc elucidatur capitulum nostri testamenti, quod incipit, *Quam tu auras diuisa la &c.* id est, Quando diuiseris lapidem per quatuor elementa. Item in purificatione terræ, de qua

de qua diximus ſuprà in parte vltima Diuiſio elementorum, elucidatur capitulum, quod recoluimus ſcripſiſſe in capitulo teſtamenti, quod aliàs dicitur vademecum, de numero philoſophorum, in capitulo quod incipit, Cùm autem per iam dictam ſublimationem Mercurius diminutus fuerit à corporibus &c. Item, Princeps ſereniſsime, dum elementa ſic habueris diuiſa, intereſt, vt illa ſubtilies & fixes.

De ſublimatione aeris.

ACcipe igitur in Chriſti nomine aerem, & pones in alembico, & diſtillabis eum ſepties vel 6. cuius erit ſignum, donec noluerit diſtillari aliquid. Item, ſi forſan aer cõuerſus fuerit in puluerem, diſtillabis & purificabis illũ, cum tantundẽ de D. & in vltimo diſtillabis D. & manebit aer inferius: ſcire tamẽ debes, Princeps ſereniſsime, hoc quod diximus, aeris diſtillatio & purificatio fit cum digeſtione de I. Item tu ſatis potes purificare aerẽ cũ aqua ſua, ſicut enim aerẽ purificaſti: ita de igne ſimiliter facias per omnia ſicut de aere dixim⁹, niſi quia ignis purifica-

rificatio fit cum digeſtione de K. & aeris cum digeſtione de I. Item Princeps ſereniſsime hoc quod diximus de purificatione terræ, inuenies ad plenum in vade mecum de numero philoſophorum, in capitulo, quod incipit, Partus verò fit per viam ſublimationis inuentę &c. per totum capitulum. Dum ergo Princeps ſereniſsime compleueris iſtam quæ ſunt ſupradicta, tunc habebis totũ illud, ex quo componitur lapis philoſophorum. Tu quidẽ fac mixtionem elementorũ & rerum pertinentiũ ad lapidem componendum. Recipe ergo elementa purificatá, in qua purificatione neceſſarium eſt remanere feces in fundo vaſis. Inſuper etiam feces ignis & aeris ſerua ad partem, & accipe ignem & aerem quodcunque iſtorum in vaſe proprio poſitum, & claude vas cum cera gummata, & pone in loco ſereno per tres dies continuos, quibus finitis, accipe tantum de fecibus ignis ſicut aeris, & de fecibus terræ ſicut eſt aeris, & ſi tantę non fuerint feces elementorum ſicut elementum aeris, ſuperadde de terra purificata vſque ad quantitatem dictam, & mitte totum cum fecibus ignis & aeris & terrę in vaſe ꝓprio aeris, & claude mul-

do multum benè vasculum cum cera & mastice & luta: & vnum istorum vasorum scilicet vas aeris in terra sepelies, & secum alterum in quo est ignis superius suspendas in aere in parte altera. Et fac taliter quòd lapis vel aliqua res non noceat vitris, & stent ibi dicta vasa per annum cõtinuum, quo facto fabricabis quosdã moles vel modulos cerę, in cuius forma volueris lapidem exire seu facere, quibus factis aperias vas quod in terra posuisti per annum, & mittas intus duas vel tres mollas quæ supernatabunt, & stent sic in vase & instanti claude, & stent intus per spacium quartæ partis horæ parum magis vel minus, & tunc quippe implebitur molle vel modulus aere constrictiuo mirabili & inuisibili, quia ascẽdit superius de aqua terræ. Et transacto igitur tempore, aperias vas, & accipe molles vel modulos, & teneas extra vas, imple illas de aqua quam per spacium vnius anni suspendisti in aere, & iterum mitte modulos in vase primo, vbi est aqua terrestris, & statim claudas vas, & dimitte stare per spatium supradictũ, quo finito cum forpicibus argenti trahes molles vel modulos, in quibus misisti aquã æthercam

siue

ſiue aeream, & verte modulos ita, quòd illud, quod eſt ſuperius, tangat inferius taliter, quòd aqua, quam miſiſti intus, modulos tangat aquam terreſtrem, & ſtent ſic per tres dies continuos ad fortem ſolem in æſtiuo tempore, & in autumno per ſeptẽ dies: in vere vel in hyeme per duodecim. Scias quippe, Princeps ſereniſsime, aquam, quam in mollibus terreis miſiſti, inuenies intus regenerationem congelatã in modum gummi: & iſta quippe gemma vocatur per philoſophos Elixir. Et molles dum in vaſe fuerint per ſpatium ſupradictum, & ſteterint in vaſe terreſtri: trahes igitur molles tuos extrà, & pone ad partem in vaſe vitreo, ſic cum lapidibus intus congelatis, & ſic facies lapides tuos vſq; plus. Et ideo habeas de aqua terreſtri & aerea, vel ętherea, Princeps illuſtriſsime, ſcias, quòd de aqua reſtrictiua modicum expendiſti cum operatione, cùm molles non impleantur niſi eius ſpiritu inuiſibili, cuius virtute aqua æetherea conuertitur in lapidem: Ideo dixerunt Alchymiſtæ, lapis noſter componitur ex duabus aquis: ex vna ſcilicet quæ facit lapidem volatilem, & ex altera quæ ipſum fixat & indurat.

Cum

Cum tali quippe apuæ terrestris spiritu inuisibili de argento viuo vulgi purũ argentũ facimus ad omnem ꝓbam bonũ sicut de minera sine calore ignis cõmunis, qui ratione suæ virtutis eius odore ita ☿ congelabit in probatissmũ argentũ, sicut basiliscus visu omne animal interficit in instanti. Tu quidẽ, Princeps illustrissime, habeas lapides tuos, videlicet & secundum ordinẽ magisterij ipsorum perfectionem D. deducere potes. Igitur ponas illos in quodam vase vitreo bene mundo, & dimitte stare per decem dies ad aerem taliter, quòd sit vas suspensum: quibus quidem finitis, oportet ipsos ponere ad tertiam decoctionem, vt habeat totius perfectionis complementum.

Sequitur decoctio prima, quæ fit cum calore Solis.

Recipe igitur lapides tuos, & pone illos in quodam vase vitreo, quod per Alchymistas perfectoriũ vocatur, & quod est instrumentũ oblongum, tenue in substantia: & claude multũ bene vas cũ mastice & cũ farina siliginis mixtis cum filis panni linei, & pone ad Solẽ per nouẽ dies

dies in Vere & in Aestate vel Autumno & in Hyeme per octodecim dies, quibus quidẽ finitis, erit finita prima decoctio. Tunc oportet te ad secundam dirigere quæ est medium inter primam & tertiam decoctionem: secunda decoctio est, quæ fit aliter cum primo calore.

De secunda decoctione lapidis.

SErenissime Princeps, secunda decoctio vocatur Optates, & fit cum eodẽ calore, sed aliter: quia tu capias vas tenuissimum vitreum, quod posis inuenire, & maius in quantitate, & impleatur aqua clarissima, & ponatur ad radium Solis, & in parte illa inferiori vbi magis lucet, & vbi magis accipitur ignis per magisteriũ vulgi, & ponatur vas supradictum cum lapidib⁹ taliter, quòd luciditas ignis tangat vas, vbi sunt lapides, & stet ibi donec Sol non posit capi per vas aqua plenum. Et continuetur ista decoctio in Vere per octodecim dies, & in hyeme per quindecim dies, & in æstate per octo: quibus finitis, est finita secũda decoctio, & oportet tertiã ministrare, quæ est finis & complementum lapidis.

Deco-

Decoctio tertia, quæ fit cum calore ignis communis.

Tertia quidem decoctio fit cum calore ignis communis: & fit in quodam furno, qui vocatur Tripes archanorum, cuius figura est in libro quintæ essentiæ verè situatus, quem te latere non credimus, & fit isto modo. Recipe ergo lapides, quos in vase habes perfectorio, & sic cum vase suo pone in Tripede archanorum per spatium nouem dierum continuando sibi ignem de carbonibus ardentibus: quibus finitis, est finita vltima decoctio, quæ vocatur per Alchymistas Sulfur vel Sulput D.H. Et in isto, Princeps serenissime, habes omne quod à mundo desideratur thesaurum incomparabilem & innumerabilem, cum quo ad finem perfectissimum sequi potest. Et est vnum de secretis ipsos lapides multiplicare: sed quia lapidum multiplicatio redundat in numero tertio vel quarto, cuius quidem duo modi valde sunt tædiosi, quia sunt per reductionē lapidum ad primum: ideo hîc vnum explicamus, sed vnus modus, Princeps serenissime, est sensibus valde placabilis, & est iste qui

ſequitur. Et qualiter fit multiplicatio lapidis philoſophorum in quantitate tantum.

De multiplicatione lapidis.

MVltiplicatio iſta fit cum argento viuo vulgi iſto modo. Recipe de lapidibus in quantitate vnius 3. & mitte ſuper centum milia argenti viui vulgi, & tantus eſt ignis lapidis multiplicatus virtutibus cœleſtibus, quòd totum Mercurium in puluerem poteſt redigere comburens omnes petias minerales exiſtentias in dicto Mercurio ſicut viſus baſiliſci comburit omnẽ virtutem animalẽ in inſtanti, & interficit omne animal: quippe hîc habebis centum milia & vnũ pondus argenti viui conuerſi in medicinam, quorum quidẽ centum milia vnica pars ſuper centum milia ☿ redigit ipſum in puluerem, ſicut prius patet ex iſto puluere ſecundo, tertio pone ſuper centũ milia 3. Mercurij, redigit ipſum in puluerẽ, de qualibet nouam multiplicationẽ vſq; ad centum multiplicationes. Quis igitur enarrare poterit multiplicationem medicinæ multiplicatarum quantitatem? quare

quare Princeps serenissime, quia 3. illarum centum milia centum ex 3. multiplicatarum multiplicare potes, seu scies qualibet de noua multiplicatione j3. ponendi supra centum milia argenti viui, & fit totum medicina, Princeps serenissime, in tantum continuetur proiectio medicinæ super Mercurium, donec ignis lapidis sit extinctus, & conuertatur materia in metallum perfectum, & non fiat ex illo puluis plus. Sunt autem aliæ multiplicationes, vna quidem dicitur virtualis, & quantitatiua simul, & quælibet istarum fit per reductionem ad principium, vt habetur in nostro testamento, in capitulo quod incipit, *Quam tu auras cicabades les dictes coses eages secta.* Cùm tu perfeceris dictas res, & feceris proiectiones per totum circulum, etiam non eodem libro multiplicatione hîc multiplicata, & continuetur, vt patet in capitulo quod incipit, *Fil tu prendas vna 3. de la medicicina decta multiplicata &c.* Fili tu capias j. 3. medicinæ dictæ multiplicatæ. De altera verò multiplicatione inuenies in tertio lib. quintæ essentiæ, in capitulo quod de multiplicatione tractat.

De practica brancharum nostri lapidis.

ET si vis, Rex illustrisime alium scire modum ad nostrum lapidē componendum, quod per Alchymistas dicitur practica brancharum, est, quòd purifices terram, vt suprà te docuimus in practica, in parte illa quæ tractat de purificatione terræ in 6. quæ incipit, Dū quippe omnia elementa sunt separata. Etiam in nostro codicillo, in capitulo, quod incipit, *Ara fil ercentant aquest menstrual.* In capitulo etiam, quod incipit, *Ara fil neges chediten:* quoniā dum terrā purificatam habueris, deinde elemēta ab auro & argēto, & purificata terra illorum, vt suprà dictū est, in practica recolim⁹ scripsisse in 3. lib. 5. essentiæ, in parte illa quæ de purificatione elementorū tractat in cap. quod incipit, Rectificatio quidē elementorū ac potestatum. Conditionata igitur terra de numero philosophorum, quod incipit, Cùm autem per illam dictam solutionem M. diminutus fuerit à corporibus. Et cùm similiter de elementis, tu potes tantas mixtiones facere & combinationes, quod difficulter numerare potes, sed

vt

vt habeas aliquam practicam abbreuiatam per branchas arboris aliquas explicamus operationes. Est quidem mixtio illa ad componendos philosophorũ lapides. Accipias quinque pondera ignis, & duo aeris, & altera duo M. C.O.I. quintæ essentiæ: & ex altera parte tria pondera aeris, & tantum de terra tria pondera, & in mixtione terræ & aeris mittes de M. cœlico tria pondera. Item coniunge O.& P.& E. ita quòd O.& P. sit in pondere æquali, & D. sit medietas O. vel P. & de M. vegetabili tantum sicut de G. ita quòd O.& P. de L.X. ambas dictas mixtiones, & distilla, limus primæ quidem mixtiones limi diuisum cum aeris & terræ, & D. colligatur ad partem & limus ignis & aeris, & D. ad alteram partem colligatur, & feces consimiliter. Et mitte de fecibus in quolibet limo tantum sicut medietas limi, & si non attingit ad hoc, non est vis: si verò super sum non, nõ mutat hoc quod dictum est. Et consimiliter facies de limo primæ mixtionis, & eorum fecibus denique limos habueris reconditos in vasis suis cum sequenti practica, sicut dictũ est suprà: & istæ mixtiones elemẽtorum, & ex eorum limis ad doctrinam operis li-

teralis sufficit causa breuitatis.

De mixtione abbreuiata.

TVnc Princeps serenissime quippe prosequi intendimus ad mixtiones abbreuiatas. Et prima mixtio erit, quòd tu des terræ bibere de D. per continuas distillationes per quatuor partes sui, deinde fac quò terra sit pondera duo, de aere sex pondera, & de igne duodecim. Et des primò bibere terræ aerem incerando in crucibulo, donec fluat ad modum mellis, deinde extrahe materiam, & dimitte illam quietare per decem dies: posthæc reitera sicut est mixtum cum aere in alembico suo ad paruum ignem, & mitte desuper guttam ad guttam, donec fluat sicut cera, & dimitte quiescere quatuor dies: postea vtere vnum pondus super centum milia, cuius fuerit E. & fiet metallum auri vel argenti.

De alia mixtione.

ET fiat alia mixtio sic, quòd coniungas tria pondera P. & duo de O. & facias totum corpus vnum. Deinde cera ter-

terram ſuam, & aliam. & cũ iſto igne incerare poteris O. iſtius metalli, aut illius duorum ſimul vel trium ſimul ad æquale pondus vel quatuor.

De alia mixtione.

ITem fiat alia mixtio, vt accipias octo partes P. & vnam O. & coniunge ſimul, & pone in digeſtione de H. per octo dies: & poſtea cera terram iſtius vel alicuius metalli aut illius ad ſolutionem & limum. Si verò adminiſtrare volueris alicui de P. auri, & de O. argenti. Itaque de P. ſint octo partes, & de aere vna, & miſce ſimul, & pone in digeſtione de H. per octo dies. Deinde cera terram ſuam vel aliam, & cum hac medicina perfectum aurum facies mixtionem ex contrarijs ſcilicet vnũ pondus O. auri, & octo pondera P. argenti.

De alio modo miſcendi.

ITem aliter, ſi accipias de igne auri & de O. eiuſdem ad medietatem P. & de terra ad medietatem O. miſce ſimul cum ſeptima parte meræ 5. eſſentiæ, & diſtilla limum deſertum, cum quo potes cerare

terram suam vel aliam, & feces quæ remanserunt:& sic cõsimiliter feces de argento.Et ista tibi, clarissime Princeps,sufficiant causa breuitatis:& per istas operationes, quas sic explicamus, elucidatur capitulum nostri testamenti,in capitulo, quod incipit,*Quant tu auras fixat lagna sobre la terra*, Quando fixaueris aquam super terrã M, quod incipit, *Quæ tu pregnes ... medicina vna onza & aquella methnas en vn crusal*, Quòd tu accipias medicinã scilicet vnam ℥. & illam pone in crusibulo. Etiam elucidatur aliud capitulum in eodem libro, quod incipit, *Tota aquella manera fil conseruans la practica quæ ab fera ablanch*, Omnis ille modus, fili, conseruans practicam, Etiam elucidatur aliud capitulum,quod incipit, Fili plumbum tenet succum magnam partẽ de H. combustibile. Et etiam in capitulo, quod incipit,Similiter facies de Venere sicut fecisti de Saturno. Etiam elucidatur aliud, quod incipit in eodẽ libro,Ita facies perfectionem istorum duorum metallorum. In quibus quidẽ tractauimus satis depractica abbreuiata brancharũ arboris, Dixi de prima parte secundæ partis principalis: nunc dicamus de secunda secundæ par-

partis, quæ tractat primò de compoſitione margaritarum.

Compoſitio margaritarum.

OPus nanq; margaritarum ſic condies: primò, quòd accipias aquam Mercurij, factam per modum quĕ te docuimus in noſtra quinta eſſentia, in libro primo, in capitulo quod incipit, Ne putes me mendacium &c. vſque ad G. quod incipit, &c. Recipe igitur illam rem &c. Etiam per modum noſtri codicilli, in capitulo quod incipit, Præparatio ſpiritus lapidei & fermentabilis eſt, quòd tu accipias ſuccum lunariæ. Etiã per modum noſtri teſtamenti, in capitulo quod incipit, Fili, tu accipies liquorem lunariȩ, & ſit quantitate duarum librarũ vel trium, & in ipſa diſſolues ℥j. argenti puriſſimi per calorem digeſtionis per ſex dies, poſtea ſepara feces per diſtillationes quæ erunt albæ & pulcræ: Iſta eſt aqua, qua indiges ad diſſoluenda omnia ſex metalla, & illorum argentum viuum: cum qua quippe formantur lapides, qui parlæ vocantur, per reductionem illarum in ſuarum primam materiam.

De prima aqua dicimus.

Recipe auri ℥ j. & diſſolue illud cum quantitate dictæ aquæ, quantum tibi bene viſum fuerit in digeſtione de H. ſicut argentũ, & diſſoluatur in aquam colore croceo, & trahe aquam deauratam per filtrum, & ne cures de illis fecibus, qui nihil valent ad propoſitum: poſtea diſtilla aquam per alembicum, & ſerua feces ſecundas.

De aqua ſecunda.

Aqua ſecunda ſic fit. Recipe ℥ j. Veneris, & diſſolue quantum tu volueris de aqua prima in digeſtione de H. ſicut tu feciſti de alia, & diſtilla aquam per filtrum, donec tota ſit diſtillata, & de iſtis fecibus ne cures: & diſtilla aquam illam per alembicum, & ſerua feces ſecundas.

De tertia aqua.

Tertia aqua ſic fit. Recipe ℥ j. plumbi, & diſſolue in tanta quantitate aquæ diſſoluentis, quantum tibi bene viſum fuerit in digeſtione de H. poſtea diſtilla per filtrum, & dimitte feces primas, quia

quia nihil valent. Postea distilla aquam per alembicum in digestione de H. & serua feces secundas.

De quarta aqua.

QVartam aquam sic facies. Recipe ℥j. stanni purissimi de cornu vagla, qui est in domo Angliæ, & dissolue ipsam in tanta quantitate aquæ quantum tibi bene visum fuerit in digestione de H. distilla aquam per filtrum, & de fecibus ne cures; postea distilla aquam per alembicum in digestione de H. & conserua feces secundas.

De quinta aqua qualiter fit.

QVinta aqua sic fit. Recipe de Mercurio vulgi ℥ j. & dissolue ipsum in vna libra cum S. aquæ dissoluentis in digestione de I. & serua aquam illam, distilla per filtrum, de fecibus ne cures, secundas verò serua.

De sexta aqua.

SExta aqua verò fit. Recipe ℥ j. ferri purissimi, & dissolue ipsum cum tanta quantitate aquæ, quantū tibi bene visum fuerit in digestiōe de H, Postea distil

la sicut

la ſicut alias aquas feciſti, & ſerua feces ſecundas.

De ſeptima aqua.

SEptima aqua ſic fit: Recipe ℥j. argenti puriſsimi, & diſſolue in tanta quantitate aquæ diſſoluentis, quantum tibi bene viſum fuerit, & diſtilla per filtrum, & reijce feces primas: pôſt diſtilla per alembicum in digeſtione de H. & ſerua feces ſecundas, & de omnibus aquis feces ſeruabis in vaſe ſuo: & iſtæ aquæ cũ eorum fecibus eſt materia, de qua omnes lapides componuntur.

Sequitur de reſolutione.

CVM ergo metalla reſoluta fuerint in aquam, & quamlibet illarum recipiendo quemlibet limum in ſuo vaſe: & erunt iſti limi reſplendentes cum virtute minerali, & cum magna limoſitate, quę apparata eſt ad recipiendum virtutes influentiarum cœleſtium. Et quamlibet illarum aquarũ recondas in ſua ampulla vitri cum longo collo & fundo rotundo, deinde claude orificiũ ampullarum cum maſtice & corio alutæ, & quamlibet ampullarum cum ſua aqua pones in loco ſereno

reno per vnum annum integrum taliter, quòd nulla res noceat sibi, & ingrauidentur seu impregnabuntur illæ aquæ per virtutem cœlestium cursuum, & per subtile ingenium ipsas virtutes cœlestes accipimus, & venamur cùm talis materia sit ad hoc naturaliter disposita, vt graduetur seu ingrauidetur per virtuté cœlestium, in quibus est materia spiritualis constrictiua, & constrictibilis sublimata atque simplex, cùm per ingenium artificis quàm per velle & restaurationem naturæ. Tu quidem sis cautus in resolutione limorum, quia de quolibet limo duas aquas seu partes facias prius distillando medium limi, quem pones ad partem, quia ex ista parte prima fit aqua terrestris, & aliam partem similiter ad partem distillabis, ex qua fit aqua aerea, quæ suspenditur in sereno loco, vt suprà dictú, per annum.

De compositione vtiliore & leuiore.

EST autem compositio ista leuior & melior cum aliqua compositione, hoc est, quia dissolutis metallis, Princeps illu

illustrissime, & qualibet aquarum diuisa in duas partes. Tu recipe quintam partem illarum duarum, quas fecisti de vna aqua in speciali, & illam mitte cum suis proprijs fecibus, quas reseruasti ex distillatione alembici, & sororē huius partis quā cum fecibus sumpsisti, distilla limum quod idem, quod liquor procedēs ex duobus corporibus, scilicet aqua & fecibus, quę erunt splendidissimi valde. Et feces post distillationē remanebunt in fundo cucurbitę. Ponas igitur limum ipsum in ampullā cum longo collo & fundo sphęrico, & claude fortiter orificium cum mastice vel olibano, & cum quodam corio fortiter desuper, & suspende limum supradictum *in loco sereno* per vnum annum integrum. Dumq; limum prædictum posueris in loco sereno, reuerte operationem ad aliam partem aquarum. Tunc igitur, clarissime Princeps, recipe feces naturales, à quibus resoluti sunt limi prædicti per sublimationem, de illis mittes quamlibet partem in parte sua secundum suam propriam speciem in quadam vitrea ampulla cum longo collo in longitudine duarum palmarum, & cum fecibus misce aliā partem aqua-

aquarum, quã reſeruaſti: quæ verò aquæ ſorores illarum, à quibus reſoluti ſunt limi & claude orificiũ ampullarũ, ſicut dictũ eſt ſuprà. Et poſt hoc ſepelias illas in quodam antro terræ in profundo vnius palmi cum dimidio, & ponas circunquaque aliquam rem taliter, quòd lapis non noceat, vel aliqua res, & ſtent ibi per vnũ annum integrum, ſicut diximus: de aliis quippe taliter componendi ſunt lapides philoſophici, cùm vna eſt via ad vnum, & ad aliud niſi quia differunt per maiorem ſublimationem naturæ, & vniuerſaliorem: quare ex eo quòd lapides philoſophici corrumpuntur, & veraciter alterantur, quia indiuidua quędam in altero indigent maiori ſublimatione, videlicet vt ſuprà in practica diximus: ſicut enim de vna aqua duas in magiſterio feciſti, ſic cõſimili in altero facies, miſcendo aerem in ignem, & terram ad pondus æquale, & ſit tantũ in pondere de D. ſicut omnia alia tria, ſed cũ O. quod pones C. miſces D. & pones O. P. D. ſit mixta in ſuo vaſe, in digeſtione de H. per 6. dies: quib⁹ finitis, deinde liquorẽ diſſolutũ aliàs reſolutum reſolutione ex O.P.D. ponatur in cucurbita alẽbici cũ ſuo roſtro rotundo, & pone

ind

in digeſtione de H. per tres dies: deinde extrahe, & pone alembicũ, & diſtilla alias ſublima limum deſertum in digeſtione de I. vſque feces ſint ſiccæ, quæ limum in aere ſuſpende in ampullã cum collo longo, quam ſtare dimittas per vnũ annum integrum. Igitur cùm iſta compleueris, recipe aliam partem aquæ, quam reſeruaſti, quę eſt ſoror limi ſuſpenſi, & ponas illam in conſimilem ampullam cum longo collo, & ſupermittas omnes feces, ex quibus limos diſtillaſti, & claude orificiũ ampullæ, ſicut de lapidibus precioſis diximus, & ſepelias illã etiã ſimiliter in horto, in profundo vnius palmi cum dimidio, & fac vt ſuprà dictum eſt, & dimitte ibi ſtare per vnum annum integrum, & tunc habebis materiam aptam cum ſpiritu ſubtili ad componẽdum lapides philoſophicos. Et tantum hoc quod diximus ſufficit, Princeps, modus compoſitionis aquarum per artificium, cum quibus formabis vtriuſque lapides: ſed quia ad pręſens non fecimus compoſitionem lapidum philoſophorum, ideo reuertemur ad præſentis compoſitionem, quæ eſt de compoſitione lapidum precioſorum.

De car-

De carbunculo.

CArbunculus eſt rex omnium lapidum, ſicut aurum eſt omnium metallorum: vnde ſi tu, Principum sereniſsime, vis ipſum artificialiter componere, quod ita ſit, & plus virtuoſus naturali: recipe de aqua terreſtri auri induratiua, quam ſepeliſti intra per annum, & pone ipſum in vaſe; quod ſit factum ad modum vnius figuræ inferius ſcriptę rotundum vel triangulatum, vel quadrangulatum, ſicut placuerit. Et in ipſa mole cerea exiſtente, nauigando in vaſe aquę terreſtris per ſpatium quintæ partis horæ: quo finito, verte modulum, & cape lapidem cum forpicibus aureis vel argenteis deauratis: & fac taliter, quòd ſuperficies lapidis tangat aquam induratiuam, & ſtet ſic per tres dies ad ſolem, & deinde extrahes molem ceræ, in qua eſt aqua ætherea induratiua per virtutem aquæ terreſtris in ſimilitudine gummæ. Princeps illuſtriſsime, informatio omnium lapidum precioſorū eſt vna, & vno modo fit, ſcilicet finem ſuorum colorum accipiunt ex paſsione diuerſarum materiarū quouſque ſint terminatæ per vitutem vltimæ

formationis,quã lapis accipit per virtutem ignis cõmunis in propria forma sub cõseruatione suarum virtutũ operatiuarum.Cùm ergo ipsam molem extraxeris extra vas,expolia ipsum lapidẽ à cera qua est indutus, & da sibi decoctionẽ arteticam. Sed prius dimitte eum stare per tres dies in vmbra, & cõtin[illegible]is ignem illum per nouem dies in vere, & in æstate per 5. finita ista decoctione,da sibi decoctionẽ quæ artatesis, per conditionẽ temporis antedicti.Deinde prosequatur decoctio quæ sulfur dicitur per quinq; dies cõtinuos, deinde trahes lapidẽ tuum perfectum cum omnibus virtutibus ei pertinentibus sibi per naturã attributũ. Dum verò Princeps serenissime feceris prædictas decoctiones,scias quòd lapis stare debet in vase quod perfectorium, cuius figurã inferius demonstrauimus. Scias igitur, quòd omnes decoctiones æqualiter exhibẽtur omnibus lapidibus, præter dyamanti,cuius decoctio longior est ratione suæ duriciei: virtutes enim illorũ ponere non curamus in in præsenti cõpendio,cùm intentio nostra in præsenti cõpendio nõ sit nisi tractare de illorũ compositione tantũ,tamen sufficit tibi quòd omnes

omnes secundũ istam doctrinam cõpositi sunt tantæ virtutis, sicut quos natura produxit, & etiã fortiores & plures virtutes sunt habentes, quam naturales vt experti sumus. Et satis de virtute cuiuslibet plenè tractauimus in nostro lapidario quẽ scimus tibi missum à domino rege Eduardo A[illegible] [illegible]mo. Ideo hîc in summa breui de aliquibus [illegible] bimus, hoc est de illorum cõpositione, vt c[illegible]endiosum reddamus, & nõ ꝓlixum.

Compositio adamantis.

COmpositio adamantis sic fit ex natura argenti terminati in naturã lapidificam. Recipe ergo de aqua argenti terrestri, & pone illã in vase indurationis ad indurãdũ, & mitte intus molem terream per temporis spatiũ supradictum. Postea mitte de aqua aerea in mole, in qua formari debet dictus lapis. Postea da sibi informationem in vmbra per tres dies quæ est prima informatio, quando aqua aerea fit gumma virtute spiritus aquæ terrestris. Pòst verò administra sibi aliã informationẽ quæ fit gyrando molem cum sorpicibus argenti deaurati vel de auro scilicet illud quod est inferius ad superius taliter, quòd lapis tangat a-

quam induratiuã, & ſtet ibi per tres dies continuos ad ſolem fortem in æſtate: in Autumno verò & Vere per ſex dies, in hyeme per 12. quo facto, fac tranſire per digeſtionem, quæ dicitur Opteſis, & per aliam, quæ dicitur Optateſis, per tempus quod ſuprà ſcriptũ eſt de lapidibus philoſophici[illegible] digeſtione[illegible] quæ dicitur [illegible] & et per quatuor aut tres dies continuos, quia ratione ſuę indurati[illegible]nis indiget magis de iſta digeſtione quàm [illegible]lij. Iſte lapis ſic compoſitus, omnibus alijs eſt ſolidior. Eſt enim tantæ ſoliditatis, quòd ferrũ nec ignis ipſum diuidere poteſt & fit ratione altitudinis ſuæ naturæ; & eſt virtuoſior naturali.

De balaſtio.

Balax eſt lapis, creatus ſeu generatus ex duabus naturis duplicis argenti viui ęqualiter mixtorum, ſcilicet ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea auri ſimul compoſitis in molle ſuo, pone ad indurandum in aqua induratiua argenti, & in aqua induratiua auri ſimul mixtę æqualiter: deinde, quòd ſequatur ſibi per iſtas tres digeſtiones ſeu decoctiones, ſicut in coctione lapidis philoſophorũ diximus: Et te-

Et tenendo processum sicut in compositione carbunculi, aliàs nihil addendo in processu compositionis carbunculi.

De Sapphiro.

SApphirus cõponitur ex duplici natura argenti viui, aquatici scilicet ex aqua áerea argenti, & ex aqua aerea stanni in quarta [illegible] ponderis argenti, & similiter de aqua ioduratiua a[illegible]genti, & [illegible] de aqu[illegible] induratiua stanni prædicti ponde[illegible] induratum in molle cerea, & decoctis sicut de alijs dictum est suprà.

De balandina lapide.

BAlandina componitur ex argento viuo ferri, & est coloris rubei valde, & resplendet ratione sulfuris decocto & conuerso in naturam aquæ aereæ ignitæ respiciens naturam argenti viui, & quia sua natura est ex aere, ideo restringit sanguinem. Recipe ergo de aqua aerea ferri, & imple mollem ceream post virtutẽ restrictiuam acceptam, & indura illam in aqua terrestri restrictiua ferri, & ꝓsequere per informationes supradictas.

De compositione Turchosæ.

TVrchosa est cõposita ex natura duarum aquarum aerearum, & duarum

restrictiuarum. Recipe ergo ℥. quatuor aquæ aereę Veneris, & ℥ j. aereæ Saturni, & pone ad indurandum in molle cerea in aqua induratiua Veneris, mixta cũ aqua terrestri plumbi per pondus dictarum aquarum aeris, & da sibi informationes aliorum lapidum.

De compositione Smaraldi.

Smaraldus cõponitur seu generatur ex vna natura duarum aquarum aerearũ, & duarum restrictiuarũ. Recipe quot partes volueris de aqua terrestri argenti, & cũ illa misce quantũ volueris de aqua terrestri cupri, donec videas quòd habeat intensum colorẽ vel remissum secundũ quod volueris, & pone prius mollem ceræ in ꝓprijs aquis terrestribus per spatiũ quintæ partis horæ, vt melius impleatur virtute induratiua, prius imple mollẽ aquæ aereæ cupri, & pone ad indurandũ per vnam partẽ horæ. Postea verò gyra mollẽ, vt dictum est de Carbunculo taliter, quòd aqua induratiua seu terrestris tangat aquã aeream cõgelatam, & dimitte sic stare per tres dies continuos ad fortem solem in æstate, & in vere & in autumno per sex dies continuos, in hyeme

per

per 12.dies: quia istis finitis, extrahe lapidem induratum, & fac ipsum transire per tres informationes vel decoctiones, sicut de lapide philosophorũ diximus in practica sua, & per informationes intellige decoctiones tres: prima dicitur Optasis, secunda Optatesis, tertia dicitur sulfur, vt suprà explicauimus.

De compositione Eliotropiæ.

Eliotropia cõponitur ex vi[illegible] [illegible]ura, de qua cõponitur Exmiraldus [illegible]per pondus & mixtiones aquarũ illius. Sed antequam aqua cupri veniat ad perfectã indurationẽ, ita quòd sit in spissitudine sicut albugo: capies mollẽ tuum cũ forpicibus ab aqua induratiua, & mitte super aquã mediẹ induratam 4. aut 5. guttas m[illegible]mas de aqua aerea ferri, tunc mollẽ sum[illegible]es cum forpicibus argenteis, & mitte in aquã induratiuã per vnam partẽ horæ. Postea extrahe illã, & pone in aqua induratiua per vnũ Credo in Deũ, & vnum Salue regina, & da sibi indurationẽ per tres dies ad solem fortem in aqua terrestri Exmiraldi gyrando mollem, vt de alijs dictum est: postea extrahe illum à cera, & da sibi informationes, vt diximus de Exmiraldo.

De compositione Camapheus.

CAmapheus est lapis, habens colores multos & multiformes: quidā sunt albi, & alij nigri, & alij rubei, & alij inter nigrum & azurium & album sicut calcedonij. Et quodlibet istorum habet suam diuisam naturam, & virtutem in compositione: sed [illegible] omnes lapi[illegible] ios rubeus [illegible] us est, sed vterque sunt [illegible] oni secundum suam propriam naturam. [illegible] albus cōponitur ex aqua aerea argēti, & [illegible] aqua aerea stanni, & ex aqua aerea plumbi equaliter mixtis positis ad indurandū in molem habentē figuram hominis in aqua induratiua argenti & stanni per æqualia pondera. Rubeus verò componitur ex aqua aerea auri, & aqua aerea ferri æqualiter positis ad indurandū in aqua terrestri auri, & in aqua terrestri ferri mixti per æqualia: vel potest componi ex aqua aerea argenti equaliter mixtis positis ad indurandū in aqua induratiua auri & argenti. Item, niger componitur ex aqua aerea plumbi, & ex aqua aerea argēti, & ex aqua aerea auri indurati in aqua terrestri argēti, & in aqua terrestri plumbi per pondus prædictum. Postea positis ad so-

ad folẽ, & quòd tranfeat per omnes tres informationes.

Quomodo componitur Topazius.

TOpazius componitur ex natura duplici argenti viui reducti in fpeciem aeris. Recipe ergo aquam aeream auri, & mifce cum illa quartam partem aquæ aereæ ferri, & [illegible] indurandum in a[illegible]ua induratiua auri, & [illegible] de alij[illegible] diximus.

De compofitione Calcedonei.

CAlcedoneus componitur ex aqua terrea ferri, & ex aqua terrea argenti mixtis æqualiter, & pofitis ad molem ad indurandum in aqua terreftri ferri, & lunæ mixtę æqualiter. Et quod tranfeat per omnes tr[illegible] informationes ficut alij.

De [illegible]ompofitione Berilli.

BErillu[illegible] [illegible]ponitur ex fubftantia duplici arg[illegible]nti viui: vna verò eft de aqua argenti aer[illegible], & altera de aqua aerea ftanni, quæ duc[illegible]tur in aeris natura mixta æqualiter, & imp[illegible]e molẽ tuam vt induretur in aqua terreftri argenti & ftanni. Deinde da fibi informationes ficut de alijs diximus.

De compositione parlarum.

Compositio parlarũ fit ex substantia triplici argenti viui conuersæ in substantiam aquæ aereæ. Recipe igitur aquam aeream stanni, & aquam aeream plumbi,& aquam aeream argenti æqualiter mixti, & induretur in mole cerea in aqua induratiua stanni, & in aqua induratiua ar[illegible] & plumbi [illegible]s æqualiter, [illegible] post transeat per infor[illegible]tiones quas suprà diximus.

De compositione parlarum per aliam viam.

Parlæ per aliam viam componuntur sic:Puluerisa probas minutas in puluerem subtilisimũ,& dissolue eas in tali aqua, in qua argentum vulgi dissoluisti super digestione de I. ponen[illegible] de aqua dicta quæ natat super margari[illegible]s in grossitudine medij digiti, & post [illegible]lutionem natabit quædam limosita[illegible] ad modum cuiusdam telę. Et ista tela, Princeps serenissime, est forma trans[illegible]arens parlarum orientalium. Et per h[illegible], quod diximus, elucidatur illud capitulum nostri testamenti,in parte illa quæ tractat de parlarũ cõfectione,quod incipit,Ostensio virtutum liquoris exuberandi. Itẽ, postquam sen-

ſenties, quòd margaritæ liquefactæ ſunt intus aquã M. ſeparabis aquam cũ limoſitate margaritarum in vaſe altero inclinando vas ſuauiter taliter, quòd nihil de fecibus vadat cũ aqua limoſitatis. Si verò cũ aqua limoſitatis fuerit aliquid de fecibus, cola ipſum per pannũ ſericum bene mundum: poſt hoc pone aquã illam, in qua lim[illegible] ampulla cũ longo [illegible]llo in digeſtione de [illegible] [illegible]es, quibus tranſactis, fiet aqua illa [illegible] limoſitate metalli totum vnũ corpus. Et per hoc elucidatur cap. noſtri teſtamẽti, quod incipit, *Quãdo tu neuras cell dictes parles eſt paſtà blanc ſacram liquefactes per la virtut de laquet*. Poſtea verò habebis moles tuos ex auro puro, vel ex argẽto dea[illegible]o à parte interiori, quod ad ſimilitu[illegible]nem cuiuſuis margaritas formatas ſo[illegible]. Et conſimiliter baculum auri vel argenti [illegible]aurati, & fac, quòd omnes molles in partes duas diuiſæ ſint. Et ſi molles fuerint rotundæ, vel quouis modo alio factæ, & [illegible]diguerit foraminibus, perforabis illas partes molles, coniungetur alteri, & imple molles tuas de paſta pulueris que remanſit de aqua limoſa ita, quòd vterq; pars mollium ſit paſta plen[illegible]

plena per foramen molliū mittes vnum filum auri:& sic facies omnes, & dimitte stare pastam sic in mollibus suis per vnū diem naturalem: quo transacto, si vides quòd molles possunt diuidi à pasta, trahas grana illa à mollibus,& si non,dimitte siccare dum possis grana illa extrahere.Cumque grana illa extraxeris à mollibus iam [illegible] ctis, ponas illam ad desiccandum in silara marmorea, vel in quadam silara vitri,vel aliqua re vitrea,quę sit ampla & plana.Et cooperi cum quodam vase vitri, vel cum aliqua re, ne puluis tangat ipsos lapides.Et stent ibi vsq; sint bene siccæ. Et per hoc quod breuiter diximus, elucidatur capitulū in testamento nostro,in nostro magisterio quod incipit,præterea postea fiet artificiter modulus de auro & quātitas &c.Et post formationem margaritarum & [illegible]arum desiccationem tu accipias vnum filum auri longnm,& mitte illū per foramen margaritarum, & caueas quantum fuerit tibi possibile,ne illum tangas cū manu, nisi cum quibusdam forpicibus argenti deaurati,aut de auro: dum verò sic habueris,habeas quoddam vas vitreum,factum ad modū oui gallinæ, & cauillabis illa in

vtra-

vtraq; parte. Illud quod eſt intra, debet eſſe depoſitum. Item, ponas margaritas ſuſpenſas per filum auri in aqua limoſitatis, quã per nouem dies poſuiſti in digeſtione de H. taliter, quod ſubmergantur in aqua, & ſtatim pone coopertoriũ, & dimitte ſic ſtare ipſas per duos dies naturales: quibu[illegible] extrahe margaritas tuas de v[illegible] illo, & pone illas ac[illegible] vmbram, vbi ill[illegible]ol nõ tangat per tres dies natu[illegible]. Deinde adminiſtra ſibi formationẽ Optaſim hoc modo: Tu; Princeps ſereniſsime; ponas tres probas in filo auri, deinde mitte in vnã teſtam oui quæ cooperiat omnes tres margaritas, vel plus illarum quantitatem. Deinde alias ſecundum quantitatẽ oui quam voluerit ſub ſe contin[illegible]re, & ponas vas vitreum vel ouum: & ſi[illegible] deinceps, donec ordinatę fuerint. Et ſi [illegible]erit tẽpus æſtiuum, mitte ſtare illas ſic ad Solẽ per tres dies naturales. In vere verò & autumno per ſex dies, in hyeme per nou[illegible]m. Sed nullam decoctionem Obteticant[illegible] Obtatentam conſulimus tibi in hyeme alicui facere, & qualibet die gyrabis oua vel vaſa ſupradicta de tribus in tribus, horum quippe finitis diebus trahas margaritas tuas; deinde

admi- X

administra sibi formationē per tres dies Inlfulderh ipsis positis in vase, quod dicitur perfectorium: quibus finitis, ponas margaritas tuas à tripode Attanor, & videbis quæ naturalibus non inuident in omni perfectione, tunc vtere illis.

Alia compositio margaritarum.

S[illegible]n istam fabricationē [illegible]nsimiliter facere volueris de conchil[illegible]s inuentis in ripa maris, quæ colores ha[illegible] multifarios: quia quædam sunt albæ, vt parlæ cōmunes cū colore orientali, quædam croceę ad modum auri purissimi similiter colorē habentes orientalem. Alia verò cum colore brisilij habentia similiter colorē orientalem. Pote[illegible]tur Princeps illustrissime componere [illegible]arlas tuas de quibusuis conchilibus. Et [illegible]rlę erunt illorum colorum, de quibus [illegible]nchilia erant, de quibus fuerunt co[illegible]positæ. Fitq; pulcherrimum operis ex omnibus istis. Non vidimus verò part[illegible] in qua ista conchilia supradicta rep[illegible]ias, nisi in Cypro prope ciuitatem Famagustæ, & in regione Portugalliæ, prope ciuitatem Listone, in ripa maris. Et in quadam villa Anglia, quæ dicitur Conilla, & in alio loco, quæ dici-

dicitur portus Syluenæ vsq; ad ſanctum Vincentiũ de finibus mundi. Vidimus enim omnia iſta dum ad Angliã trãſimus propter interceſsionem domini regis Eduardi illuſtriſs. Ergo quæ omnia tibi diximus tam de philoſophicalibus lapidibus, quàm de virtuoſis vel precioſis lapidibus ſufficiat cauſa breuitatis. Et quia doctrina quæ tibi tradita eſt, per res alios quoſuis componere recipiẽdo colorem vniuſcuiuſq; lapidialis, & formas illorũ & figuras, & tunc facere mixtionẽ de aquis diuerſis ſecundũ doctrinam prius traditam. Et ſi tu Princeps illuſtriſsime iſta quæ verbis groſsipedalibus ſcripſimus ſine aliqua ſubtilitate operis compleueris, inuenies verum quod diximus. Noli tamen feſtinare, nec ab opere ceſſare. Nõ enim agitur naturam propter minas. Et ſi diuiſeritte naturam propter minas operare plus dabit tibi quàm optas. Si verò Princeps illuſtriſsime vis ſcire rationem quæ eſt naturaliter, quia aqua iſtius doctrinæ naturam habet virtutem, vt per artificium de illarum natura componitur ex vna parte iſti lapides, vt illi potentiores in virtute ſint naturales. Ex altera parte philoſophorum lapides

quæ-

quæras in lapidario nostro, quia satis prolixè tractauimus in parte prima ad faciendũ rationẽ huiusmodi. Et sic habebit omniũ complementũ cùm nostra intentio in præsenti compendio nõ sit nisi practica nuda & theorica cum adiuuamine qui est trinus personaliter, vnus essentialiter regnans per omnia sæcula sæculorum. Amen.

*

Finis compendij animæ transmutationis artis metallorum.

De significatione literarum.

A Significat Deum, qui eſt huius operis cauſa prima.

B Significat quatuor elementa confuſa in metallis.

C Sig. lunariam rectificatam in qua ſoluuntur metalla.

D Sig. quintam eſſentiã vini, ſeu quintam eſſenti[illegible]e.

E Sig. animam metallorum, quæ dicitur Sulfur naturæ.

F Significat ipſa metalla.

G Significat limos elementorum.

H Sig. calorem primi gradus balnei.

I Significat calorem ſecundi gradus cineris ſcilicet.

K Sig. calorem tertij, ſublimationem ſulfuris.

L Sig. animam corporum, id eſt, calcem immediate genitã propter menſtrui diſſolutionem.

M Significat ſpiritus corporum perfectorum.

N Significat aquam metallorum.

O Significat aerem.

P Significat ignem.

Q Significat inſtrumenta vitrea.

R Significat ipſum lapidem.

Ii INDEX

INDEX MATERIARVM COPIOSISSIMVS.

In Theorica.

Ad[...]ndum quomodo lapis p[...] remotior à suo temperamento. Cap. 93.F[...] 62
ad tenendū secretè lapidis inuentionē. ca.[...]
an metalla vel species eorum poßint transmu[...]ari.c. 21.fo.40
de Approximatione temperamenti [...]espectu naturæ.ca. 5.fo.15
de Aquarum fortium natura, [...] earum approbatione.c.60.fo.110
argenti viui & sulfuris quæ res sit [...] teria.c. 65. fol.120
de Argenti viui extremitatum [...]ura.c.59.f.108
argenti viui materia quomod[...] reperiatur. c.34. fol.66
argentum viuum Philos[...]icum non est argentum viuum commune, & cur tam rarò lapis inueniatur super terram.c.88.fo.156
ars corrigit & supplet fortitudines, quas in materia naturæ inuenit per mutationem illius, in a-

in actione puræ formæ.c.58.fo.107

artista & operator quomodo se habituare debeat ad inueniendum dictum menstruale & intelligere naturam suam.c.55.fo.102

artista debet cognoscere naturã, vt poßit ei aßimilari aliquibus casibus, & quomodo instrumenta naturæ æquiparantur instrumentis artis.c.24.[illegible]

artista debet cõsiderare potentias arge[illegible] duorũ post coniunctiones ipsorum, & [illegible]ferentias sui effectus respectu suorum effectuum.c.46.fo.86.

artista debet esse virtuosus ad inquirendã notitiã primã lapidis & ex qua materia fit.c.18.fo.37

artista debet intelligere quando lapis perdit naturam suam [illegible] minuitur ad illum emendandum.c.92.[illegible].161

artista debet notare virtutes minerales propinquiores perfectioni, & de operis abbreuiatione per fermen[illegible]tionem.c.91.fo.160

artista debet scire [illegible] circularem perfectè & naturam conuers[illegible]nis elementorum respectu primæ & secundæ æqu[illegible]litatis.c.80.fo.146.

artista debet se habituare pro imbibitionibus mensurandis habendo respectum ad fortitudinem ignis, qui dictus est naturæ instrumentum.c.68.fo.128.

artista & operator debet custodire naturam spiritus quintæ essentiæ, sicut formam formarū, & debet illam intelligere & de mensura ignis. Cap. 48. Fol. 89

artista quomodo bonos & malos spiritus intelligere debeat, & eos cognoscere per virtutes & naturam aquarum fortium, & de igne elementi, qui elementat elemen... ca. 61. fol. 112

C.

de Caloris naturalis cognitione, & loco ... dispositionis ad sulfur procreandum. cap. 66. fol. 121.

De causa & ratione, qua elementa non possunt conuerti, & causa, per quā bene possunt conuerti. c. 81. fo. 147

De causa supplementi diminutio... corporum imperfectorū, & quomodo lapis noster complebit defectum eorum, & de ... erligamento ad respectū naturalium ele... entorum. ca. 94. fol. 163

De cōplexionis latitudine ... r quomodo ex duobus terminis compre... enditur. c. 95. fo. 165

De coniunctione fœmellæ & masculi, & solis ac lunæ eclipsi, & secunda nascentia argenti viui ad faciendum elixir. c. 42. fo. 77

De corporum temperamento & intemperamento, &

to, & neutralitate, & medicina, & de instrmentis naturalibus, & innaturalibus, & contra naturam. ca.2. fo.4.

de Corruptione *& putrefactione omnium rerum. c.27. fo.54*

D.

DEbilitatio vnius est confortatio alterius, & quo[illegible] virtutis minera[illegible] generatur lapis noster. [illegible] fol.130

de Def[illegible]onibus huius artis, et de planctu natu-[illegible] quid sit theorica, quid practica. c.1. fo.2

E.

ELementa exiuerunt ab vna sola materia, qua[illegible]se continet speciem mineralem. ca.23. fo.43

elementa quomodo subtiliantur & ingroßantur per rot[illegible] circularem, quæ dicitur cathena aurea. c.[illegible] fo.144

ex vnitate a[illegible]nti viui, quod est factum de pluralitate, ex[illegible] virtus simplex aßimilatiua lapidis. c.45. fo.[illegible]

F.

de Fermentorum na[illegible], & eorum aquis, & argen. vi. nostris, & terris ipsorum, de magisterio & cognitione aquafortis, & rebus quæ debent eis iungi per concordantiam contrarietatis. c.62. fo.113

de Forma minori, & de principijs naturæ mineralis simplicis per extremitates & media. cap.3.fol.11

G.

Generatio non potest venire de qualitatibus nimis remotis, & ibi, de differentia inter masculum & fœmellam, ac calore philosophico.c.[illegible]

de Gene[illegible] supremo, à quo omnis n[illegible]ura exiuit. c.35.fo.69

H.

de Huius magisterij principijs, & de quibu[illegible] est, & quot sunt in numero, de co[illegible]one ipsorum.ca.4.fo.14

I.

de Ignis effectu et quomodo app[illegible]letur in hoc magisterio.c.67.fo.125

de Informatione caloris naturalis [illegible]r exercitationem factam per ignem cõm[illegible]m, vel de informatione naturalis cum c[illegible]re, qui est contra naturam.c.33.fol.65

de Intentione, per quam [illegible] vnio quatuor elementorum, & quom[illegible] potest fieri, & quando & quare est factum.c.51.fol.94

de Inuentione artis, per quam fit multiplicatio, & de diuersis digestionibus lapidis.cap.16. fol.33

Lapi-

L.

Lapidis conuersio in argentũ viuum non est nisi conuersio elementorum vnius solius naturæ. cap 77. fol. 132.

de Lapidis creatione, quæ fit per virtutẽ certæ digestionis, & eius proprietatibus. c. 20. fo. 40

de Lapidis dissolutione in forma speciali, & de mutatione [illegible] c. 13. fo. 28.

de Lapidis [illegible]usione & resolutione ad [illegible]nuertendum [illegible]psum. c. 11. fo. 25

de [illegible]pidis diuisione in tres caussas principales, & [illegible] mutatione sua, & de principalibus coloribus, & de qua materia specialiter extractus est. c. 1[illegible] fo. 24

de Lapidis extremitatibus quæ sunt & vnde extrahantur. [illegible]. 86. fo. 153

de Lapidis [illegible]adualibus trãsmutationibus vt fiat materi[illegible]pta ad creandum elixir. c. 14. fo. 30

de Lapidis [illegible]umiditate, & de diuersis actionibus ignis, ele[illegible]ntorúmque grossorũ subtiliatione, & de nig[illegible]dine. c. 28. fo. 55.

de Lapidis morte, [illegible]que caussis impedientibus generationem & [illegible]ltiplicationẽ, & quomodo remouentur per exempli demonstrationẽ respectu naturæ communis. c. 26. fo. 49

de Lapidis nostri extremitatibus, & quæ sunt, & vnde extrahuntur. c. 86. fo. 153

de Lapidis præparatione. ca.9.fo.22

de Lapidis præparatione per ipsius diuisionem in quatuor elementa post putrefactionẽ suam. ca.63.fo.116

de Lapidis præparationis demonstratione per differentiam exemplificatiuã in operatione naturæ in suis mineris.c.85.fo.152

de Lapidis prima cognitione & de qua materia fit.c.10.fo.38

de lapidis terminatione ac fine in diuersis figuris, & quomodo est inter lapides, & inter [illegible] & inter vitra, quæ omnes exiuerunt [illegible] natura.ca.41.fo.77

de lapidis tota substãtia est essentialis.c.72.fo.134

de lapidis transmutationis vltimo termino, vnde argentum viuum extrahatur.c.15.fo.72

lapis de qua re sit.c.10.fo.22

lapis noster commutat se in omnibus qualitatibus elementarijs.c.71.fo.133

lapis philosophicus non est nisi vnus.c.7.fo.21

lapis noster in omni loco reperitur. c.38.fo.72

lapis appellatur ratione suæ proprietatis & naturæ.c.8.fol.21

lapis quomodo post inuentionẽ suam recipit adiutorium ab alijs rebus ad efficiendum elixir completum.c.40.fo.75

lapis sortitur diuersa nomina per suos effectus. ca.47.fo.88

M.

Magisterium fit per naturam & operationem acris & scientiæ. ca.90.fo.157
magisterium quomodo debet intelligi respectu constitutionis mundi magni scilicet facti per Deum.c.75.fo.138
materia de qua re debet extrahi conueniens & magis prop... ...que vnius elementi ... alterum.c.6.fo.18
de Ma...a, quæ desiderat habere vnitatem for...t de sua perfectione in vnitate spiritus ...ntæ essentiæ integretur. c.36.fo.69
med...cina nostra debet esse de subtili substantia. c.73.fo.1..
menstruale est causa mortis arg.viui. c.87.fo.155
de Modo philoso...andi, cuius principale secretũ est cong...tio argenti viui. c.29.fo.58
de Modo pro...dendi in practica, & quanta res requirat... in magisterio. c.31.fo.61

N.

de Natura aborti... corporum imperfectorum, & temperamen... vasis naturæ. c.90.fo.159
Naturæ elementales ex...nt à masculo & fœmina ad faciendam generationem.c.50.fo.93
de Naturis radicalibus ad consequendam perfectionem & naturam specialiorem matrimonij.c.43.fo.80

O.

Omnes res mundi sunt de sulfure & argento viuo. cap. 27. fol. 70

operator quomodo debeat res suas ordinare ad assimilandum magisterium operationi creationis vniuersalis in creando massam confusam, quæ continet omnia quatuor elementa. ca. 77. fo[illegible]

oper[illegible] [illegible]ota intentio debet esse in p[illegible]eparanda materia lapidis, & in suo temperam[illegible] c. 84. fol. 151

P.

Philosophi quomodo appellauerun[illegible] massam confusam, & de diuisione ipsius, & de natura elementorum suorum. c. [illegible] f. 141

de Principijs naturalibus conf[illegible]s, & quomodo generentur per virtutem suc[illegible] [illegible]uæ operationis in altis naturis. c. 56. f. 10[illegible]

de Principijs naturæ, & quatuor [illegible]imordialibus principalibus principijs. c. [illegible] [illegible]6

Q.

de Qualitatibus accident[illegible]ibus & vnione naturæ. c. 83. fo. 150

de Quatuor naturalibus virtutibus mutatiuis, & quomodo appellantur, & mutantur. c. 32. fol. 62

Quomodo species metallorum transmutant se, & de igne[illegible]

de igne naturæ elementalis caußatæ.c.21.f.40

R.

de Ratione transitus lapidis ad conuertendum ipsum in medicinam. c.13.f.29

de Recapitulatione quomodo de vna sola natura fit omne id quod quæritur.c.74.f.136.

S.

SVblima[illegible] separatio pura ab im[illegible]uro, & quomo[illegible] debeat intelligere animam, & quid [illegible]nima.c.49.f.92

[illegible]uris materia proportionati et æquipollen[illegible] sua ad operationem naturæ.c.57.f.106

sul[illegible]ris substantia quomodo exiet ab extremitatibus quando lapis creatur.c.96.f.166

de Symbolo retinaculo elementorum. cap. 82. fol.148.

T.

TOta l[illegible]pidis substantia est imprægnata spiritu q[illegible]tæ eßentiæ, & de gumma philosophorum.c.[illegible].fo.95

tota terra est ple[illegible] intelligentiæ, & quomodo opereitur, & ibi de creatione Adami & Euæ. & quomodo magist[illegible]ium nostrum aßimiletur operi creationis hominis. c.76.fo.140

de Totius artis effectu in summa vniuersali, & quòd totius magisterij effectus non est nisi multiplicatio virtutum substantialium in eßen-

eſſentias quintas.c.64.fo.118
totum factum lapidis eſt in cognitione elementorum,& in conuerſione ipſorum. c.22.fo.42
V.
de Virtute vniuerſali,quæ ſeparat elementa,& coniungit ea,vnde illa creata ſit in vniuerſali cognitione. ca.53.fo.96
de Virtute informatiua, per quam lapis recipit creationem & multiplicationem [illegible] ſuis inſtrumentis,& de ſubſureitate elementorum, & loco generationis.c.25.fo.45.
de Vltimo termino tranſmutationis lapidis per reincrudationem cocti & decoctionem in crudi, & vnde extrahitur arg. vi. philoſophorum. ca.15.fo.32
vnde propria tinctura philoſophorum extrahatur.c.30.fo.60
In practica.
Alchymia quid ſit.ca.1.fo.168
de Alia aqua corruptibili.c.15.fo.180
de Aqua corruptibili.c.14.fo.[illegible]
de Coniunctione & matrimonio dictarum liquefactionum.c.12.fo.178
de Diſpoſitione prima incipiendo opus in forma practica.c.9.fo.175
de Elixiris rubei compoſitione.c.28.fo.205
de Figura prima triangulari, quæ demonſtrat

principium practicæ, & de intentione triangulari.ca.8.fo.174
de Fixatione, vel de confectione medicinæ. ca.24. fo.198
de Fixione aeris.c.25.fo.199
de Humidi nutrientis vel nutritiui exuberatione. c.27.fo.203
de Ignis & [illegible] ablu[illegible].19.fo.[illegible]6
de Incer[illegible]tione, quæ dat fusionem e[illegible] perfe[illegible]m fixionem.c.26.fo.202
[illegible] Instrumento secundo practicali in primo, & de prima parte solutiua. c.7.fo.173
de Liquefactione G. qui est Mercurius philosophorum.c.11.fo.178
de Multiplicatione medicinæ in quātitate.ca.31. fo.208
de multipli[illegible]tione nostri secundi sulfuris, & de proprieta[illegible]tibus eius.c.23.fo.194
de Operation[illegible] secundi regiminis, quod est lauare, & primo [illegible] aqua & aere, qui habent generare.c.18.fo.[illegible]
de Perfectione & m[illegible]oratione omnium medicinarum.c.29.fo.206
Practica traditur per duplex instrumentum, & quæ sint instrumenta, quæ dat. c.2.fo.169
de Prima distinctione, quæ est de A.B.C. cap.4. fol.170

de Prima parte solutiua per formam practicæ, & de liquefactione.ca.10.fo. 177
de Quarta operatione, per quam fit compositio elixiris, & primò de compositione Lapidis, qui est primum sulfur.c.22.fo.189.
Quomodò artista debet habere terram fixam. ca.17.fo.181
Quomodo medicina se multiplicat, de bono in melius, & de vno in plures.c.3.f.20
de Recapitulatione magisterij in forma a[illegible]nis.c.22.f.211
de Rubei coniunctione.c.13.fo.179.
de Secunda distinctione, quæ est de figuris primæ partis solutiuæ.c.5.f.171
de Secunda diuisione huius partis per instrumentum memoratiuum.c.3.f.170
de Secunda parte solutionis, quæ est [illegible]utio & separatio elemnentorum.c.16.fo.18
de Sulfuris rubei compositione.c.2[illegible].188
de Tertia distinctione, quæ est de figuris de secunda parte solutionis.c. 6.fo.[illegible]72
de Tertia operatione, quæ est [illegible]reare lapidē.c. 20. fol.187

In transmutatione animæ.

[illegible] Aeris sublimatione.fol.222
de Alia compositione margaritarum.fol. 239
de Alia mixtione.fo.227. & 228

INDEX.

de Alio modo miſcendi.fol.228
de Balandina lapide.fol.235
de Balaſtio.f.234
de Carbunculo.f.233.
de Compoſitione adamãtis.f.234.berilli,calcedonei.237.camapheus,eliotropiæ.236. exmiraldi.235. margaritarum. 229. parlarum,topazij.237.tu[illegible]boſæ.2[illegible]
de Compoſ[illegible]none viliore & leuiore.fo.2[illegible]
de De[illegible]tione lapidis prima,ſecunda.f.224.ter[illegible]tia.225
de Inſtrumento lapidum.f.215
de Mixtione abbreuiata.f.227
de Multiplicatione lapidis.f.225
de Practica brancharum noſtri lapidis.f.226
de Prima,ſecunda, tertia aqua.f.229.& quarta, quinta,ſe[illegible]ta,ſeptima.f.230.
de Principijs non naturalibus.f.217.
Quæ ſit materia noſtri lapidis.f.212.& ibidem de prima parte.
de Reſolutione.f.2[illegible]
de Sapphiro.f.235
de ſecunda parte,quæ eſt [illegible] practica.f.219
de Spermate metallorum.fol.214

FINIS.